

PLAN URZĄDZENIA LASU
PROGRAM OCHRONY PRZYRODY
DLA
NADLEŚNICTWA DYNÓW

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W KROŚNIE**

wg stanu na dzień 1 stycznia 2017 r.

WYKONAWCA:

UCZESTNICZĄCY:

Przemysł 2016 r.

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Przemysłu,
ul. Wysockiego 46A, 37-700 Przemysł, tel 16 6705281, fax. 16 6705519
e-mail: sekretariat@przemysl.buligl.pl, <http://www.buligl.pl>

Wykonano na zlecenie

Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie

Wykonawca

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu

ul. Wysockiego 46a, 37-700 Przemyśl

tel. (16) 670 52 81, faks (16) 670 55 19

e-mail: sekretariat@przemysl.buligl.pl

www.przemysl.buligl.pl

Program ochrony przyrody opracował:

inż. Maria Jakubiszyn

Zadania ochronne opracował zespół w składzie:

mgr inż. Leszek Reizer,

mgr inż. Piotr Hałucha,

mgr inż. Anna Pogoda-Bugno,

mgr inż. Borys Draus,

mgr inż. Grzegorz Smętek,

mgr inż. Michał Burkiewicz,

mgr inż. Bogdan Draguła,

inż. Maria Jakubiszyn,

mgr inż. Jerzy Karpierz

Spis treści

1. WSTĘP.....	5
1.1. OCHRONA PRZYRODY I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO W LASACH PAŃSTWOWYCH.....	5
1.2. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA POLITYKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO REGIONU DOTYCZĄCE OCHRONY PRZYRODY Z UWZGLĘDNIENIEM REGIONALNYCH STRATEGII ROZWOJU ORAZ REGIONALNYCH PROGRAMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA	6
2. CELE PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY.....	9
3. ZAKRES I ORGANIZACJA PRAC.....	10
4. AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY	11
4.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA	11
4.1.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE	11
4.1.2. USYTUOWANIE GEOGRAFICZNO-PRZYRODNICZE	12
4.1.3. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW	13
4.1.4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA KOMPLEKSÓW LEŚNYCH.....	13
4.1.5. RYS HISTORYCZNY	14
4.2. SZCZEGÓLNE FORMY OCHRONY PRZYRODY	15
4.2.2. PARKI KRAJOBRAZOWE.....	15
4.2.3. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	17
4.2.4. OBSZARY NATURA 2000.....	20
4.2.5. SIEDLISKA PRZYRODNICZE PODLEGAJĄCE OCHRONIE	22
4.2.6. POMNIKI PRZYRODY	24
4.2.6.1 Pomniki przyrody ożywionej.....	24
4.2.7. CENNE DRZEWIA BIOCENOTYCZNE	29
4.2.8 UŻYTKI EKOLOGICZNE.....	37
4.2.9 STANOWISKA DOKUMENTACYJNE	37
4.2.10. CIEKAWY FORMY PRZYRODY ŻYWEJ	37
4.2.11. CIEKAWY OBIEKTY PRZYRODY NIEOŻYWIENEJ	43
4.2.12. OCHRONA GATUNKOWA GRZYBÓW, ROŚLIN I ZWIERZĄT	45
4.3. WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE	60
4.3.6. TYPY SIEDLISKOWE LASU	64
4.3.7. CHARAKTERYSTYKA DOMINUJĄCYCH LEŚNYCH ZBIOROWISK ROŚLINNYCH	65
4.3.8. CHARAKTERYSTYKA ZBIOROWISK NIELEŚNYCH	70
4.3.9. LASY OCHRONNE.....	70
4.3.10. CHARAKTERYSTYKA DRZEWOSTANÓW	71
4.3.11. ZADRZEWIENIA I ZAKRZEWIENIA	80
4.3.12. WALORY KULTUROWE	81
4.4. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA LEŚNEGO	92
4.4.1. STAN POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I ŹRÓDŁA JEGO ZANIECZYSZCZEŃ	92
4.4.2. STAN WÓD I ŹRÓDŁA ICH ZANIECZYSZCZEŃ	93
4.4.3. HAŁAS JAKO CZYNNIK ZANIECZYSZCZENIA ŚRODOWISKA	93
4.4.4. ZAGROŻENIA EKOSYSTEMÓW LEŚNYCH.....	94
4.5. PLAN DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU I WARTOŚCI KULTUROWYCH.....	97
4.5.1. KSZTAŁTOWANIE STOSUNKÓW WODNYCH.....	97
4.5.2. KSZTAŁTOWANIE STREFY EKOTONOWEJ	98
4.5.3. ZACHOWANIE RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ.....	99
4.5.3.1. ZACHOWANIE RÓŻNORODNOŚCI GENETYCZNEJ	101
4.5.3.2. ZACHOWANIE RÓŻNORODNOŚCI GATUNKOWEJ	101
4.5.3.3. ZACHOWANIE RÓŻNORODNOŚCI EKOSYSTEMOWEJ	102
4.5.3.4. ZACHOWANIE RÓŻNORODNOŚCI KRAJOBRAZOWEJ	102
4.5.4. ZADANIA DOTYCZĄCE FORM OCHRONY PRZYRODY	103

4.5.4.1. PARKI KRAJOBRAZOWE	103
4.5.4.2. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU.	103
4.5.4.4. OBSZARY NATURA 2000	103
4.5.4.5 OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN.	104
4.5.4.6 OCHRONA GATUNKOWA ZWIERZĄT.....	105
4.5.4.7 OCHRONA GATUNKOWA GRZYBÓW I POROSTÓW.	108
4.5.4.8. ZESTAWIENIE ZALECEŃ OCHRONNYCH DLA SIEDLISK PRZYRODNICZYCH I GATUNKÓW CHRONIONYCH NIE BĘDĄCYCH PRZEDMIOTAMI OCHRONY W OBSZARZE „POGÓRZE PRZEMYSKIE” PLB 18001, WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE NADLEŚNICTWA DYNÓW.....	108
5. MAPY	132
6. EDUKACYJNA ROLA PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY I UDOSTĘPNIENIE TERENU.....	133
6.1. PROGRAM EDUKACJI LEŚNEJ SPOŁECZEŃSTWA	133
6.2. ŚCIEŻKI PRZYRODNICZO-DYDAKTYCZNE	135
6.4. WALORY TURYSTYCZNE.....	138
7. ZADANIA OCHRONNE DLA OBSZARÓW NATURA 2000 NA TERENIE NADLESNICTWA	145
8. ZESTAWIENIE ZADAŃ	199
8.1. ZESTAWIENIE ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY PRZYRODY	199
8.2. ZESTAWIENIE ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY WARTOŚCI KULTUROWYCH I TURYSTYCZNYCH ORAZ EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	204
9. ZAŁĄCZNIKI	205
9.1. OSTOJE KSYLOBIONTÓW.....	205
9.2. BUFORY WZDŁUŻ CIEKÓW	205
9.3. WYKAZ STANOWISK ROŚLIN CHRONIONYCH	207
9.4. WYKAZ POWIERZCHNI BOROWACENIA	220
10. WYKAZ LITERATURY.....	228
11. KRONIKA	232

1. WSTĘP

1.1. OCHRONA PRZYRODY I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO W LASACH PAŃSTWOWYCH

Obszary leśne odznaczają się swoistą odrębnością. Są niezmiernie ważnym składnikiem krajobrazu, stanowią naturalne środowisko wielu gatunków roślin i zwierząt, odgrywają znaczącą rolę w ochronie przyrody.

Zaangażowanie gospodarki leśnej w ochronę przyrody realizowane jest na trzech poziomach: jako powszechna dbałość o przyrodę (czyli rozwój zrównoważony), jako przestrzeganie reguł wyznaczonych w ustawie o ochronie przyrody (np. dotyczących ochrony gatunkowej) na całym obszarze leśnym, oraz jako narzędzie do osiągnięcia celów ochrony na obszarach Natura 2000, w parkach narodowych, rezerwatach przyrody i na pozostałych obszarach i obiektach chronionych [Olaczek 2004].

Podstawą funkcjonowania PGL Lasy Państwowe są zapisy ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach. Dokument ten określa zadania oraz podstawowe zasady funkcjonowania Lasów Państwowych. Szczególną uwagę zwraca na prowadzenie trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej zgodnie z zasadami: powszechnej ochrony lasów, trwałości utrzymania lasów, ciągłości i zrównoważonego wykorzystania wszystkich funkcji lasów oraz powiększania zasobów [Strategia Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na lata 2014-2030].

Ponad 65% gatunków flory i fauny występujących w Polsce to gatunki leśne lub związane z lasem. Znaczna większość form ochrony przyrody (z wyjątkiem parków narodowych) znajduje się na gruntach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe. Stąd też, we współczesnym wielofunkcyjnym leśnictwie ochrona przyrody i kształtowanie środowiska naturalnego są jego integralną częścią, a formę i zakres określają ustawowe akty prawne, oraz wytyczne i przepisy branżowe.

Główne cele w tym względzie to:

- zabezpieczanie obszarów, obiektów i gruntów objętych różnymi formami
- ochrony przyrody, będących w zarządzie Lasów Państwowych;
- zachowanie w dobrym stanie siedlisk i gatunków objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000, na terenie Lasów Państwowych;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej w oparciu o ideę trwałego i zrównoważonego rozwoju, z zachowaniem różnorodności biologicznej;
- dbałość o pozaprodukcyjne funkcje lasów;
- propagowanie idei ochrony lasu oraz roli lasów i leśnictwa, poprzez edukację ekologiczną społeczeństwa.

Zarządzenie nr 28 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z dnia 02.12.2014 r. wprowadza do stosowania „Wytyczne w sprawie sposobu uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie”. Celem opracowanych wytycznych jest:

- wdrożenie we wszystkich nadleśnictwach jasnych i precyzyjnych procedur służących uwzględnieniu wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej;
- zwiększenie różnorodności biologicznej, szczególnie o organizmy związane ekologicznie z obecnością rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych;
- podjęcie działań zmierzających do poprawy stanu ochrony gatunków zwierząt, roślin i grzybów chronionych oraz ich siedlisk, a także siedlisk przyrodniczych, zwłaszcza priorytetowych, o których mowa w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, jak również kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000.

Wytyczne określają sposoby modyfikacji działań z zakresu gospodarki leśnej na obszarach sieci Natura 2000. Objaśniają postępowanie zapobiegające przypadkowemu niszczeniu stanowisk chronionych grzybów, roślin i zwierząt, naruszaniu ochrony strefowej, ochrony pomnikowej. Przedstawiono w nich również sposób postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego w rezerwatach przyrody, stanowiskach chronionych grzybów, roślin, zwierząt, w strefach ochrony okresowej i całorocznej, w odniesieniu do pomników przyrody itp. W Zarządzeniu zwrócono uwagę na sposób prowadzenia monitoringu wybranych form ochrony przyrody.

Ochrona przyrody jest jednym z głównych wyzwań współczesnego świata wobec „kryzysu ekologicznego”. Obok sporów i konfliktów jakie pojawiają się w zderzeniu potrzeb ochrony przyrody i rozwijającej się cywilizacji, dochodzą jeszcze konflikty i spory dotyczące różnego pojmowania celów, metod i sposobów działań ochronnych wewnątrz środowisk zajmujących się ochroną przyrody. Pogodzenie jednocześnie kilku funkcji gospodarki leśnej niejednokrotnie wymaga kompromisów [Kapuściński 2009].

1.2. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA POLITYKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO REGIONU DOTYCZĄCE OCHRONY PRZYRODY Z UWZGLĘDNIENIEM REGIONALNYCH STRATEGII ROZWOJU ORAZ REGIONALNYCH PROGRAMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA

Podstawowym dokumentem w dziedzinie polityki zagospodarowania przestrzennego na omawianym terenie jest „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego z 2002 roku, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały Nr XLVIII/522/02 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 sierpnia 2002 roku. Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą Nr 321/7678/14 z dnia 18 lutego 2014 roku przyjął projekt zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego

Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030 (projekt zmiany Planu) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko w celu przekazania do konsultacji społecznych.

Ogólnym celem polityki przestrzennej Województwa, ustalonym w obowiązującym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego jest sterowanie rozwojem przestrzennym, podejmowanie działań oraz określenie i realizacja zadań publicznych o znaczeniu ponadlokalnym, które w efekcie przyniosą między innymi korzystniejsze warunki dla zrównoważonego rozwoju województwa, przełożenie priorytetów określonych w Strategii rozwoju Województwa. Do układów przestrzennych, a także efektywniejsze wykorzystanie istniejącego stanu zainwestowania terenu. W Planie uwzględnione są ustalenia m.in. w zakresie: ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska i dziedzictwa kulturowego i infrastruktury technicznej. Wskazane są tereny objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

W Planie zapisano że; na terenie projektowanych rezerwatów przyrody obowiązują, do czasu ich powołania zasady zagospodarowania określone w planach urządzania lasu i programach ochrony przyrody dla nadleśnictw, a po ich utworzeniu zakazy określone zostaną zgodnie z przepisami szczególnymi. Na ich obszarze postuluje się wprowadzenie zakazu lokalizowania inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Województwo posiada „Strategię rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2020” oraz „Program Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy do 2019 r.” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko.

Jednym z celów strategicznych jest racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów z poszanowaniem środowiska naturalnego, w tym osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska oraz zachowanie bioróżnorodności poprzez zrównoważony rozwój województwa. Cel ten przełożony na kierunki działań wskazuje na właściwy stan zagospodarowania lasów.

W Programie ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego określono priorytety ekologiczne w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska, a także określono cele i działania służące ich realizacji. Jednym z tych priorytetów jest ochrona różnorodności biologicznej krajobrazu, oraz zrównoważony rozwój lasów.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego przyjętych zostało 8 osi priorytetowych, w tym oś „Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom”. Celem nadrzędnym tej osi jest zapobieganie degradacji środowiska oraz zagrożeniom naturalnym i technologicznym, a także efektywna gospodarka zasobami naturalnymi.

Podstawowym założeniem powyższych dokumentów jest stworzenie obszaru zrównoważonego rozwoju, integrującego cele społeczne, ekologiczne i gospodarcze oraz zapewniającego możliwości realizacji potrzeb społeczeństwa i osiągnięcie wysokiego standardu życia, ze szczególnym naciskiem na ochronę środowiska i turystykę, przy wykorzystaniu i zachowaniu unikalnych walorów naturalnych. Dokumenty powyższe w pełnym zakresie uwzględniają potrzeby i wymogi gospodarki leśnej wynikające z wewnętrznych wytycznych Lasów Państwowych

oraz uwzględniają ograniczenia wynikające z form ochrony przyrody. W związku z powyższym nie stwierdza się zagrożeń dla prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej pod wpływem realizacji polityki przestrzennego zagospodarowania.

W projekcie Planu UL nie przeznacza się gruntów Nadleśnictwa Dynów do zalesień. Wszystkie użytki gruntowe zalesione w sposób naturalny zostały w trakcie prac terenowych nad projektem Planu opisane jako lasy i w ramach umowy geodezyjnej przeklasyfikowane na grunty leśne.

Planu urządzenia lasu jest zgodny ze strategią przestrzennego zagospodarowania regionu, wyrażoną w planach zagospodarowania przestrzennego oraz w regionalnych programach ochrony środowiska.

2. CELE PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY

Program ochrony przyrody w Nadleśnictwie jest wykonywany w celu :

- a) poprawy warunków ochrony i w miarę możliwości wzbogacania zasobów przyrodniczych ekosystemów leśnych, a w szczególności zachowania różnorodności biologicznej na wszystkich poziomach organizacji - genowym, gatunkowym, populacyjnym, ekosystemowym i krajobrazowym;
- b) zinventaryzowania i zobrazowania warunków przyrodniczych oraz zagrożeń przyrody nadleśnictwa (głównie ekosystemów leśnych) na tle regionu i kraju;
- c) ustalenia hierarchii grup funkcji poszczególnych kompleksów leśnych (całych lub części);
- d) wskazania kolejnych obiektów przyrodniczych do objęcia szczególnymi formami ochrony i wstępnego określenia przedmiotów oraz celów i metod ochrony;
- e) doskonalenia gospodarki leśnej i sprawowania ochrony przyrody;
- f) preferowania technologii prac leśnych przyjaznych środowisku przyrodniczemu;
- g) uświadomienia wszystkim grupom społeczeństwa obecnych i potencjalnych zagrożeń lasów oraz środowiska przyrodniczego;
- h) umożliwienie w przyszłości wykonywania szeregu analiz porównawczych dotyczących zmian stanu lasu i środowiska przyrodniczego;
- i) ochrony zabytków kultury materialnej w lasach;
- j) opracowania propozycji do planów zagospodarowania przestrzennego.

Program ma służyć jako podstawowy instrument działań w zakresie:

- kształtowania, promowania i realizacji proekologicznej gospodarki leśnej,
- kształtowania świadomości ekologicznej miejscowego społeczeństwa,
- racjonalnej współpracy Nadleśnictwa z organizacjami ochrony przyrody i stowarzyszeniami ekologicznymi, samorządami terytorialnymi i jednostkami administracji rządowej.

3. ZAKRES I ORGANIZACJA PRAC

Program niniejszy stanowi aktualizację Programu ochrony przyrody w Nadleśnictwie Dynów wykonanego na lata 2007-2016.

Został wykonany w oparciu o:

- „Instrukcję sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie”, zatwierdzoną do użytku służbowego 28.05.1996 r.;
- § 110-112 (pkt 3. rozdz. IV) części I Instrukcji urządzania lasu z 2012 r.,
- obowiązujące uregulowania prawne w zakresie ochrony przyrody,
- obowiązujące w LP wytyczne dotyczące zakresu ochrony przyrody,
- postanowienia Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Dynów zwołanej w dniu 26 sierpnia 2014 r.,
- ustalenia Narady Techniczno-Gospodarczej dla Nadleśnictwa Dynów zwołanej w dniu 06 grudnia 2016 r.

Program wykonano w formie szczegółowej dla lasów i gruntów nieleśnych pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Dynów oraz w formie uproszczonej dla obszaru w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa. Program opracowano na podstawie danych zebranych w trakcie prac terenowych, dostępnych waloryzacji przyrodniczych oraz w oparciu o dostępne publikacje i opracowania z zakresu ochrony przyrody i środowiska dotyczące tego terenu.

Aktualizacja uwzględnia:

- nowo wprowadzone prawne formy ochrony przyrody terenu Nadleśnictwa i jego zasięgu terytorialnego działania,
- zamierzenia organów ochrony przyrody odnośnie rozwoju ochrony przyrody i krajobrazu tego obszaru,
- wyniki aktualnej inwentaryzacji urządzeniowej oraz waloryzacji przyrodniczej Nadleśnictwa odnośnie lokalizacji stanowisk rzadkich gatunków flory i fauny, wymagających szczególnej ochrony w ramach prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej,
- istniejące i projektowane elementy sieci Natura 2000,
- nowo rozpoznane obiekty przewidziane do objęcia jedną z ustawowych form ochrony przyrody,
- nowo rozpoznane obiekty zasługujące na szczególną ochronę w ramach planu ul,
- nowo rozpoznane walory przyrodnicze w odniesieniu do pozostałych lasów i gruntów Nadleśnictwa,
- nowo rozpoznane obiekty o walorach historycznych, kulturowych, edukacyjnych, krajobrazowych, turystycznych i wypoczynkowych,
- nowo rozpoznane obiekty stanowiące źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego,
- nowe wskazania dotyczące ochrony przyrody w lasach Nadleśnictwa.

Zakres i sposób terenowej inwentaryzacji zasobów przyrodniczych Nadleśnictwa zostanie ustalony na Komisji Założeń Planu

4. AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY

4.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA

4.1.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE

Nadleśnictwo Dynów usytuowane jest w środkowo-wschodniej części województwa podkarpackiego, na terenie trzech powiatów: brzozowskiego (gminy: Bircza, Dubiecko), przemyskiego (gminy: Dydnia, Nozdrzec) i rzeszowskiego (miasto i gmina Dynów). Pod względem organizacyjnym podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie. Siedziba Nadleśnictwa mieści się w Dynowie przy ulicy Jakłów 2 (oddz. 58i leśnictwo Dąbrówka). Jest nadleśnictwem jednoobróbowym, z obrębem leśnym o takiej samej nazwie. Nadleśnictwo obejmuje 10 leśnictw wyszczególnionych w poniższej tabeli.

Podział organizacyjny Nadleśnictwa Dynów

Nr wg SILP	Nazwa leśnictwa	Oddziały	Powierzchnia [ha]			Powierzchnia ogółem [ha]
			Grunty leśne		Grunty nieleśne	
			zalesione i niezalesione	Związane z gosp. leśną		
01	WYBRZEŻE	1-34	1 231,65	8,85	9,12	1 249,62
02	DĄBRÓWKA	35-53,55-70,108 - 112	1 217,22	9,16	9,11	1 235,49
04	DYŁĄGOWA	71-107	1 292,69	14,48	2,70	1 309,87
05	PIĄTKOWA	113-138	1 066,35	2,92	7,05	1 076,32
06	ŻOHATYN	139-167,173-174	1 060,34	3,46	8,01	1 071,81
07	BOROWNICA	175-200,202-204,207	1 150,57	6,74	16,43	1 173,74
09	SIEDLIŚKA	201,205-206,208-240	1 275,08	9,51	46,69	1 331,28
10	ULUCZ	243-273,275A	1 093,31	11,55	1,68	1 106,54
11	JABŁONICA	241-242,274-299	1 063,41	7,29	22,98	1 093,68
	Razem Obręb DYNÓW		10 450,62	73,96	123,77	10 648,35
	Razem Nadleśnictwo		10 450,62	73,96	123,77	10 648,35

Według stanu na dzień 1.01.2017 r. ogólna powierzchnia gruntów własności Skarbu Państwa zarządzanych przez Nadleśnictwo Dynów wynosi 10 648,35 ha, w tym powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona 10 450,62 ha.

Odległości od Nadleśnictwa do ważniejszych urzędów administracji państwowej i instytucji wynoszą:

- Urzędu Miasta i Gminy w Dynowie - około 1 km;
- Urzędu Gminy Nozdrzec - około 6 km;
- Urzędu Gminy Dydnia - około 20 km;
- Urzędu Gminy Dubiecko - około 14 km;
- Urzędu Gminy Bircza około 32 km;
- Starostwa Powiatowego w Rzeszowie - około 40 km;
- Starostwo Powiatowe w Brzozowie - około 30 km;

- Starostwo Powiatowe w Przemyślu - około 47 km;
- Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie - około 40 km;

Nadleśnictwo sąsiaduje z następującymi jednostkami administracyjnymi Lasów Państwowych:

- od wschodu: z Nadleśnictwem Bircza,
- od południa i zachodu: z Nadleśnictwem Brzozów,
- od północy: z Nadleśnictwem Kańczuga,
- od północno-zachodu: z Nadleśnictwem Strzyżów.

4.1.2. USYTUOWANIE GEOGRAFICZNO-PRZYRODNICZE

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej (Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski” – 2010), Zielony R. Kliczkowska A., (CILP 2012), lasy Nadleśnictwa położone są w jednostkach:

Kraina: Karpacka (VIII)

Mezoregion: Pogórza Ciężkowicko - Dynowskiego (VIII.2)
(zachodnia część terenu po San)

Mezoregion: Pogórza Przemyskiego (VIII.4)
(główne kompleksy leśne leżące po wschodniej stronie Sanu).

Nadleśnictwo obejmuje swoim zasięgiem obszar stosunkowo zróżnicowany pod względem ukształtowania terenu, budowy geologicznej oraz innych elementów środowiska przyrodniczego.

Położenie fizyczne - geograficzne

Usytuowanie Nadleśnictwa w jednostkach podziału fizyczno-geograficznego (wg Kondrackiego: Geografia regionalna Polski, PWN 2011), z oznaczeniem dziesiętnym jest następujące:

Megaregion: Region Karpacki	- 5
Prowincja: Karpaty i Podkarpacie	- (51)
Podprowincja: Zewnętrzne Karpaty Zachodnie	- (513)
Makroregion: Pogórze Środkowobeskidzkie	- (513.6)
Mezoregion: Pogórze Przemyskie	- (513.65)
Pogórze Dynowskie	- (513.64)

4.1.3. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

Ogólna powierzchnia Nadleśnictwa wynosi 10 648,35 ha. Grunty leśne zajmują 10 524,58 ha, co stanowi 98,84% powierzchni Nadleśnictwa, w tym zalesione 10 359,42 (97,29%), nie zalesione (poletka łowieckie, przewidziane do sukcesji naturalnej, wylesienia na gruntach wyłączonych z produkcji) 91,20 ha (0,86%), związane z gospodarką leśną 73,96 ha (0,69%). Grunty nieleśne zajmują 123,77 ha (1,16% powierzchni Nadleśnictwa). Zaliczają się do nich zadrzewienia i zakrzewienia, użytki rolne, grunty pod rowami, grunty zabudowane i zurbanizowane oraz nieużytki.

4.1.4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA KOMPLEKSÓW LEŚNYCH

Zasięg terytorialny Nadleśnictwa Dynów wynosi aktualnie 268,03 km² (Zarządzenie Nr 79 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 29 grudnia 2014 roku w sprawie określenia zasięgu terytorialnego nadleśnictw nadzorowanych przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Krośnie).

Lasy Nadleśnictwa Dynów tworzą 221 kompleksy leśne, które graniczą na ogół z gruntami rolnymi i lasami własności indywidualnej oraz lasami Nadleśnictwa Bircza i Brzozów.

Większość gruntów Nadleśnictwa skupiona jest w 7 kompleksach (o powierzchni powyżej 200 ha) zajmujących 91,2% powierzchni (9 706,69 ha). Pozostałe grunty (8,8% pow.) rozproszone są w 214 mniejszych kompleksach na terenie całego terytorialnego zasięgu.

Poniżej zestawiono liczbę i powierzchnię kompleksów gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa pod zarządem Nadleśnictwa Dynów.

Charakterystyka przestrzenna kompleksów leśnych

Wielkość kompleksu	Nadleśnictwo Dynów		% pow.
	Ilość (szt)	powierzchnia [ha]	
do 1,00 ha	142	45,52	0,4
1,01 – 5,00 ha	44	101,85	1,0
5,01 – 20,00 ha	15	137,63	1,3
20,01 – 100,00 ha	12	520,59	4,9
100,01 – 200,00 ha	1	136,07	1,3
200,01 – 500,00 ha	2	761,75	7,2
500,01 – 2000,00 ha	3	2662,02	25,0
Powyżej 2000 ha	2	6282,92	59,0
Razem	221	10648,35	100,0

4.1.5. RYS HISTORYCZNY

Lasy Nadleśnictwa Dynów przed II wojną światową należały w większości do prywatnych właścicieli ziemskich. Część z nich stanowiła również dobra kościelne. Nie zachowały się w archiwach żadne przedwojenne operaty urządzeniowe. Przypuszczać należy, że gospodarka w lasach prowadzona była w oparciu o plany urządzeniowe wykonywane na zlecenie właścicieli lasów, zatrudniali oni własną służbę leśną. Wiadomo natomiast z przekazów ustnych, że w okresie międzywojennym wszelkie prace leśne prowadzone były planowo i pod nadzorem odpowiednich służb leśnych.

Po upaństwowieniu dekretem PKWN z dnia 12.12.1944 r. lasów prywatnej własności, na gruntach przejętych utworzono w 1945 r. Nadleśnictwo Żohatyń. W skład Nadleśnictwa wchodziły trzy leśnictwa: Wybrzeże, Dąbrówka i Dylągowa, o łącznej powierzchni 3720,80 ha. W pierwszych latach powojennych Nadleśnictwo nie prowadziło prawie żadnej działalności gospodarczej.

Gospodarka leśna Nadleśnictwa była oparta na planach urządzania gospodarstwa leśnego sporządzanych od 1952 roku. Plany urządzeniowe oraz okresy ich obowiązywania przedstawia poniższa tabela.

Plany urządzeniowe oraz okresy ich obowiązywania

Nazwa planu	Nadleśnictwo Dynów
	okresy obowiązywania
1. Plan prowizorycznego u.l.	1.01.1952 r. – 31.12.1961 r.
2. Definitywny plan u.g.l.	1.10.1965 r. – 31.09.1975 r.
3. Plan pierwszej rewizji u.g.l.	1.10.1976 r. – 31.09.1976 r.
4. Plan drugiej rewizji u.g.l.	1.01.1987 r. – 31.12.1986 r.
5. Plan trzeciej rewizji u.l.	1.01.1997 r. – 31.12.2006 r.
6. Plan czwartej rewizji u.l.	1.01.2007 r. – 31.12.2016 r.

W 1951 r. ze zlikwidowanego Nadleśnictwa Dydnia utworzono dwa leśnictwa: Borownica i Wola Wołodzka, które przyłączono do Nadleśnictwa Żohatyń. W wyniku prowadzonych w tym roku prac urządzeniowych powstał pierwszy plan urządzania gospodarstwa leśnego na okres od 1.01.1952 r. do 31.12.1961 r. Powierzchnia urządzonego Nadleśnictwa wyniosła wg stanu na 1.01.1952 r. – 6811,03 ha. Zmieniono też wówczas nazwę Nadleśnictwa na Nadleśnictwo Dynów.

W cztery lata po ekspirowaniu pierwszego planu rozpoczęto prace definitywnego urządzania lasu. Trwały one do 1966 roku. Plan definitywnego urządzania gospodarstwa leśnego na okres od 1.10.1965 r. do 31.09.1975 r. ustalił powierzchnię Nadleśnictwa na 8107,29 ha. Różnica 1296,26 ha powierzchni w stosunku do poprzedniego planu wynikała z przejścia 29,93 ha z N-ctwa Brzozów oraz 1266,33 ha gruntów porolnych z PGR i PFZ. Na tych ostatnich, w planie definitywnego urządzania, wyodrębniono gospodarstwo przedplonowe, ponieważ grunty te zalesione były głównie sosną i pochodzącą z samosiewu olchą szarą.

Pierwszą i drugą rewizję prac urządzeniowych wykonało BULiGL Oddział w Przemyślu. Prace pierwszej rewizji z okresu 1975-1976 uwzględniły zmiany w stanie posiadania Nadleśnictwa, którego powierzchnia zwiększyła się do 9520,53 ha. Różnica w powierzchni do stanu z definitywnego urządzania wyniosła

1413,24 ha gruntów sukcesywnie przejmowanych z PFZ. W czasie obowiązywania planu I rewizji, decyzją Dyrektora OZLP w Krośnie z dnia 11.12.1978 r. Nadleśnictwo Dynów podzielono na dwa obręby leśne – Dynów i Siedliska.

Granicą między obrębami stanowiła granica ówczesnych województw krośnieńskiego i przemyskiego. II rewizja urządzania lasu wykonana w latach 1986-1987 ustaliła powierzchnię Nadleśnictwa na 10178,09 ha, gdzie obręb Dynów miał 6914,86 ha powierzchni, a obręb Siedliska – 3263,23 ha. Wyodrębniono trzy gospodarstwa: specjalne (547,52 ha), zrębowo-przerębowe (1164,41 ha) oraz przerębowe (8173,11 ha).

Od 1 stycznia 1997 roku Nadleśnictwo Dynów, zgodnie z Zarządzeniem nr 13 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 5.07.1996 r. jest jednostką jednoobrębową, po połączeniu obrębów Dynów i Siedliska.

4.2. SZCZEGÓŁOWE FORMY OCHRONY PRZYRODY

4.2.1. REZERWATY PRZYRODY - WSTĘPNE PROPOZYCJA

Na terenie Nadleśnictwa Dynów znajduje się jeden obiekt zaproponowany do objęcia ochroną rezerwatową:

Propozycja rezerwatu „Jabłonica Ruska”

W 2013 roku Nadleśnictwo Dynów wystąpiło do RDOŚ w Rzeszowie z wnioskiem o objęcie formą rezerwatową gruntów Skarbu Państwa położonych w miejscowości Jabłonica Ruska teren leśnictwa Jabłonica oddz. 299 l,o,p,r,m,n (działki ewidencyjne nr: 105, 101/2, 113/2, 120/10, 118/4).

Propozycja rezerwatu o powierzchni 12,71 ha obejmuje zbiorowiska leśne z wartościowym starodrzewem, z którego znaczna część drzew osiągnęło rozmiary pomnikowe. Dominującym zbiorowiskiem roślinnym jest grąd subkontynentalny (kod 9170) stanowiący około 80% powierzchni. Obszar ten cenny jest również ze względów historycznych, fragment przedmiotowego terenu jest pozostałością zadrzewienia przy miejscach kultu tj. cerkwi i cmentarza prawosławnego, które funkcjonowały tu do lat 40-tych dwudziestego wieku.

4.2.2. PARKI KRAJOBRAZOWE

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody „park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe, a celem jego utworzenia jest zachowanie i popularyzacja tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Grunty w granicach parku pozostawia się w gospodarczym wykorzystaniu”.

Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego utworzony został w 1991 r. na mocy Rozporządzenia Wojewody Przemyskiego Nr 11 z dnia 16 grudnia 1991 r. w sprawie wprowadzenia ochrony terenów posiadających walory krajobrazowe przed ich niszczeniem bądź utratą tych walorów (Dz. Urz. Woj.

Przemyskiego Nr 17, poz. 100). Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest uchwała Nr XXXIX/792/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego

Całkowita powierzchnia Parku wynosi 60 561 ha, z czego Nadleśnictwo Dynów 12 893,65 ha, (5 030,62 ha stanowią grunty nadleśnictwa, a 7863,03 ha w zasięgu terytorialnym).

Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego, będący jednym z większych parków krajobrazowych w Polsce, obejmuje jedyny w Polsce fragment najbardziej wysuniętych na zachód dwóch pogórzy Karpat Wschodnich – Pogórza Przemyskiego i w niewielkiej części Pogórza Dynowskiego. Jest to szczególna część łuku karpackiego Pogórza z dobrze zachowanym krajobrazem naturalnym o charakterystycznym, rusztowym układzie grzbietów górskich, poprzecinanych równoleżnikowo dolinami rzek i potoków. Park obejmuje tereny w większości zalesione i stosunkowo mało zaludnione w porównaniu z innymi rejonami Pogórza Karpackiego.

Grzbiety górskie na terenie Parku wznoszą się od 300 do ponad 600 m n.p.m. Najwyższym wzniesieniem jest Suchy Obycz (618 m n.p.m.), w niektórych rejonach występują grzędy skalne.

Cały obszar Pogórza Przemyskiego leży w dorzeczu Sanu. Inne ważniejsze cieką w granicach Parku to dopływy Sanu: Jawornik, Stupnica, Cisowa i Wiar oraz dopływ Wiaru – Turnica. Doliny Sanu, a zwłaszcza Wiaru, mają na wielu odcinkach charakter przełomowy.

Lasy stanowią około 60% ogólnej powierzchni Parku. Zbiorowiska roślinne są różnorodne. W najwyższych partiach Pogórza występują dobrze wykształcone fragmenty buczyny karpackiej w formie regłowej, nieco niżej znajduje się zespół podgórskiej formy buczyny karpackiej. Na najniższej położonych terenach dominują grądy, a w dolinach rzek i potoków zachowały się lasy łąkowe oraz olszynki karpackie. W dominującej na terenie Parku podgórskiej formie buczyny karpackiej, w drzewostanie obok buka występuje dość licznie jodła, a także świerk, jawor i wiąz górski. Na uwagę zasługuje występowanie stanowiska rzadkiej brzozy czarnej, interesujących zbiorowisk roślinności kserotermicznej (na nasłonecznionych stokach wzgórz) oraz na niewielkich fragmentach, torfowisk przejściowych i wysokich.

Na terenie Parku występuje tutaj ponad 900 gatunków roślin naczyniowych, w tym wiele rzadkich, chronionych i ciekawych. Na uwagę zasługują: lulecznica kraińska *Scopolia carniolica*, kozłek trójlistkowy *Valeriana tripteris*, śnieżyca wiosenna *Leucjum vernum*, tojad mołdawski i dzióbaty *Aconitum moldavicum*, *A. variegatum*, zawilec wielkokwiatowy *Anemone sylvestris*, parzydło leśne *Aruncus sylvestris*, dziewięciśl bezłodygowy *Carlina acaulis*, buławniki *Cephalanthera spp.*, wisienka karłowata *Cerasus fruticosa*, ostrożeń pannoński *Cirsium pannonicum*, bluszcz pospolity *Hedera helix* (w formie pnącej), storczyki *Orchis spp.*, widłaki *Lycopodium spp.*, sałatnica leśna *Aposeris foetida* i wiele innych.

Park stanowi ostoję dużych ssaków leśnych, m.in. jelenia europejskiego odmiany karpackiej *Cervus elaphus*, wydry *Lutra lutra*, żbika *Felis silvestris*, rysia *Lynx lynx* i wilka *Canis lupus*. Z rzadszych gatunków drobniejszych ssaków w Parku występują: rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens*, ryjówka aksamitna *Sorex araneus*, popielica *Glis glis*, orzesznica *Muscardinus avellanarius*, koszatka *Dryomys nitedula*, gronostaj *Mustela erminea*, łasica *Mustela nivalis* oraz nietoperze. Wśród ptaków na uwagę zasługują rzadkie: puszczyk uralski *Strix uralensis*, puchacz *Bubo bubo*, orlik krzykliwy *Aquila pomarina*, trzmiełojad *Pernis apivorus*, bocian czarny

Ciconia nigra. Spośród płazów i gadów żyjących na terenie Parku warto wymienić: salamandrę plamistą *Salamandra salamandra*, traszkę karpacką *Triturus montadoni*, grzebiuszkę ziemną *Pelobates fuscus*, zaskrońca *Natrix natrix*, gniewosza plamistego *Coronella austroica* i żmiję zygzakowatą *Vipera berus*. Rzadkie i chronione bezkręgowce reprezentują m.in.: chrząszcze – pływak żółto-brzeżek *Dytiscus marginalis* i jelonek rogacz *Lucanus cervus* oraz motyle – paż królowej *Papilio machaon* i niepylak mnemosyna *Parnassius mnemosyne*. W rzekach i potokach żyje wiele gatunków ryb, m.in. rzadkie: strzebla potokowa *Phoxinus phoxinus*, koza złotawa *Sabanejewia aurata*, kielb białopłetwy *Gobio albipinnatus* i ciosa *Pelecus cultratus*.

W granicach Parku znajduje się wiele cennych zabytków architektury, m.in. jeden z najcenniejszych w Polsce renesansowy zamek w Krasiczynie otoczony starym parkiem, zespół kościelno-klasztorny dominikanów w Kalwarii Pałacowskiej (XVIII w.), kościoły, cerkwie oraz zabytkowe cmentarze.

Fot. Przełomowy odcinek Sanu w rejonie Słonnego.

4.2.3. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. z późniejszymi zmianami obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowy ze względu na możliwość zaspokojenia potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Grunty w zarządzie Nadleśnictwa Dynów znajdują się w granicach dwóch obszarów chronionego krajobrazu: w części południowej i południowo-zachodniej

Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu, w części środkowej Przemysko-Dynowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

4.2.3.1. WSCHODNIOBESKIDZKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu utworzono na mocy Rozporządzenia Wojewody Krośnieńskiego Nr 10 z dnia 2 lipca 1998 roku (Dz. Urz. Województwa Krośnieńskiego Nr 17/98, poz. 223). Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest uchwała Nr XLVIII/998/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Chroniony obszar prawie w całości położony jest w Beskidach Wschodnich, jedynie północno-zachodni fragment leży na Pogórzu Dynowskim. Całkowita powierzchnia Obszaru wynosi 99 911 ha, w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Dynów znajduje się 5 736,65 ha, a 3 445,64 ha stanowią grunty pod jego zarządem.

Omawiany Obszar charakteryzuje wysoka lesistość. W drzewostanach przeważają jodła i buk, często w starszych klasach wieku. Dominującym zbiorowiskiem jest żyzna buczyna karpacka *Dentario glandulosae-Fagetum* występująca w wielu podzespółach. Na szczególną uwagę zasługuje podzespół wilgotny *Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum*, ze względu na rzadkość występowania i bardzo małe powierzchnie.

Runo obfituje w gatunki rzadkie oraz objęte ochroną gatunkową. Są to m.in. buławnik mieczolistny *Cephalanthera longifolia*, parzydło leśne *Aruncus sylvestris*, tojad dzióbaty *Aconitum variegatum*, wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*.

Rozległe kompleksy lasów charakteryzują się również bogactwem gatunkowym fauny. Występują tutaj typowe dla karpackich lasów takie gatunki jak: niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*, żubr *Bison bonasus*, ryś *Lynx lynx* oraz żbik *Felis silvestris*.

O wysokich walorach krajobrazowych, poza wysoką lesistością, bogactwem flory i fauny, decyduje w dużym stopniu ukształtowanie terenu. Ważnym jego elementem są liczne potoki i rzeki tworzące na niektórych odcinkach malownicze przełomy.

Specyficzny charakter nadają krajobrazowi licznie zachowane zabytki drewnianego budownictwa sakralnego - cerkwie (BULiGL O/Przemysł 1989).

4.2.3.2. PRZEMYSKO-DYNOWSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Podstawa prawna ustanowienia: Rozporządzenie Nr 24 Wojewody Przemyskiego z dnia 5 czerwca 1998 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa przemyskiego (Dz. Urz. Woj. Przemyskiego Nr 10, poz. 112), zm. Rozporządzeniem Nr 65 Wojewody Podkarpackiego z dnia 28 czerwca 2005 r. w sprawie Przemysko-Dynowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 94, poz. 1585, zm. Nr 149, poz. 2435, oraz Nr 107, poz. 1965 z dnia 20.11.2010 r). Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest

uchwała Nr XLVIII/999/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Przemysko-Dynowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

Cel utworzenia: Przemysko-Dynowski O.Ch.K. powołano w celu zachowania w krajobrazie elementów, które decydują o naturalnych walorach środowiska przyrodniczego oraz aby uzyskać warunki do właściwego powiązania funkcji krajobrazowo-przyrodniczych z zagospodarowaniem tego obszaru.

Powierzchnia ogólna: 48 475 ha.

Położenie administracyjne: powiat przemyski (gminy: Bircza, Krzywca, Dubiecko, Krasiczyn, Fredropol, Przemyśl, Żurawica), powiat jarosławski (gminy: Pruchnik, Roźwienica, Rokietnica), powiat przeworski (gmina Jawornik Polski), powiat rzeszowski (gmina Dynów).

Powierzchnia na gruntach Nadleśnictwa Dynów wynosi 2 146,34 ha, natomiast w zasięgu terytorialnym 5 738,39 ha.

Przemysko-Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Obszar, jako jeden z elementów regionalnego systemu wielkoobszarowych form ochrony przyrody, położony jest w południowo – wschodniej części województwa podkarpackiego. Spełnia funkcję otuliny dla Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego. Obszar o charakterze podgórskim z licznymi, niezbyt wysokimi pasmami i wzgórzami, poprzecinany jest potokami. Najwyższe wzniesienia dochodzą do 430 m n.p.m. Znaczną powierzchnię obszaru porastają lasy liściaste i mieszane o wysokim stopniu naturalności. Szczególnie urokliwa jest dolina Sanu.

Do osobliwości przyrodniczych należą okazałe drzewa pomnikowe:

- ok. 400-letnia lipa i 200-letni dąb szypułkowy w Dynowie;
- kilkadziesiąt dębów szypułkowych w parku w Bachórcu;
- ok. 400 – letni dąb szypułkowy w Babicach;
- lipy w wieku około 200 i 300 lat w Pruchniku.

Teren Obszaru stwarza doskonałe warunki do bytowania wielu gatunków zwierząt. Do najciekawszych gadów należy żmija zygzakowata; ptaków – jastrząb, myszołów, trzmielojad i bocian czarny; ssaków: gronostaj, kuna leśna.

Osobliwością geologiczną poza obszarem Nadleśnictwa są formacje solonośne w Dubiecku, Komarnicach, Aksmanicach i Solcu.

Najatrakcyjniejszymi miejscowościami historyczno - kulturowymi są: Dynów, Dubiecko, Nienadowa, Babice, Pruchnik. Dynów, to miasto średniowieczne z pięknym XV - wiecznym kościołem, przebudowanym w 1663 roku. Głowa byka w herbie miast to pamiątką zorganizowania w 1603 roku przez Stanisława Wapowskiego na rynku - walki byków. Dubiecko, gdzie urodził się w 1735 r. biskup Ignacy Krasicki, poeta Oświecenia, znane jest z zabytkowego pałacu z XVIII wieku (dawniej zamku z XVI wieku) wraz z okalającym go parkiem. Mieści się w nim Muzeum Biograficzne Ignacego Krasickiego a w parku - pomnik postawiony w 1935 roku, w dwusetną rocznicę urodzin poety.

4.2.4. OBSZARY NATURA 2000

Głównym celem funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Drugim jej celem jest ochrona różnorodności biologicznej.

Stanowiące ją obszary wyznacza się na podstawie Ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. (j.t. Dz. U. z 2013 roku, poz. 627, z późn. zmian.).

Sieć obszarów Natura 2000, zgodnie z ww. ustawą, obejmuje:

- Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO);
- Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO);
- Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (OZW) – projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk, zatwierdzone przez Komisję Europejską w drodze decyzji.

Teren Nadleśnictwa Dynów położony jest w zasięgu Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO) „**Pogórze Przemyskie**” kod **PLB180001**. W zasięgu jego działania położony się również fragment projektowanego Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk „**Rzeka San**”

Nadleśnictwo Dynów wchodzi w zasięg obszaru Natura 2000 **Pogórze Przemyskie PLB180001**. Został wyznaczony (wśród innych obszarów tego typu) Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. (Dz. U. Nr 25, poz.133), zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 z dnia 5 września 2007 roku (Dz. U. Nr 179, poz. 1275) oraz z dnia 21 lipca 2004 roku. (Dz. U. Nr 229, poz. 2313). Obejmuje on powierzchnię 65366,31 ha w województwie podkarpackim na terenie gmin: Ustrzyki Dolne, Rokietnica, Roźwienica, Bircza, Dubiecko, Fredropol, Krasiczyn, Krzywczyna Przemyski – gmina wiejska, Żurawica, Dynów – gmina wiejska i Dynów – gmina miejska. Grunty w zarządzie Nadleśnictwa Dynów wchodzące w zasięg obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 wynoszą 5 052,05 ha.

Obszar został powołany w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków oraz ich siedlisk w nie pogorszonym stanie.

Z danych zawartych w Standardowym Formularzu Danych, opracowanym w maju 2002 r. (zaktualizowanym w kwietniu 2014 r.) wynika, że występuje tu co najmniej 29 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).

Gniazduje ok. 112 gatunków ptaków. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C6) następujących gatunków ptaków: bączek (PCK), bocian czarny, dzięcioł biało grzbiety (PCK), orlik krzykliwy (PCK), orzeł przedni (PCK), puchacz (PCK), puszczyk uralski (PCK), trzmielojad; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują: bocian biały, derkacz, dzięcioł czarny, gąsiorek, muchołówka białoszyja, muchołówka mała.

Przedmiotem ochrony są gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, wyszczególnione w Standardowym Formularzu Danych z kategorią A, B lub C.

Tabela. Zestawienie gatunków ptaków będącymi przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 **Pogórze Przemyskie PLB180001** oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków.

Lp.	KOD	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Stan zachowania
1.	A022	<i>Ixobrychus minutus</i>	Bączek	B
2.	A030	<i>Ciconia nigra</i>	Bocian czarny	B
3.	A031	<i>Ciconia ciconia</i>	Bocian biały	B
4.	A072	<i>Pernis apivorus</i>	Trzmielojad zwyczajny	B
5.	A089	<i>Aquila pomarina</i>	Orlik krzykliwy	B
6.	A091	<i>Aquila chrysaetos</i>	Orzeł przedni	B
7.	A104	<i>Bonasa banasia</i>	Jarząbek zwyczajny	C
8.	A122	<i>Crex crex</i>	Derkacz	B
9.	A127	<i>Grus grus</i>	Żuraw	C
10.	A215	<i>Bubo bubo</i>	Puchacz zwyczajny	B
11.	A217	<i>Glaucidium passerinum</i>	Sóweczka zwyczajna	C
12.	A220	<i>Strix uralensis</i>	Puszczyk uralski	B
13.	A223	<i>Aegolius funereus</i>	Włochatka zwyczajna	C
14.	A229	<i>Alcedo atthis</i>	Zimorodek zwyczajny	B
15.	A234	<i>Picus canus</i>	Dzięcioł zielonosiwy	C
16.	A239	<i>Dendrocopos leucotos</i>	Dzięcioł białogrziety	B
17.	A241	<i>Picoides tridactylus</i>	Dzięcioł trójpalczasty	C
18.	A307	<i>Sylvia nisoria</i>	Jarzębatka	C
19.	A320	<i>Ficedula parva</i>	Muchołówka mała	B
20.	A321	<i>Ficedula albicollis</i>	Muchołówka białoszyja	B
21.	A338	<i>Lanius collurio</i>	Gąsiorek	B

Zgodnie z art. 32 pkt 4 Ustawy o ochronie przyrody, na terenie zarządzanym przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, na którym znajduje się obszar Natura 2000, zadania w zakresie ochrony przyrody wykonuje samodzielnie miejscowy nadleśniczy, zgodnie z ustaleniami planu urządzenia lasu.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Rzeka San” - (kod PLH 180007)
- o powierzchni 1374,80 ha, obejmuje odcinek środkowego Sanu położony pomiędzy Sanokiem i Jarosławiem. Jego powierzchnia na terenie Nadleśnictwa Dynów wynosi 376,92 ha. Jest to wartościowy przyrodniczo odcinek dużej podgórskiej rzeki o naturalnych brzegach i słabo przekształconym korycie.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Rzeka San” jest ważną ostoją wielu gatunków ryb cennych z ochroniarskiego i gospodarczego punktu widzenia (zasiedlona m.in. przez zdecydowanie największą w kraju populację kielbia Kesslera, stanowiącą przypuszczalnie około 80% całej populacji tego gatunku na obszarze Polski). Łącznie stwierdzono tu występowanie 8 gatunków ryb z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W części rzeki położonej poniżej Przemysła liczny jest kielb białopłetwy i boleń. Występuje tu także liczna i stabilna osiadła populacja certy oraz jedna z najlicniejszych w Polsce populacji piekielnicy.

4.2.5. SIEDLISKA PRZYRODNICZE PODLEGAJĄCE OCHRONIE

Rodzaje siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej stwierdzone na terenie Nadleśnictwa Dynów na podstawie danych z inwentaryzacji w 2007 r. przeprowadzone przez LP zostały skorygowane o pierwotne błędy w ramach prac urzędniowych.

Tabela. Rodzaje siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej stwierdzone na terenie Nadleśnictwa Dynów (dane RDLP w Krośnie z 2007 r. oraz wyniki weryfikacji z 2015 r., dane poligonowe)

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego	Stan siedliska	Powierzchnia wg projektu PUL 2016 r.		Powierzchnia wg inwentaryzacji 2007 r.	Różnica
			/ha/	/%/	/ha/	/ha/
nieleśne siedliska przyrodnicze						
6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	A	-	-	-	-
		B	-	-	0,26	-0,26
		C	0,25	100,00	-	0,25
6430 Suma			0,25	100,00	0,26	-0,01
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	A	0,1	0,43	2,37	-2,27
		B	17,5	75,04	25,59	-8,09
		C	5,72	24,53	0,86	4,86
6510 Suma			23,32	100,00	28,82	-5,50
Razem nieleśne			23,57	0,44	29,08	-5,51
leśne siedliska przyrodnicze						
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo luzuloides</i> - <i>Fagetum</i>)	A	-	-	-	-
		B	243,32	100,00	239,40	3,92
		C	-	-	-	-
9110 Suma			243,32	100,00	239,40	3,92
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae</i> - <i>Fagenion</i> , <i>Galio odorati</i> - <i>Fagenion</i>)	A	2447,46	52,92	1353,42	1094,04
		B	1247,45	26,97	2872,54	-1625,09
		C	930,01	20,11	617,04	312,97
9130 Suma			4624,92	100,00	4843,00	-218,08

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego	Stan siedliska	Powierzchnia wg projektu PUL 2016 r.		Powierzchnia wg inwentaryzacji 2007 r.	Różnica
			/ha/	/%/	/ha/	/ha/
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	A	46,88	11,09	12,07	34,81
		B	318,56	75,33	171,43	147,13
		C	57,43	13,58	262,45	-205,02
9170 Suma			422,87	100,00	445,95	-23,08
91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	A	-	-	0,58	-0,58
		B	16,75	42,01	31,30	-14,55
		C	23,12	57,99	18,67	4,45
91E0 Suma			39,87	100,00	50,55	-10,68
91F0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	A	-	-	-	-
		B	7,97	100,00	1,24	6,73
		C	-	-	2,01	-2,01
91F0 Suma			7,97	100,00	3,25	4,72
Razem leśne			5338,95	99,56	5582,15	-243,20
Suma końcowa Suma siedlisk			5362,52	100,00	5611,23	-248,71

* siedliska o znaczeniu priorytetowym.

Ogółem na terenie Nadleśnictwa Dynów stwierdzono 7 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej (5 leśnych i 2 nieleśne), zajmują one łącznie **5 362,52 ha** powierzchni Nadleśnictwa. Wśród leśnych siedlisk przyrodniczych najszerszej rozprzestrzeniona jest żyzna buczyna karpacka, do siedlisk o małej powierzchni należą: grądy i łągi.

4.2.6. POMNIKI PRZYRODY

Pomniki przyrody, wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, to „pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie”.

Uznanie za pomnik przyrody następuje na drodze uchwały rady gminy.

4.2.6.1 POMNIKI PRZYRODY OŻYWIONEJ

Pomniki przyrody żywej, pełnią ważną rolę naukową i dydaktyczną. Ze względu na swą długowieczność, objęto tą formą ochrony drzewa i krzewy, które dostarczają danych o ich biologii i wpływie czynników zewnętrznych, a także o zdolnościach adaptacyjnych gatunków rodzimych do zmian warunków siedliskowych oraz do zmian całego ekosystemu. Stanowią atrakcję turystyczną, związaną zarówno z wyglądem i jak też z przypisanymi do nich prawdziwymi zdarzeniami historycznymi lub legendami.

Aktualnie pomniki przyrody żywej występują jedynie w zasięgu terytorialnego działania Nadleśnictwa Wykaz tych pomników przyrody przedstawia poniższa tabela.

Tabela. Wykaz istniejących pomników przyrody znajdujących się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Dynów

Lp.	Nr rej. woj.	Nr RDOŚ	Nr zarządzenia, data	Dz. Urz. Woj. poz.	Położenie:		Opis obiektu				Uwagi
					gmina miejscowość	rodzaj	wiek	obwód [cm]	wyso-kość [m]	stan zdro-wotny	
1	2	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1176		Dec. PWRN w Rzeszowie Nr 11/1/P/183/66 z 14.03.1966 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 7, poz. 65 z 30.06.1966 r.	Dubiecko Wybrzeże	Dąb szypułkowy <i>Qercus robur</i> 2 szt.	250	504 -	30 -	3 -	Db nr1176_2 brak (powalony przez wiatr)
2	1175		Dec. PWRN w Rzeszowie Nr 11/1/P/182/66 z 14.03.1966 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 7, poz. 65 z 30.06.1966 r.	Dubiecko Wybrzeże	Lipy szerokolistne <i>Tila platyphylla</i> 2 szt.	250	502 501	16 26	2 3	Drzewa pomnikowe znajdują się przy dawnej cerkwi.
3	1177		Dec. PWRN w Rzeszowie Nr 11/1/P/184/66 z 14.03.1966 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 7, poz. 65 z 30.06.1966 r.	Dubiecko Wybrzeże	Lipa szerokolistna <i>Tila platyphylla</i> 4 szt.	200	362 427 - -	26 14 - -	3 2 - -	W pobliżu budynku administracyjnego Lp nr 1177_3 i 1177_4 powalone przez wiatr
4	1188		Rozp. Woj. Przem. Nr 16 z 27.06.1997 r.	Dz. Urz. Woj. Przem. Nr 8, poz. 100 z 11.07.1997 r.	Dubiecko Piątkowa	Dąb szypułkowy <i>Qercus robur</i>	300	533	27	3	Działka ewid. Nr 178/19.
5	1417	40	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr 124 RL-VI-11/P/124/60 z 21.06.1960 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 9, poz. 58 z 13.08.1960 r..	Dynów Dynów	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	ponad 400	732	22	3	W części NW ogrodu otaczającego plebanię przy ul. Ożoga Drzewo nie oznakowane.
6	1419	41	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr 123 RL-VI-11-1/P/123/60 z 21.06.1960 r.	Dz. Urz. WRN w Rzeszowie Nr 9, poz. 58 z 13.08.1960 r.	Dynów Dynów	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	ok 200	460	25	3	Drzewo znajduje się przy kościele w Dynowie.

Lp.	Nr rej. woj.	Nr RDOŚ	Nr zarządzenia, data	Dz. Urz. Woj. poz.	Położenie:		Opis obiektu				Uwagi
					gmina miejscowość	rodzaj	wiek	obwód [cm]	wyso-kość [m]	stan zdro-wotny	
1	2	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7	1423	47	Dec. Woj. Przem. Nr. RLS –op-VI-7141-12/77 z 1.06.1977 r. Uchwała Nr XVI/98/16 Rady Miasta Dynowa Z dnia 31 marca 2016 r.		Dynów Dynów	Dąb szypułkowy <i>Qercus robur</i>	350	540	21	2	Park podworski przy ulicy Dworskiej.
8	1424	50	Dec. Woj. Przem. Nr. RLS –op-VI-7141-15/77 z 1.06.1977 r.		Dynów Dynów	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> 2 szt.	400 250	412 302	24 19	2 3	Obok plebani.
9	1426	80	Dec. Woj. Przem. Nr. RLS –op-VI-7141-18/79 z 10.04.1979 r.		Dynów Dynów	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> 14 szt.	-	183 do 377	19-24	2-3	Drzewa pomnikowe znajdują się przy zabudowaniach plebanii. Z 14 drzew zachowało się jedynie 10 szt.
10	1334	79	Dec. Woj. Przem. Nr. RLS –op-VI-7141-18/79 z 10.04.1979 r.		Dynów Dynów	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> 2 szt.	-	380 -	12 -	2 -	Obecnie ul. Jana Pawła II 33; pozostałość drugiej lipy to zmurszały pień wysokości około 3m
11			Uchwała Nr XVI/98/16 Rady Miasta Dynowa Z dnia 31 marca 2016 r.		Dynów Dynów	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>		380	20	2	Park podworski przy ulicy Dworskiej. działka nr 2068/1
12			Uchwała Nr XVI/98/16 Rady Miasta Dynowa Z dnia 31 marca 2016 r.		Dynów Dynów	Dąb szypułkowy <i>Qercus robur</i> 3 szt		360 340 360	21 24 26	2	Park podworski przy ulicy Dworskiej. działka nr 2068/1

Lp.	Nr rej. woj.	Nr RDOŚ	Nr zarządzenia, data	Dz. Urz. Woj. poz.	Położenie:		Opis obiektu				Uwagi
					gmina miejscowość	rodzaj	wiek	obwód [cm]	wyso-kość [m]	stan zdro-wotny	
1	2	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
13	1364	1362	Uchwała Nr XLII/238/14 Rady Miasta Dynów z dnia 31.01.2014 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z dnia 18.02.2014 roku, poz. 673	Dynów Dynów	Lipa szerokolistna <i>Tila platyphylla</i>		512	27,5		na terenie cmentarza rzymsko-katolickiego oznakowany
14	1366	1363	Uchwała Nr XLII/238/14 Rady Miasta Dynów z dnia 31.01.2014 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z dnia 18.02.2014 roku, poz. 673	Dynów Dynów	Lipa szerokolistna <i>Tila platyphylla</i>		586	31,5		na terenie cmentarza rzymsko-katolickiego oznakowany
15	1367	1364	Uchwała Nr XLII/238/14 Rady Miasta Dynów z dnia 31.01.2014 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z dnia 18.02.2014 roku, poz. 673	Dynów Dynów	Lipa szerokolistna <i>Tila platyphylla</i>		334	27,5		na terenie cmentarza rzymsko-katolickiego oznakowany
16		1366	Uchwała Nr XLII/238/14 Rady Miasta Dynów z dnia 31.01.2014 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z dnia 18.02.2014 roku, poz. 673	Dynów Dynów	Lipa szerokolistna <i>Tila platyphylla</i>		421	25		na terenie cmentarza rzymsko-katolickiego oznakowany
17		1367	Uchwała Nr XLII/238/14 Rady Miasta Dynów z dnia 31.01.2014 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody	Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z dnia 18.02.2014 roku, poz. 673	Dynów Dynów	Lipa szerokolistna <i>Tila platyphylla</i>		408	28		na terenie cmentarza rzymsko-katolickiego oznakowany

Lp.	Nr rej. woj.	Nr RDOŚ	Nr zarządzenia, data	Dz. Urz. Woj. poz.	Położenie:		Opis obiektu				Uwagi
					gmina miejscowość	rodzaj	wiek	obwód [cm]	wyso-kość [m]	stan zdro-wotny	
1	2	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
18	103		Dec. Woj. Krośn. Nr. RLS III-7141-44/79 z 05.10.1979 r.	Dz. Urz. Woj. Krośn. Nr 3, poz. 31 z 1980 r. oraz Dz. Urz. Woj. Krośn. Nr 4, poz. 15 z 1984 r.	Nozdrzec Nozdrzec	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> 4 szt.		446 368 404 602	26 30 25 27	3	Pomnik nr: 41 grupa drzew Nozdrzec park podworski
19	104		Dec. Woj. Krośn. Nr. RLS III-7141-50/79 z 23.11.1979 r.	Dz. Urz. Woj. Krośn. Nr 3, poz. 31 z 1980 r. oraz Dz. Urz. Woj. Krośn. Nr 4, poz. 15 z 1984 r.	Nozdrzec Nozdrzec	Dąb szypułkowy <i>Qercus robur</i> 5 szt.	400	414 450 463 412/400 -	28 28 27,5 28 -	3 3 3 2 -	Pomnik nr: 42 grupa drzew Nozdrzec park podworski – 1 drzewo powalone (brak)
20	105		Dec. Woj. Krośn. Nr. RLS III-7141-51/79 z 23.11.1979 r.	Dz. Urz. Woj. Krośn. Nr 3, poz. 31 z 1980 r. oraz Dz. Urz. Woj. Krośn. Nr 4, poz. 15 z 1984 r.	Nozdrzec Nozdrzec	Miłorząb japoński <i>Ginkgo biloba</i>	220	426	20	3	Pomnik nr: 43 drzewo Nozdrzec park podworsk
21	911		Uchwała Nr IV/53/95 Rady Gminy w Birczy z dnia 25 sierpnia 1995 r. W sprawie uznania za pomniki przyrody		Bircza Brzeżawa	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	-	364	18	-	Wschodni kraniec działki, przy drodze gruntowej

4.2.7. CENNE DRZEWA BIOCENOTYCZNE

W trakcie prac nad Programem ochrony przyrody wyodrębniono grupę cennych drzew biocenotycznych o wymiarach kwalifikujących do ochrony pomnikowej. Grupa stanowi większość z tzw. „drzew o charakterze pomnikowym”, które zostały zinwentaryzowane w poprzednim POP-ie. Po weryfikacji terenowej prowadzonej w 2015 r. liczy ona aktualnie 36 egzemplarzy. Pod względem gatunkowym są to: lipa drobnolistna *Tilia cordata* - 10 szt., dąb szypułkowy *Quercus robur* – 7 szt., sosna wejmutka *Pinus strobus* – 5 szt., jodła pospolita *Abies alba* – 5 szt., buk zwyczajny *Fagus sylvatica* – 3 szt., wiąz polny *Ulmus minor* – 2 szt., jawor *Acer pseudoplatanus* – 2 szt., sosna zwyczajna *Pinus sylvestris* – 1 szt., jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* – 1 szt.,

Spośród wyżej wymienionych drzew na szczególną uwagę zasługują:

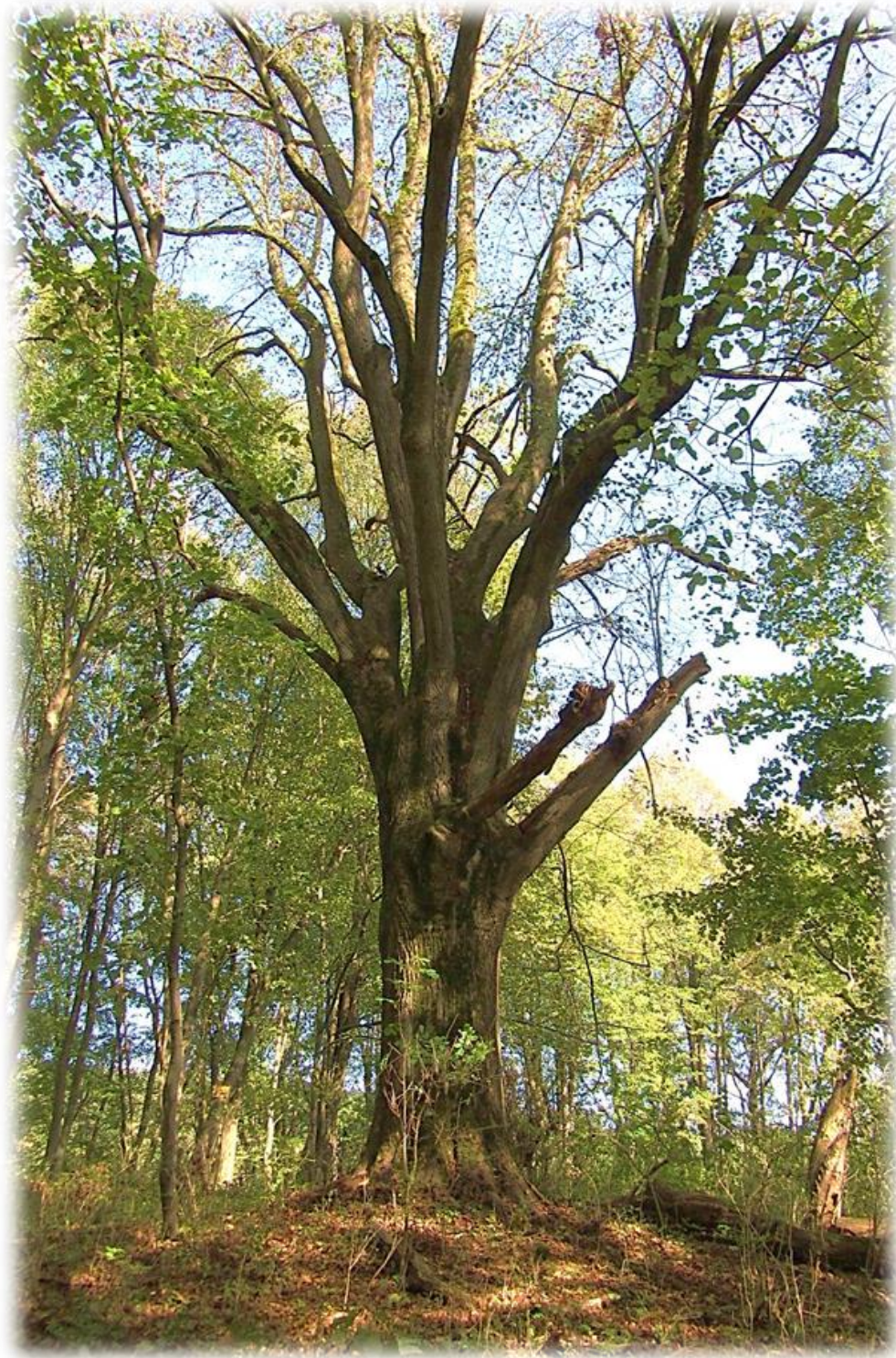
- ✓ lipa drobnolistna *Tilia cordata* o obwodzie 400 cm, wysokości 26 m, leśnictwo Dąbrówka, oddz. 60f;
- ✓ lipa drobnolistna *Tilia cordata* o obwodzie 400 cm, wysokości 30 m, leśnictwo Jabłonica, oddz. 277Aa;
- ✓ lipa drobnolistna *Tilia cordata* o obwodzie 534 cm, wysokości 32 m, leśnictwo Piątkowa, oddz. 125bx;
- ✓ dwa dęby szypułkowe o obwodzie 430 cm, wysokości 25 m, 420cm, wysokości 20 m leśnictwo Jabłonica, oddz. 299s.

Fot. Lipa drobnolistna

Tilia cordata

o obwodzie 400 cm, wysokości 26 m - leśnictwo Dąbrówka, oddz. 60f;

Fot. Lipa drobnolistna
Tilia cordata

o obwodzie 400 cm, wysokości 30 m - leśnictwo Jabłonica, oddz. 277Aa;

Fot. Dwa dęby szypułkowe
Qercus robur – leśnictwo
Jabłonica, oddz. 2991

Fot. Sosna zwyczajna
Pinus sylvestris –
leśnictwo Dąbrówka,
oddz.59a

Tabela. Wykaz drzew biocenotycznych na terenie Nadleśnictwa Dynów.

Lp	Lokalizacja	Gatunek	Obwód [cm]	Wysokość [m]	Stan zdrowotny	Uwagi
1.	04-07-1-02-58 -a -00	Sosna zwyczajna <i>Pinus sylvestris</i>	285	32	2	W cz. NW wydzielenia
2.	04-07-1-02-60 -f -00	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	400	26	2	W cz. NW wydzielenia
3.	04-07-1-02-63 -c -00	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	290	32	2	W cz. NW wydzielenia
4.	04-07-1-02-65 -a -00	Jodła pospolita <i>Abies alba</i>	315	30	2	W cz. W wydzielenia.
5.	04-07-1-02-65 -a -00	Jodła pospolita <i>Abies alba</i>	315	33	1	W cz. W wydzielenia.
6.	04-07-1-01-1 -c -00	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	460	24	2	W cz. N wydz.
7.	04-07-1-01-3 -b -00	Wiąz szypułkowy <i>Ulmus minor</i>	360	28	2	W cz. NE wydzielenia
8.	04-07-1-01-3 -b -00	Wiąz szypułkowy <i>Ulmus minor</i>	335	28	2	W cz. SE wydzielenia.
9.	04-07-1-01-4 -a -00	Jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>	340	25	3	W cz. NE wydzielenia
10.	04-07-1-05-125 -z -00	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	340	27	3	W cz. SW wydzielenia.
11.	04-07-1-05-125 -z -00	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	390	29	3	W cz. SW wydzielenia.
12.	04-07-1-05-125 -z -00	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	330	26	3	W cz. SW wydzielenia. Ciekawa forma, u podstawy dziupla z wypróchnieniem.
13.	04-07-1-05-116 -d -00	Jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>	330	30	3	W cz. W wydzielenia. przy granicy polno-leśnej

Lp	Lokalizacja	Gatunek	Obwód [cm]	Wysokość [m]	Stan zdrowotny	Uwagi
14.	04-07-1-05-134 -a -00	Jodła pospolita <i>Abies alba</i>	330	33	2	W cz. N wydz. Czub rozgałęziony. Jemioła na pojedynczych gałęziach
15.	04-07-1-05-134 -a -00	Jodła pospolita <i>Abies alba</i>	370	37	3	W cz. N wydz. Trójka na wysokości 4 m od podstawy. Rak na pojedynczych gałęziach
16.	04-07-1-05-134 -a -00	Jodła pospolita <i>Abies alba</i>	340	38	2	W cz. S wydzielenia
17.	04-07-1-06-139 -b -00	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	201, 267	32	3	2 lipy związane do wys. 1,3 m od podstawy
18.	04-07-1-06-139 -b -00	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	251, 232	32	2	2 lipy związane do wys. 1,3 m od podstawy
19.	04-07-1-05-125 -l -00	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	534	32	2	W cz. N wydz.
20.	04-07-1-06-139 -b -00	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	210, 257	32	2	2 lipy związane do wys. 1,3 m od podstawy
21.	04-07-1-06-149 -g -00	Dąb szypułkowy <i>Qercus robur</i>	330	22	2	Miejsce dawnego dworu oraz pozostałość parku krajobrazowego z przełomu XVII/XVIII w.
22.	04-07-1-06-163 -a -00	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	275	28	2	W cz. SW wydzielenia.
23.	04-07-1-06-149 -y -00	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	410	30	3	W cz. S wydzielenia. W pobliżu drogi leśnej
24.	04-07-1-10-267 -f -00	Dąb szypułkowy <i>Qercus robur</i>	420	37	2	W cz. SW wydzielenia.
25.	04-07-1-10-267 -f -00	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	290	35	2	W cz. SW wydzielenia.
26.	04-07-1-10-267 -f -00	Lipa drobnolistna	420	35	2	W cz. SW wydzielenia.

Aktualizacja programu ochrony przyrody

Lp	Lokalizacja	Gatunek	Obwód [cm]	Wysokość [m]	Stan zdrowotny	Uwagi
		<i>Tilia cordata</i>				
27.	04-07-1-10-267 -f -00	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	320	35	3	W cz. SW wydzielenia.
28.	04-07-1-09-217 -c -00	Sosna wejmutka <i>Pinus strobus</i>	298	33	1	W cz. E wydz.
29.	04-07-1-09-217 -b -00	Sosna wejmutka <i>Pinus strobus</i>	231	31	1	W cz. S wydzielenia
30.	04-07-1-09-217 -b -00	Sosna wejmutka <i>Pinus strobus</i>	234	35	2	W cz. S wydzielenia, czub usychający
31.	04-07-1-09-217 -b -00	Sosna wejmutka <i>Pinus strobus</i>	210	30	2	W cz. SW wydzielenia. Jedna odnoga z dwójki
32.	04-07-1-09-217 -b -00	Sosna wejmutka <i>Pinus strobus</i>	266	31	2	W cz. SW wydzielenia. Czub usychający
33.	04-07-1-11-299 -o -00	Dąb szypułkowy <i>Qercus robur</i>	460	20	3	W cz. N wydz.
34.	04-07-1-11-299 -1 -00	Dąb szypułkowy <i>Qercus robur</i>	420	20	3	W cz. NW wydzielenia
35.	04-07-1-11-299 -1 -00	Dąb szypułkowy <i>Qercus robur</i>	430	25	3	W cz. NW wydzielenia
36.	04-07-1-11-277A -a -00	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	400	30	3	W cz. N wydzielenia.. Na nieczynnym cmentarzu grecko katolickim

5-cio stopniowa skala Pacyniaka (zmodyfikowana) do określania zdrowotności drzew:

- 1 – drzewo zdrowe, bez szkodników, ubytki korony do 10%;
- 2 – ubytki korony od 10-30% i niewielkie ubytki pnia; pojedyncze osobniki szkodników owadzi;
- 3 – drzewa z koroną lub pniem obumarłym w 30-50%, w znacznym stopniu zaatakowane przez owady;
- 4 – drzewa z koroną lub pniem obumarłym w 50-70% i dużymi ubytkami tkanki drzewnej;
- 5 – korona obumarła w ponad 70%, pień z licznymi dziuplami.

Wyżej wymienione drzewa, ze względu na ponadprzeciętne rozmiary, oryginalny pokrój, walory krajobrazowe, pozostałość dawnych wsi, zaleca się pozostawić do biologicznej śmierci i naturalnego rozkładu.

4.2.8 UŻYTKI EKOLOGICZNE

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku za użytek ekologiczny uznane być mogą „zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nie użytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”.

Ustanowienia tej formy ochrony dokonuje rada gminy.

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Dynów znajduje się 1 użytek ekologiczny w oddz. 178Ak (nr.działki ewid. 93) o powierzchni 0,42 ha który został przyjęty w 2015 r. z Nadleśnictwa Bircza. Użytek ten wchodzi w skład Zespołu użytków ekologicznych Brzezawa powołanego Rozporządzeniem Wojewody Podkarpackiego z dnia 18 listopada 2002 r. Użytek ekologiczny o którym mowa został utworzony dla zachowania unikatowych płatów nie użytkowanej roślinności. Jest to wilgotna łąka porośnięta na 30% powierzchni przez krzewiaste i pojedyncze drzewiaste wierzby (40-letnie, w cz. C wydz.).

4.2.9 STANOWISKA DOKUMENTACYJNE

Stanowiskami dokumentacyjnymi zgodnie z art. 41.1. Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku, „są niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych i nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych”.

Na terenie Nadleśnictwa Dynów nie utworzono do chwili obecnej żadnego stanowiska dokumentacyjnego.

4.2.10. CIEKAWY FORMY PRZYRODY ŻYWEJ

Na gruntach Nadleśnictwa na szczególną uwagę zasługują stanowiska pnącego kwitnącego bluszczu. Występują one grupowo lub pojedynczo. Niektóre z nich osiągają spore rozmiary. Do najciekawszych należy splot 2 okazów o obwodach 50 i 60 cm pnących na dębie w oddz. 93a. Szegółowy opis najciekawszych stanowisk przedstawia poniższy wykaz.

Tabela. Zestawienie ciekawych form przyrody żywej na terenie Nadleśnictwa Dynów.

L.p.	Adres leśny	Przedmiot ochrony	Uwagi
1.	04-07-1-02-63 -d -00	Bluszcz w formie kwitnącej: obwód na wys. 1m od podstawy 35 cm, wys. 18 m, stan zdrowotny 1, pnący na So.	W cz. NE wydz.
2.	04-07-1-02-63 -d -00	Bluszcz w formie kwitnącej: u podstawy dwa pnącza o obwód 6, 8 cm, wys. 10 m, stan zdrowotny 1, pnący na So.	W cz. NE wydz.
3.	04-07-1-02-63 -d -00	Bluszcz w formie kwitnącej: obwód na wys. 1m od podstawy 8 cm, wys. 10 m, stan zdrowotny 1, pnący na So.	W cz. NE wydz.
4.	04-07-1-02-64 -a -00	Bluszcz w formie kwitnącej: obwód na wys. 1m od podstawy 18 cm, wys. 12 m, stan zdrowotny 1, pnący na So	W cz. N wydz.
5.	04-07-1-04-71 -s -00	Bluszcz w formie kwitnącej: obwód na wys. 1m od podstawy 10 cm, wys. 8 m, stan zdrowotny 1, pnący na Db.	W cz. E wydz.
6.	04-07-1-04-71 -r -00	Bluszcz w formie kwitnącej: obwód na wys. 1m od podstawy 20 cm, wys. 9 m, stan zdrowotny 1, pnący na Olcz.	W cz. E wydz.
7.	04-07-1-04-93 -a -00	Bluszcz w formie kwitnącej: u podstawy dwa pnącza o obwód 50, 60 cm, na wys. 1,5 m od podstawy łączą się tworząc jedno pnącze, wys. ok. 18 m, stan zdrowotny 1, pnący na Db.	W cz. N wydz.
8.	04-07-1-06-145 -a -00	Bluszcz w formie kwitnącej: obwód na wys. 1m od podstawy 40 cm, wys. 13 m, stan zdrowotny 1, pnący na Db.	W cz. C wydz.
9.	04-07-1-06-145 -a -00	Bluszcz w formie kwitnącej: u podstawy dwa pnącza o obwód 20, 22 cm, na wys. 1,5 m od podstawy łączą się tworząc jedno pnącze o obwód 25cm, wys. 15 m, stan zdrowotny 1, pnący na Czar.	W cz. C wydz.
10.	04-07-1-06-145 -a -00	Bluszcz w formie kwitnącej: obwód u podstawy 12 cm, wys. 5 m, stan zdrowotny 1,	W cz. C wydz.

		pnący na Db.	
11.	04-07-1-09-208 -c -00	Bluszcz w formie kwitnącej: obwód u podstawy 38 cm, wys. 12 m, stan zdrowotny 2, pnący na Klp. Uszkodzenie (próba ścięcia głównego pnącza na wys. 1m od podstawy oraz przecięte 1 pnącze na wys. 1,5 m od podstawy).	W cz. C wydz.
12.	04-07-1-09-208 -c -00	Bluszcz w formie kwitnącej, pnący na So, splot 2 pnączy, obwód 40 cm, wys. 10m, stan zdrowotny 2.	W cz. C wydz.
13.	04-07-1-09-208 -c -00	Bluszcz w formie kwitnącej, pnący na Db - splot kilku pnączy tworzący obwód 65 cm, wys. 20m, stan zdrowotny 1.	W cz. C wydz.
14.	04-07-1-09-208 -c -00	Bluszcz w formie kwitnącej: obwód u podstawy 45 cm, wys. 20 m, stan zdrowotny 1, pnący na Db. U podstawy uszkodzenie (próba ścięcia).	W cz. C wydz.

Fot. Splot dwóch okazów bluszczu o obwodach 50 i 60 cm pnących na dębie w oddz.93a.

Fot. Ciekawy okaz bluszczu pnącego o obwodzie 40cm na Db w oddz. 145a.

Fot. Grupowe stanowiska bluszczu kwitnącego w leśnictwie Dąbrówka, oddz. 63d.

Do ciekawych walorów przyrodniczych opisywanego terenu należą meandry potoków (Kruszelnica, oddz.: 107a,c, 108a,109a,110a, Wołoszanka, oddz.: 99a,i, 80d oraz Borownica – odcinek między oddz. 265f/272a i 273b), połączone rozlewiska bobrowe w dolinie potoku w leśnictwie Żohatyn (oddz:161g,167b).

Fot. Rozlewiska bobrowe w leśnictwie Żohatyn, oddz.161g.

4.2.11. CIEKAWE OBIEKTY PRZYRODY NIEOŻYWIONEJ

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa występują również interesujące obiekty przyrody nieożywionej, podkreślające wartości przyrodnicze tego terenu. Należą do nich odsłonięcia geologiczne powstałe w wyniku eksploatacji do końca lat 90-tych gruboławicowych piaskowców i łupków – dawne kamieniołomy leśnictwo Dylągowa – oddz.: 80f, 98b oraz odsłonięcie skały macierzystej w leśnictwach: Jabłonica - oddz. 299c i Wybrzeże – oddz. 14d oraz ciekawy układ połączonych jarów w leśnictwie Dąbrówka (oddz.56c).

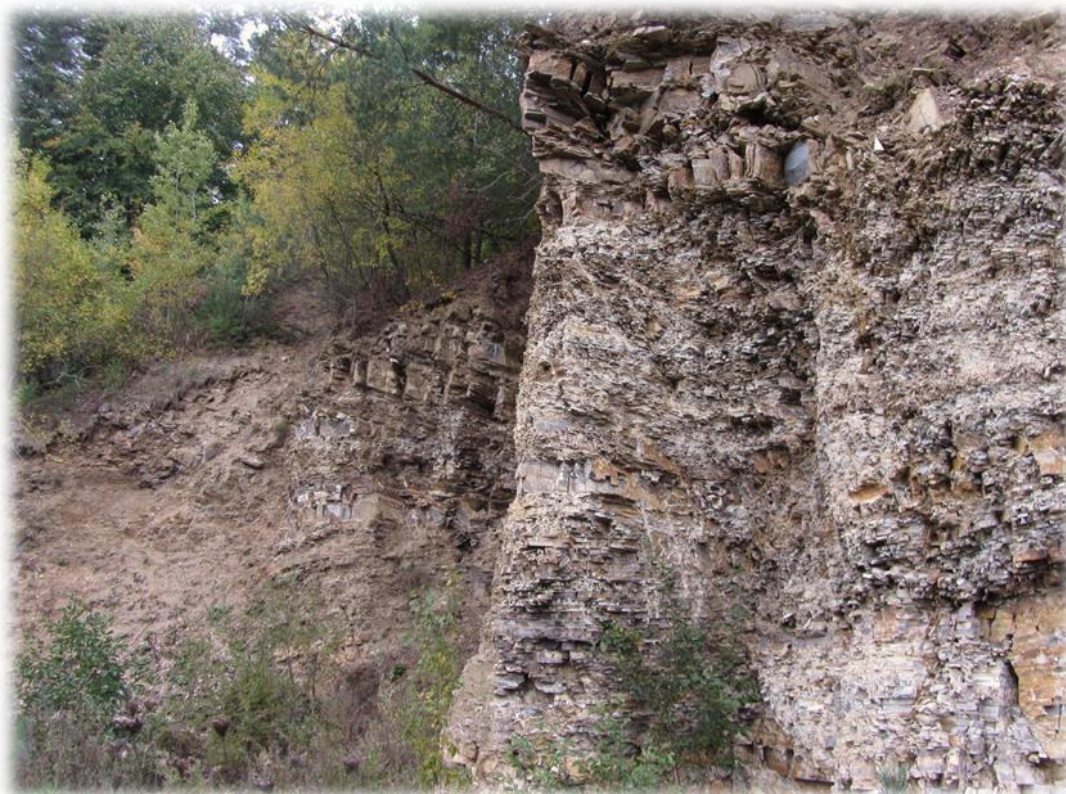
Pomimo, iż nie proponuje się objęcia ich specjalną ochroną (w ramach form wymienionych w ustawie o ochronie przyrody), powinny podlegać ochronie w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

Fot. Ciekawy układ jarów w leśnictwie Dąbrówka, oddz. 56c.

Fot. Dawny kamieniołom – leśnictwo Dylągowa, oddz. 98b

Fot. Nieczynny kamieniołom (część w oddz.80f - lewa strona) pozostała część znajduje się na gruntach obcych.

4.2.12. OCHRONA GATUNKOWA GRZYBÓW, ROŚLIN I ZWIERZĄT

Ochronę gatunkową określa ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.) oraz rozporządzenia określające chronione gatunki roślin, grzybów i zwierząt oraz sposoby ich ochrony i zasady pozyskiwania:

- ✓ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. poz. 1409);
- ✓ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. poz. 1408),
- ✓ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt; Dz. U. poz. 1348).

Zestawienia gatunków chronionych i rzadkich wykonano na podstawie ankiet służby leśnej 2014 r., lustracji terenowej w 2014-2015 r., inwentaryzacji LP z 2007 r., materiałów do PZO dla obszaru Natura 2000 „Pogórze Przemyskie” PLB 180001 (RDOŚ w Rzeszowie 2013 r.), ogólnodostępnych publikacji oraz poprzedniego programu ochrony przyrody.

Zestawienia w rozdziale 4.2.12 dotyczą gatunków występujących na terenie Nadleśnictwa Dynów, jak i w jego zasięgu terytorialnym.

4.2.12.1. ROŚLINY, GRZYBY CHRONIONE I RZADKIE

Na terenie Nadleśnictwa zanotowano 35 gatunków chronionych roślin, w tym 7 objętych ochroną ścisłą, 28 – ochroną częściową.

Wykaz chronionych gatunków roślin występujących na terenie Nadleśnictwa Dynów z dokładną lokalizacją.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
Gatunki roślin objęte ochroną ścisłą		
1.	Buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>
2.	Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>
3.	Kłokoczka południowa (3)	<i>Staphylea pinnata</i>
4.	Kukułka (storczyk) Fuchsa (1)	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>
5.	Paprotnik Brauna	<i>Polystichum braunii</i>
6.	Paprotnik kolczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>
7.	Tojad mołdawski	<i>Aconitum moldavicum</i>
Gatunki roślin objęte ochroną częściową		
8.	Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>
9.	Ciemnocyca zielona	<i>Veratrum lobelianum</i>
10.	Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>
11.	Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>
12.	Gajnik lśniący	<i>Hylocomium splendens</i>
13.	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>
14.	Gruszyczka mniejsza	<i>Pyrola minor</i>
15.	Gruszyczka średnia	<i>Pyrola media</i>

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
16.	Kukułka (storczyk) plamista	<i>Dactylorhiza maculata</i>
17.	Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>
18.	Miodownik melisowaty (miodownik)	<i>Melittis melissophyllum</i>
19.	Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>
20.	Parzydło leśne	<i>Aruncus sylvestris</i>
21.	Pióropusznik strusi	<i>Matteuccia struthiopteris (L.)</i>
22.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>
23.	Podkolan zielonawy	<i>Platanthera chlorantha</i>
24.	Pokrzyk wilcza-jagoda	<i>Atropa belladonna</i>
25.	Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>
26.	Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>
27.	Pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły	<i>Primula elatior</i>
28.	Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>
29.	Tujowiec tamaryszkowaty	<i>Thuidium tamariscinum</i>
30.	Wawrzynek wilczełyko	<i>Daphne mezereum</i>
31.	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>
32.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>

Wykaz chronionych gatunków roślin występujących na terenie Nadleśnictwa Dynów bez dokładnej lokalizacji.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
ochrona częściowa – brak dokładnej lokalizacji		
33.	Centuria pospolita	<i>Centurium erythraea</i>
34.	Gajnik lśniący	<i>Hylocomium splendens</i>
35.	Rokietnik pospolity	<i>Pleurozium schreberi</i>

Oznaczenia dla roślin:

✓ - gatunki wymagające ochrony czynnej,

(3) – gatunki, których nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt. 1

Zgodnie z § 8.1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, zakazy, o których mowa w § 6 pkt 1–3, w stosunku do gatunków dziko występujących roślin, objętych ochroną gatunkową, z wyjątkiem gatunków wymienionych w załączniku nr 1 i 2 do rozporządzenia oznaczonych symbolem (3), nie dotyczą wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie zakazów.

Na terenie Nadleśnictwa występuje 1 gatunek rośliny oznaczony symbolem (3) których nie dotyczy odstępstwo, o których mowa w § 8 pkt 1, jest to kłokoczka południowa.

Fot. Kłokoczka
południowa -
Postać kwitnąca
i owocująca.

Fot. Stanowisko podrzenia
żebrowca w oddz. 87a – leś.
Dylągowa.

Fot. Pióropusznik strusi
Matteuccia struthiopteris (L.).

Fot. Pokrzyk wilcza-jagoda

Atropa belladonna.

Wykaz chronionych i rzadkich gatunków roślin dla których podana jest dokładna lokalizacja przedstawiono w tabeli umieszczonej w punkcie 9.3 Załączniki oraz na „Mapie przeglądowej walorów przyrodniczo - kulturowych” w skali 1:25000.

W Nadleśnictwie Dynów w latach 2013-2015 w ramach programu ochrony i restytucji gatunku cisa założono 19 upraw. Szczegółowy opis przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Oddział	Pododdział	Pow. [ha]	Liczba [szt.]
1.	12	h	0,14	350
2.	39	d	0,08	210
3.	39	d	0,04	100
4.	37	d	0,04	110
5.	108	a	0,27	680
6.	109	a	0,10	240
7.	68	a	0,08	200
8.	69	a	0,09	230
9.	69	g	-	170
10.	81	d	0,10	250
11.	145	a	0,10	250
12.	157	a	0,22	560
13.	163	b	0,12	300
14.	198	b	0,09	210
15.	198	b	0,14	350
16.	240	d	0,08	200
17.	221	g	0,10	250
18.	231	n	0,10	240
19.	296	b	0,10	250

4.2.12.2. ZWIERZĘTA CHRONIONE I RZADKIE

Zasady ochrony i listę gatunków zwierząt objętych ochroną określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Na terenie Nadleśnictwa Dynów i w jego zasięgu stwierdzono występowanie wielu gatunków zwierząt, w tym:

- 19 gatunków owadów;
- 10 gatunków płazów;
- 5 gatunków gadów,
- 11 gatunków ryb;
- 129 gatunków ptaków,
- 20 gatunki ssaków.

Poniższe zestawienia chronionych gatunków zwierząt stwierdzonych na terenie Nadleśnictwa oparte są na podstawie ankiet od leśniczych (2014 r.),

materiałów do planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 „Pogórze Przemyskie”, materiałów z GIOŚ 2015 r., materiałów nadleśnictwa oraz poprzedniego programu ochrony przyrody.

Wykaz oznaczeń występujące w poniższych tabelach:

Forma ochrony:

- (1) – gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w § 6 ust. 2. - wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia,
- (2) – gatunki, których dotyczy zakaz transportu okazów gatunków roślin dziko występujących,
zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia oraz nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 3.
- (3) – gatunki, których nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 1.,
- (4) - gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w § 9 pkt.6.
- (X) – gatunek wymagający ochrony czynnej.

Kategoria zagrożenia gatunków wg Czerwonej listy zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (Kraków 2002 r.):

- CR – gatunek krytycznie zagrożony (critically endangered);
- EN – gatunek silnie zagrożony (endangered);
- VU – gatunek umiarkowanie zagrożony, inaczej narażony (vulnerable);
- NT – gatunek niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia (near threatened);
- LC – gatunek niższego ryzyka - najmniejszej troski (least concern);
- DD – gatunek o statusie słabo rozpoznanym (data deficient) i zagrożeniu stwierdzonym, ale bliżej nieokreślonym;

Kategoria zagrożenia (wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Bezkręgowce 2004):

- NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia;
- LC – gatunki na razie nie zagrożone wymarciem, z różnych powodów wpisane do Czerwonej Księgi;
- LR – gatunki niższego ryzyka;

Natura 2000:

- DS II – gatunek wymieniony w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.
- DP I – gatunki wymienione w załączniku I Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE.

Bezkręgowce

Gatunki owadów objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Kategoria zagrożenia	N2000
na terenie Nadleśnictwa - z dokładną lokalizacją					
1.	Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	(1)	LR	DSII
2.	Niepylak mnemozyna	<i>Parnassius mnemozyna</i>	(1)X	VU	
3.	Krasopani hera	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	NT		DSII
4.	Pachnica dębowa	<i>Osmoderma eremita</i>	(1)(2)		DSII
5.	Zgniotek cynobrowy	<i>Cucujus cinnaberinnus</i>	(2)	NT	DSII

Gatunki owadów objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska Forma ochrony	Kategoria zagrożenia	N2000
na terenie Nadleśnictwa - z dokładną lokalizacją				
1.	Szlaczkoń szafraniec	<i>Colias myrmidone</i>		DSII
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji				
2.	Biegacz skórzasty	<i>Carabus coriaceus</i>		
3.	Biegacz zielonozłoty	<i>Carabus auronitens</i>		
4.	Biegacz gładki	<i>Carabus glabratus</i>		
5.	Biegacz pomarszczony	<i>Carabus intricatus</i>	NT	
6.	Kozioróg bukowiec	<i>Cerambyx scopolii</i>		
7.	Tęcznik liszkarz	<i>Calosoma sycophanta</i>		
8.	Paź żeglarz	<i>Iphiclides podalirius</i>	VU	
9.	Trzmiel gajowy	<i>Bombus lucorum</i>		
10.	Trzmiel kamiennik	<i>Bombus lapidarius</i>		
11.	Trzmiel polny	<i>Bombus agrorum</i>		
12.	Trzmiel ziemny	<i>Bombus terrestris</i>		
13.	Trzmiel leśny	<i>Bombus pratorum</i>		
14.	Trzmiel ogrodowy	<i>Bombus hortorum</i>		

Plazy

Gatunki płazów objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Kategoria zagrożenia	N2000
na terenie Nadleśnictwa - brak dokładnej lokalizacji					
1.	Kumak górski	<i>Bombina variegata</i>	(1),(X)		DSII
2.	Traszka karpacka	<i>Lissotriton montandoni (Triturus montandoni)</i>	(1),(X)	LC	DSII
3.	Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	(1),(X)	NT	DSII
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji					
4.	Rzekotka drzewna	<i>Hyla arborea</i>	(1),(X)	-	-
5.	Ropucha zielona	<i>Pseudepidalea viridis(Bufo viridis)</i>	(1)	-	-

Fot. Rzekotka drzewna *Hyla arborea*

Gatunki płazów objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Kategoria zagrożenia
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji				
1.	Ropucha szara	<i>Bufo bufo</i>	(1)	-
2.	Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	(1)	-
3.	Traszka góraska	<i>Ichthyosaura alpestris</i> (<i>Triturus alpestris</i>)	(1)	-
4.	Traszka zwyczajna	<i>Triturus vulgaris</i>	(1)	-
5.	Żaba trawna	<i>Rana temporaria</i>	(1)	-

Fot. Salamandra plamista *Salamandra salamandra***Gady**

Gatunki gadów objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Forma ochrony	Kategoria zagrożenia
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji				
1.	Jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>	(1)	-
2.	Jaszczurka żyworodna	<i>Lacerta vivipara</i>	(1)	-
3.	Padalec zwyczajny	<i>Anguis fragilis</i>	(1)	-
4.	Zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>	(1)	-
5.	Żmija zygzakowata	<i>Vipera berus</i>	(1), (4)	-

Ryby i kraglouse

Gatunki ryb objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
w zasięgu administracyjnym - poza terenem nadleśnictwa				
1.	Brzanka	<i>Barbus peloponnesius</i> (<i>B. carpathicus</i> , <i>B. meridionalis</i>)	DD	DSII
2.	Boleń	<i>Aspius aspius</i>		DSII
3.	Głowacz przęgopłetwy	<i>Cottus poecilopus</i>		
4.	Głowacz białopłetwy	<i>Cottus gobio</i>		DSII
5.	Głowacica	<i>Hucho hucho</i>	EN	DSII
6.	Kiełb Kesslera	<i>Romanogobio kessleri</i> (<i>Gobio kessleri</i>)	NT	DSII
7.	Kiełb białopłetwy	<i>Gobio albipinnatus</i>		DSII

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria zagrożenia	N2000
8.	Koza	<i>Cobitis taen</i>		DSII
9.	Koza złotawa	<i>Sabanejewia aurata</i>	EN	DSII
10.	Piekielnica	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	VU	
11.	Śliz pospolity	<i>Barbatula barbatula (Noemacheilus barbatulus)</i>		

Ptaki

Lista gatunków ptaków występujących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Dynów

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Natura 2000	Kategoria ochronności, kategorie zagrożenia
1	2	3	4	5
1.	Białorzotka	<i>Oenanthe oenanthe</i>		(2), LC
2.	Bączek zwyczajny	<i>Ixobrychus minutus</i>	DP I	(2), LC
3.	Błotniak łąkowy	<i>Circus pygargus</i>	DP I	(2), (3),(X), LC
4.	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	DP I	(2), (X), LC
5.	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	DP I	(2), (3),(X), LC
6.	Bogatka	<i>Parus major</i>		(2)
7.	Brodzicz piskliwy	<i>Actitis hypoleucos</i>		(2),(3)
8.	Brzegówka	<i>Riparia riparia</i>		(2)
9.	Ciarniówka	<i>Sylvia communis</i>		(2)
10.	Czarnogłówka	<i>Poecile montanus</i>		(2)
11.	Czapla biała	<i>Egretta alba</i>	DP I	(2), LC
12.	Czapla nadobna	<i>Egretta garzetta</i>	DP I	(2),(3), LC
13.	Czubatka	<i>Lophophanes cristatus</i>		(2)
14.	Czyż	<i>Carduelis spinus</i>		(2)
15.	Derkacz	<i>Crex crex</i>	DP I	(2),(X), LC
16.	Drozd obrożny	<i>Turdus torquatus</i>		(2)
17.	Dudek	<i>Upupa epops</i>		(2),(X), DD
18.	Dymówka	<i>Hirundo rustica</i>		(2)
19.	Dzięcioł białogrzbisty	<i>Dendrocopos leucotos</i>	DP I	(2),(3),(X), LC
20.	Dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	DP I	(2) NT, LC
21.	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	DP I	(2),(X), LC
22.	Dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>		(2)
23.	Dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>	DP I	(2),(X), LC
24.	Dzięcioł trójpalczasty	<i>Picoides tridactylus</i>	DP I	(2), (3),(X), LC
25.	Dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>	DP I	(2),(X), LC
26.	Dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>		(2),(X)
27.	Dzięciołek	<i>Dendrocopos minor</i>		(2)
28.	Dziwonia	<i>Carpodacus erythrinus</i>		(2)
29.	Dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>		(2)
30.	Gajówka	<i>Sylvia borin</i>		(2)
31.	Gawron	<i>Corvus frugilegus</i>		(2)
32.	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	DP I	(2), LC
33.	Gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>		(2)
34.	Grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>		(2)
35.	Grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	DS II	
36.	Jastrząb	<i>Accipiter gentilis</i>		(2),(3)
37.	Jarząbek	<i>Bonasa bonasia</i>	DP I	LC
38.	Jarząbatka	<i>Sylvia nisoria</i>	DP I	(2), LC

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Natura 2000	Kategoria ochronności, kategorie zagrożenia
39.	Jer	<i>Fringilla montifringilla</i>		(2)
40.	Jerzyk	<i>Apus apus</i>	DS II	LC, (2), (X)
41.	Kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>		(2)
42.	Kania czarna	<i>Milvus migrans</i>	DPI	(2),(3),(X), LC
43.	Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	DPI	(2),(3),(X), LC,
44.	Kawka	<i>Corvus monedula</i>		(2)
45.	Klaskawka	<i>Saxicola rubicola</i>		(2)
46.	Kobuz	<i>Falco subbuteo</i>		(2),(3),(X)
47.	Kokoszka wodna	<i>Gallinula chloropus</i>	DS II	(2)
48.	Kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	DS II	(2)
49.	Kos	<i>Turdus merula</i>	DS II	(2)
50.	Kowalik	<i>Sitta europaea</i>		(2)
51.	Krętogłów	<i>Jynx torquilla</i>		(2)
52.	Krogulec	<i>Accipiter nisus</i>		(2),(3)
53.	Krzyżodziób świerkowy	<i>Loxia curvirostra</i>		(2)
54.	Kukułka	<i>Cuculus canorus</i>		,(2)
55.	Kulczyk	<i>Serinus serinus</i>		(2)
56.	Kwiczół	<i>Turdus pilaris</i>		(2)
57.	Lelek kozodój	<i>Caprimulgus europaeus</i>	DP I	(2), LC
58.	Łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>		(2)
59.	Makolągwa	<i>Carduelis cannabina</i>		(2)
60.	Mazurek	<i>Passer montanus</i>		(2)
61.	Modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>		(2)
62.	Muchołówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>	DP I	(2), LC
63.	Muchołówka mała	<i>Ficedula parva</i>	DP I	(2), LC
64.	Muchołówka szara	<i>Muscicapa striata</i>		(2)
65.	Muchołówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>		(2)
66.	Mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>		(2)
67.	Myszołów	<i>Buteo buteo</i>		(2),(3)
68.	Myszołów włochaty	<i>Buteo lagopus</i>		(2)
69.	Oknówka	<i>Delichon urbicum</i>		(2)
70.	Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>	DP I	(2), (3),(X), LC
71.	Orzechówka	<i>Nucifraga caryocatactes</i>		Oś, (2)
72.	Paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>		(2)
73.	Pelzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>		(2)
74.	Piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>		(2)
75.	Piegża	<i>Sylvia curruca</i>		(2)
76.	Pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>		(2)
77.	Pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>		(2)
78.	Pliszka górska	<i>Motacilla cinerea</i>		(2)
79.	Pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>		(2)
80.	Pliszka żółta	<i>Motacilla flava</i>		(2)
81.	Pluszcz	<i>Cinclus cinclus</i>		(2)
82.	Poklaskwa	<i>Saxicola rubetra</i>		(2)
83.	Pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>		(2)
84.	Potrzyszcz	<i>Emberiza calandra</i>		(2)
85.	Potrzos	<i>Emberiza schoeniclus</i>		(2)
86.	Przepiórka	<i>Coturnix coturnix</i>		(2)
87.	Pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>		(2), (X),
88.	Puszczyk	<i>Strix aluco</i>		(2)
89.	Puszczyk uralski	<i>Strix uralensis</i>	DP I	(2),(3), LC

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Natura 2000	Kategoria ochronności, kategorie zagrożenia
90.	Raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>		(2)
91.	Rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>		(2)
92.	Sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>		(2)
93.	Sieweczka rzeczna	<i>Charadrius dubius</i>		(2)
94.	Sikora uboga	<i>Poecile palustris</i>		(2)
95.	Siniak	<i>Columba oenas</i>		(2)
96.	Skowronek polny	<i>Alauda arvensis</i>		(2)
97.	Sosnówka	<i>Periparus ater</i>		(2)
98.	Słownik szary	<i>Luscinia luscinia</i>		(2)
99.	Sójka	<i>Garrulus glandarius</i>		(2)
100.	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>	DP I	(2), (3), (X), LC
101.	Sroka	<i>Pica pica</i>		(2)
102.	Srokosz	<i>Lanius excubitor</i>		(2)
103.	Strumieniówka	<i>Locustella fluviatilis</i>		(2)
104.	Strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>		(2)
105.	Szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>		(2)
106.	Szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>		(2)
107.	Śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>		(2)
108.	Śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>		(2)
109.	Świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>		(2)
110.	Świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>		(2)
111.	Świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>		(2)
112.	Świerszczak	<i>Locustella naevia</i>		(2)
113.	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>	DP I	(2), (3), LC
114.	Trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>		(2)
115.	Turkawka	<i>Streptopelia turtur</i>		(2)
116.	Uszatka	<i>Asio otus</i>		(2)
117.	Włochatka zwyczajna	<i>Aegolius funereus</i>	DP I	(2), (3), (X), LC
118.	Wilga	<i>Oriolus oriolus</i>		(2)
119.	Wodnik	<i>Rallus aquaticus</i>		(2)
120.	Wrona siwa	<i>Corvus corone</i>		(2)
121.	Wróbel	<i>Passer domesticus</i>		(2), (X)
122.	Zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>		(2)
123.	Zięba	<i>Fringilla coelebs</i>		(2)
124.	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	DP I	(2), LC
125.	Zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>		(2)
126.	Żuraw	<i>Grus grus</i>	DP I	(2), LC

Gatunki ptaków objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochronności	Natura 2000
1	Czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	(2)	Nat
2	Kruk	<i>Corvus corax</i>	(2)	-
3	Sroka	<i>Pica pica</i>	(2)	-

Gatunki ptaków – ochrona strefowa:

Dla orlika krzykliwego – wyznaczono 1 strefę ochrony - patrz pkt. 4.2.12.3. „Ochrona strefowa zwierząt.”

Ptaki chronione nie będące przedmiotami ochrony w ostoi "Pogórze Przemyskie" PLB 180001, zestawiono w grupy według siedlisk przez nie zajmowanych.

Lp.	<u>Gatunki ptaków związane ze środowiskiem leśnym:</u>
1.	<p>bogatka <i>Parus major</i>, czarnogłówka <i>Poecile montanus</i>, czyż <i>Carduelis spinus</i>, czubatka <i>Lophophanes cristatus</i>, dzięcioł duży <i>Dendrocopos major</i>, dzięcioł zielony <i>Picus viridis</i>, dzięciołek <i>Dendrocopos minor</i>, gajówka <i>Sylvia borin</i>, gil <i>Pyrrhula pyrrhula</i>, grubodziób <i>Coccothraustes coccothraustes</i>, grzywacz <i>Columba palumbus</i>, jastrząb <i>Accipiter gentilis</i>, jer <i>Fringilla montifringilla</i>, kapturka <i>Sylvia atricapilla</i>, kobuz <i>Falco subbuteo</i>, kos <i>Turdus merla</i>, kowalik <i>Sitta europaea</i>, krętogłów <i>Jynx torquilla</i>, krogulec <i>Accipiter nisus</i>, krzyżodziób świerkowy <i>Loxia curvirostra</i>, kukułka <i>Cuculus canorus</i>, kwiczoł <i>Turdus pilaris</i>, modraszka <i>Cyanistes caeruleus</i>, muchołówka żałobna <i>Ficedula hypoleuca</i>, muchołówka szara <i>Muscicapa striata</i>, mysikrólik <i>Regulus regulus</i>, myszołów <i>Buteo buteo</i>, myszołów włochaty <i>Buteo lagopus</i>, orzechówka <i>Nucifraga caryocatactes</i>, paszkot <i>Turdus viscivorus</i>, pełzacz leśny <i>Certhia familiaris</i>, piecuszek <i>Phylloscopus trochilus</i>, pierwosnek <i>Phylloscopus collybita</i>, pokrzywnica <i>Prunella modularis</i>, puszczyk <i>Strix aluco</i>, raniuszek <i>Aegithalos caudatus</i>, rudzik <i>Erithacus rubecula</i>, sikora uboga <i>Poecile palustris</i>, siniak <i>Columba oenas</i>, sosnowka <i>Periparus ater</i>, sójka <i>Garrulus glandarius</i>, strzyżyk <i>Troglodytes troglodytes</i>, szpak <i>Sturnus vulgaris</i>, śpiewak <i>Turdus philomelos</i>, świergotek drzewny <i>Anthus trivialis</i>, świstunka leśna <i>Phylloscopus sibilatrix</i>, turkawka <i>Streptopelia tortur</i>, uszatka <i>Asio otus</i>, wilga <i>Oriolus oriolus</i>, zięba <i>Fringilla coelebs</i>, zniczek <i>Regulus ignicapilla</i></p>
2.	<p><u>Gatunki ptaków związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi:</u> białorzytka <i>Oenanthe oenanthe</i>, brzegówka <i>Riparia riparia</i>, cierniówka <i>Sylvia communis</i>, dudek <i>Upupa epos</i>, dymówka <i>Hirundo rustica</i>, drozd obroźny <i>Turdus torquatus</i>, dziwonia <i>Carpodacus erythrinus</i>, dzwonec <i>Chloris chloris</i>, gawron <i>Corvus frugilegus</i>, gil <i>Pyrrhula pyrrhula</i>, jerzyk <i>Apus apus</i>, kawka <i>Corvus monedula</i>, kłaskawka <i>Saxicola rubicola</i>, kopciuszek <i>Phoenicurus ochruros</i>, kulczyk <i>Serinus serinus</i>, makolągwa <i>Carduelis cannabina</i>, mazurek <i>Passer montanus</i>, oknówka <i>Delichon urbicum</i>, piegża <i>Sylvia curruca</i>, pleszka <i>Phoenicurus phoenicurus</i>, pliszka siwa <i>Motacilla alba</i>, pliszka żółta <i>Motacilla flava</i>, pokląskwa <i>Saxicola rubetra</i>, potrzyszcz <i>Emberiza calandra</i>, potrzoz <i>Emberiza schoeniclus</i>, przepiórka <i>Coturnix coturnix</i>, pustułka <i>Falco tinnunculus</i>, sierpówka <i>Streptopelia decaocto</i>, skowronek polny <i>Alauda arvensis</i>, słowik szary <i>Luscinia luscinia</i>, sroka <i>Pica pica</i>, srokosz <i>Lanius excubitor</i>, szczygieł <i>Carduelis carduelis</i>, świergotek łąkowy <i>Anthus pratensis</i>, świerszczak <i>Locustella naevia</i>, trznadel <i>Emberiza citrinella</i>, wrona siwa <i>Corvus corone</i>, wróbel <i>Passer domesticus</i>, zaganiacz <i>Hippolais icterina</i></p>
3.	<p><u>Gatunki ptaków związane ze środowiskiem wodnym:</u> bączek zwyczajny <i>Ixobrychus minutus</i>, brodziec piskliwy <i>Tringa hypoleucos</i>, czapla biała <i>Egretta alba</i>, czapla nadobna <i>Egretta garzetta</i>, czapla siwa <i>Ardea cinerea</i>, kokoszka wodna <i>Gallinula chloropus</i>, łożówka <i>Acrocephalus palustris</i>, pliszka górską <i>Motacilla cinerea</i>, pluszcz <i>Cinclus cinclus</i>, sieweczka rzeczna <i>Charadrius dubius</i>, strumieniówka <i>Locustella fluviatilis</i>, śmieszka <i>Chroicocephalus ridibundus</i>, wodnik <i>Rallus aquaticus</i>.</p>

Ssaki

Wykaz chronionych i rzadkich gatunków nietoperzy występujących na terenie i w zasięgu administracyjnego działania Nadleśnictwa Dynów oparty jest na podstawie danych z ankiet służby leśnej, poprzedniego POP.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Natura 2000, kategoria zagrożenia	Kategoria, ochronności
1	2	3	4	5
ochrona ścisła				
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji				
1.	Gacek brunatny	<i>Plecotus auritus</i>		(1), (3), (X)
2.	Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>	DII	(1), (3), (X)
3.	Nocek rudy	<i>Myotis daubentoni</i>		(1), (3), (X)
4.	Podkowiec mały	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	EN, DII	(1), (3), (X)

Wykaz pozostałych chronionych i rzadkich gatunków ssaków występujących na terenie i w zasięgu administracyjnego działania Nadleśnictwa Dynów

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Natura 2000,	Kategoria zagrożenia, ochronności
	2	3	4	5
ochrona ścisła				
na terenie Nadleśnictwa - z dokładną lokalizacją				
1.	Ryś	<i>Lynx lynx</i>	DII	NT, (1), (X)
2.	Wilk	<i>Canis lupus</i>	DII	NT, (1), (X)
na terenie Nadleśnictwa - brak dokładnej lokalizacji				
3.	Orzesznica	<i>Muscardinus avellanarius</i>		(1)
ochrona częściowa				
na terenie Nadleśnictwa - z dokładną lokalizacją				
4.	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	DII	(1)
5.	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	DII	(1)
na terenie Nadleśnictwa - brak dokładnej lokalizacji				
6.	Gronostaj	<i>Mustela erminea</i>		(1)
7.	Jeż wschodni	<i>Erinaceus concolor</i>		(1)
8.	Kret	<i>Talpa europaea</i>		(1)
9.	Łasica łąska	<i>Mustela nivalis</i>		(1)
10.	Popielica	<i>Glis glis</i>		NT, (1)
11.	Ryjówka aksamitna	<i>Sorex araneus</i>		(1)
12.	Ryjówka malutka	<i>Sorex minutus</i>		(1)
13.	Rzęsorek rzeczek	<i>Neomys fodiens</i>		(1)
14.	Wiewiórka pospolita	<i>Sciurus vulgaris</i>		(1)
15.	Zębiełek białawy			
16.	Zębiełek karliczek	<i>Crocidura suaveolens</i>		

Gatunki ssaków – ochrona strefowa:

- nietoperze – ochronie podlegają miejsca, gdzie zaobserwowano zimowanie ponad 200 osobników w okresie ostatnich 3 lat. Na gruntach znajdujących się w zarządzie nadleśnictwa nie stwierdzono miejsc rozrodu i regularnego przebywania, brak też

warunków sprzyjających powstaniu tak licznych zimowisk, Z tego względu nie planuje się w niniejszym dokumencie utworzenia stref ochronnych dla nietoperzy.

- wilk, ryś – pomimo ich stałej obecności na terenie nadleśnictwa nie zlokalizowano ich miejsc stałego przebywania i rozrodu, a w przypadku zidentyfikowania nadleśnictwo powinno zgłosić to do Regionalnego Konserwatora Przyrody w Rzeszowie, a do czasu powołania strefy, przestrzegać zapisów rozporządzenia.

Wykaz chronionych i rzadkich gatunków zwierząt przedstawiono na „Mapie przeglądowej walorów przyrodniczo kulturowych” w skali 1:25000.

4.2.12.3. OCHRONA STREFOWA ZWIERZĄT

Wg art. 60 ust. 6 Ustawy o ochronie przyrody, bez zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska zabrania się:

- 1) zakaz przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą;
- 2) zakaz wycinania drzew lub krzewów;
- 3) zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków;
- 4) zakaz wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.

Obecnie na terenie Nadleśnictwa Dynów utworzona jest 1 strefa ochrony miejsc rozrodu i regularnego przebywania dla orlika krzykliwego. Strefa na terenie leśnictwa Wybrzeże powołana została decyzją Dyrektora Regionalnego Ochrony Środowiska w Rzeszowie Nr WPN.6442.46.2015.AKw-1 z dnia 11 września 2015 r.

W strefie całorocznej nie planowano żadnych zabiegów.

Szczegółowe lokalizacje utworzonych stref i zaplanowane w nich wskazania gospodarcze przedstawia poniższa tabela.

Adres leśny	Wskazania gospodarcze	Pow [ha]
Strefa całoroczna		
15d	BRAK WSK	3,80
Strefa okresowa		
14c	TP	19,45
15a	IVD	13,32
Suma		32,77
Łącznie		36,57

4.3. WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE

4.3.1. KLIMAT

Według regionalizacji klimatycznej Polski Romera, teren Nadleśnictwa Dynów należy do klimatu podgórskich wyżyn i kotlin.

Średnia roczna temperatura waha się od +6 do +8°C, średnia roczna temperatura powietrza w miesiącu styczniu wynosi -3°C, w lipcu +18°C. Pierwsze jesienne przymrozki pojawiają się w październiku, a ostatnie wiosenne trwają do połowy maja. Opady atmosferyczne cechuje duże zróżnicowanie przestrzenne i sezonowe. Charakterystyczne jest zwiększanie opadów wraz ze wzrostem wysokości nad poziomem morza. Średnioroczne sumy opadów wahają się od 700 – 800 mm. W Dynowie średnie roczne sumy opadów wynoszą 741 mm (według posterunku meteorologicznego w Dynowie). Liczba dni z pokrywą śnieżną jest zróżnicowana w zależności od wysokości i ukształtowania terenu, do 90 dni w roku na prawie całym obszarze zasięgu działania Nadleśnictwa.

Średnia długość okresu wegetacji waha się od 200 do 220 dni, przy czym w południowej części Nadleśnictwa jest to poniżej 210 dni, natomiast w części północnej jest to okres znacznie dłuższy.

Stosunki wietrzne są bardzo zmienne. Panującymi wiatrami są wiatry z kierunków zachodnich i południowo-zachodnich. Na omawianym terenie dość istotną rolę odgrywają mgły, które często utrzymują się do późnych godzin popołudniowych, zwłaszcza w dolinie Sanu, a ich maksimum występowania przypada na październik i listopad. W ostatnich latach, podobnie jak w całej Polsce, pojawiają się tutaj liczne anomalie pogodowe.

4.3.2. BUDOWA GEOLOGICZNA I RZEŻBA TERENU

Obszar, na którym gospodaruje Nadleśnictwo Dynów, położony jest w obrębie typowych Karpat fliszowych. Charakterystyczną cechą budowy geologicznej tego obszaru jest równoległy układ struktur geologicznych, które przebiegają z północnego zachodu na południowy wschód. Flisz karpacki charakteryzuje się przemiennym ułożeniem warstw zbudowanych z piaskowca i z łupków ilastych. Serie piaskowcowe utworzone są z piaskowców i zlepieńców, natomiast ilaste z łupków i mułowców. Osady fliszowe osadzały się tutaj na dnie geosenkliny w morzu od ery mezozoicznej aż do trzeciorzędu, następnie po sfałdowaniu i odkłuciu się od podłoża, uległy przesunięciu ku północy w postaci płaszczowin. Proces ten doprowadził do utworzenia się kilku jednostek tektonicznych, przy czym obszar Nadleśnictwa Dynów należy w całości do jednego elementu strukturalnego, jakim jest płaszczowina skolska. Jest to jednostka frakcjonalno-tektoniczna, w której skład wchodzi utworów dolno- i górnokredowe, osady paleoceńsko-eoceńskie oraz oligoceńsko-mioceńskie.

Utwory czwartorzędowe reprezentowane są przez facje zwietrzelinowe, stokowe oraz związane z działalnością wody utwory rzeczne (złoża żwirów i glin w dolinie Sanu).

Obszar Nadleśnictwa Dynów ma typowy charakter podgórski o wysokościach bezwzględnych w granicach 230 m n.p.m. do 533 m n.p.m.

Niewysokie pagórki o rusztowym układzie grzbietów poprzecinane są kratowym układem rzek i potoków. W miejscach gdzie występują odporne na erozję skały utworzyły się malownicze przełomy. Ostateczna powierzchnia tego terenu ukształtowała się w okresie trzeciorzędu, w czasie alpejskich ruchów górotwórczych, kiedy został wypiętrzony łańcuch Karpat, na który nasunął się lodowiec w czasie zlodowacenia krakowskiego.

4.3.3. ZASOBY WODNE

Główną osią hydrologiczną omawianego terenu jest rzeka San, w związku z tym cały opisywany obszar należy do zlewni tej rzeki, do której odprowadzają swoje wody liczne potoki spływające z niewysokich wzgórz. Ważniejsze z nich to: Jawornik, Stupnica, Dylągówka, Kruszelnica, Jaworka, Borowina i Maławka. Potoki spływają dolinami tworzącymi tu charakterystyczny, kratowy układ sieci rzecznej.

Cieki wodne na tym terenie charakteryzują się znaczną naturalnością, zasilane są głównie opadami atmosferycznymi, w związku z tym najwyższe stany wód notowane są w miesiącach letnich (lipiec), kiedy opady deszczu są najintensywniejsze oraz wiosennych (marzec, kwiecień), po roztopach pokrywy śnieżnej.

Stany wody notowane na Sanie w Dynowie wynoszą: maksymalny 740 cm, minimalny 85 cm, zaś przepływ średni roczny 44,9 m³/s.

Potoki miejscami posiadają bardzo duże spadki, co w powiązaniu z tym, że przepływają przez utwory geologiczne o zmiennej odporności na erozję, przyczynia się do powstawania głębokich dolin o stromych zboczach oraz lokalnych osuwisk.

Na terenie Nadleśnictwa nie występują większe zbiorniki wód stojących. Jedynie w dolinie Sanu zlokalizowane są sporadycznie starorzecza oraz niewielkie stawy hodowlane.

Nadleśnictwo Dynów położone jest na terenach mało zasobnych w wody podziemne. W zasięgu jego działania znajduje się jeden główny zbiornik wód podziemnych: GZWP nr 430 – „Dolina Rzeki San”. Jest to zbiornik dolinny, który gromadzi wody w głębie formacji czwartorzędowych, trzeciorzędowych i kredowych w ośrodkach porowych i szczelinowo-porowych.

Miejscami wypływu wód podziemnych są źródła w postaci młak, wycieków oraz wysięków na stokach, dające początek ciekom powierzchniowym. Gęstość źródeł na Pogórzu Przemysko - Dynowskim waha się od 3 do 7 na km², a średnia ich wydajność na ogół nie przekracza 0,3 l/s. Na wahania wód podziemnych wpływają zarówno czynniki atmosferyczne, jak i litologia warstw wodonośnych, położenie morfologiczne oraz związek zwierciadła wód podziemnych z wodami powierzchniowymi.

Maksymalna miąższość warstwy wodonośnej dochodzi do 20 m, średnio osiągając 4,5 m. Warstwę wodonośną stanowią otoczaki, żwiry i piaski o różnej granulacji. Niekiedy w utworach klastycznych mogą występować wkładki i soczewki gliny lub ilu powodując lokalne napięcie zwierciadła wody. Zwierciadło, poza wyjątkami, ma charakter swobodny. Wahania zwierciadła są niewielkie i dochodzą od kilkudziesięciu cm do 2,0 m.

Wydajności uzyskiwane z pojedynczych ujęć wahają się w granicach od kilku do ponad 30 m³/h. W okolicach Dynowa z utworów czwartorzędowych uzyskiwano od 1,9 m³/h do 26,7 m³/h wody z pojedynczego ujęcia. Eksploatacja wód

podziemnych na tym terenie prowadzona jest za pomocą studni kopanych oraz otworów hydrologicznych.

4.3.4. EKOSYSTEMY WODNO-BŁOTNE

System hydrograficzny na terenie Nadleśnictwa, jak i w jego terytorialnym zasięgu, jest bardzo urozmaicony. Są to wody płynących rzek i potoków, małe oczka wodne, bagienka łąkowe i śródleśne, młaki, źródliska, wysięki wód.

Dużą część z nich, z uwagi na niewielką powierzchnię, nie tworzą one odrębnych wydzieleni. Inną grupę tworzą zbiorniki wodne, głównie sztuczne, służące przede wszystkim, jako magazyny wody dla celów przeciwpożarowych. Często są one również miejscem występowania cennych gatunków flory i fauny.

Ważne znaczenie mają także leśne ekosystemy bagienne i łąkowe, czyli drzewostany rosnące na siedliskach: Lwyz, Lwyzw.

Nadleśnictwo Dynów w ramach projektu współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach działania 3.1 priorytetu III Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko zrealizowało 8 zadań dotyczących zbiorników retencyjnych w wyniku, których powstało 13 zbiorników.

Celem projektu jest przeciwdziałanie skutkom odpływu wód opadowych na terenach górskich, zwiększenie retencji i utrzymanie potoków oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie.

Fot.

Jeden ze zbiorników retencyjnych w leśnictwie Żohatyn.

Fot. Zbiorniki retencyjne na terenie leśnictwa Siedliska, oddz. 232d.

4.3.5. GLEBY

Gleba jest naturalnym ożywionym składnikiem powierzchniowej warstwy ziemi w sferze przenikania się skał, powietrza, wody i młodszego od nich świata organizmów. Powstanie jej ze zwietrzelin skalnych jest związane z oddziaływaniem na nie zmieniających się w czasie oraz przestrzeni formacji roślinnych, warunków klimatycznych i wodnych, a także rzeźby powierzchni ziemi.

Zestawienie powierzchni i udziału procentowego typów i podtypów gleb w Nadleśnictwie Dynów zamieszczono poniżej.

Powierzchniowy i procentowy udział typów i podtypów gleb w Nadleśnictwie Dynów

Gleby		Nadleśnictwo Dynów Obręb Dynów	
Typ	Podtyp	Pow. leśna zalesiona i niezalesiona /ha/	%
Gleby brunatne	brunatne kwaśne	4956,86	47,44
	brunatne właściwe	227,68	2,18
	brunatne wyługowane	5118,98	48,98
Gleby gruntowo-glejowe	gruntowo-glejowe właściwe	25,62	0,24
Gleby płowe	płowe brunatne	60,87	0,58
Mady rzeczne	mady rzeczne brunatne	53,61	0,51
	mady rzeczne próchniczne	2,27	0,02
	mady rzeczne właściwe	2,06	0,02
Rędziny	brunatne	2,67	0,03
Ogółem		10450,62	100,00

W nadleśnictwie przeważają gleby brunatne, które zajmują 98,6% powierzchni, a ich łączny areal wynosi 10303,52 ha. Występują głównie w podtypach gleb brunatnych wyługowanych (5118,98 ha, 48,98%) oraz brunatnych kwaśnych (4956,86 ha, 47,44%), znacznie rzadziej zaś brunatnych właściwych (227,68 ha, 2,18%).

Spośród innych typów gleb, występujących na niewielkich powierzchniach, wymienić należy gleby płowe w podtypie płowych brunatnych zajmujące 60,87 ha (0,58% pow.) oraz gleby związane z wysokim poziomem wód opadowych i gruntowych, powodujące w wielu miejscach zabagnienie terenu. Reprezentują je typy gleb: mady rzeczne (0,55% pow.) przeważnie brunatne oraz gleby gruntowo-glejowe (0,24% pow.). Występują na całym obszarze Nadleśnictwa głównie w strefach źródłiskowych potoków, nieckach osuwiskowych, wypłaszczeniach i miejscach załamania stoków oraz w dnach dolin charakteryzując się stałym, wysokim poziomem wód gruntowych w profilu.

Znikomą część powierzchni leśnej Nadleśnictwa (2,67ha, 0,03% pow.) zajmują żyzne gleby nawapienne (rędziny) w podtypie brunatnym.

4.3.6. TYPY SIEDLISKOWE LASU

Na podstawie prac glebowo-siedliskowych w Nadleśnictwie Dynów wyróżniono 4 typy siedliskowe lasu. Wszystkie wyróżnione siedliskowe typy lasu są siedliskami wyżynnymi. Ich powierzchnię i udział procentowy ustalono na podstawie bazy danych opisu taksacyjnego i przedstawiono w poniższej tabeli.

Zestawienie powierzchni i udziału procentowego typów siedliskowych lasu

Typ siedliskowy lasu	Nadleśnictwo Dynów	
	Pow. leśna (ha)	% pow.
LŁWYŻ	66,27	0,63
LMWYŻśw	119,14	1,14
LWYŻśw	10050,84	96,18
LWYŻw	214,37	2,05
Razem	10450,62	100,00

Z uwagi na udział powierzchniowy podstawowe znaczenie gospodarcze posiada siedlisko lasu wyżynnego świeżego (Lwyżśw), zajmujące 96,18% powierzchni. Udział pozostałych wyszczególnionych w powyższej tabeli siedlisk stanowi łącznie 3,82%.

Pod względem uwilgotnienia przeważają siedliska świeże, do których należy las mieszany wyżynny i las wyżynny, które razem zajmują 97,32%, zaś wilgotne i łąkowe 2,68%.

Siedlisko lasu łąkowego wyżynnego, mimo niewielkiej powierzchni, stanowi bardzo ważny element różnorodności przyrodniczej Nadleśnictwa, jako biotop rzadkiej i chronionej flory i fauny.

Ogólnie można stwierdzić, że siedliska leśne na omawianym terenie zaliczają się do bardzo żyznych i żyznych, stwarzają więc dobre warunki wzrostu i rozwoju gatunków drzew oraz drzewostanów właściwych poszczególnym siedliskom.

4.3.7. CHARAKTERYSTYKA DOMINUJĄCYCH LEŚNYCH ZBIOROWISK ROŚLINNYCH

Charakterystykę leśnych zbiorowisk roślinnych występujących na terenie nadleśnictwa przedstawiono na podstawie dostępnej literatury z tego zakresu dotyczącej terenu Pogórza Przemyskiego i Dynowskiego.

Do najbardziej rozpowszechnionych naturalnych leśnych zbiorowisk roślinnych należy żyzna buczyna karpacka *Dentario glandulosae-Fagetum*.

BUCZYNY

Dentario glandulosae-Fagetum – żyzna buczyna karpacka

Na terenie Nadleśnictwa jest to dominujące zbiorowisko roślinne, które optimum swego występowania ma w reglu dolnym. Występują w nim wszystkie podstawowe gatunki charakterystyczne: żywiec gruczołowaty *Dentaria glandulosa*, żywokost sercowaty *Symphytum cordatum* i paprotnik Brauna *Polystichum braunii*. W drzewostanie panuje buk *Fagus sylvatica*, często ze znacznym udziałem jodły *Abies alba*. Domieszkę stanowi jawor *Acer pseudoplatanus*, grab zwyczajny *Carpinus betulus*, dąb szypułkowy *Quercus robur* oraz wiąz górski *Ulmus scabra*.

Warstwa krzewów zbudowana jest głównie z podrostu bukowego i jodłowego, leszczyny *Corylus avellana*, bzu czarnego *Sambucus nigra* i koralowego *S. racemosa* oraz trzmieliny zwyczajnej *Euonymus europaeus* i kaliny koralowej *Viburnum opulus*.

Można tu zauważyć typowe dla Karpat Wschodnich zatarcie ostrej granicy między zbiorowiskami ze związków *Carpinion* i *Fagion* (Dzwonko 1977a). Przejawia się to wchodzeniem gatunków grądowych do buczyn, a przede wszystkim w występowaniem płatów buczyny trawiasto-turzycowej z turzycą orzęsioną *Carex pilosa*.

Żyzna buczyna karpacka jest zróżnicowana piętrowo na formy wysokościowe i tworzy szereg lokalnosiedliskowych podzespołów i wariantów, a także wykazuje dużą zmienność regionalną (Matuszkiewicz W. 2001). Żyzna buczyna z Pogórza Dynowskiego należy do odmiany wschodniokarpackiej i wyróżnia się występowaniem gatunków o wschodniokarpackim charakterze (Michalik, Szary 1997): żywokostu sercowatego *Symphytum cordatum*, sałatnicy leśnej *Aposeris foetida*, kostrzewy górskiej *Festuca drymeja* i cebulicy dwulistnej *Scilla bifolia*.

Luzulo luzuloidis-Fagetum – kwaśna buczyna górska

Kwaśna buczyna górska nie jest zbyt rozpowszechniona na terenie Nadleśnictwa, spotykana jest fragmentarycznie w niewielkich płatach.

Drzewostan buduje buk *Fagus sylvatica* z małą domieszką jodły *Abies alba*. Warstwa krzewów jest bardzo słabo rozwinięta, pojawia się w niej pojedynczo jarzębina *Sorbus aucuparia* oraz podrost jodłowy *Abies alba*. Runo ma charakter trawiasto-mszysty. Miejscami zdominowane jest przez kosmatkę gajową *Luzula luzuloides*, niekiedy z domieszką turzycy orzęsionej *Carex pilosa*. Pojawiają się gatunki typowo acydofilne: borówka czarna *Vaccinium myrtillus*, jastrzębiec leśny *Hieracium murorum*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium* i gruszyczki *Orthilia secunda*, *Pyrola minor* z domieszką roślin ze związku *Fagion* i *Carpinion*. W warstwie mszaków często występują: płonnik strojny *Polytrichum formosum* i widłoząbek jednostronny *Dicranella heteromalla*.

***Lunario-Aceretum* - jaworzyna z miesięcznicą trwałą**

Jest to najbardziej rozpowszechniony w Karpatach zespół podzwiązku *Acerion*. Związany jest ze specyficznym – żyznym i wilgotnym podłożem. Występuje na stromych, skalistych stokach, gdzie gleby są silnie szkieletowe o odczynie słabo kwaśnym lub obojętnym oraz w dolinach potoków na podłożu skał niewapiennych. Charakterystyczną cechą tych siedlisk jest chłodny mikroklimat o dużej wilgotności powietrza.

Zespół ten spotykany jest tutaj fragmentarycznie. Napotkano jeden większy płat na stokach Kruszelnicy (M. Bylicka).

Drzewostan buduje przede wszystkim jawor *Acer pseudoplatanus* z domieszką jodły *Abies alba* i buka *Fagus sylvatica*. Lokalnie udział buka *Fagus sylvatica* może być większy, wówczas skład runa może wskazywać na wilgotny wariant żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum*, z którym może tworzyć szereg postaci przejściowych. W warstwie krzewów spotyka się głównie jodłę *Abies alba* i bez czarny (*Sambucus nigra*), rzadziej leszczynę *Corylus avellana*. W runie masowo występuje miesięcznica trwałą *Lunaria rediviva*, ale paprotnik kolczysty *Polystichum aculeatum*, uznawany za charakterystyczny dla zespołu nie jest często spotykany. Widoczna jest domieszka gatunków ze związku *Alno-Ulmion*: czyścieca leśnego *Stachys sylvatica* i ziarnopłonu wiosennego *Ficaria verna*, a także wyraźnie zaznacza swoją obecność, charakterystyczny dla zespołu *Dentario glandulosae-Fagetum*, żywiec gruczołowaty *Dentaria glandulosa*.

JEDLINY

Zbiorowisko żyznych jedlin *Abies alba-Oxalis acetosella*

Zbiorowisko to obejmuje mezotroficzne lasy jodłowe o cechach typowych dla podzwiązku *Galio rotundifolii-Abietenion*, tj. kombinacji gatunków charakterystycznych dla klas *Quercus-Fagetea* i *Vaccinio-Piceetea*, brak tu jednak gatunków które można by uznać za charakterystyczne lub wyróżniające, choćby w skali lokalnej. Jednostka ta jednakże dość dobrze wyodrębnia się fizjonomicznie. Wyróżniona została przez Matuszkiewicza (2001).

W typowej postaci zbiorowiska drzewostan – osiagający zwykle duże zwarcie – buduje jodła *Abies alba*, a niewielką domieszkę stanowić może buk *Fagus sylvatica*. Warstwa krzewów jest słabo wykształcona, w jej składzie obecne są podrosty drzew oraz leszczyna *Corylus avellana*, jarząb pospolity *Sorbus aucuparia* i kruszyna

Frangula alnus. Oprócz gatunków charakterystycznych z klasy *Ouerco-Fagetea*: gajowca żółtego *Galeobdolon luteum*, nerecznicy samczej *Dryopteris filix-mas*, zawilca gajowego *Anemone nemorosa* i fiołka leśnego *Viola reichenbachiana*, występują gatunki z klasy *Vaccinio-Piceetea*, najczęściej borówka czarna *Vaccinium myrtillus* i orlica pospolita *Pteridium aquilinum*. Do stałych elementów należą: konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, jeżyna gruczołowata *Rubus hirtus*, kosmatka owłosiona *Luzula pilosa*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, nerecznica szerokolistna *Dryopteris dilatata* i krótkoostna *D. carthusiana* oraz nawłóć pospolita *Solidago virgaurea*. Rzadziej występują: zachyłka trójkątna *Gymnocarpium dryopteris*, turzyca pigułkowata *Carex pilulifera* i blada *C. pallescens* oraz starce: Fuchsa *Senecio ovatus* i gajowy, *S. carpaticus*. W warstwie mszystej rosną: płonnik strojny *Polytrichastrum formosum*, merzyk pokrewny *Plagiomnium affine*, widłoząbek włoskowy *Dicranella heteromalla*.

GRĄDY

Tilio-Carpinetum – grąd subkontynentalny

Grąd subkontynentalny jest zbiorowiskiem typowym dla pogórzy, w swej typowej postaci rozwijającym się do wysokości 360 m n.p.m.

Grądy z tego obszaru zaliczane są do odmiany małopolskiej, którą wyróżniają takie gatunki, jak: jodła pospolita *Abies alba*, buk zwyczajny *Fagus sylvatica*, jawor *Acer pseudoplatanus*, pierwiosnek wyniosły *Primula elatior*, szalwia lepka *Salvia glutinosa*, przenęt purpurowy *Prenanthes purpurea*, żywiec gruczołowaty *Dentaria glandulosa*, i bluszcz pospolity *Hedera helix*.

Dodatkowo grądy tego rejonu można wydzielić jako postać wschodniokarpacką (Dzwonko 1977a), gdyż charakteryzują się one udziałem wschodniokarpackich roślin w runie: sałatnica leśna *Aposeris foetida*, tojad mołdawski *Aconitum moldavicum*, bluszcz kosmaty *Glechoma hirsuta*.

Warstwę krzewów buduje najczęściej leszczyna *Corylus avellana*, bez czarna *Sambucus nigra*, trzmielina zwyczajna *Euonymus europaeus*, kalina koralowa *Viburnum opulus* i podrostry drzew.

Do najpospolitszych roślin runa należą: gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, przytulia (marzanka) wonna *Galium odoratum*, miodunka ćma *Pulmonaria obscura*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, fiołek leśny *Viola reichenbachiana*, kopytnik pospolity *Asarum europaeum*. Z gatunków charakterystycznych zespołu występują tu: jaskier kaszubski *Ranunculus cassubicus* i turzyca orzęsiona *Carex pilosa*.

Niektóre z płatów nawiązują swoim składem florystycznym do grądu ciepłolubnego *Tilio-Carpinetum melittetosum* (na południowych stokach Sanu), gdyż w runie pojawiają się: miodownik melisowaty *Melittis melissophyllum*, konwalia majowa *Convallaria maialis* i dzwonek brzoskwiniolistny *Campanula persicifolia*. W niektórych płatach pojawiają się gatunki siedlisk bardzo żyznych: czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum*, obrazki alpejskie *Arum alpinum*, buławnik wielkokwiatowy *Cephalanthera damasonium*, tojad mołdawski *Aconitum moldavicum* i żywokost sercowaty *Symphytum cordatum*.

ŁĘGI

***Carici remotae-Fraxinetum* – pogórski łęg jesionowy**

Zespół ten związany jest z dolinami potoków w niższej położonych partiach terenu. Występuje na bardzo żyznych, obojętnych lub lekko zasadowych madach rzecznych.

Na omawianym terenie jest to najczęściej spotykane zbiorowisko łęgowe, szczególnie w jego północnej części (głównie nad potokiem Kruszelnica). Wiele płatów łęgów jesionowych jest zniekształconych w wyniku presji antropogenicznej, która najczęściej uwidacznia się w najłatwiej dostępnych dolinach szerszych potoków.

Drzewostan zespołu tworzy jesion *Fraxinus excelsior*, ze znacznym udziałem jaworu *Acer pseudoplatanus*, niekiedy z domieszką olchy szarej *Alnus incana*, olchy czarnej *Alnus glutinosa* oraz grabu *Carpinus betulus*.

Warstwa krzewów zbudowana jest najczęściej z leszczyny *Corylus avellana* i bzu czarnego *Sambucus nigra*. Warstwa runa jest bujna i zwarta, bardzo bogata florystycznie. Rosną tu m.in. skrzyp olbrzymi *Equisetum telmateia*, szczyr trwały *Mercurialis perennis*, podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium*, czyściec leśny *Stachys sylvatica*, czartawa pospolita *Circaea lutetiana*, ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna* i świerząbek orzęsiony *Chaerophyllum hirsutum*.

Z gatunków charakterystycznych obecne są: turzyca zwisła *Carex pendula*, turzyca rzadkokłosa *Carex remota*, skrzyp olbrzymi *Equisetum telmateia*. Inne gatunki łęgowe reprezentują: kostrzewa olbrzymia *Festuca gigantea*, czyściec leśny *Stachys sylvatica*, czartawa pospolita *Circaea lutetiana* i kozłek całolistny *Valeriana simplicifolia*.

W zbiorowisku oprócz gatunków charakterystycznych dla związku *Alno-Ulmion* pojawia się domieszka gatunków grądowych – gwiazdnica gajowa *Stellaria holostea* i buczynowych – przede wszystkim żywokost sercowaty *Symphytum cordatum*, który miejscami występuje tu obficie niż w buczynach i żywiec gruczołowaty *Dentaria glandulosa*.

***Alnetum incanae* – nadrzeczna olszyna górską**

Zespół ten wykształca się w dolinach potoków, w wyższych partiach terenu.

Na omawianym terenie płaty nadrzecznej olszyny występują sporadycznie, w południowej części, nad potokiem Borownica. Część z nich jest przekształcona antropogenicznie. Drzewostan buduje głównie olsza szara *Alnus incana* z domieszką jesionu *Fraxinus excelsior*, oraz jaworu *Acer pseudoplatanus*. W runie pojawiają się gatunki ziołoroślowe: wiaźówka błotna *Filipendula ulmaria*, sadziec konopiasty *Eupatorium cannabinum* i ostrożeń warzywny *Cirsium oleraceum*, a także pojedynczo spotyka się charakterystycznego dla zespołu pióropusznika strusiego *Matteucia struthiopteris*. Główny zrąb runa stanowią gatunki należące do związku *Alno-Ulmion*. Warstwa krzewów jest słabo rozwinięta. Tworzą ją wierzby, leszczyna *Corylus avellana*, bez czarna *Sambucus nigra*, kalina koralowa *Viburnum opulus*, trzmielina zwyczajna *Euonymus europaeus*, kruszyna pospolita *Frangula alnus*.

Olszyna górską należy do najbogatszych florystycznie zbiorowisk leśnych. Wiele cennych gatunków ma tu swój główny bądź jedyny biotop. Olszyny

przypotokowe spełniają ponadto ważną rolę w umacnianiu i stabilizowaniu brzegów rzek i potoków oraz tworzą korytarze ekologiczne biegnące wzdłuż górskich dolin. Z uwagi na pełnione funkcje, znaczenie w funkcjonowaniu układów ekologicznych oraz wysoką wartość przyrodniczą, olszyny górskie powinny być całkowicie wyłączane z użytkowania.

***Caltho laetae-Alnetum* – górska olszyna bagienna**

Olszyna bagienna jest zbiorowiskiem dość rzadkim, tworzącym niewielkie, rozproszone płaty. Występuje zwykle na terenach nadrzecznych, w dolinach większych rzek i potoków, często w kompleksie z olszyną nadrzeczną. Zajmuje lokalne, zabagnione obniżenia terenu u podnóża zboczy, lub bezodpływowe spłaszczenia stoków i załamania linii spadku, gdzie stale sączy się woda. W takich warunkach najczęściej spotyka się gleby gruntowo-glejowe lub torfowo-glejowe, o wysokiej zasobności w azot.

Na terenie Nadleśnictwa zespół bagienniej olszyny jest spotykany na zabagnianych terasach potoków oraz na nieckach stokowych, głównie w południowej jego części. W odróżnieniu od postaci reglowej, gdzie w drzewostanie panuje olsza szara *Alnus incana*, tu spotyka się prawie wyłącznie płaty z olszą czarną *Alnus glutinosa*. Warstwa krzewów jest słabo wykształcona. W runie z gatunków charakterystycznych występują najobficiej przede wszystkim: knieć błotna *Caltha palustris laeta*, rzeżucha gorzka *Cardamine amara*, świerżabek orzęsiony *Chaerophyllum hirsutum* i kozłek całolistny *Valeriana simplicifolia*, a także pojawiają się: pępawa błotna *Crepis paludosa* i mech drabik drzewkowaty *Climacium dendroides*. Spotyka się również inne gatunki ze związku *Alno-Ulmion*, a także domieszkę gatunków łąkowych: jaskier rozłogowy *Ranunculus repens* i śmiełek darniowy *Deschampsia caespitosa*. Olszyna bagienna wraz z zespołami łągowymi, odgrywa ważną rolę w stabilizacji stosunków wodnych i utrzymaniu wysokiej retencji przez szatę roślinną. Podobnie jak zbiorowiska łąkowe powinna być całkowicie wyłączona z użytkowania. Niezmiernie ważne jest również utrzymanie bądź przywrócenie naturalnych stosunków hydrologicznych na obszarze występowania zespołu.

ZBIOROWISKA O NIEOKREŚLONEJ PRZYNALEŻNOŚCI FITOSOCJOLOGICZNEJ

Sztuczne drzewostany sosnowe modrzewiowe i świerkowe to stosunkowo liczne płaty zajmujące głównie grunty porolne. Widocznym efektem florystycznym przy dominacji świerka *Picea abies* lub sosny *Pinus sylvestris* w drzewostanie jest stosunkowo liczne występowanie borówki czernicy *Vaccinium myrtillus*. Drzewostany te są poddane procesowi przebudowy w kierunku zbiorowisk dostosowanych do lokalnych warunków siedliskowych.

Nasadzenia, samosiewy (sukcesje) uprawy i młodniki leśne na gruntach porolnych to zwykle uprawy sosny zwyczajnej lub modrzewia w wieku lub kilkunastu lat, które nie wykształciły jeszcze typowego runa leśnego. Występują w postaci niewielkich płątów, wśród łąk i kompleksów świerczyn bądź olszyn porolnych, zwykle poza obrębem lasów. Runo o składzie gatunkowym uzależnionym

od wieku uprawy, stopnia zwarcia i składu gatunkowego jest swoistą kombinacją roślin typowych dla łąk, traworośli i zarośli.

4.3.8. CHARAKTERYSTYKA ZBIOROWISK NIELEŚNYCH

Wśród zbiorowisk nieleśnych największe powierzchnie zajmują zbiorowiska łąkowe. W dolinach rzek i większych potoków oraz w niższych partiach zboczy występują zbiorowiska łąkowe z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*. Z uwagi na olbrzymie bogactwo florystyczne łąki z omawianego terenu mają duże znaczenie z biocenotycznego i krajobrazowego punktu widzenia. Z dolinami rzecznyymi związane są również wilgotne łąki z rzędu *Molinietalia*, reprezentowane głównie przez zespół ostrożenia łąkowego *Cirsietum rivularis*, malowniczo wyglądający w okresie kwitnienia. Charakterystyczną kolorystykę nadają temu zespołowi ostrożeń łąkowy *Cirsietum rivularis*, firletka poszarpana *Lychnis flos-cuculi*, knieć błotna *Caltha palustris*, jaskier ostry *Ranunculus acer*. Zespół często spotykany w okolicach Żohatyna i Piątkowej.

Rzadziej, głównie wzdłuż potoków w nieregularnie koszonych miejscach, wykształca się zespół *Filipendulo-Geranium* z takimi gatunkami jak: wiązówka błotna *Filipendula ulmaria*, bodziszek błotny *Geranium palustre*, rzadziej kozłek lekarski *Valeriana officinalis*. W silnie uwilgotnionych obniżeniach terenu, na niewielkich mokradłach śródleśnych, brzegach rowów w sąsiedztwie olszyn oraz podmokłych zabagnionych łąkach wykształcił się zespół sitowia leśnego *Scirpetum sylvatici*.

Zbocza wzniesień, okrajki dolin rzecznych, porastają świeże łąki rajgrasowe *Arrhenatheretum medioeuropaeum* z dużym udziałem traw: rajgrasu wyniosłego *Arrhenatherum elatius*, kostrzewy łąkowej *Festuca pratensis*, wiechliny łąkowej *Poa pratensis*, kupkówki pospolitej *Dactylis glomerata* i tomki wonnej *Anthoxanthum odoratum*.

Do zbiorowisk formacji krzewiastej należą zarośla tarninowe *Prunus spinosa-Rubus plicatus*, które występują głównie jako pas bezpośrednio przylegający do lasu i graniczący od zewnątrz ze zbiorowiskami okrajkowymi z klasy *Trifolio-Geranietea*. Zarośla te występują również jako zadrzewienia śródpolne w postaci kęp, pasów i umocnień na skarpach. Zbiorowiska tarniny należą tu do często spotykanych.

W dolinie rzeki San rozpowszechnione są nadrzeczne zarośla wiklinowe *Salicetum triandro-viminalis*, które tworzą zwarte pasy od kilku do kilkunastu metrów szerokości na krawędzi terasy zalewowej wzdłuż nurtu rzeki.

4.3.9. LASY OCHRONNE

W Nadleśnictwie Dynów przyjęto podział lasu na kategorie ochronności określony Zarządzeniem nr 107 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23 lipca 1997 r. w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Dynów. Podział powierzchni

leśnej (zalesionej i niezalesionej) nadleśnictwa według funkcji lasu oraz poszczególnych kategorii ochronności przedstawia tabela:

Zestawienie powierzchni gruntów leśnych według głównych funkcji lasu i kategorii ochronności

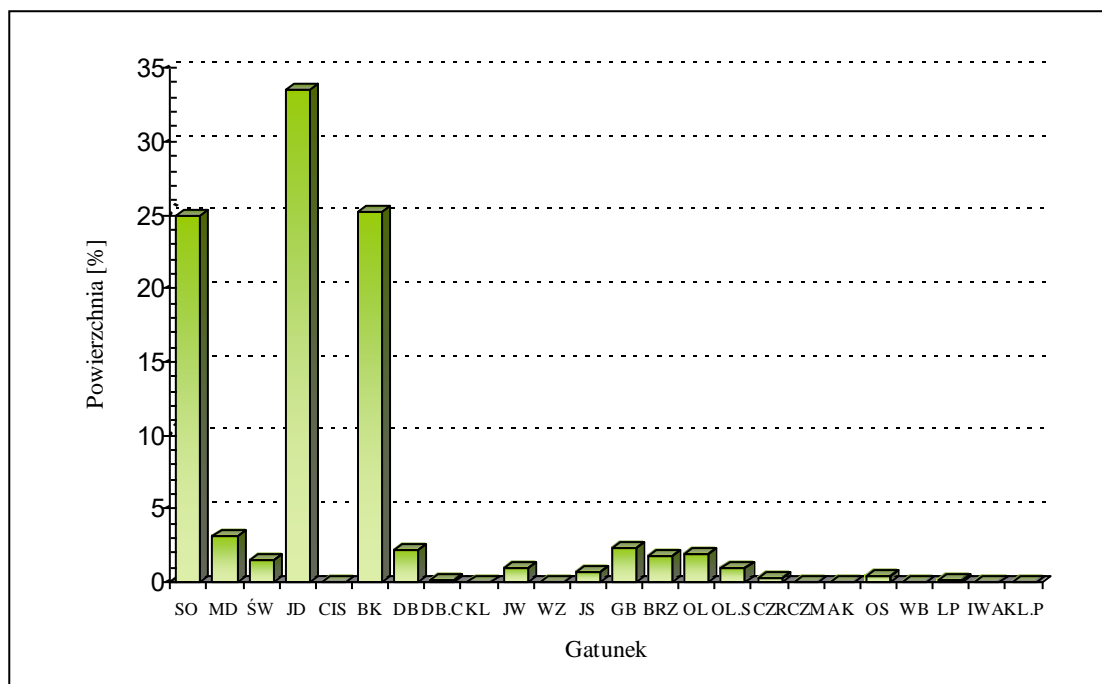
Lp.	Kategoria lasu	Nadleśnictwo Dynów	
		Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona [ha]	%
1	Rezerwaty	0,00	0,00
2	Lasy ochronne - razem	10249,22	98,06
	w tym:	9688,05	92,69
	- wodochronne	107,77	1,03
	- wokół miast, wodochronne glebochronne, wodochronne	453,40	4,34
3	Lasy wielofunkcyjne (gospodarcze)	201,40	1,94
	Lasy ogółem	10450,62	100,00

4.3.10. CHARAKTERYSTYKA DRZEWOSTANÓW

4.3.10.1. BOGACTWO GATUNKOWE I STRUKTURA PIONOWA

Skład gatunkowy

Rzeczywisty udział powierzchniowy gatunków w drzewostanach Nadleśnictwa Dynów

Według rzeczywistego udziału w drzewostanach Nadleśnictwa Dynów na pierwszym miejscu pojawia się jodła, zajmując odpowiednio 33,57% powierzchni. Niższy udział zajmuje buk (25,25%) i sosna 24,98% powierzchni. Kolejne gatunki, już o dużo niższych udziałach powierzchniowych to: modrzew (3,09%), grab (2,32%), dąb (2,22%), olcha (1,88%), brzoza (1,71%) oraz świerk (1,45%).

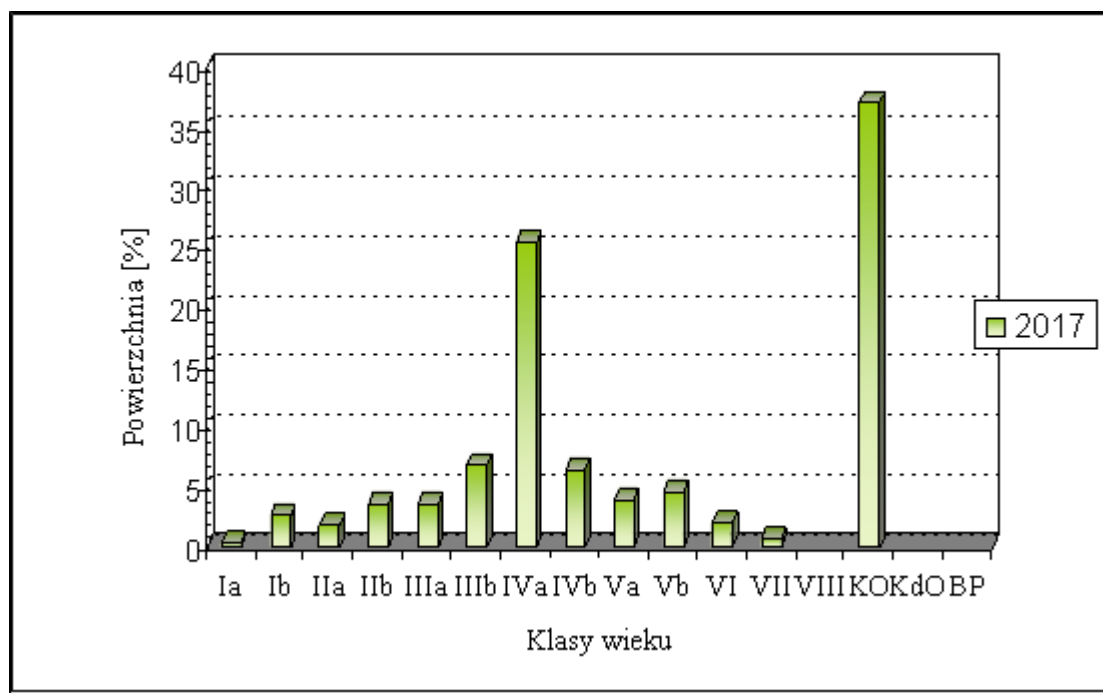
Ponadto w ujęciu gatunków rzeczywistych skład drzewostanów uzupełniają również olsza szara, jawor, jesion, czereśnia, osika, a także występujące na poziomie znikomych części procenta: klon, wiąz, wierzba, lipa, czeremcha i cis..

W trakcie prac taksacyjnych stwierdzono 3 gatunki drzew obcego pochodzenia (dąb czerwony, akacja i sosna wejmutka) występujące w drzewostanach nadleśnictwa pojedynczo i miejscami.

Udział gatunków iglastych jest w składzie drzewostanów wyraźnie wyższy (63,1%) niż liściastych (36,9%).

Struktura wiekowa

Struktura wiekowa według rzeczywistego udziału gatunków drzew w Nadleśnictwie Dynów

Drzewostany Nadleśnictwa Dynów odznaczają się znacznym zróżnicowaniem wiekowym. Powierzchniowo przeważają drzewostany w klasie odnowienia (KO) stanowiące 37,21 % pow. leśnej. Znaczący jest także udział drzewostanów w przedziale wiekowym od 61 do 70 lat. Najniższy udział powierzchniowy mają drzewostany w VII i Ia podklasie wieku, a drzewostany w klasie do odnowienia (KdO) nie występują. Wyraźny jest niedobór najmłodszych klas wieku, których udział nieznacznie wzrośnie po wykonaniu cięć uprzętających w klasie odnowienia.

W skali całego Nadleśnictwa Dynów struktura wiekowa drzewostanów z bardzo dużym udziałem KO i średnich klas wieku, jest korzystna w kontekście stosowanych sposobów zagospodarowania rębniami złożonymi ze średnim i długim

okresem odnowienia. Rozkład zapasu w klasach i podklasach wieku oraz duży udział drzewostanów w klasie odnowienia zapewnia trwałość lasu i ciągłość użytkowania drzewostanów.

Parametrem dobrze obrazującym różnorodność gatunkową jest proporcja udziału drzewostanów wielogatunkowych w porównaniu do jedno- i dwugatunkowych. Zagadnienie to zobrazowano w poniższej tabeli.

Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego

Różnorodność gatunkowa drzewostanów	Powierzchnia [ha]				
	Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
	<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
jednogatunkowe	111,29	485,08	153,77	750,14	7,24
dwugatunkowe	443,07	1021,84	1732,73	3197,64	30,87
trzygatunkowe	187,43	1386,97	1426,85	3001,25	28,97
cztero- i więcej gatunkowe	183,96	2421,91	804,52	3410,39	32,92
Razem	925,75	5315,80	4117,87	10359,42	100,00

Z analizy tabeli wynika, że struktura gatunkowa lasów Nadleśnictwa jest silnie zróżnicowana. Dominują drzewostany wielogatunkowe zajmujące 92,76% powierzchni, w tym złożone z 4 i więcej gatunków (32,92% pow.). Drzewostany jednogatunkowe stanowią 7,24% powierzchni lasów.

Charakterystykę drzewostanów Nadleśnictwa Dynów uzupełnia przedstawiona poniżej ich struktura piętrowa i różnorodność wiekowa.

Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i struktury pionowej

Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia [ha]				
	Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
	<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
jednopiętrowa	899,24	4402,76	1048,83	6350,83	61,31
dwupiętrowa	0,00	4,53	17,56	22,09	0,21
wielopiętrowa	0,00	9,86	122,13	131,99	1,27
budowa przerębowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KO i KDO	26,51	898,65	2929,35	3854,51	37,21
Suma końcowa	925,75	5315,80	4117,87	10 359,42	100,00

Z powyższych danych wynika, że w Nadleśnictwie Dynów przeważającą drzewostany o strukturze jednopiętrowej – 61,31 % powierzchni. Drzewostany w klasie odnowienia (KO) stanowią – 37,21% powierzchni lasów. Najmniejsze powierzchnie zajmują drzewostany wielopiętrowe (1,27 %) i dwupiętrowe (0,21 %).

Drzewostany o strukturze przerębowej oraz w klasie do odnowienia nie występują.

4.3.10.2. POCHODZENIE DRZEWOSTANÓW

Drzewostany Nadleśnictwa Dynów pochodzą głównie z odnowienia naturalnego (z samosiewu) 52,92% i sztucznego (z sadzenia) 45,21% powierzchni.

Zestawienie powierzchni drzewostanów wg rodzajów, pochodzenia oraz grup wiekowych.

Pochodzenie drzewostanu	Powierzchnia [ha]				
	Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
	<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Z samosiewu	437,37	1351,12	3696,35	5481,84	52,92
Z sadzenia	422,88	3857,79	402,56	4683,23	45,21
Odroślowe	0,58	1,09	0,00	1,67	0,01
Brak informacji	67,92	105,80	18,96	192,68	1,86
Suma końcowa	925,75	5315,80	4117,87	10359,42	100,00

4.3.10.3. ZGODNOŚĆ SKŁADU GATUNKOWEGO DRZEWOSTANÓW Z SIEDLISKIEM

Zgodność drzewostanów z siedliskiem, oceniana jako zgodność ich składu gatunkowego z typami drzewostanów przyjętymi dla określonych typów siedliskowych lasu (wg kryteriów Instrukcji urządzania lasu § 40) przedstawiono w poniższej tabeli.

Zestawienie powierzchni drzewostanów w stopniach zgodności składu gatunkowego z typem drzewostanu (TD)

Stopień zgodności	Nadleśnictwo Dynów	
	Pow. [ha]	%
Częściowo zgodne	5798,73	55,98
Niezgodne	66,37	0,64
Zgodne	4494,32	43,38
Razem	10359,42	100,00

Drzewostany zgodne z typem drzewostanu, więc i perspektywicznym celem gospodarowania, zajmują 43,38% powierzchni wszystkich drzewostanów Nadleśnictwa Dynów. Jeszcze wyższy jest udział drzewostanów częściowo zgodnych, które zajmują 55,98%. Drzewostany niezgodne z typem drzewostanu występują nielicznie (0,64% pow.).

Zauważalna jest nieznaczna lecz jednak poprawa zgodności składów gatunkowych drzewostanów z TD. Wynika ona ze zmiany rzeczywistego składu

gatunkowego drzewostanów oraz szerszej kombinacji przyjętych aktualnie typów drzewostanu.

Wyniki analizy zgodności składu gatunkowego drzewostanu z siedliskiem przedstawia poniższa tabela.

Siedlisko	Typ drzewostanu	Zgodne		Częściowo zgodne		Niezgodne		Razem
		ha	%	ha	%	ha	%	
LŁWYŻ	JS	1,48	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,48
	JS DB	0	0,00	3,03	100,00	0,00	0,00	3,03
	JS OL	31,16	58,47	15,69	29,44	6,44	12,08	53,29
LMWYŻŚW	BK	2,95	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,95
	BK JD	12,8	59,73	8,63	40,27	0,00	0,00	21,43
	JD	87,82	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	87,82
	SO JD	6,94	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,94
LWYŻŚW	BK	380,75	80,52	91,64	19,38	0,49	0,10	472,88
	BK DB	18,04	33,68	34,86	64,87	0,78	1,46	53,68
	BK GB DB	76,20	49,44	77,93	50,56	0,00	0,00	154,13
	BK JD	2207,67	33,06	4453,39	66,70	15,92	0,24	6676,98
	DB BK	3,45	2,71	108,97	85,55	14,95	11,74	127,37
	GB DB	25,49	41,26	36,29	58,74	0,00	0,00	61,78
	JD	580,73	94,73	32,28	5,27	0,00	0,00	613,01
	JD BK	980,54	59,22	672,30	40,60	2,98	0,18	1655,82
JD GB DB	26,08	15,17	143,86	83,68	1,98	1,15	171,92	
LWYŻW	DB JD	2,76	4,17	49,99	75,62	13,36	20,21	66,11
	JD	29,09	94,60	1,66	5,40	0,00	0,00	30,75
	JS DB	0,00	0,00	4,94	100,00	0	0,00	4,94
	JW BK	1,73	4,33	36,86	92,31	1,34	3,36	39,93
	LP DB	1,43	7,73	12,99	70,22	4,08	22,05	18,5
	WZ JS DB	17,21	49,63	13,42	38,70	4,05	11,68	34,68
Razem		4494,32	43,38	5798,73	55,97	66,37	0,65	10359,42

4.3.10.4. FORMY DEGENERACJI LASU

Borowacenie

Borowacenie, zwane inaczej pinetyzacją, związane jest z wprowadzeniem do drzewostanu niektórych gatunków z rodziny *Pinaceae*. Ta forma zniekształcenia może być szkodliwa, gdyż obok zmian struktury i składu florystycznego często powoduje również zmianę siedliska.

Stopień borowacenia określa się na podstawie udziału sosny i świerka w górnej warstwie drzew. Wyróżnia się borowacenie:

- słabe, udział tych gatunków wynosi ponad 80% na siedliskach borów mieszanych, 50-80% na siedliskach lasów mieszanych, 10-30% na siedliskach lasowych,

- średnie, gdzie ich udział wynosi ponad 80% na siedliskach lasów mieszanych, 30-60% na siedliskach lasowych,
- mocne, gdzie ich udział wynosi ponad 60% na siedliskach lasowych.

Zestawienie powierzchni[ha] według borowacenia

Stopień borowacenia	Jedn.	Wiek			Ogółem	
		do 40 lat	41-80 lat	>80 lat	ha	%
brak	ha	618,91	1001,07	2810,82	4430,80	42,77
słabe	ha	203,14	740,21	923,61	1866,96	18,02
średnie	ha	40,07	1302,19	309,34	1651,60	15,94
mocne	ha	63,63	2272,33	74,10	2410,06	23,27
Razem	ha	925,75	5315,80	4117,87	10359,42	100,00

W warunkach Nadleśnictwa zjawisko pinetyzacji stanowi znaczący problem i dotyczy głównie drzewostanów sosnowych na gruntach porolnych. Tylko 42,77% powierzchni drzewostanów nie wykazuje zupełnie znamion pinetyzacji. W stopniu słabym obejmuje 18,02% powierzchni drzewostanów, średni stopień dotyka 15,94% areалу lasów, przy czym w większości są to drzewostany średnich klas wieku. Mocny stopień borowacenia występuje na 23,27% powierzchni w drzewostanach średnich i starszych klas wieku.

Działania zmierzające w kierunku zmniejszenia stopnia pinetyzacji to przede wszystkim przebudowa drzewostanów sosnowych i wprowadzania gatunków zgodnych z siedliskiem (Jd, Bk). W ostatnim okresie gospodarczym udział sosny w drzewostanach znacząco zmalał (3,93%).

Wykaz lokalizacji mocnego borowacenia przedstawiono w tabeli umieszczonej w punkcie 9.4 Załączniki

Neofityzacja

Neofityzację, wynikającą ze sztucznej uprawy lub samoistnego wnikania do drzewostanów obcych gatunków drzew i krzewów, wyróżnia się w przypadku, gdy gatunek obcy jest panujący w wyłączeniu oraz gdy jest w składzie lub stanowi domieszkę w drzewostanie.

W warunkach nadleśnictwa zjawiska neofityzacji nie należy spostrzegać jako zagrożenia, gdyż obce gatunki drzew tj. dąb czerwony i akacja, występują pojedynczo stanowiąc jedynie domieszkę w drzewostanie na powierzchni: Dbcz 15,31 ha, Ak 0,06 ha. W przypadku sosny wejmutki w ilości 5 sztuk (oddz. 217b – 4 szt., 217c – 1 szt.) zostały ujęte jako cenne drzewa biocenotyczne.

Monotypizacja

Monotypizacja jest to zjawisko polegające na zaburzeniu składu gatunkowego drzewostanów i uproszczeniu struktury warstwowej i wiekowej.

Zestawienie kompleksów leśnych z punktu widzenia monotypizacji, tj. ujednolicenia gatunkowego lub wiekowego drzewostanów wykonuje się dla kompleksów powyżej

200 ha, z uwzględnieniem grup wiekowych drzewostanów 1-40, 41-80 oraz powyżej 80 lat na: sosnowe i pozostałe. Monotypizacja może występować jako częściowa lub pełna.

W Nadleśnictwie Dynów nie stwierdzono występowania monotypizacji, ponieważ w wyniku gospodarki leśnej, nie występują zwarte, ponad 100-hektarowe bloki drzewostanów jednowiekowych.

4.3.10.5. STARODRZEWY, MARTWE DREWNO

Drzewostany w wieku 100 i więcej lat zajmują łącznie powierzchnię według ich rzeczywistego udziału 1948,77 ha, co stanowi 18,81% powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa. Dominują w nich starodrzewia jodłowe zajmujące powierzchnię 904,08 ha (46,39%). Poza nimi występują tu jeszcze stare drzewostany bukowe o powierzchni 892,28 ha (45,79%). W grupie tej jest też kilka drzewostanów z udziałem ponad 100-letnich jaworów, dębów oraz lip. W drzewostanach tych zdarzają się też drzewa w wieku do 140 lat, lecz nie starsze, gdyż na terenie nadleśnictwa nie ma lasów naturalnych, nigdy nie użytkowanych.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z *Planem* nastąpi zwiększenie ilości powierzchni rzeczywistej drzew w wieku 100 i więcej lat o 47 %. W całości Nadleśnictwa nastąpi wzrost powierzchni drzewostanów w wieku 100 i więcej lat.

Grupy drzew ponad 100 lat na terenie Nadleśnictwa Dynów z podziałem na obszar N2000 i pozanim, na siedliskach przyrodniczych - powierzchnia rzeczywista.

Kod obszaru Natura 2000	Gatunek	Siedlisko Przyrodnicze	Powierzchniowy udział rzeczywisty (ha)	
			2017	2026
Natura 2000 PLB 180001	BK	9110	12,2	13,19
		9130	258,52	426,66
		9170	0,66	1,73
		Poza SP	21,39	28,35
		łącznie	292,77	469,93
	DB	9130	0,48	1,33
		9170	0,34	2,35
		Poza SP	0,82	0,82
		łącznie	1,64	4,50
	JD	9110	28,81	39,72
		9130	407,54	506,58
		Poza SP	37,88	57,63
		łącznie	474,23	603,93
	JW.	9130	1,36	1,87
		łącznie	1,36	1,87
	OL	9130	1,82	1,82
		91EO	0,00	1,15
		łącznie	1,82	2,97
	SO	9110	0,41	0,41
		9130	29,05	45,00

Kod obszaru Natura 2000	Gatunek	Siedlisko Przyrodnicze	Powierzchniowy udział rzeczywisty (ha)	
			2017	2026
		9170	0,00	2,94
		Poza SP	22,93	99,97
		łącznie	52,39	148,32
	Brz	Poza SP	0,00	1,48
		łącznie	0,00	1,48
	Gb	9170	0,00	0,28
		łącznie	0,00	0,28
	MD	9130	0,00	8,86
		Poza SP	0,00	4,58
		łącznie	0,00	13,44
	ŚW	Poza SP	0,00	1,92
		łącznie	0,00	1,92
	PLB 180001 łącznie		824,21	1248,64
	Poza N2000	BK	Poza SP	5,52
9110			8,21	38,84
9130			577,19	803,83
9170			8,59	25,22
łącznie			599,51	887,56
DB		Poza SP	2,50	8,42
		9130	0,00	5,34
		9170	10,27	37
		91E0	0,19	0,19
		łącznie	12,96	50,95
GB		9130	0,19	1,82
		9170	2,54	7,94
		łącznie	2,73	9,76
JD		9110	1,83	4,56
		9130	397,72	461,39
		9170	9,47	13,89
		91EO	0,00	0,06
		Poza SP	20,83	25,52
		łącznie	429,85	505,42
JS		9130	0,00	1,77
		9170	1,69	3,21
		91E0	0,48	0,48
		91FO	0,00	2,96
		Poza SP	0,00	0,07
		łącznie	2,17	8,49
JW.		9170	1,69	1,69
		łącznie	1,69	1,69
LP		9170	0,00	0,30
		Poza SP	0,92	1,78

Kod obszaru Natura 2000	Gatunek	Siedlisko Przyrodnicze	Powierzchniowy udział rzeczywisty (ha)	
			2017	2026
		łącznie	0,92	2,08
	MD	9130	15,71	15,71
		9170	0,85	1,59
		Poza SP	0,00	0,68
		łącznie	16,56	17,98
	SO	9130	40,09	66,05
		9170	3,63	10,96
		Poza SP	13,60	56,25
		łącznie	57,32	133,26
	ŚW	9170	0,85	0,85
		Poza SP	0,00	6,64
		łącznie	0,85	7,49
	KL	9170	0,00	0,50
		łącznie	0,00	0,50
	BRZ	9110	0,00	2,73
		9130	0,00	0,61
		9170	0,00	1,47
		łącznie	0,00	4,81
	OS	9130	0,00	0,28
		łącznie	0,00	0,28
	Łącznie Poza N2000		1124,56	1630,27
Suma końcowa			1948,77	2878,91

Struktura wiekowa drzewostanów w wieku ponad 100 lat

Budowa pionowa	Powierzchnia	
	[ha]	[%]
Drzewostan	359,35	18,44
Klasa odnowienia	1536,77	78,86
Klasa do odnowienia	0,00	0,00
Drzewostan wielopiętrowy	52,65	2,70
Razem	1948,77	100,00

W ramach prac terenowych w Nadleśnictwie Dynów pomiary drewna martwego przeprowadzono na części powierzchni próbnych kołowych zakładanych dla celów inwentaryzacji zasobów drzewnych metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo – wiekowej. Pomiaru dokonano z podziałem na: drewno martwych drzew stojących i złomów, drewno drzew ściętych i wyrwconych oraz drewno stanowiące fragmenty drzew martwych.

Zestawienie miąższości drewna martwego w Nadleśnictwie Dynów

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia w [ha]	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m3/ha	m3	m3/ha	m3	m3/ha	m3
LŁWYŻ	48,88	17,06	834	6,66	326	23,72	1 160
LMWYŻŚW	116,91	4,09	475	6,69	777	10,78	1 252
LWYŻŚW	9 603,81	5,36	51 457	8,66	83 134	14,02	134 591
LWYŻW	187,31	4,49	840	8,83	1654	13,32	2 494
Razem N-ctwo Dynów	9 956,19	5,38	53 606	8,63	85 891	14,01	139 497

Ogółem na terenie nadleśnictwa miąższość drewna martwego wynosi 139 497 m³ (brutto), co stanowi 4,3% ogólnej miąższości wszystkich drzewostanów. Średnia miąższość drzew martwych stojących i leżących w lasach nadleśnictwa wynosi 14,01 m³/ha, przy średniej krajowej dla lasów w zarządzie LP wynoszącej 5,2 m³/ha i 15,8 m³/ha dla województwa podkarpackiego (WISL 2010-2014, BULiGL).

4.3.11. ZADRZEWIENIA I ZAKRZEWIENIA

Zadrzewienia i zakrzewienia występujące na gruntach nieleśnych i wyszczególnione w planie u.l. przedstawiono poniżej.

Zestawienie zadrzewień Nadleśnictwa.

L.p.	Adres leśny	Pow. [ha]	Opis wyłączenia
1.	02- 35-z	0,06	ZAKRZEW: DB 20
2.	02- 42-j	0,06	SAMOS: DB 90,GB 50,LP 50,OS 50,CZR 50
3.	02- 45-i	0,07	ZAKRZEW: ŚL.T
4.	02- 45-k	0,09	ZAKRZEW: IWA, BRZ
5.	02- 46-p	0,08	ZAKRZEW: IWA
6.	02- 112-b	0,27	ZAKRZEW: WB
7.	05- 117-d	0,07	ZAKRZEW: ŚL.T, IWA, LSZ
8.	05- 117-f	0,06	ZADRZEW: OS 40; ZAKRZEW: ŚL.T, IWA, LSZ
9.	05- 125-a	0,11	ZADRZEW: WB 40; ZAKRZEW: ŚL.T
10.	05- 125-b	0,02	ZADRZEW: WB 40, OL.S 30; ZAKRZEW: LSZ
11.	05- 125-c	0,32	ZADRZEW: WB 40; ZAKRZEW: ŚL.T
12.	05- 125-f	0,20	ZADRZEW: GB 20, WB 40, WB 20; ZAKRZEW: WB

L.p.	Adres leśny	Pow. [ha]	Opis wyłączenia
13.	05- 125-p	0,03	ZADRZEW: WB 30; ZAKRZEW: BEZ.C, LSZ
14.	05- 125-s	0,06	ZADRZEW: WB 35; ZAKRZEW: LSZ, BEZ.C
15.	06- 149-g	2,36	ZADRZEW: LP 60, WB 60, OS 60, OS 30, OL 30, DB 90, CZR 60, BRZ 60, SO 60; ZAKRZEW: WB, ŚL.T
16.	06- 149-n	0,18	ZAKRZEW: OS, SO 0, BRZ
17.	06- 150-a	0,46	ZADRZEW: LP 70, JS 70
18.	07- 177A-j	0,17	SAMOS: WB 10
19.	07- 177A-l	2,20	ZADRZEW: BRZ 25, SO 15; ZAKRZEW: GB , SO 0, BRZ ,OS
20.	07- 178A-d	0,07	ZAKRZEW: WB, BRZ
21.	09- 208-m	0,57	ZAKRZEW: ŚL.T, GŁG
22.	09- 208-dx	0,04	ZADRZEW: WB 15; ZAKRZEW: ŚL.T
23.	09- 208-fx	0,09	ZAKRZEW: ŚL.T, LSZ
24.	09- 211-i	0,31	ZAKRZEW: JW
25.	09- 214-s	1,48	ZAKRZEW: ŚL.T
26.	09- 214-ax	0,07	ZAKRZEW: ŚL.T, GŁG, GB, WB
27.	09- 214-bx	0,17	ZAKRZEW: ŚL.T, GB , GŁG, WB
28.	09- 231-h	0,27	ZAKRZEW: ŚL.T, WB
29.	09- 231-s	0,28	ZAKRZEW: WB
30.	09- 234-d	0,20	ZAKRZEW: LSZ, BEZ.C, GŁG
31.	11- 277A-b	0,90	ZADRZEW: GR 50,JB 50, OL.S 50; ZAKRZEW: ŚL.T
32.	11- 277A-d	0,69	ZAKRZEW: BEZ.C, WB, ŚL.T
33.	11- 277A-k	0,47	ZAKRZEW: ŚL.T, WB
34.	11- 277A-t	0,12	ZAKRZEW: ŚL.T
35.	11- 277A-w	0,28	ZADRZEW: OL.S 35
36.	11- 292A-j	0,27	ZAKRZEW: WB, LSZ
37.	11- 296-g	0,09	ZADRZEW: KL.P 60, JB 60; ZAKRZEW: ŚL.T
38.	11- 296-t	0,57	ZAKRZEW: ŚL.T
39.	11- 296-w	0,11	ZAKRZEW: ŚL.T
40.	11- 296-x	0,18	ZAKRZEW: ŚL.T
41.	11- 296-cx	0,77	ZAKRZEW: ŚL.T
Razem		14,87	

Ogółem wyłączenia ujęte w powyższym zestawieniu obejmują różne rodzaje gruntów, w tym łąki, pastwiska i role. Zadrzewienia i zakrzewienia są cennym elementem ekosystemów, przyczyniają się do wzrostu bioróżnorodności oraz stanowią siedlisko interesującej flory i fauny.

4.3.12. WALORY KULTUROWE

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Dynów oraz w zasięgu jego działania znajduje się wiele cennych zabytków kultury, zwłaszcza obiektów sakralnych, będących pozostałością po mieszkającej tu ludności ukraińskiej wysiedlonej po II wojnie światowej w ramach akcji „Wisła”.

Swoistym świadectwem historii są resztki sadów pozostałe po istniejących tu niegdyś wsiach i osadach. Dziś stare jabłonie, grusze, śliwy i czereśnie niejednokrotnie są elementem drzewostanów oraz zadrzewień i zakrzewień, które wkroczyły na opuszczone grunty. Gdzieniegdzie zachowały się jeszcze piwnice, stare studnie, fundamenty oraz fragmenty murów.

Na omawianym terenie, w tym również na gruntach Nadleśnictwa, znajdują się umocnienia obronne z drugiej wojny światowej tzw. „Linii Mołotowa”. Umocnienia tej linii są jednymi z najciekawszych i największych tego typu w Europie.

Cennym zabytkowym obiektem wartym zobaczenia jest cerkiew w Uluczu, jedna z najpiękniejszych i najstarszych w Polsce. Drewniana budowla co prawda nie pochodzi z 1510 roku, jak do niedawna jeszcze sądzono, a z 1659 r. We wnętrzu zachowały się fragmenty malowideł ściennych z XVII w., a ponadto urządzono małą wystawę współczesnego malarstwa ikonowego.

Kolejnym interesującym zabytkiem sakralnym jest ukryta wśród drzew, drewniana cerkiew w Piątkowej z 1732 r. Zachowana w dobrym stanie, o klasycznej dla cerkwi trójdzielnej bryle, wyróżnia się malowniczymi cebulastymi kopułami, w całości krytymi gontem. W bezpośrednim sąsiedztwie cerkwi pozostałości opuszczonego cmentarza z jednym nowym nagrobkiem.

W Dąbrówce Starzeńskiej zachowały się ruiny XVI wiecznego zamku należącego niegdyś do Stadnickich.

Największym bogactwem historyczno-kulturowym charakteryzuje się sam Dynów, miasteczko w którym ścierały się i wzajemnie uzupełniały cztery kultury: polska, żydowska, ormiańska i ukraińska.

Na terenie miasta można obejrzeć późnorenesansowy kościół parafialny wybudowany w 1663 roku, a także ziemne fortyfikacje miejskie i zamkowe z XIV i XV wieku. Oprócz tego na uwagę zasługuje zabytkowy dwór murowany z początku XIX wieku z resztkami założenia parkowych, w którym rośnie prawie 400-letni pomnikowy dąb szypułkowy.

W Nozdrzcu zachował się zespół pałacowy obejmujący oficynę, kaplicę oraz pałac z 1843 roku.

Fot.
Kapliczka
murowana
z 1941 r.
(wewnątrz
krzyż kuty z
figurą
Chrystusa).
Oddz. 156a

Fot. Kapliczka murowana
z 1924 r. przy drodze (wokół 8
lip) w cz. E wydzielenia.
Fundator - Mikołaj Rosiecki.

Fot.Kapliczka MB od Wilków

Wykaz ważniejszych obiektów architektury i cmentarzy na terenie Nadleśnictwa Dynów, przedstawia poniższa tabela.

Tabela. Wykaz obiektów historycznych na terenie Nadleśnictwa Dynów

Lp.	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Ogólny opis, rok powstania (budowy), walory	Uwagi
1.	Krzyż	04-07-1-01-12 -b -00	Krzyż drewniany przydrożny.	Część górna krzyża rzeźbiona.
2.	Krzyż	04-07-1-01-19 -g -00	Krzyż metalowy	
3.	Mogiła	04-07-1-04-102 -c -00	Mogiła z 1946 r.	
4.	Kapliczka	04-07-1-06-156 -a -00	Kapliczka murowana z 1941 r. (wewnątrz krzyż kuty z figurą Chrystusa). Fundator - Mikołaj Rosiecki.	
5.	Kapliczka	04-07-1-06-156 -f -00	Kapliczka (pozostały jedynie fundamenty kamienne), wokół 8 lip, w cz. N wydzielenia przy drodze Żohatyn-Lipa.	
6.	Kapliczka	04-07-1-06-157 -a -00	Kapliczka (na betonowym cokole) zniszczona, obok 2 lipy. W cz. E wydz. (dawna wieś Morochów).	
7.	Kapliczka	04-07-1-06-157 -a -00	Kapliczka murowana z 1924 r. przy drodze (wokół 8 lip) w cz. E wydzielenia. Fundator - Mikołaj Rosiecki.	
8.	Krzyż	04-07-1-06-149 -x -00	Krzyż metalowy na betonowym cokole, przy drodze Żohatyn-Lipa (obok 2 lipy)	
9.	Krzyż	04-07-1-06-156 -f -00	Krzyż metal na betonowym cokole w cz. SW wydzielenia.	Górna część krzyża ułamana.
10.	Miejsce dawnego dworu	04-07-1-06-149 -g -00	Miejsce dawnego dworu oraz pozostałość parku krajobrazowego z przełomu XVII/XVIII w.	
11.	Krzyż	04-07-1-10-258 -b -00	Krzyż upamiętniający przysiółek Czerteż.	
12.	Krzyż i	04-07-1-09-207 -b -00	Upamiętnienie bitwy w Borownicy. Kamienny pomnik z	Ścieżka przyrodniczo-

Aktualizacja programu ochrony przyrody

Lp.	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Ogólny opis, rok powstania (budowy), walory	Uwagi
	pomnik		wbudowaną tablicą z granitu ku czci żołnierzy 17 pułku piechoty poległych w wojnie obronnej 1939 r. z niemieckim najeźdźcą, tuż obok stoi krzyż. Na tablicy napis: „Tu polegli w walce obronnej Dowódca i żołnierze 17 pułku piechoty dnia 12.09.1939 r. Weterani w 65 rocznicę bitwy”.	historyczna "Borownica", przystanek nr 4.
13.	Bunkier	04-07-1-09-231 -l -00	Bunkier obronny z okresu II wojny światowej. W cz. N wydzielenia	
14.	Cmentarz	04-07-1-09-223 -a -00	Stary cmentarz gr. kat. kopiec i krzyż. Teren ogrodzony. W cz. C wydzielenia	
15.	Krzyż	04-07-1-09-201 -a -00	Krzyż drewniany w cz. S wydz. przy granicy polno-leśnej	
16.	Mogiła	04-07-1-09-231 -m -00	Mogiła zbiorowa - rodzinna	
17.	Pozostałości wsi Wola Wołodzka	04-07-1-09-226 -a -00	Zarysy zabudowań mieszkalnych i gospodarczych wsi Wola Wołodzka.	
18.	Bunkier	04-07-1-11-292A -h -00	Bunkier obronny z okresu II wojny światowej. W cz. C wydzielenia.	
19.	Cmentarz	04-07-1-11-277A -a -00	Cmentarz , widoczne fundamenty po cerkwi św. Mikołaja.	
20.	Kapliczka	04-07-1-10-273 -b -00	Kapliczka MB od Wilków, drewniana na kamiennym cokole. Wewnątrz obraz MB z wilkami.	
21.	Kapliczka	04-07-1-11-288 -i -00	Kapliczka w cz. C wydzielenia.	
22.	Kapliczka	04-07-1-11-296 -n -00	Kapliczka św. Huberta w cz. W wydzielenia.	
23.	Krzyż	04-07-1-10-273 -d -00	Krzyż drewniany z pod którego wypływa źródło.	
24.	Mogiła	04-07-1-11-290 -c -00	Grób bojowników poległych w II wojnie światowej	
25.	Okopy	04-07-1-10-268 -a -00	Pozostałości okopów z okresu II wojny światowej	
26.	Ruiny	04-07-1-11-277A -hx -00	Pozostałości po gorzelni - fragmenty kamiennych murów i fundamentów.	
27.	Ruiny	04-07-1-10-273 -b -00	Pozostałości po młynie (betonowe fundamenty).	

Wiele obiektów, dokumentujących historię regionu znajduje się również poza gruntami Nadleśnictwa, ale w zasięgu terytorialnego działania.

Ważniejsze z nich przedstawiono w poniższym zestawieniu.

Nazwa obiektu	Miejscowość Gmina	Lokalizacja, adres	Ogólny opis	Uwagi
1	2	3	4	5
Zespół kościelny	m. Dynów	Rynek	Kościół parafialny w Dynowie pod wezwaniem św. Wawrzyńca o architekturze późnorenansowej wzniesiony na początku XVII w. Wnętrze kościoła utrzymane jest w stylu barokowym z przełomu XVII i XVIII w. Na całość składa się oddzielnie stojąca późnobarokowa dzwonnica murowana z XVIII w. oraz murowane ogrodzenie z XIX w. z oryginalną renesansową bramą datowaną na XII wiek	Ujęty w rej. zab.: A-20
Wały miejskie	m. Dynów	Rynek ul. Zamkowa	Ziemne fortyfikacje miejskie i zamkowe z XIV i XV wieku	Ujęte w rej. zab.: A-370
Dawny budynek szkoły	m. Dynów	ul. Ks. J. Ożoga	Szkoła murowana z przełomu XIX i XX wieku z bogatą dekoracją snycerską	Ujęty w rej. zab.: A-795
Cmentarz	m. Dynów	ul. Grunwaldzka	Cmentarz rzymsko-katolicki z pocz. XIX wieku wraz z kaplicą z 1829 r.	Ujęty w rej. zab.: A-367
Oficyna dworska	m. Dynów	ul. Dworska 25	Pozostałości zespołu dworskiego z pocz. XIX w., a wśród nich oficyna dworska wzniesiona około 1904 r., położona w zachodniej części parku krajobrazowego z przełomu XVIII i XIX w.	Ujęta w rej. zab.: A-746
Obelisk	m. Dynów	ul. Piłsuckiego obok budynku nr 9	Obelisk murowany z cegły, otynkowany. Jest to słup 3kondygnacyjny na dwukondygnacyjnym cokole. W ścianach frontowych i bocznych w dwu kondygnacjach wnęki prostokątne z polichromią.	Ujęty w rej. zab.: A-970
Pomnik	m. Dynów	Rynek	Pomnik Władysława Jagiełły wzniesiony w 1910 roku na skwerze w centrum Dynowa	Ujęty w rej. zab.: B-598
Kolejka wąskotorowa	m. Dynów	ul. Kolejowa	Dworzec kolejki wąskotorowej na linii Przeworsk-Dynów wraz z budynkiem administracyjnym z 1887 r., magazynem spedycji kolejowej, budynkiem wagi kolejowej, urządzeniami sygnalizacyjnymi i torowiskiem z początku XX w. (1904 r.).	Wpisana w 1991 r. do rej. zab. A-463

Nazwa obiektu	Miejscowość Gmina	Lokalizacja, adres	Ogólny opis	Uwagi
1	2	3	4	5
Stanowisko archeologiczne	m. Dynów	ul. Zamkowa	Wielokulturowe stanowisko archeologiczne nr33 oznaczone w obszarze AZP 108-78, funkcjonujące od wczesnego średniowiecza do XVI w. Zlokalizowane na widocznym cyplu terenowym wzniesionym 5-7 m nad poziom terenu w północno-wschodniej części miasta i ograniczonym ulicami Zamkową i Podwalem	Wpisane do rej. zab. A-635
Figura św. Jakuba	m. Dynów	Ul. 1-go Maja	Figura przydrożna św. Jakuba z 1820 r. , barokowo-klasyczna. Kamienna żeźba na cokole w formie impostu.	Wpisana do rej. zab. B 689
Cmentarz	m. Dynów	Ul. Piłsuckiego	Cmentarz żydowski z drugiej poł. XIX w.	Wpisany do Ewidencji zabytków architektury
Bunkier	m. Dynów	ul. Bartkówka obok nr 18	Schron bojowy od ognia czołowego tzw. „Linii Mołotowa”.	Wpisany do Ewidencji zabytków architektury
Bunkier	m. Dynów	ul. Bartkówka obok nr 145	Schron bojowy tradytorowy – „Linia Mołotowa”.	Wpisany do Ewidencji zabytków architektury
Kapliczka	m. Dynów	ul Głęboka naprzeciw domu nr 5	Murowana z 2 poł. XIX w	Wpisana do Ewidencji zabytków architektury
Kapliczka	m. Dynów	ul Głęboka	Murowana z ok 1910 r.	Wpisana do Ewidencji zabytków architektury
Kapliczka	m. Dynów	ul Głęboka	Murowana z ok 1910 r.	Wpisana do Ewidencji zabytków architektury
Kapliczka	m. Dynów	ul Karolówka obok nr 61	Murowana z ok 1863 r.	Wpisana do Ewidencji zabytków architektury
Kapliczka	m. Dynów	ul. Ożoga	Murowana z I ćw. XX w	Wpisana do Ewidencji zabytków architektury
Kapliczka	m. Dynów	ul. Ożoga przy drodze do Kazimierzówki	Murowana z I ćw. XX w	Wpisana do Ewidencji zabytków architektury

Nazwa obiektu	Miejscowość Gmina	Lokalizacja, adres	Ogólny opis	Uwagi
1	2	3	4	5
Kapliczka	m. Dynów	ul. Podgórska obok nr 43	Murowana pocz.. XX w	Wpisana do Ewidencji zabytków architektury
Krzyż	m. Dynów	ul Karolówka obok nr 61	Betonowy z 1889 r.	Wpisany do Ewidencji zabytków architektury
Zespół zamkowy	Dąbrówka Starzeńska, Dynów		Ruiny zamku wzniesionego przez Stadnickich w drugiej poł. XVI w. Obecnie zachowały się pozostałości jednego skrzydła z dwoma basztami, fragmenty murów oraz ogród z drugiej poł. XVIII w. przekształcony w park krajobrazowy. W obrębie parku znajduje się neoromańska kaplica grobowa Starzeńskich datowana na koniec XIX w., obecnie jest częścią nowego kościoła parafialnego.	Ujęty w rej. zab.: A-184
Kościół	Dylągowa Dynów		Kościół parafialny	Ujęty w rej. zab.: A-317
Zespół cerkiewny	Jawornik Ruski Bircza		Cerkiew gr.-katolicka pw. św. Dymitra, drewniana z 1812 roku, obok dzwonnica cerkiewna, murowana z XIX w.	Ujęty w ewid. zab.
Kościół	Nozdrzec Nozdrzec		Kościół parafialny, murowany z 1746 roku.	Ujęty w rej. zab.: A-61/52
Zespół pałacowy	Nozdrzec Nozdrzec		Pałac w stylu późnoklasycystycznym z 1843 roku, obejmujący oficynę, murowaną kaplicę dworską z 1889 r.	Ujęty w rej. zab.: A-52/85
Fortyfikacje	Nozdrzec Nozdrzec		Fortyfikacje murowano-ziemne, datowanie na lata 1600-1699.	Ujęte w rej. zab.: A-52/85
Młyn	Nozdrzec Nozdrzec	Nr 61	Murowany młyn turbinowy z 1918 roku.	Ujęty w rej. zab.: A-99/04
Budynek	Nozdrzec Nozdrzec	Nr 62	Dom drewniany z lat 1900-1925.	Ujęty w rej. zab.: A-106/04
Cerkiew	Siedliska Nozdrzec		Cerkiew drewniana z 1860 roku, obok cerkwi dzwonnica cerkiewna murowana z 1884 roku.	Ujęta w ewid. zab
Kaplica cmentarna	Wołodź Nozdrzec	Obok oddz. 232	Kaplica cmentarna, murowana, wybudowana w latach 1898 r., obok murowana dzwonnica kościelna z lat 1875-1879 r.	Ujęty w ewid. zab.
Dzwonnica	Wołodź Nozdrzec	Obok oddz. 232	Dzwonnica urowana w latach 1875- 1899	Ujęty w ewid. zab
Cmentarz	Wołodź Nozdrzec	Obok oddz. 232	Cmentarz na pow. 0,6 ha	Ujęty w ewid. zab

Nazwa obiektu	Miejscowość Gmina	Lokalizacja, adres	Ogólny opis	Uwagi
1	2	3	4	5
Kapliczka	Wołódz Nozdrzec	Obok oddz. 232	Kapliczka murowana w latach 1850-1875.	
Stanowisko archeologiczne	Wołódz Nozdrzec	Nr stanowiska archeologicznego 1 na obszarze AZP 109-78/55	Osada z epoki brązu, późny okres rzymski, wczesne i późne średniowiecze.	Ujęta w rej. zab.: A-a89/93
Stanowisko archeologiczne	Wołódz Nozdrzec	Nr stanowiska archeologicznego 2 na obszarze AZP 109-78/56	Osada z epoki brązu, późny okres rzymski, wczesne i późne średniowiecze.	Ujęta w rej. zab.: A-a90/93
Cerkiew	Ulucz Dydnia	Położona na szczycie stromego wzgórza „Dębnik”, otoczona lasem, obok oddz. 275A	Najstarsza w Polsce drewniana cerkiew, orientowana na wschód, trójdzielna o konstrukcji zrębowej na podmurowaniu łamanego kamienia, gr.- katolicka pw. Wniebowstąpienia Pańskiego z 1510 roku (?). Obok cerkwi cmentarz na pow. 0,2 ha	Ujęta w rej. zab.: A-268/92
Cerkiew	Piątkowa Dubiecko		Cerkiew drewniana konstrukcji zrębowej, trójdzielna, trójkopułowa. Cerkiew pw. św. Dymitra z 1732 roku. Obok cerkwi cmentarz założony pod koniec XIX w. całość terenu ogrodzona kamiennym murem. Świątynia w Piątkowej należy do nielicznie zachowanych na terenie południowo-wschodniej Polski trójdzielnych cerkwi kopułowych.	Ujęta w rej. zab.: A-269 z 6.05.1960 - cmentarz, nr rej.: j.w. - ogrodzenie z bramką, nr rej.: j.w
Cerkiew	Brzeżawa Bircza		Cerkiew drewniana p.w. Michała z 1843 r. Została zachowana polichromia figuralna. W przedsionku znajduje się ikona z XVIII wieku, przedstawiająca Chrystusa Nauczającego.	Ujęta w rej. zab.: A-325 z 29.07.1982

Fot. Zabytkowa kaplica cmentarna (1898 r.), obok murowana dzwonnica kościelna (1875-1879 r.) w miejscowości Wołodź.

Fot. Kapliczka murowana z 1850-1875r przy drodze Wołodź-Nozdrzec..

Fot. Zabytkowa cerkiew pw. św. Dymitra z 1732 r. w Piątkowej.

Fot. Cerkiew gr.-katolicka pw. św. Dymitra, z 1812 roku, w Jaworniku Ruskim

Fot. Cerkiew gr.-katolicka z 1830 roku - miejscowość Lipa

4.4. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA LEŚNEGO

4.4.1. STAN POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I ŹRÓDŁA JEGO ZANIECZYSZCZEŃ

Źródła zanieczyszczeń i ocena jakości powietrza atmosferycznego

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa i w jego bliskim sąsiedztwie nie ma większych zakładów emitujących do atmosfery szkodliwe pyły i gazy.

Głównym zagrożeniem jest tzw. „niska emisja”, związana ze spalaniem paliw (węgiel, drewno, gaz) dla potrzeb bytowo-grzewczych gospodarstw domowych i transportem samochodowym oraz działalnością małych zakładów nie podlegających obowiązkowi posiadania pozwolenia na wprowadzanie substancji do powietrza.

Wielkości stężeń zanieczyszczeń powietrza pochodzą z "Raportu o stanie środowiska w woj. podkarpackim w 2014 roku" (WIOŚ Rzeszów 2015):

- średnioroczne stężenie pyłów PM10 kształtowało się na poziomie 4 -63 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
- średnioroczne stężenie tlenków azotu NO₂ wynosiło od 2,0-30,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
- średnioroczne stężenie dwutlenku siarki SO₂ wynosiło od 4,0 -8,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
- średnioroczne stężenie benzenu w latach wynosiło od 1,0 -1,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012, poz. 1031) wynika, że dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] wynoszą:

- średnioroczne stężenie pyłu zawieszony PM10 wynosi 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
- średnioroczne stężenie pyłu NO₂ wynosi 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
- średnioroczne stężenie pyłu SO₂ wynosi 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
- średnioroczne stężenie benzenu wynosi 5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Zanieczyszczenia powietrza, jakie odnotowuje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa kilkakrotnie są niższe od dopuszczalnych. Są one na poziomie dopuszczalnych stężeń, jakie przyjęto dla uzdrowisk, co świadczy o bardzo dobrym stanie powietrza na tym obszarze.

Budynki Nadleśnictwa Dynów opalane są sezonowanym drewnem spalaniem w piecu ekologicznym. W terenie leśniczówki opalane są drewnem.

4.4.2. STAN WÓD I ŹRÓDŁA ICH ZANIECZYSZCZEŃ

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych

Cały obszar Nadleśnictwa znajduje się w zlewni rzeki San, do której odprowadzają swoje wody liczne potoki spływające z niewysokich wzgórz. Ważniejsze z nich to: Jawornik, Stupnica, Dylągówka, Kruszelnica, Jaworka, Borowina i Malawka. Potoki spływają dolinami tworzącymi tu charakterystyczny, kratowy układ sieci rzecznej.

Cieki wodne na tym terenie odznaczają się znaczną naturalnością, zasilane są głównie opadami atmosferycznymi, w związku z tym najwyższe stany wód notowane są w miesiącach letnich, kiedy opady deszczu są najintensywniejsze oraz wiosennych, po roztopach pokrywy śnieżnej.

Rzeka San oraz zasilające ją potoki posiadają górski charakter i prowadzą znaczne zasoby wodne, charakteryzujące się dużą zmiennością wielkości przepływu. Na terenie Nadleśnictwa znajduje się jeden punkt pomiarowo-kontrolny monitoringu operacyjnego wód powierzchniowych o nazwie Dynówka -Dynów. Wg "Raportu o stanie środowiska w woj. podkarpackim w 2014 roku" (WIOŚ Rzeszów 2015) stan, potencjał ekologiczny w tym punkcie monitoringowym oceniony został jako dobry.

W punkcie monitoringowym w Dynowie na Sanie pozytywnie oceniono możliwość spełniania wymagań dla obszarów chronionych.

Stan chemiczny JCWP na terenie Nadleśnictwa określono jako dobry.

Stan ekologiczny JCWP na terenie Nadleśnictwa określono jako dobry.

Potencjał ekologiczny JCWP na terenie Nadleśnictwa określono jako dobry.

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych wiąże się przede wszystkim z rozwiązaniem problemu ścieków, czyli budową kanalizacji sanitarnej i połączeniem jej ze skutecznym systemem oczyszczalni ścieków. Inwestycje te powinny być uzupełnione budową przepompowni ścieków do obsłużenia terenów trudnodostępnych dla systemu spływu grawitacyjnego oraz wyposażeniem kolektorów burzowych w urządzenia oczyszczające wody opadowe.

Budynki Nadleśnictwa są podpięte do kanalizacji gminnej. Leśniczówki posiadają szamba sukcesywnie opróżniane.

4.4.3. HAŁAS JAKO CZYNNIK ZANIECZYSZCZENIA ŚRODOWISKA

Wyróżnia się dwie podstawowe grupy hałasu: hałas przemysłowy (instalacyjny) oraz komunikacyjny (drogowy, kolejowy).

Hałas komunikacyjny należy do najpowszechniejszych i najbardziej uciążliwych źródeł hałasu na terenie województwa podkarpackiego. Dynamiczny wzrost liczby pojazdów zaobserwowany w ostatnich latach w regionie odgrywa istotną rolę w kształtowaniu klimatu akustycznego środowiska.

Z uwagi na usytuowanie Nadleśnictwa w stosunku do podstawowego układu komunikacyjnego regionu, o realnych uciążliwościach komunikacyjnych z tytułu natężenia ruchu można mówić tylko w odniesieniu do dróg: Dynów – Brzozów i Dynów – Domaradz.

Omawiany obszar ma charakter rolniczo-turystyczny, dlatego hałas przemysłowy nie stanowi tutaj większego zagrożenia poza małymi zakładami typu rzemieślniczego i usługowego.

Inwestycje szczególnie uciążliwe dla środowiska

Z analizy materiałów i informacji uzyskanych z urzędów gmin oraz starostw powiatowych objętych zasięgiem działania Nadleśnictwa wynika, że w najbliższym czasie nie planuje się przedsięwzięć mogących w sposób szczególnie uciążliwy wpływać na środowisko przyrodnicze.

4.4.4. ZAGROŻENIA EKOSYSTEMÓW LEŚNYCH

Wśród czynników negatywnie oddziałujących na lasy Nadleśnictwa zasadniczy wpływ mają:

- czynniki abiotyczne,
- czynniki biotyczne.

Uszkodzenia natury biotycznej i abiotycznej

Na podstawie ustaleń Komisji Założeń Planu zinwentaryzowano uszkodzenia we wszystkich klasach wieku.

Powierzchnia uszkodzeń wg przyczyn w stopniach uszkodzeń

Obręb Nadleśnictwo	Przyczyna uszkodzenia	Stopień uszkodzenia			Powierzchnia razem [ha]
		1 (10- 20%)	2 (21- 50%)	3 (>50%)	
Dynów	GRZYBY	32,83	1,45	-	34,28
	INNE	10,41	9,60	-	20,01
	KLIMAT	22,27	-	-	22,27
	OWADY		3,57	-	3,57
	POŻAR	1,61	-	-	1,61
	WODNE	2,52	3,12	-	5,64
	ZWIERZYNA	22,92	7,70	-	30,62
Razem Nadleśnictwo Dynów		92,56	25,44	0,00	118,00

Rozmiar szkód powodowanych przez czynniki biotyczne i abiotyczne w drzewostanach Nadleśnictwa Dynów jest generalnie niewielki. Całkowita powierzchnia drzewostanów w których stwierdzone zostały różnego rodzaju uszkodzenia wynosi 118 ha tj. zaledwie 1,14% powierzchni leśnej. W większości (92,56 ha, - 78,4%) są to szkody zakwalifikowane do 1 stopnia uszkodzeń (10-20%

pow. uszkodzeń) uważane za nieistotne (nietrwale). Szkody istotne (2 stopień uszkodzeń) stanowią pozostałe 25,44 ha tj, 21,6% powierzchni wszystkich uszkodzeń. Wśród uszkodzeń istotnych najpoważniejszą pozycję stanowią uszkodzenia od zwierzyny stanowiące 30,3% uszkodzeń istotnych oraz uszkodzenia powodowane przez różne czynniki zgrupowane w tabeli jako „inne” (37,7%).

Pożary

W minionym dziesięcioleciu na terenie Nadleśnictwa powstały 1 pożary na powierzchni 1,61 ha. Według obowiązujących przepisów lasy Nadleśnictwa Dynów zostały zaliczone do III kategorii zagrożenia pożarowego, czyli do lasów o najniższym zagrożeniu pożarowym.

4.4.4.1. CZYNNIKI BIOTYCZNE I ABIOTYCZNE

Zagrożenia biotyczne

Do typowych zagrożeń biotycznych należą:

- choroby grzybowe, bakteryjne i wirusowe,
- szkodniki owadzie, nicienie i pajęczaki,
- niektóre kręgowce - zwierzęta kopytne, gryzonie.

Zagrożenia od chorób grzybowych

W trakcie prac terenowych nielicznie odnotowywano choroby grzybowe, które dotyczyły głównie raka jodły i problemu zamierania jesionu. Rak jodły pojawia się przede wszystkim w uprawach i młodnikach, w mniejszym stopniu w drzewostanach starszych. Corocznie Nadleśnictwo prowadzi mechaniczne zwalczanie poprzez wycinanie porażonych drzewek. W starszych drzewostanach bukowych sporadycznie pojawiają się huby pniowe (huba pospolita oraz obrzeżona). W drzewostanach z udziałem jesionu ciągle groźne jest zamieranie drzew we wszystkich klasach wieku będące wynikiem patologicznej działalności grzyba *Chalara fraxinea*. W starszych drzewostanach przybiera postać choroby wieloczynnikowej, a możliwości działań ochronnych przed tą chorobą są w dalszym ciągu bardzo ograniczone.

Według danych Nadleśnictwa za 2015 r. choroby grzybowe wystąpiły na powierzchni około 150 ha.

Zagrożenia od owadów

Na terenie Nadleśnictwa zagrożenie ze strony szkodników pierwotnych jest niewielkie, jak również ze strony szkodników wtórnych. Mając jednak na uwadze szkodliwość tej grupy owadów, prowadzony jest bieżący monitoring drzewostanów w tym zakresie.

Zagrożenia od zwierzyny

Szkody od zwierzyny, pomimo stosunkowo małej intensywności, stanowią znaczną część stwierdzonych uszkodzeń i występują głównie w młodszych klasach wieku oraz w podokapowych podsadzeniach i podrostach. Występują na powierzchni 30,62 ha, co stanowi blisko 26% wszystkich zinwentaryzowanych uszkodzeń w większości w stopniu 1 (szkody nieistotne). Obejmują one zgryzanie młodego pokolenia drzew, spałowanie oraz wydeptywanie upraw, których głównym sprawcą jest jelen w mniejszym stopniu sarna. Najchętniej zgryzana jest jodła, jawor, jesion oraz w mniejszym stopniu buk. Na uszkodzenia przez spałowanie i czemchanie szczególnie narażone były zwłaszcza świerk, buk i modrzew.

W ostatnim okresie odnotowano także uszkodzenia drzewostanów powodowane przez bobry.

Zagrożenia abiotyczne

Uszkodzenia od czynników abiotycznych na terenie nadleśnictwa powodowane są przede wszystkim przez silne wiatry, okiść śnieżną i niskie temperatury. W Nadleśnictwie Dynów z tego powodu pozyskuje się średniorocznie 4000 do 5000 m³ użytków przygodnych. W ostatnim okresie uszkodzenia tego rodzaju miały na ogół charakter rozproszony.

Spośród innych zagrożeń natury abiotycznej należy zwrócić uwagę na erozję powierzchniową.

4.4.4.2. ZAGROŻENIA ANTROPOGENICZNE

Zagrożenia antropogeniczne

Teren Nadleśnictwa, ze względu na swoją atrakcyjność, przyciąga z roku na rok coraz większą liczbę turystów. Powoduje to zwiększoną penetrację przez ludzi, która w wielu wypadkach niekorzystnie odbija się na stanie fauny i flory tego terenu.

Nasila się ona w okresie wakacyjnym oraz w jesieni podczas zbierania owoców runa.

Szkody bezpośrednio wywoływane przez człowieka to:

- ✓ śmiecenie;
- ✓ palenie ognisk w miejscach
- ✓ dewastację tablic ostrzegawczych i informacyjnych;
- ✓ płoszenie rzadkich gatunków zwierząt oraz wydeptywanie i niszczenie runa; pozyskiwanie choinek i stroiszu w okresie świąt;
- ✓ kradzieże drewna;
- ✓ kłusownictwo.

Na terenie Nadleśnictwa „dzikie” wysypiska śmieci najczęściej ulokowane są wzdłuż głównych tras komunikacyjnych, w dolinach małych potoków w pobliżu zabudowań wiejskich oraz na obrzeżach lasu. Mimo rozmieszczenia tablic zakazujących zaśmiecania lasu problem ten jest ciągle aktualny.

Zagrożeniem dla walorów estetycznych krajobrazu są napowietrzne linie energetyczne wysokich i średnich napięć, stanowiące również niebezpieczeństwo dla dużych ptaków, które często uderzają o przewody oraz maszty telekomunikacyjne.

4.5. PLAN DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU I WARTOŚCI KULTUROWYCH

4.5.1. KSZTAŁTOWANIE STOSUNKÓW WODNYCH

Jednym z podstawowych czynników decydujących o trwałości lasów jest ograniczenie w nich procesów degradacji stosunków wodnych.

Stosunki wodne na omawianym obszarze są korzystnie ukształtowane. Wilgotność gleb na ogół jest umiarkowana, jedynie fragmentarycznie spotkać można gleby wilgotne lub silnie wilgotne (źródłiska potoków, tereny obniżone, podmokłe).

Drzewostany występujące na tym terenie bardzo korzystnie wpływają na kształtowanie się bilansu wodnego oraz w znacznym stopniu opóźniają erozję gleb.

Kształtowanie korzystnych stosunków wodnych powinno obejmować następujące działania:

- zachowanie lasów łęgowych i olsów, jako naturalnych regulatorów wilgotności oraz ostoi rzadkich gatunków roślin i zwierząt. W drzewostanach rosnących na siedliskach łęgowych i olsów nie zaplanowano użytkowania rębnego, cięcia pielęgnacyjne ograniczyć do niezbędnego minimum (stosować w przypadku występowania gatunków niezgodnych z siedliskiem);
- na siedliskach łęgowych (w tym siedliskach przyrodniczych 91E0) wokół potoków należy pozostawić strefy buforowe bez pozyskania drewna, poza sytuacjami masowego zamierania jesionu lub świerka. Indywidualnie należy podchodzić do tworzenia takich stref buforowych dla innych przedmiotów ochrony. Tworzenie ich powinno być podyktowane rzeczywistym występowaniem przedmiotu ochrony (Zarządzenie nr 28/2014);
- nie należy prowadzić zrywki korytem wzdłuż potoku, zrywka w poprzek potoków może być dopuszczona tylko w miejscach do tego przystosowanych (np.: przepusty, brody itp.) lub w okresie zimowym przy zamrzniętym lustrze wody i dużej pokrywie śnieżnej (Zarządzenie nr 28/2014);
- kontynuowanie sposobów zagospodarowania dostosowanych do potrzeb maksymalizacji funkcji lasów wodochronnych Zasady postępowania

- w lasach ochronnych reguluje rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 25 sierpnia 1992 r. (Dz. U. Nr 67 z 1992 r. poz. 337),
- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego śródleśnych zbiorników i potoków.
  - pozostawić bez ingerencji powierzchni sklasyfikowanych, jako bagna; niedopuszczanie do ich odwodnienia, zanieczyszczenia, itp.;
  - zachowanie w stanie nienaruszonym śródleśnych nieużytków jak np: trzęsawiska, mszary, torfowiska, wrzosowiska, wraz z ich florą i fauną, w celu ochrony pełnej różnorodności przyrodniczej,
  - dopuszczenie do samorzutnego formowania się naturalnych tam z powalonych drzew lub fragmentów kłód sprzyjających ograniczeniu erozji wodnej z wyłączeniem sytuacji mogących zagrażać bezpieczeństwu publicznemu.

Zasięg siedliska lasu łągowego wyżynnego, powierzchnie ujęte jako bagna, oraz inne elementy oddziałujące na stosunki wodne na terenie Nadleśnictwa Dynów zaznaczono na mapie przeglądowej walorów przyrodniczo - kulturowych w skali 1 : 25000.

Strefy buforowe wzdłuż potoków umieszczono na mapie przeglądowej walorów przyrodniczo – kulturowych oraz w Załącznikach nr 9.2.

4.5.2. KSZTAŁTOWANIE STREFY EKOTONOWEJ

Ważnym zadaniem realizowanym zgodnie z założeniami strategii ochrony bioróżnorodności w lasach jest zagospodarowanie stref przejściowych (ekotonów), tzn. granicy lasu z innymi ekosystemami, zwłaszcza polnymi, łąkowymi, wodnymi i bagiennymi oraz wzdłuż dróg, linii podziału powierzchniowego, energetycznych linii przesyłowych, strumieni, rowów, itp.

Ze względu na dużą żyzność tutejszych siedlisk strefa ekotonowa wytworzyła się w sposób naturalny. Nadleśnictwo powinno dążyć jedynie do utrzymania tego stanu. Szczególne znaczenie ma utrzymanie stref ekotonowych wzdłuż dróg o znacznym natężeniu ruchu.

Na brzegu lasu tworzą się strefy ekotonowe charakteryzujące się wielowarstwową strukturą, bogactwem gatunkowym, a także zróżnicowanym układem pasów roślinnych.

O roli ekotonu jako bariery przed niekorzystnymi wpływami środowiska terenów otwartych decyduje jego szerokość i skład gatunkowy. Szerokość strefy ekotonowej w granicach 10–15 m można uznać za optymalną, przy czym istotna jest zarówno zasobność siedliska (im bardziej ubogie lub zdegradowane, tym szerokość strefy ekotonowej powinna być większa), jak i wystawa: większa od strony południowej, mniejsza od północnej. Najlepszymi składnikami strefy ekotonu okazały się gatunki liściaste o niezbyt zwartej koronie. (IOL)

4.5.3. ZACHOWANIE RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

W koncepcji leśnictwa wielofunkcyjnego biologiczne zróżnicowanie lasów jest zarówno narzędziem jak i celem zagospodarowania, służąc z jednej strony stabilności ekosystemów leśnych, z drugiej zaś - poszerzaniu ich wielofunkcyjności i możliwości wielostronnego użytkowania.

Formalne zobowiązanie polskiego leśnictwa w tej sprawie istnieje w postaci podpisanej w 1992 r. przez Polskę i ratyfikowanej przez Sejm RP „Konwencji o Różnorodności Biologicznej”. Według niej, różnorodność biologiczna to *„zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących na Ziemi w ekosystemach lądowych, morskich i słodkowodnych oraz w zespołach ekologicznych, których są częścią; dotyczy to różnorodności w obrębie gatunku, pomiędzy gatunkami oraz różnorodności ekosystemów”*.

Celem konwencji jest ochrona różnorodności biologicznej, trwałe i zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystania zasobów genetycznych, w tym odpowiedni dostęp do tych zasobów i transfer stosowanych technologii z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów a także odpowiednie finansowanie.

Niezmiernie ważna dla wszystkich grup organizmów żywych jest możliwość zachowania jak najszerzej puli genowej. Warunkiem do tego jest swoboda kontaktowania się ze sobą osobników z poszczególnych populacji. W tym celu konieczne jest pozostawienie tzw. „korytarzy ekologicznych”. Ich rolę dla wielu grup organizmów spełniać mogą pasy drzewostanów wzdłuż większych potoków i rzek stanowiące ich naturalną zabudowę. Konieczne jest więc maksymalne ograniczenie zabiegów gospodarczych w w/w pasach. Podobną rolę pełnią pasy łąk i innych terenów niezalesionych wewnątrz kompleksu leśnego (Michalik 1995).

Przedmiotem ochrony powinna być cała różnorodność biologiczna na wszystkich poziomach jej organizacji, a więc różnorodność wewnątrzgatunkowa (genetyczna), międzygatunkowa i ponadgatunkowa (ekosystemów i krajobrazów).

Na poziomie genetycznym największą uwagę przywiązuje się do zachowania puli genowej gatunków użytkowanych gospodarczo, ze względu na ich znaczenie dla człowieka. Dotyczy to przede wszystkim wytworzonej zmienności wewnątrzgatunkowej roślin, w tym drzew i krzewów leśnych i ozdobnych, oraz zwierząt. Poziom ten, wykazujący największe zróżnicowanie, w przypadku gatunków dzikich jest najslabiej rozpoznany. Stąd też aktywne działania na rzecz ochrony i zachowania zmienności wewnątrzgatunkowej w przypadku populacji gatunków dziko żyjących napotykać duże trudności.

Na poziomie gatunkowym można wyróżnić wiele grup gatunków wymagających szczególnej uwagi. Zainteresowanie każdą z tych grup może być podyktowane innymi względami. Należą do nich przede wszystkim gatunki użytkowane gospodarczo (np. gatunki lasotwórcze drzew, rośliny lecznicze, grzyby), gatunki szczególnie cenne lub objęte ochroną prawną, w tym ginące i zagrożone, gatunki flagowe (np. bocian czarny) i kluczowe (np. drapieźniki, owady zapylające), czy wreszcie gatunki problemowe w gospodarce i ochronie przyrody (np. wilk, bóbr i kruk).

Ostatni z poziomów – systemy ekologiczne, obejmuje różnorodność ekosystemów oraz ich układów, przesądzających o różnorodności krajobrazów przyrodniczych. Dla nich tereny leśne (w tym np. siedliska przyrodnicze, dla których ochrony wyznaczono obszary Natura 2000) mają strategiczne znaczenie.

Jednym z zadań współczesnego leśnictwa wielofunkcyjnego jest gospodarka martwą materią organiczną w lesie. Drewno martwych drzew jest ważnym elementem ekosystemu leśnego, wpływającym korzystnie na fizyczne, chemiczne i biologiczne właściwości gleby, a także stwarzającym dobre warunki do rozwoju wielu organizmów.

Duża część zagrożonych i ginących gatunków leśnej fauny związana jest, przynajmniej w części swojego cyklu życiowego, ze starymi drzewami w różnym stanie fizjologicznym (od zdrowych, poprzez zamierające na pniu, do martwych), drzewami dziuplastymi i pniakami. Drzewa i rozkładające się drewno to ostoje i siedliska tysięcy leśnych organizmów (bakterii, grzybów, glonów, porostów, roślin naczyniowych, mięczaków, owadów, płazów, gadów, ptaków i drobnych ssaków).

Ochrona różnorodności biologicznej realizowana jest na podstawie obowiązujących w Lasach Państwowych zarządzeń i instrukcji. Zagadnienie to zostało omówione m. in. w „Instrukcji ochrony lasu”.

W celu zachowania trwałości lasu i ciągłości jego funkcji dąży się do ochrony różnorodności biologicznej przez:

- a. zachowanie i odtwarzanie cennych elementów środowiska przyrodniczego, takich jak: torfowiska, bagna, łąki śródleśne, murawy kserotermiczne, cieki, zbiorniki wodne i inne;
- b. stwarzanie lub poprawianie warunków egzystencji w środowisku leśnym organizmom chronionym, zagrożonym oraz uważanym za pożyteczne, np. mrówkom i innym drapieżnym owadom, pasożytom, płazom, gadom, ptakom, nietoperzom i innym;
- c. kształtowanie ekotonów;
- d. ochronę runa leśnego;
- e. pozostawianie w lesie tzw. drzew biocenotycznych do ich biologicznej śmierci i naturalnego rozkładu.

4.5.3.1. ZACHOWANIE RÓŻNORODNOŚCI GENETYCZNEJ

Zasadniczym celem zachowania różnorodności genetycznej jest ochrona możliwie dużej liczby genotypów rodzimych gatunków drzew i krzewów oraz ich lokalnych populacji. Ochrona ta na terenie Nadleśnictwa realizowana jest w oparciu o „Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 2011-2021” - I etap realizacji (Zarządzenie nr 16 z 27 kwietnia 2011 r. Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych).

Zasadniczym celem jest ochrona możliwie dużej liczby genotypów rodzimych gatunków drzew i krzewów oraz ich lokalnych populacji. Podstawowymi formami ochrony leśnych zasobów genowych są komisyjnie uznawane i w specjalny sposób zagospodarowane drzewostany, uprawy i plantacje. Ochrona powinna uwzględniać również gatunki drzew i krzewów prezentujących szczególne walory przyrodnicze i biocenotyczne. Rozszerzeniem strategii ochrony leśnej różnorodności genetycznej są odnowienia naturalne, ochrona starych drzew, grupowe cięcia pielęgnacyjne, utrzymywanie w lesie drzew zamierających i martwych.

Ochrona leśnych zasobów genowych na terenie Nadleśnictwa realizowana jest między innymi dzięki posiadaniu i właściwemu zagospodarowaniu:

- gospodarczych drzewostanów nasiennych o powierzchni 320,77 ha – 19 szt.,
- plantacje nasienne 5,21 ha 1;
- źródła nasion 90,88 ha;
- drzewa mateczne 23 szt.,
- uprawy pochodne o powierzchni 96,02 ha – 10 bloków.

4.5.3.2. ZACHOWANIE RÓŻNORODNOŚCI GATUNKOWEJ

Dla zachowania leśnej różnorodności gatunkowej właściwe jest:

- preferowanie rodzimych dzikich gatunków leśnej flory i fauny;
- właściwe kształtowanie struktury fitocenozy leśnej jako elementu decydującego o składzie gatunkowym całej biocenozy, oznacza to przede wszystkim dążenie do zgodności składu gatunkowego z potencjalną roślinnością naturalną;
- kształtowanie i ochrona siedlisk i środowisk życia gatunków związanych z lasem oraz gatunków stref przejściowych między innymi biocenozami;
- kształtowanie mozaiki faz rozwojowych, różnicowanie warunków świetlnych, wilgotnościowych, termicznych oraz struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanu poprzez stosowanie rębni złożonych,;
- pozostawianie drzew biocenotycznych zgodnie z IOL.
- ograniczanie metody sztucznego pielęgnowania lasu na rzecz sterowania procesami naturalnymi.

Dążenie do różnorodności gatunkowej w granicach określonych uwarunkowaniami glebowo-siedliskowymi stanowi element podstawowej zasady

hodowli lasu. Dużą uwagę poświęca się rozbudowie struktury wiekowej i przestrzennej. Wiele z powyższych wskazówek jest realizowanych w codziennej praktyce Nadleśnictwa i w dalszym ciągu winny być kontynuowane.

4.5.3.3. ZACHOWANIE RÓŻNORODNOŚCI EKOSYSTEMOWEJ

Dla ochrony leśnej różnorodności ekosystemów właściwe jest:

- poddawanie szczególnej ochronie lasów nadrzecznych (łęgów);
- utrzymywanie stref przejściowych (ekotonowych);
- utrzymywanie różnorodności biologicznej wnętrza lasu poprzez ochronę biotopów wnętrza lasu i odpowiednie zagospodarowanie stref przejściowych
- popieranie tzw. naturalnego kierunku hodowli lasu, czyli gospodarka leśna prowadzona w oparciu o składy gatunkowe drzewostanu odpowiadające w pełni warunkom siedliskowym, naturalne odnowienie lasu oraz stosownie złożonych rębni, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej. Rębnia ta, oprócz zapewnienia warunków dla naturalnego odnowienia dla gatunków cieniowytrzymałych, jak buk i jodła, stwarza także możliwości odnowienia gatunków bardziej światłożądnych, jak wiąz górski czy jesion. Sprzyja ona także przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanu.

Przedmiotem ochrony na poziomie ekosystemalnym są przede wszystkim siedliska leśne zaś najistotniejszą kwestią jest zgodność składu gatunkowego z siedliskiem.

4.5.3.4. ZACHOWANIE RÓŻNORODNOŚCI KRAJOBRAZOWEJ

Krajobraz Nadleśnictwa to teren typowo podgórski, o łagodnych, kopulastych wzniesieniach, poprzecinanych licznymi jarami i dolinami potoków porośnięte lasami bukowymi i jodłowo-bukowymi częściowo wylesione pod osadnictwo - zakładanie wsi, z których część dziś już nie istnieje. Ta mozaika różnych typów ekosystemów decyduje o wysokich walorach krajobrazu, ale wymaga podjęcia działań zmierzających do jej utrzymania. Wysokość nad poziomem morza zawiera się w przedziale od 230 m (dolina Sanu) do 533 m (góra Krztów).

Na obszarach leśnych utrzymanie walorów krajobrazowych sprowadza się do prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej warunkującej trwałość ekosystemów leśnych. Tereny nieleśne zaś, jak: łąki i pastwiska powinny być regularnie wykaszane. Zadanie to jednakże Nadleśnictwo może realizować tylko na gruntach, którymi zarządza. Pozostałe tereny będące w rękach prywatnych właścicieli, szansą na utrzymanie dolin w obecnym stanie są programy unijne oferujące dopłaty dla rolników.

Zachowanie walorów krajobrazowych powinno być również brane pod uwagę przy planowaniu obiektów turystycznych. Tereny te są bardzo atrakcyjne w tym względzie i na rozwój sektora turystycznego kładzie się nacisk w planach zagospodarowania przestrzennego gmin. Przy czym należy pamiętać by rozwój

turystyki nie odbywał się kosztem przyrody gdyż jest ona jednym z najważniejszych bogactw tego regionu.

4.5.4. ZADANIA DOTYCZĄCE FORM OCHRONY PRZYRODY

Zgodnie z art. 86 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., każdy obywatel jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowanie przez siebie jego pogorszenie.

Nadleśniczy, jako zarządca omawianego terenu zobowiązany jest do sprawowania opieki nad poniższymi formami ochrony przyrody znajdującymi się na gruntach nadleśnictwa oraz monitorowania ich stanu.

4.5.4.1. PARKI KRAJOBRAZOWE.

W odniesieniu do znajdującego się na terenie nadleśnictwa parku krajobrazowego należy:

- stosować zalecenia według aktów prawnych ustanawiających daną formę ochrony oraz zadania ochronne.

4.5.4.2. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU.

W odniesieniu do znajdujących się na terenie nadleśnictwa obszarów chronionego krajobrazu należy:

- stosować zalecenia według aktów prawnych ustanawiających daną formę ochrony oraz zadania ochronne.

4.5.4.4. OBSZARY NATURA 2000

W drzewostanach Nadleśnictwa Dynów występują cenne gatunki ptaków wyszczególnione na listach Załączników do Dyrektywy Ptasiej. Listę gatunków oraz zadania ochronne przedstawiono w punkcie 7 (Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Dynów z uwzględnieniem zakresu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001).

W okresie obowiązywania *Planu* mogą zostać ujawnione nowe stanowiska ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz stanowiska gatunków nienotowanych wcześniej. Stanowiska odnajdywane w trakcie trwania PUL powinny być ewidencjonowane w SILP. Należy w takich sytuacjach postępować w sposób nie pogarszający stanu siedlisk tych gatunków w obrębie miejsc występowania.

Przedmiotem szczególnych obserwacji przyrodniczych prowadzonych przez nadleśnictwa posiadające na swoim terenie obszary Natura 2000 są gatunki grzybów, roślin i zwierząt, jak i siedliska przyrodnicze, dla których ochrony został utworzony dany obszar, a zwłaszcza gatunki i siedliska o znaczeniu priorytetowym. Do zadań

służb Nadleśnictwa należy obserwowanie stanu zachowania gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla których został utworzony obszar Natura 2000 oraz informowanie organu sprawującego nad nim nadzór o zauważonych niepokojących zjawiskach i zagrożeniach (IOL).

4.5.4.5 OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN.

W myśl Ustawy o ochronie przyrody ochrona gatunkowa roślin ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących gatunków roślin oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.

Szczegółowe wytyczne dotyczące ochrony gatunkowej roślin określa Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej roślin.

Właściwa ochrona cennych elementów flory na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa powinna skupiać się nie tylko na ochronie ich siedlisk, ale również na bezpośredniej ochronie stanowisk tych gatunków.

Poniżej zamieszczono ogólne zalecenia ochronne dla poszczególnych grup roślin związanych z określonymi siedliskami. Część z tych działań można z powodzeniem wykonać w ramach prowadzonych prac związanych z gospodarką leśną. Inne wymagają dodatkowych nakładów pracy i środków finansowych. Działania wymagające zapewnienia dodatkowych źródeł finansowania należą do zadań fakultatywnych, możliwych do wykonania po zapewnieniu środków zewnętrznych.

W przypadku gatunków roślin związanych z siedliskami leśnymi, występujących na gruntach w zarządzie nadleśnictwa rzadko i szczególnie cennych w skali regionu należy w miarę możliwości:

- w trakcie wykonywanych cięć rębnych stosować w szerszym zakresie zrywkę nasiębierną, ograniczającą uszkodzenia roślinności runa, w którym występują,
- wykorzystywać stałe szlaki operacyjno-zrywkowe w celu ograniczenia zasięgu szkód powodowanych w czasie pozyskiwania drewna,
- na powierzchniach zrębowych miejsca występowania chronionych gatunków ujmować w pozostawiane biogrupy, strefy bez pozyskania drewna,
- w miarę możliwości wykonywać prace leśne poza okresem wegetacyjnym, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach w okresie zimowym,
- przeprowadzać odpowiednie szkolenia pracowników z rozpoznawania i zakresu ochrony gatunków.

W zakresie ochrony gatunków roślin związanych z siedliskami nieleśnymi należy:

- chronić płaty nieleśnych siedlisk tworzących mozaikę z drzewostanem (m.in.: młaki, torfowiska, łąki, źródliska),

- przeciwdziałać sukcesji wtórnej na siedliskach łąkowych z wykorzystaniem funduszy PROW.

Zaleca się prowadzenie w nadleśnictwie monitoringu istniejących oraz inwentaryzację nowych stanowisk rzadkich chronionych gatunków roślin, zgodnie z IOL.

4.5.4.6 OCHRONA GATUNKOWA ZWIERZĄT.

W myśl Ustawy o ochronie przyrody ochrona gatunkowa zwierząt ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną. Celem ochrony gatunkowej zwierząt jest także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.

Wykaz zwierząt objętych ochroną oraz szczegółowe wytyczne dotyczące postępowania z nimi określa Rozporządzenie Ministra Środowiska u w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

W celu pełniejszego poznania walorów nadleśnictwa zalecane jest prowadzenie monitoringu istniejących oraz inwentaryzacji nowych stanowisk gatunków zwierząt chronionych z uwzględnieniem miejsca i sposobu występowania.

Zaleca się, aby w Nadleśnictwie gromadzić informacje na temat stanu obiektu (gniazda ptaków, zasiedlonych nor). Służy do tego obserwacja całoroczna, a szczególnie obserwacja w okresie lęgowym (ptaki) zakończona notatką sporządzaną przez leśniczego na koniec roku i przekazaną do 31 grudnia do Nadleśnictwa, według ustalonego wzoru przez RDLP w Krośnie.

Leśniczy powinien na bieżąco informować nadleśnictwo o doraźnych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla chronionego gatunku.

Posiadanie kompletnej informacji pozwoli zarządzającemu na przygotowanie stosownych wniosków do organu ochrony przyrody o zezwolenie na wykonanie prac lub likwidację strefy (zgodnie z IOL).

Ochrona bezkręgowców

Ochronie powinny podlegać miejsca o dużym nagromadzeniu rzadkich gatunków, takie jak murawy i zarośla kserotermiczne, które nie powinny być zalesiane jak i niezalesione tereny bagien, mokradeł i torfowisk śródleśnych oraz utwory fizjograficzne. Do głównych zadań ochrony bezkręgowców należą:

- Ochrona mrowisk i zakaz ich niszczenia (IOL)
- Pozostawianie bez użytkowania około 5% powierzchni drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych (w grupach nie mniejszych niż 6 arów) (Zarządzenie 28/2014).
- Na terenie Nadleśnictwa Dynów ostoja ksylobiontów została utworzona na podstawie Zarządzenia wewnętrznego nr 1/2015 Nadleśniczego Nadleśnictwa

Dynów z dnia 27.02.2015 r. (N.0210.3.2015). Wykaz powierzchni będących ostoją ksylobiontów umieszczono w Załącznikach 9.1.

- Kontynuacja pozostawiania drzew biocenotycznych (IOL).
Zalecenia dla stwierdzonych na gruncie Nadleśnictwa gatunków zawiera tabela XXIIa i XXIII według IUL.

Ochrona ryb i minogów

W stosunku do ryb i minogów zaleca się:

- stosowanie zapisów Zarządzenia nr 28/2014 Dyrektora Regionalnego Lasów Państwowych w Krośnie w zakresie ochrony potoków.

Ochrona płazów i gadów

Płazy i gady odznaczają się małą zdolnością przystosowania do zmian środowiska i podobnie jak bezkręgowce są silnie narażone na wyginięcie.

Do najciekawszych biotopów z herpetologicznego punktu widzenia należą niewielkie oczka wodne, mokradła, torfowiska i in. Obszary te powinny być szczególnie chronione w celu zachowania miejsc rozrodu płazów.

W stosunku do płazów i gadów zaleca się:

- Ochrona zgodnie z rozdziałem o ochronie stosunków wodnych.
- Pozostawianie chrustu i odpadów pozrębowych w formie grup.
- Szczegółowe zalecenia ochronne zawiera tabela XXIIa i XXIII według IUL.

Nadleśnictwo winno współpracować z zainteresowanymi instytucjami i organizacjami w zakresie czynnej ochrony płazów. W ramach prowadzenia działalności edukacyjnej należy zmieniać stosunek ludzi do płazów i gadów.

Ochrona ptaków

Zdecydowana większość ptaków występujących na omawianym terenie to gatunki krajobrazu leśnego, dla których konieczna jest właściwa ochrona poprzez odpowiednie gospodarowanie zasobami przyrody.

Szczególnie w odniesieniu do gatunków ptaków wymagających ochrony czynnej oraz wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej konieczna jest ich ochrona i towarzyszących im siedlisk oraz właściwe kształtowanie wszystkich typów krajobrazu.

Właściwa ochrona ptaków powinna polegać na:

- zabezpieczeniu warunków gniazdowania poprzez tworzenie stref ochronnych wokół gniazd gatunków ptaków wymienionych w załączniku nr 4 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną,

- pozostawienie drzew biocenotycznych (wg. definicji IOL),
- zachowanie w stanie naturalnym śródleśnych zbiorników wodnych, potoków, bagien, mokradeł i torfowisk leśnych, które są miejscem rozrodu i stałego przebywania wielu gatunków ptaków wodno-błotnych,
- utrzymaniu starodrzewi na siedlisku lasu łęgowego, w terenach trudno dostępnych oraz ich fragmentów w drzewostanach użytkowanych cięciami rębnyymi,
- pozostawianiu w młodszych drzewostanach „przestojów”.
- nie zalesiać polan śródleśnych,
- zawieszaniu odpowiednich dla gatunków budek łęgowych,
- unikaniu stosowania środków chemicznych w pracach leśnych,
- pozostawianie drzew biocenotycznych,
- zalecenia dla stwierdzonych na gruncie Nadleśnictwa gatunków zawiera XXIIa wg IUL.

Ochrona ssaków

Właściwa ochrona ssaków powinna polegać na:

- Przestrzeganiu ochrony strefowej zgodnie z rozporządzeniem Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt,
- Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych bez użytkowania około 5% powierzchni drzewostanów rębnych (w grupach nie mniejszych niż 6 arów),
- Kontynuacja pozostawiania drzew biocenotycznych (IOL)
- Zalecenia dla stwierdzonych na gruncie Nadleśnictwa gatunków zawiera tabela XXIIa i XXIII wg IUL.

W przypadku nietoperzy zalecenia ochronne obejmują:

- ograniczenie penetracji i ruchu turystycznego w miejscach aktywności godowej nietoperzy (aktywność ta ma miejsce w jaskiniach i innych schronieniach podziemnych w okresie od września do końca października oraz od początku marca do końca kwietnia);
- zachowanie starodrzewi oraz odbudowa drzewostanów liściastych i mieszanych;
- zachowanie i odtwarzanie alei śródpolnych, żywopłotów i pasów zadrzewień, stanowiących szlaki migracyjne nietoperzy;
- zawieszanie w lasach skrzynek łęgowych dla nietoperzy.

W przypadku drapieżników zalecenia ochronne obejmują:

- utrzymywanie dostatecznej powierzchni starodrzewi na terenie zasiedlonych przez duże drapieżniki;

- zapobieganie kłusownictwu;
- ochrona korytarzy ekologicznych, umożliwiających przemieszczanie się dużych drapieżników między kompleksami leśnymi.

4.5.4.7 OCHRONA GATUNKOWA GRZYBÓW I POROSTÓW.

Ochrona dziko występujących grzybów polega w szczególności na:

- zabezpieczeniu ostoi i stanowisk grzybów przed zagrożeniami zewnętrznymi;
- zapewnieniu obecności i ochronie różnego rodzaju podłoża, na którym rozwijają się chronione gatunki grzybów, w szczególności:
  - drzew w starszym wieku odpowiedniego gatunku,
  - rozkładającego się drewna,
  - skał i głazów;
- wykonywaniu zabiegów gospodarczych lub ochronnych utrzymujących właściwy stan siedliska grzybów;
- edukacji w zakresie sposobów ochrony i rozpoznawania gatunków chronionych;
- promowaniu technologii prac związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki leśnej, umożliwiającej zachowanie ostoi i stanowisk gatunków chronionych.

Do zadań służb nadleśnictwa, oprócz właściwej ochrony stanowisk zwierząt, roślin i grzybów, obserwowania i zgłaszania zagrożeń, należy gromadzenie informacji o nowych miejscach ich występowania. Informację taką leśniczy przekazuje do nadleśnictwa na bieżąco, jednak nie rzadziej niż raz w roku, w terminie do 30 września. Informacje te są przechowywane w kronice programu ochrony przyrody i systematycznie wprowadzane do SILP.

4.5.4.8. ZESTAWIENIE ZALECEŃ OCHRONNYCH DLA SIEDLISK PRZYRODNICZYCH I GATUNKÓW CHRONIONYCH NIE BĘDĄCYCH PRZEDMIOTAMI OCHRONY W OBSZARZE „POGÓRZE PRZEMYSKIE” PLB 18001, WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE NADLEŚNICTWA DYNÓW

Uwagi ogólne do zamieszczonej tabeli:

1. Pozostawianie drzew dziuplastych i martwych oraz wyróconych i złamanych do naturalnego rozkładu

- wszelkie wskazania dotyczące pozostawiania drzew martwych złamanych w pierwszej kolejności powinny uwzględniać zagrożenia dla bezpieczeństwa powszechnego oraz sanitarnego lasu. W razie kiedy

bezpieczeństwo to jest zagrożone drzewa takie należy ścinać i pozostawić na miejscu.

2. Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń

- wszelkie zalecenia ochronne stosuje się do wszystkich wymienionych w tabeli stanowisk gatunku oraz tych, które zostaną w przyszłości zlokalizowane w trakcie obowiązywania *PUL* na terenie Nadleśnictwa.

3. Terminy obowiązywania zaleceń ochronnych

- ogólnie należy przyjąć, że terminy przestrzegania zaleceń będzie obowiązywać cały rok,
- jeśli terminy zaleceń są okresowe podano je bezpośrednio przy zaleceniach dla poszczególnych przedmiotów ochrony w tabeli XXIIa .

Tabela XXIIa. Zestawienie zaleceń ochronnych dla siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych nie będących przedmiotami ochrony w obszarze "Pogórze Przemyskie" PLB180001, występujących na terenie Nadleśnictwa Dynów.

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE nie będące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Dynów					
1.	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Oddz.: 125b,f,p Ogólna powierzchnia 0,25 ha	Nie zalesiać	Brak	Brak
2.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Oddz.: 12d, 14b, 18f,g, 111b,c, 117d, 125a,c,d,g,i,r,s, 129a, 137b,f,g, 149a,b,d,i,n,s,177Ai,j,l, 208m, 211i,j, 214h,i, 231c,f,h,j,k, 273c Ogólna powierzchnia 23,32 ha	Nie zalesiać	1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew. Wykonanie niezbędnych zabiegów agrotechnicznych, umożliwiających ponowny rozwój siedliska oraz jego ekstensywne użytkowanie.
3.	9110 kwaśne buczyny (<i>Luzulo luzuloides - Fagetum</i>)	Ze względu na wielkość tej grupy zrezygnowano z jej listowania, lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych” oraz w	Złożona struktura drzewostanu, z dużą ilością starych drzew, silnie ocienione dno lasu ze sporadycznie występującymi	1. Nieodpowiednia częstotliwość i intensywność cięć powodująca nadmierne naświetlenie lub zacienienie, co może skutkować zmianą charakterystycznej dla siedliska kombinacji florystycznej runa. 2. Kształtowanie niewłaściwego dla siedliska	Ad 1) W PUL zaprojektowano optymalną częstotliwość i intensywność cięć pielęgnacyjnych oraz rębnych, w zależności od fazy rozwojowej drzewostanu, zagęszczenia, stanu pokrywy gleby i stanu

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
		opisach taksacyjnych Ogólna powierzchnia 243,32 ha	lukami, odpowiednia ilość drewna martwego.	składu gatunkowego d-stanu. 3. Wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie. 4. Nieodpowiedni dla siedliska stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania. 5. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych. 6. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanu. 7. Preferowanie odnowień sztucznych. 8. Uszkodzenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna.	młodego pokolenia. Ad 2, 3) Zakładanie upraw zgodnie z przyjętymi TD. Zmniejszanie ilości gatunków obcych w trakcie wykonywania cięć pielęgnacyjnych i rębnych. Ad 4, 5) Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłeskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawienie na siedliskach przyrodniczych do naturalnego rozpadu ok. 5% drzewostanów osiagających w PUL wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego. Ad 6) W PUL zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) z długim i bardzo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej. Ad 7) Zastosowana rębnia stwarza optymalne warunki do powstawania i rozwoju odnowień naturalnych o składzie gatunkowym
4.	9130 żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	Ze względu na wielkość tej grupy zrezygnowano z jej listowania, lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych” oraz w opisach taksacyjnych. Ogólna powierzchnia 4 624,92ha			

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
					<p>dostosowanym do siedliska.</p> <p>Ad 8) Remont istniejących i ewentualna budowa nowych szlaków umożliwiających zrywkę drzew przez siedlisko bez niszczenia runa i gleby poza wyznaczonymi szlakami. Kształtowanie struktury gatunkowej i odnawianie drzewostanów w oparciu o procesy naturalne. Nieużytkować wyznaczonych stref przypotokowych. Nie zmieniać charakteru wyróżnionych w ramach powierzchni nie zalesionych. Nie zalesiać oraz nie prowadzić zrywki</p>
5.	<p>9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i></p>	<p>Ze względu na wielkość tej grupy zrezygnowano z jej listowania, lokalizację przedstawiono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych” oraz w opisach taksacyjnych. Ogólna powierzchnia 422,87ha</p>	<p>Złożona struktura drzewostanu, z dużą ilością starych drzew, silnie ocienione dno lasu ze sporadycznie występującymi lukami, odpowiednia ilość drewna martwego.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiana warunków świetlnych (nadmierne naświetlenie w wyniku cięć) mogąca skutkować zmianą charakterystycznej dla siedliska kombinacji florystycznej runa. 2. Zaburzenie w wyniku cięć typowego dla siedliska składu gatunkowego d-stanu. 3. Wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie. 4. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i piętrowej drzewostanu. 5. Preferowanie odnowień sztucznych. 6. Uszkodzenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna. 	<p>Ad 1) W PUL zaprojektowano optymalną częstotliwość i intensywność cięć pielęgnacyjnych oraz rębnych, w zależności od fazy rozwojowej drzewostanu, zagęszczenia, stanu pokrywy gleby i stanu młodego pokolenia.</p> <p>Ad 2, 3) Zakładanie upraw zgodnie z przyjętymi TD. Zmniejszanie ilości gatunków obcych w trakcie wykonywania cięć pielęgnacyjnych i rębnych.</p> <p>Ad 4) W PUL zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej</p>

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
					<p>(IVd) z długim i bardzo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej.</p> <p>Ad 5) Zastosowana rębnia stwarza optymalne warunki do powstawania i rozwoju odnowień naturalnych o składzie gatunkowym dostosowanym do siedliska</p> <p>Ad 6) Remont istniejących i ewentualna budowa nowych szlaków umożliwiających zrywkę drzew przez siedlisko bez niszczenia runa i gleby poza wyznaczonymi szlakami. Kształtowanie struktury gatunkowej i odnawianie drzewostanów w oparciu o procesy naturalne. Nieużytkować wyznaczonych stref przypotokowych. Nie zmieniać charakteru wyróżnionych w ramach powierzchni nie stanowiących wydzieleń gruntów nie zalesionych. Nie zalesiać oraz nie prowadzić zrywki</p>
6.	<p>91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>, olsy</p>	<p>Oddz: 80d,81c, 82d, 94d,h, 95b,c, 99a,d,f,h,i, 101c, 102j, 103g,h,i, 104a,b, 158g, 165a, 217a, 264f, 265f, 268h, 269f, 271b, 273b,f, 292Ag,l</p> <p>Ogólna powierzchnia</p>	<p>Zachowanie morfologii koryt rzecznych, ochrona warunków wodnych, pozostawienie bez użytkowania rębego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiana warunków świetlnych (nadmierne naświetlenie w wyniku cięć) mogąca skutkować zmianą charakterystycznej dla siedliska kombinacji florystycznej runa. 2. Zaburzenie w wyniku cięć typowego dla siedliska składu gatunkowego d-stanu. 3. Wprowadzanie gatunków obcych 	<p>W <i>PUL</i> nie zaplanowano wskazań gospodarczych dla tego siedliska.</p>

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
	źródłiskowe) – łągi i olszyny górskie	39,87 ha		geograficznie i ekologicznie. 4. Nieodpowiedni dla siedliska stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania. 5. Zmiana naturalnego charakteru koryt cieków wodnych. 6. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i piętrowej drzewostanu. 7. Preferowanie odnowień sztucznych.	
7.	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	Oddz: 3a, 267c, 290g Ogólna powierzchnia 7,97 ha			
Gatunki zwierząt z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE nie będące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Dynów.					
8.	1352 Wilk <i>Canis lupus</i>	Teren leśnictwa Żohatyn(jeden osobnik) Teren leśnictwa Borownica, Piątkowa (widywane ślady bytowania)	Duże powierzchnie leśne, z odpowiednią ilością kopytnych. Możliwość swobodnego przemieszczania się pomiędzy kompleksami leśnymi.	Niepokojenie w rejonie miejsc rozrodu.	Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc rozrodu. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu, opracowanie i wystąpienie z wnioskiem do właściwego organu ochrony przyrody o ustanowienie strefy ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania. Nie podejmowanie działań gospodarczych do czasu zakończenia postępowania administracyjnego. Coroczna aktualizacja występowania gatunku „strefowego” na stanowisku. W przypadku nie stwierdzenia gatunku wystąpienie z wnioskiem do właściwego organu ochrony przyrody o zniesienie strefy ostoi, miejsc rozrodu lub

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
					regularnego przebywania (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.
9.	1361 Ryś <i>Lynx lynx</i>	Teren leśnictwa Żohatyn(jeden osobnik); Teren leśnictwa Borownica widywane ślady bytowania; Leśnictwo Piątkowa, oddz. 132,131 (sporadycznie widywane tropy);	Zróżnicowana struktura drzewostanów, duża ilość powalonych drzew i wykrotów. Odpowiedni poziom populacji sarny.	Niepokojenie w rejonie miejsc rozrodu.	Gatunek obserwowany na terenie Nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc rozrodu. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu, opracowanie i wystąpienie z wnioskiem do właściwego organu ochrony przyrody o ustanowienie strefy ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania. Nie podejmowanie działań gospodarczych do czasu zakończenia postępowania administracyjnego. Coroczna aktualizacja występowania gatunku „strefowego” na stanowisku. W przypadku nie stwierdzenia gatunku wystąpienie z wnioskiem do właściwego organu ochrony przyrody o zniesienie strefy ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.
10.	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	LeśnictwoUlucz,oddz. 273b; Leśnictwo Dylągowa, oddz. 96c (ślady bytowania na	Utrzymanie lasów wzdłuż potoków, zwłaszcza łęgowych.	Ubożenie bazy pokarmowej w wyniku prowadzonych cięć w rejonie bytowania gatunku.	W PUL nie zaplanowano wskazań gospodarczych dla lasów łęgowych.

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
		całym odcinku potoku Kruszelnica (żeremia i tamy); Leśnictwo Dylągowa, oddz. 80d; Leśnictwo Żohatyn, oddz: 149x, 157h, 159d, 161f,g 162c,d, 163d, 164c, 165a,c, 166a, leśnictwoBorownica:oddz.:, 179b,181c; oddz. 247b – potok Borownica (tamy, żeremia)			
11.	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>	Miejsce bytowania San, widywane przy stawach w oddziale 232d (Siedliska)	Utrzymanie lasów wzdłuż rzek i potoków, zwłaszcza łągowych.	Usuwanie zadrzewień i zakrzewień nadrzecznych	Remont istniejących i ewentualna budowa nowych szlaków umożliwiających zrywkę drzew przez siedlisko bez niszczenia runa i gleby poza wyznaczonymi szlakami. Kształtowanie struktury gatunkowej i odnawianie drzewostanów w oparciu o procesy naturalne. Nie użytkować wyznaczonych stref przypotokowych Nie zmieniać charakteru wyróżnionych w ramach powierzchni nie stanowiących wydzieleń gruntów nie zalesionych (nie zalesiać oraz nie prowadzić zrywki).

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
12.	1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i>	Inwent 2007, Ankiety służby leśnej 2015 r. Powszechnie na terenie nadleśnictwa (zbiorniki i oczka wodne, bagna, kałuże, miejsca wilgotne).	Utrzymanie bagien i niewielkich zbiorników wodnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niszczenie w trakcie wykonywania szlaków zrywkowych małych zbiorników wodnych. 2. Zrywka potokami, prowadząca do niszczenia naturalnego charakteru potoku - runa na brzegach oraz dna potoku. 3. Usuwanie drzew martwych i zamierających. 	<p>Ad 1) Nie zmieniać charakteru wyróżnionych w ramach powierzchni nie stanowiących wydziełów gruntów nie zalesionych (nie zalesiać oraz nie prowadzić zrywki).</p> <p>Ad 2) Remont istniejących i ewentualna budowa nowych szlaków umożliwiających zrywkę drzew przez siedlisko bez niszczenia runa i gleby poza wyznaczonymi szlakami.</p> <p>Ad 3) Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawienie na siedliskach przyrodniczych do naturalnego rozpadu ok. 5% drzewostanów osiagających w PUL wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego.</p>
13.	2001 Traszka karpacka <i>Lissotriton montandoni (Triturus montandoni)</i>	Liczne stanowiska na terenie całego nadleśnictwa (zbiorniki i oczka wodne, bagna, kałuże, miejsca wilgotne).			
14.	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Natura 2007 Oddz.: 69g, 70d, 111a,f	Utrzymanie siedliska w stanie niezmienionym	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania. 3. Intensywne użytkowanie. 	

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
15.	1086 Zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinnus</i>	Natura 2007 Oddz.: 69k, 70d	Gatunek bytuje na stojących lub leżących drzewach albo ich fragmentach. Potrzebuje drzew martwych lub w ostatnim stadium zamierania. Preferuje drzewa stare, o dużej średnicy, z grubą korą.	Intensywna eksploatacja lasów, usuwanie drzew martwych i zamierających	Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawienie na siedliskach przyrodniczych do naturalnego rozpadu ok. 5% drzewostanów osiagających w PUL wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego. Stosowanie rębni złożonych z długim okresem odnowienia.
16.	4030 Szczotki szafrańca <i>Colias myrmidone</i>	Natura 2007 Oddz.: 1a	Zachowanie stanowisk roślin żywicielskich, tj. szczotki szafrańca <i>Chamaecytisus</i> , Utrzymanie siedliska w stanie niezmiennym	1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew. Wykonanie niezbędnych zabiegów agrotechnicznych, umożliwiających ponowny rozwój siedliska oraz jego ekstensywne użytkowanie.
17.	1078 Krasopani hera <i>Callimorpha quadripunctaria</i>	Oddz. 69n	Zachowanie stanowisk sadzka konopiastego.	Masowe niszczenie stanowisk sadzka konopiastego.	Pozostawienie miejsc występowania sadzka konopiastego ze stwierdzoną obecnością gatunku bez zabiegów (za wyjątkiem działań związanych z utrzymaniem infrastruktury drogowej)

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
18.	1084 Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	Natura 2007 Oddz.58b odnalezione resztki 1 owada W 2016 roku dane z Nadleśnictwa nie potwierdzają występowanie tego gatunku na swoim gruncie. Gatunek ten występuje poza gruntami Nadleśnictwa (Lipa obok dworca autobusowego i kolejowego w Dynowie)	Preferuje drzewa stare (głównie Db), o dużej średnicy, z grubą korą.	Intensywna eksploatacja lasów, usuwanie drzew martwych i zamierających	Kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez: Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienoznośnych oraz światłoządnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów. Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawienie na siedliskach przyrodniczych do naturalnego rozpadu ok. 5% drzewostanów osiagających w PUL wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego. Stosowanie rębni złożonych z długim okresem odnowienia.
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE będące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Dynów dla których obniżono oceny znaczenia w obszarze na D.					

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
19.	A030 Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	Wg projektu PZO Pogórze Przemyskie – 2012 r. Występuje w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Na gruntach Nadleśnictwa nie stwierdzono miejsc gniazdowania.	Duże kompleksy leśne ze znacznym udziałem trudno dostępnych terenów podmokłych i zabagnionych, obfitujących w śródleśne potoki.	Wykonywanie prac leśnych w pobliżu gniazd w okresie lęgowym.	Ochrona wiąże się z utrzymaniem areалу lasów liściastych i mieszanych. Z uwagi na znaczny stopień lesistości Nadleśnictwa, gospodarka leśna służąca uzyskaniu zróżnicowanych drzewostanów (RbIVd, długi okres odnowienia) nie stanowi dla niego zagrożenia.
20.	A229 Zimorodek zwyczajny <i>Alcedo atthis</i>	Ankieta leśniczego Leśnictwo Wybrzeże, oddz. 15 (widywany pojedynczy osobnik) Wg projektu PZO Pogórze Przemyskie – 2012 r. Gatunek występujący w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa	Gatunek ściśle związanym z wodą – zasiedla głównie zadrzewione odcinki linii brzegowej czystych rzek, strumieni, jezior i stawów rybnych.	Intensywne użytkowanie lasów wzdłuż potoków, zrywka potokami	Kształtowanie struktury gatunkowej i odnawianie drzewostanów w oparciu o procesy naturalne. Nie użytkować wyznaczonych stref przypotokowych. Nie zmieniać charakteru wyróżnionych w ramach powierzchni nie zalesionych (nie zalesiać oraz nie prowadzić zrywki). Nie użytkować wyznaczonych stref przypotokowych
21.	A307 Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	Wg projektu PZO Pogórze Przemyskie – 2012 r. Gatunek występujący w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa	Zasiedla krajobraz rolniczy i doliny rzeczne z zadrzewieniami.	Brak	Brak

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
22.	A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	Wg projektu PZO Pogórze Przemyskie – 2012 r. Gatunek występujący w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa	Gąsiorek zasiedla otwarty krajobraz rolniczy o zróżnicowanej strukturze, posiadający zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne.	1.Zalesienia 2.Zaniechanie użytkowania.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew. Wykonanie niezbędnych zabiegów agrotechnicznych, umożliwiających ponowny rozwój siedliska oraz jego ekstensywne użytkowanie.
23.	A104 Jarząbek zwyczajny <i>Bonasa Banasia</i>	W zasięgu Nadleśnictwa, gatunek obserwowany w trakcie przelotów.	Ptak leśny występujący w lasach iglastych i mieszanych o zróżnicowanym charakterze roślinności, z bogatym runem i podszytem. Preferuje lasy o wysokim stopniu zróżnicowania zarówno pod względem składu gatunkowego jak zróżnicowania wiekowego	Zubożenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów, usuwanie zasobów martwego drewna.	Kształtowanie struktury gatunkowej i odnawianie drzewostanów w oparciu o procesy naturalne.Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawienie na siedliskach przyrodniczych do naturalnego rozpadu ok. 5% drzewostanów osiagających w PUL wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego. Stosowanie rębni złożonych z długim okresem odnowienia.

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
24.	A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	Wg projektu PZO Pogórze Przemyskie Występuje w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa	Gatunek gniazduje zwykle w obrębie zabudowań lub w ich sąsiedztwie natomiast żeruje zwykle poza osadami. Podstawowymi żerowiskami są łąki, pastwiska, wody płynące lub stojące oraz pola orne.	Brak	Brak
25.	A 127 Żuraw <i>Grus grus</i>	Obecny tylko na przelotach. Nie potwierdzono lokalizacji na terenie nadleśnictwa.	Gatunek związany z rozległymi bagnami, torfowiskami, występuje również nad jeziorami i starorzeczami.	Brak	Brak
26.	A 223 Włochatka zwyczajna <i>Aegolius funereus</i>	Gatunek występujący w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa	Gatunek związany z lasami iglastymi, szczególnie ze świerkiem i jodłą. W litych świerczynach istotną jest obecność kęp lub pojedynczych buków. Ważnym elementem w wyborze siedliska jest obecność	Zubożenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów, usuwaniu zasobów martwego drewna. Eliminacja z drzewostanów drzew dziuplastych. Uproszczenie struktury drzewostanów.	Kształtowanie struktury gatunkowej i odnawianie drzewostanów w oparciu o procesy naturalne. Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych do naturalnego

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
			rozległych terenów otwartych w postaci zrębów, wiatrołomów, bagien.		rozpadu ok. 5% drzewostanów osiagających w PUL wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego. Stosowanie rębni złożonych z długim okresem odnowienia. Gatunek obserwowany w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. W razie stwierdzenia ich w ramach corocznego monitoringu, opracowanie i wystąpienie z wnioskiem do właściwego organu ochrony przyrody o ustanowienie strefy ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania. Nie podejmowanie działań gospodarczych do czasu zakończenia postępowania administracyjnego. Coroczna aktualizacja występowania gatunku „strefowego” na stanowisku. W przypadku nie stwierdzenia gatunku wystąpienie z wnioskiem do właściwego organu ochrony przyrody o zniesienie strefy ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania (zgodnie z IOL) należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.
27.	A 022 Bączek zwyczajny <i>Ixobrychus minutus</i>	Gatunek występujący w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa	Gatunek bytuje na rozległych, ale też mniejszych, trzciniowiskach okolic stawów, bagien i	Brak	Brak

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
			starorzeczy lub w wiklinie nadrzecznych brzegów.		
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE nie będące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Dynów.					
28.	A084 Błotniak łąkowy <i>Cirrus pygargus</i> A073 Kania ruda <i>Milvus milvus</i> A074 Kania czarna <i>Milvus migrans</i> <i>Milvus migrans</i> A027 Czapla biała <i>Egretta alba</i> A026 Czapla nadobna <i>Ergretta garzetta</i>	W zasięgu Nadleśnictwa, gatunki zalatujące lub obserwowane w trakcie przelotów.	Gatunki nie bytują na terenie Nadleśnictwa.	Brak	Brak
29.	A236 Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	Monitoring rzadkich dzięciołów BULiGL o/Przeźmyśl, 2016 r. Powierzchnia monitoringowa nr 17 (leśnictwo Żohatyn), stwierdzono 1 terytorium lęgowe	Gatunki związane z dojrzałymi lasami liściastymi i mieszanymi, w których spotyka się choćby pojedyncze martwe lub zamierające drzewa. W obrębie trwale	Eliminacja z drzewostanów martwego drewna i obumierających starych drzew.	Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawienie na siedliskach przyrodniczych do naturalnego rozpadu ok. 5% drzewostanów osiagających w PUL wiek rębności lub

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
30.	A238 Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	Teren Nadleśnictwa. Brak dokładnej lokalizacji	zajmowanego terytorium wymaga fragmentów starodrzewów w wieku co najmniej 100 lat.		zaplanowanych do użytkowania rębnego.
31.	A429 Dzięcioł białoszy <i>Dendrocopos syriacus</i>	W zasięgu terytorialnego działania Nadleśnictwa. Brak dokładnej lokalizacji	Gatunek preferujący siedliska antropogeniczne, m.in. sady owocowe, zadrzewienia śródpolne, oraz parki i cmentarze.	Brak	Brak
32.	A224 Lelek kozodój <i>Caprimulgus europaeus</i>	Teren Nadleśnictwa	Gatunek zasiedlający rozległe kompleksy leśne z polanami i zrębami. Unika lasów zwartych.	Brak	Brak
Pozostałe ptaki nie będące przedmiotami ochrony występujące na terenie Nadleśnictwa					
33.	<u>Gatunki ptaków związane ze środowiskiem leśnym (szczegóły rozdz. 4.2.12.2)</u>	Teren Nadleśnictwa	Lasy	Utrata miejsc gniazdowania.	Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawienie na siedliskach przyrodniczych

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
					do naturalnego rozpadu ok. 5% drzewostanów osiagających w PUL wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego. Kształtowanie struktury gatunkowej i odnawianie drzewostanów w oparciu o procesy naturalne. Sporządzanie szkiców terenowych dla wszystkich pozycji cięć przedrębnych i rębnych, na których zostały zinwentaryzowane gatunki chronione. Ewidencjonowanie siedlisk gatunków w ramach aktualizacji SILP
34.	<u>Gatunki ptaków związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi</u> (szczegóły rozdz. 4.2.12.2)	Teren Nadleśnictwa	Tereny otwarte, poza lasami	1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania.	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew. Wykonanie niezbędnych zabiegów agrotechnicznych, umożliwiających ponowny rozwój siedliska oraz jego ekstensywne użytkowanie.
35.	<u>Gatunki ptaków związane ze środowiskiem wodnym</u> (szczegóły rozdz. 4.2.12.2)	Zasięg terytorialny Nadleśnictwa	Rzeki, potoki i ich obrzeża.	Głównym zagrożeniem jest zanikanie środowisk wodnych.	<i>Plan</i> nie formułuje zadań z tego zakresu.

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
Owady nie będące przedmiotami ochrony występujące na terenie Nadleśnictwa					
36.	<u>MOTYLE</u> (szczegóły rozdz. 4.2.12.2)	Teren Nadleśnictwa	Tereny otwarte, poza lasami.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania. 	<p>Ad 1) Nie planowano zalesień.</p> <p>Ad 2) Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew. Wykonanie niezbędnych zabiegów agrotechnicznych, umożliwiających ponowny rozwój siedliska oraz jego ekstensywne użytkowanie.</p>
37.	<u>CHRZASZCZE</u> (szczegóły rozdz. 4.2.12.2)	Teren Nadleśnictwa	Utrzymanie potoków w stanie nie pogorszonym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zrywka potokami, prowadząca do niszczenia naturalnego charakteru potoku - runa na brzegach oraz dna potoku. 2. Usuwanie martwych i umierających drzew w pobliżu potoków. Usuwanie drzew martwych 	<p>Ad 1) Nie zmieniać charakteru wyróżnionych w ramach powierzchni nie stanowiących wydzieleń gruntów nie zalesionych (nie zalesiać oraz nie prowadzić zrywki).</p> <p>Remont istniejących i ewentualna budowa nowych szlaków umożliwiających zrywkę drzew przez siedlisko bez niszczenia runa i gleby poza wyznaczonymi szlakami.</p> <p>Ad 2) Nieużytkować wyznaczonych stref przypotokowych.</p> <p>Ad 3) Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego).</p>

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
					Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawienie na siedliskach przyrodniczych do naturalnego rozpadu ok. 5% drzewostanów osiagających w PUL wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego.
Płazy nie będące przedmiotami ochrony.					
38.	<u>PŁAZY</u> (szczegóły rozdz. 4.2.12.2)	Teren Nadleśnictwa	Utrzymanie bagien i niewielkich zbiorników wodnych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niszczenie w trakcie wykonywania szlaków zrywkowych małych zbiorników wodnych. 2. Zrywka potokami, prowadząca do niszczenia naturalnego charakteru potoku - runa na brzegach oraz dna potoku. 3. Usuwanie drzew martwych i zamierających. 	<p>Ad 1) Nie planowano zalesień.</p> <p>Ad 2) Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew. Wykonanie niezbędnych zabiegów agrotechnicznych, umożliwiających ponowny rozwój siedliska oraz jego ekstensywne użytkowanie.</p>
Gady nie będące przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000.					
39.	<u>Gady</u> (szczegóły rozdz. 4.2.12.2)	Teren Nadleśnictwa		Niszczenie schronień przez usuwanie martwego drewna.	Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawienie na siedliskach przyrodniczych do naturalnego rozpadu ok. 5% drzewostanów osiagających w PUL wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego.

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
Ssaki nie będące przedmiotami ochrony występujące na terenie Nadleśnictwa					
40.	<u>Gatunki ssaków związane ze środowiskiem leśnym:</u> (szczegóły w rozdz. 4.2.12.2)	Teren Nadleśnictwa		<ol style="list-style-type: none"> 1. Nieodpowiedni dla niektórych gatunków stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania. 2. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych. 3. Kształtowanie niewłaściwej struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanu. 	<p>Ad 1, 2 Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawienie na siedliskach przyrodniczych do naturalnego rozpadu ok. 5% drzewostanów osiągających w PUL wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębnego.</p> <p>Ad 3) Kształtowanie struktury gatunkowej i odnawianie drzewostanów w oparciu o procesy naturalne. Stosowanie rębni złożonych z długim okresem odnowienia.</p>
41.	<u>Gatunki ssaków związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi</u> (szczegóły w rozdz. 4.2.12.2)	Teren Nadleśnictwa		<ol style="list-style-type: none"> 1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania. 	<p>Ad 1) Nie planowano zalesień.</p> <p>Ad 2) Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew. Wykonanie niezbędnych zabiegów agrotechnicznych, umożliwiających ponowny rozwój siedliska oraz jego ekstensywne użytkowanie.</p>
42.	<u>Gatunki ssaków związane ze środowiskiem</u>	Teren Nadleśnictwa		<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiana naturalnego charakteru koryt cieków wodnych 2. Nieodpowiedni dla siedliska stan zasobów 	<p>Ad 1) Nie zmieniać charakteru wyróżnionych w ramach powierzchni nie stanowiących wydziałów gruntów nie zalesionych (nie zalesiać</p>

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
	wodnym (szczegóły w rozdz. 4.2.12.2)			drewna martwego wynikający z użytkowania.	oraz nie prowadzić zrywki). Ad 2) Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawienie na siedliskach przyrodniczych do naturalnego rozpadu ok. 5% drzewostanów osiagających w PUL wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego.
Rośliny i grzyby nie będące przedmiotami ochrony					
43.	<u>Gatunki roślin i grzbów związanych ze środowiskiem leśnym.</u> (szczegóły rozdz. 4.2.12.1)	Teren Nadleśnictwa		<ol style="list-style-type: none"> 1. Niszczenie stanowisk w trakcie zrywki 2. Zmiana warunków świetlnych (nadmierne naświetlenie lub zacienienie) w wyniku cięć mogąca skutkować zanikiem gatunków. 3. Nieodpowiedni dla niektórych gatunków stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania 	<p>Ad 1) Remont istniejących i ewentualna budowa nowych szlaków umożliwiających zrywkę drzew przez siedlisko bez niszczenia runa i gleby poza wyznaczonymi szlakami.</p> <p>Ad 2) W PUL zaprojektowano optymalną częstotliwość i intensywność cięć pielęgnacyjnych oraz rębnych, w zależności od fazy rozwojowej drzewostanu, zagęszczenia, stanu pokrywy gleby i stanu młodego pokolenia.</p> <p>Ad 3) Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji</p>

Lp	Nazwa i kod siedliska lub gatunku	Orientacyjna lokalizacja siedliska lub gatunku na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony siedliska lub gatunku	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony siedliska lub gatunku	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami siedliska lub gatunku
					klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawienie na siedliskach przyrodniczych do naturalnego rozpadu ok. 5% drzewostanów osiagających w PUL wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego.
44.	<u>Gatunki roślin związane z terenami otwartymi</u> (szczegóły rozdz. 4.2.12.1)	Teren Nadleśnictwa		1. Zalesienia 2. Zaniechanie użytkowania. 3. Intensywne użytkowanie	Ad 1) Nie planowano zalesień. Ad 2) Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew. Wykonanie niezbędnych zabiegów agrotechnicznych, umożliwiających ponowny rozwój siedliska oraz jego ekstensywne użytkowanie.
45.	<u>Gatunki roślin związane z terenami zabagnionymi</u> (szczegóły rozdz. 4.2.12.1)	Teren Nadleśnictwa		Głównym zagrożeniem jest zanikanie środowisk wodnych.	<i>Plan</i> nie formułuje zadań z tego zakresu.

5. MAPY

Zgodnie z Instrukcją urządzania lasu (cz. I, §111) do Programu opracowano Mapę przeglądową walorów przyrodniczo-kulturowych w skali 1:25000.

Zawiera ona:

- lasy o charakterze zbliżonym do naturalnego;
- rezerwat przyrody;
- pomniki przyrody;
- miejsca występowania lokalnych osobliwości przyrodniczych i kulturowych;
- stanowiska roślin i zwierząt chronionych i rzadkich;
- cenne elementy środowiska przyrodniczego (m.in. bagna, źródła, grunty przeznaczone do sukcesji naturalnej, lasy na siedliskach łągowych i bagiennych, starodrzewy itp.);
- miejsca historyczne;
- miejsca kultu religijnego;
- zabytki kultury materialnej;
- obiekty pamięci narodowej;
- elementy zagospodarowania turystycznego (szlaki turystyczne, ścieżki piesze, trasy rowerowe),
- obiekty edukacji przyrodniczo-leśnej (ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne).

6. EDUKACYJNA ROLA PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY I UDOSTĘPNIENIE TERENU

Edukacja leśna społeczeństwa jest jednym z ważnych zadań realizowanych przez Lasy Państwowe. Fakt ten wynika z przyjętych w 1997 roku założeń Polityki Leśnej Państwa oraz kierunków rozwoju edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych, wprowadzonych zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 9 maja 2003 roku. Ma ona na celu: upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o środowisku leśnym oraz wielofunkcyjnej zrównoważonej gospodarce leśnej, podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z wszystkich funkcji lasu oraz budowanie zaufania społecznego do działalności leśników. Szczególne role w tych zagadnieniach pełnią Leśne Kompleksy Promocyjne.

6.1. PROGRAM EDUKACJI LEŚNEJ SPOŁECZEŃSTWA

Nadleśnictwo Dynów prowadzi działalność edukacyjną w oparciu o Program Edukacji Leśnej w Nadleśnictwie Dynów na lata 2007 – 2016. Posiada również Program Edukacji Leśnej w Nadleśnictwie Dynów na lata 2017 – 2026.

Cele edukacji ekologicznej prowadzonej przez Nadleśnictwo skupiają się przede wszystkim na:

- podnoszeniu świadomości społeczeństwa w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z wszystkich funkcji lasu
- budowaniu zaufania społecznego dla działalności zawodowej leśników.

Nadleśnictwo Dynów od wielu lat prowadzi działalność edukacyjną, która skierowana jest głównie do dzieci i młodzieży szkół podstawowych i gimnazjów, w mniejszym stopniu przedszkoli i szkół średnich.

Nadleśnictwo Dynów organizuje lub jest współorganizatorem w następujących akcjach edukacyjnych:

- ✓ Dnia Ziemi,
- ✓ Święta Drzewa,
- ✓ Sprzątania świata.

Prowadzone są również konkursy o tematyce przyrodniczo-leśnej.

- ✓ konkurs wiedzy o lesie
- ✓ wiedzy o otaczającej przyrodzie (np. „Grzybobranie” – 2007, „Wiedza o drzewach”- 2010 „Przyjaciel lasu”-2013)
  - fotograficznych („Mali mieszkańcy lasu” – 2008, „Jesień w lesie” – 2007)
- ✓ literackich („Z piórem na łowy „- 2008 , komiks „Borownica 12.09.39”)
- ✓ plastycznych („Las źródłem życia” – 2011, „Ptaki w naszym karmniku” - 2012, „Odkryj Pogórze” – 2013, „Nie wypalaj traw” - 2013)
- ✓ konkurs ortograficzno –przyrodniczy „Leśne Dyktando” – na dyktando przybliżające dzieciom i młodzieży tematykę leśną i przyrodniczą od 2011 roku.

W latach 2007-2015, dzięki środkom własnym oraz składanym wnioskom do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie Nadleśnictwo Dynów zrealizowano budowę i odnowienie takich obiektów jak:

- ścieżka przyrodniczo-historyczna „Borownica”,
- Zielona klasa leśnictwo Dąbrówka (byłe Szkółkarskie),
- Odnowienie i wymiana tablic na ścieżce przyrodniczej „Kopaliny”,
- Wyposażenie Sali edukacyjnej przy Nadleśnictwie Dynów,
- Parking przy Zielonej klasie,
- Pola biwakowe – Niezapominajka, Janicze.

Edukacja przyrodniczo-leśna prowadzona jest na terenie siedziby Nadleśnictwa w sali edukacyjnej i obiekcie „Zielona klasa” – na terenie leśnictwa Dąbrówka obok szkółki leśnej. Odwiedzający ten obiekt mogą zapoznać się z produkcją szkółkarską, poznać niemal wszystkie gatunki drzew występujące w naszym regionie, poznać aspekty gospodarowania zwierzyną i nauczyć się odróżniać tropy zwierząt leśnych.

Na terenie Zielonej klasy znajduje się plac zabaw, miejsce na ognisko, wiata turystyczna oraz toaleta.

Zajęcia w terenie połączone z poznawaniem i obserwacją otaczającej przyrody odbywają się również przy sprzyjającej pogodzie, przez placówki oświatowe. na:

- ✓ ścieżkach przyrodniczych Nadleśnictwa,
- ✓ polu biwakowym Niezapominajka oraz Janicze.

Do najważniejszych partnerów Nadleśnictwa w prowadzeniu edukacji leśnej należą:

- ✓ Towarzystwa Przyjaciół Dynowa (akcje „Cała Polska czyta...)
- ✓ Straż Pożarna (wspólna organizacja konkursów przeciwpożarowych),
- ✓ Miejski Ośrodek Kultury w Dynowie (organizacja stoiska edukacyjno - promocyjnego na Dniach Pogórza Dynowskiego),
- ✓ Związek Gmin Turystycznych Pogórza Dynowskiego (lokalizacja tablic dydaktycznych i drobnej infrastruktury na ścieżkach przyrodniczych, wspólne konkursy),
- ✓ Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Dubieckiej (tworzenie ścieżki Trzy Ścieżki Tożsamości, lokalizacja stancji przy ścieżce, organizacja półmaratonu Pogórzanin),
- ✓ Związek Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy z Rzeszowa (tworzenie i organizacja konkursów związanych z Borownicą wspólnie organizowanych konkursów),
- ✓ Zespół Parków Krajobrazowych Pogórza Przemyskiego,
- ✓ Towarzystwo Gimnastyczne Sokół (wspólne konkursy).

6.2. ŚCIEŻKI PRZYRODNICZO-DYDAKTYCZNE

Jedną z form edukacji przyrodniczej, na terenie Nadleśnictwa są ścieżki przyrodniczo – dydaktyczne. Pełnią one nie tylko funkcję promocyjną ale i edukację w zakresie wiedzy o występujących natym terenie chronionych gatunków flory i fauny oraz sposoby gospodarowania w lasach państwowych. Aktualnie na terenie Nadleśnictwa wytyczono i urządzono dwie ścieżki.

Ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna „Kopaniny” w Dąbrówce Starzeńskiej o długości 3 km.

Zlokalizowana jest na gruntach Nadleśnictwa Dynów w północno-zachodniej części Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego. Nazwa jej pochodzi od uroczyska zwanego „Kopaniny”, którego najwyższy szczyt wynosi 333,4 m n.p.m. Przemierzając jej trasę możemy podziwiać silnie pofałdowany, malowniczy podgórski krajobraz oraz bogactwo flory i fauny. Na trasie ścieżki, która rozpoczyna się na polu biwakowym umieszczono 8 przystanków wyposażonych w tablice informacyjne, a przy jednym z nich znajduje się miejsce wypoczynkowe.

Pierwszy przystanek to ciekawa odkrywka geologiczna. Każdy z następnych przystanków zachęca do zatrzymania i zapoznania się z florą i fauną oraz gospodarczą funkcją lasu. Na trasie ścieżki urządzono stanowisko czynnej ochrony płązów, pokazano jakie drewno pozyskuje się z lasu oraz przedstawiono sposoby jego użytkowania. Zbiorowiskiem roślinnym jakie dominuje na tym terenie jest podgórska forma buczyny karpackiej o wysokim stopniu naturalności. Trasę ścieżki można przejść w czasie ok. 2 – 2,5 godziny. Trasa ścieżki jest średnio trudna, choć miejscami występuje bardzo strome zejście. Koniecznie należy zabrać ze sobą dobre obuwie terenowe. Nieopodal ścieżki znajduje się pole biwakowe Niezapominajka.

Szczegółowo walory przyrodniczo- krajobrazowe ścieżki opisane są w przewodniku oraz w terenie na 8 tablicach przystankowych, a jej trasa oznakowana jest strzałkami wskazującymi kierunek poruszania się.

Przewodnik terenowy wydany został przez Nadleśnictwo Dynów oraz Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyślu.

Ścieżka przyrodniczo-historyczna „Borownica” znajduje się w leśnictwie Borownica, w miejscowości o tej samej nazwie. Długość ścieżki ok. 1,5 km. Czas przejścia ok.1,5 godz. Ścieżka przedstawia bardzo ciekawą historię 17 pułku piechoty im. Ziemi Rzeszowskiej, który toczył walki o Borownicę i tu uległ rozbiciu. Pod względem przyrodniczym ścieżka przedstawia zabiegi gospodarcze prowadzone w lasach przez leśników- m.in. przebudowę drzewostanów, charakterystykę siedlisk typowych dla lasów Pogórza, rolę podszytu w drzewostanie. Na początku i końcu ścieżki znajdują się pola biwakowe z miejscem na ognisko, ławeczkami, toaletą. Ponadto w miejscowości znajduje się pomnik ku czci pomordowanych mieszkańców Borownicy oraz zabytkowy kościół. Trasa ścieżki nie jest trudna, nadaje się również dla osób starszych.

Fot.
Mapka z przebiegiem ścieżki
przyrodniczo-historycznej „Borownica”

Fot. Początek ścieżki przy parkingu

Fot. Przystanek nr 2

Fot. Przystanek nr 4.

6.4. WALORY TURYSTYCZNE

Szlak niebieski: Biała k. Rzeszowa – Dynów – Przemyśl, jest najdłuższym szlakiem przebiegającym przez teren Nadleśnictwa.

Charakterystyczną cechą tej trasy jest jej przebieg na znacznej długości przez tereny leśne. Na niewielkim odcinku biegnie nad brzegiem Sanu. Rozpoczyna się w Jaworniku Polskim, wiodąc przez atrakcyjne miejscowości z zabytkami kultury materialnej, m.in. Dynów, Dąbrówkę Starzeńską z ruinami zamku Stadnickich, Piątkową, Krasiczyn, fort Helicha, kończąc w Kalwarii Pałacowskiej.

Niewątpliwą atrakcją może być podróż koleją wąskotorową, której stacją końcową jest Dynów.

Na turystów czekają tu miejsca noclegowe i biwakowe, piękne kompleksy leśne i ciekawe widoki na Pogórze Dynowskie i Podgórze Rzeszowskie.

Szlak zielony: swój bieg rozpoczyna w Przemyślu obierając kierunek na zachód i kończy w Dynowie. Liczy ok. 55 km. Biegnie przez liczne wzgórza i atrakcyjne miejscowości położone na Pogórze Przemyskim. Trasę tą można podzielić na dwie zróżnicowane części. Pierwsza część szlaku prowadzi przez bogate obszary leśne, natomiast w drugiej części turysta przemierzy obszary niezalesione, zapoznając się z charakterystycznym układem tamtejszych wsi, składających się z licznych przysiółków rozrzuconych po okolicznych wzgórzach.

Szlak żółty: Czudec – Wyżne – Ujazdy – Dynów, długości szlaku 43 km. Szlak wchodzi w zasięg działania Nadleśnictwa minawszy miejscowość Ujazdy. Następnie drogami polnymi biegnie w kierunku ostępów leśnych leśnictwa Dąbrówka, mijając po drodze punkt widokowy na górze Kamieniec (427 m n.p.m.), podąża do wsi Łubno i kończy swój bieg w centrum Dynowa.

„Szlak ikon doliną Sanu”: Sanok – Ulucz, długości 70 km, znakowany kolorem niebieskim, umożliwia zwiedzenie 10 cerkwi i 2 muzeów.

Na północny wschód od Sanoka, pośród wzgórz i dolin Gór Słonnych i Pogórze Przemyskiego, przewija się znakowany kolorem niebieskim „szlak ikon”. Prowadzi przez miejscowości, w których przetrwały stare cerkwie, dziś tylko sporadycznie użytkowane przez wyznawców obrządku wschodniego, w większości zamienione na kościoły, niekiedy opuszczone.

Szlak rozpoczyna się i kończy w Sanoku. Od Sanoka prowadzi do Międzybrodzia, następnie przewija się poprzez garby Gór Słonnych i ponownie osiąga dolinę Sanu. Przechodzi kolejno przez wsie: Tyrawę Solną, Mrzygłód, Hłomcę, Łodzinę, Witryłów, Ulucz i Dobrą. W Uluczu stoi oryginalna cerkiew, obecnie nie użytkowana, najstarsza z dotychczas poznanych, zbudowana w początkach XVI w.

Minawszy Dobrą szlak oddala się od doliny Sanu. Poprzez małą wioskę Kreców przechodzi w dolinę rzeczki Tyrawki do wsi Siemuszowa, a następnie podąża do górnego krańca wioski Hołuczaków. Minawszy Hołuczaków szlak ponownie pokonuje pasmo Gór Słonnych, przechodzi przez szczyty Słonna, a potem Granicka, kolejny raz schodzi w dolinę Sanu, aby zakończyć swój bieg w Sanoku.

Szlak umożliwia zwiedzenie 13 zachowanych obiektów, dając możliwość poznania piękna sztuki cerkiewnej oraz kultury materialnej i duchowej ludności

ruskiej zamieszkującej dawniej teren, umożliwiając również kontakt z pięknem przyrody i krajobrazu.

„Szlak architektury drewnianej”: trasa II sanocko-dynowska długości 80 km prowadzi z Sanoka przez Mrzygłód do Dydni, gdzie łączy się z trasą I krośnieńsko-brzozowską oraz z alternatywną trasą IIa – Dydnia – Dynów – Bircza.

Trasa II biegnie doliną Sanu, wśród malowniczych wzniesień Gór Słonnych oraz Pogórzy Dynowskiego i Przemyskiego. Początkowy odcinek drogi, z Sanoka do Tyrawy Wołoskiej, prowadzi grzbietem głównego pasa Gór Słonnych i stanowi bardzo atrakcyjny widokowo fragment trasy. Inną atrakcją stanowi przeprawa promowa z Ulucza do Witryłowa. Wytypowanymi reprezentantami architektury drewnianej na trasie szlaku są cerkwie w: Hołuczkowie, Siemuszowej, Tyrawie Solnej, Hłomczy, Łodzinie, Dobrej Szlacheckiej, Uluczu, Jurowcach i Czerteżu. Trasa pokrywa się częściowo z istniejącym szlakiem turystycznym „Szlak ikon – Dolina Sanu”. Na trasie, oprócz obiektów sakralnych, zwiedzić możemy miasteczko Mrzygłód z zachowaną drewnianą zabudową oraz Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku.

Dzięki staraniom Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Dubieckiej, przy udziale Nadleśnictwa Dynów, powstała trasa turystyczna pod tytułem **„Środowisko, historia, kultura – trzy ścieżki tożsamości”**. Trasa o charakterze pieszo-konnym o długości około 25 kilometrów, zaplanowano na której utworzono 12 przystanków biegnie przez teren Nadleśnictwa Dynów i Kańczuga.. Łączący najatrakcyjniejsze pod względem przyrodniczo-historycznym zakątki Ziemi Dubieckiej. Wyposażona jest w podstawową infrastrukturę turystyczną. Prezentowane walory historyczne obejmują:

- ✓ cmentarz greko-katolicki i wzgórze „Grodziska” w Wybrzeżu, kapliczkę i pozostałości założeń zagrodowych wsi Polchowa, cerkiew w Piątkowej (zasięg terytorialny Nadleśnictwa Dynów),
- ✓ zabytkowy kompleks parkowo-pałacowy Krasickich w Dubiecku, cerkiew w Dubiecku, zabytkowy kompleks pałacowo-dworski (zasięg terytorialny Nadleśnictwa Kańczuga).

Walory przyrodnicze to: gatunki rodzime i egzotyczne zabytkowego drzewostanu parkowego w Dubiecku i Wybrzeżu, zabytkowa aleja dębowo-kasztanowcowa przy trakcie „droga na równinach” w Bachórcu-Winnem, leśne zbiorowiska łąkowe, grądowe i buczyny karpackiej, sukcesje roślinne z udziałem pozostałości sadów na obszarze wsi Polchowa; zbiorowiska półnaturalne łąk storczykowych, muraw kserotermicznych i ziołorośli, torfowisko wysokie w rezerwacie „Brodoszurki”, odsłonięcia i profile wierzchnich warstw fliszu karpackiego na terenie projektowanego rezerwatu „Kozi Garb” i w korycie potoku Jawornik, osobliwości faunistyczne terenów leśnych oraz wyjątkowe cechy ekosystemowe wód Sanu.

Oprawę krajobrazu stanowi pętlowy meander Sanu oraz dolina Jawornika z elementami przełomowymi, jak również panoramiczne punkty widokowe.

Utrzymaniem ścieżki (tj. okresowe kontrolowanie stanu tablic informacyjnych oraz elementów wyposażenia, naprawa, konserwacja, dbałość o właściwe oznakowanie) należy do Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Dubieckiej, natomiast czynności takie jak : usuwanie posuszu, złomów i wywrotów z bezpośredniego otoczenia trasy, zagrażających bezpieczeństwu i utrudniających

poruszanie się zwiedzających wykonuje Nadlesnictwo Dynów na odcinku trasy przebiegającym przez jego teren.

Szlak kajakowy:

Miłośnicy spływów mogą zwiedzać opisywany teren kajakiem lub pontonem. Z inicjatywy Związku Gmin Turystycznych Pogórza Dynowskiego oraz Samorządu Województwa Podkarpackiego powstał szlak wodny „Błękitny San”, od Zwierzynia do Przemyśla, długości 158 km. Umożliwia podziwianie z odmienną perspektywę najpiękniejszego fragmentu doliny Sanu, z wieloma mendrami i przełomami.

Szlaki rowerowe:

„Rowerem na szlaku ikon”

Sanok - Mrzygłód - Ulucz – Sanok

Długość szlaku 70 km, oznakowanie kolorem niebieskim.

Szlak oprócz kontaktu z kulturą materialną, pięknymi widokami, pomnikami natury, dostarczy wielu przeżyć związanych z pokonywanym dystansem, urozmaiconym terenem oraz wieloma trudnymi odcinkami trasy, jakie rzadko spotyka się na terenie Bieszczadów.

Wiedzie on w większości ścieżkami i drogami leśnymi, przez obszar wyjątkowo cenny ze względu na jego walory przyrodnicze, mijając kilka wsi w dolinie Sanu, o ciekawej historii i wielu niespotykanych w innych częściach kraju zabytkach drewnianej sztuki cerkiewnej, m.in.: w Uluczu, Dobrej Szlacheckiej, Hłomczy.

Malowniczo uformowane szczyty górskie przybierające układ rusztowy, meandry rzeki San, która na tym odcinku oddziela strome, zalesione wzgórza Gór Słonnych i Pogórza Przemyskiego od nieco łagodniejszych wzgórz Pogórza Dynowskiego i bardzo słabe zaludnienie, podnoszą atrakcyjność tego terenu, gwarantując niezakłócony kontakt z przyrodą.

„Szlakiem śladami nadszańskich umocnień”

Bóbrka k. Soliny – Sanok – Dynów – Krasiczyn

Długość szlaku 150 km, oznakowanie kolorem czarnym.

Szlak tematyczny dotyczący historii II wojny światowej. Przebiega wzdłuż linii Sanu od Bóbrki, znajdującej się nad jeziorem Myczkowieckim, po Krasiczyn. Wiodąc przez tereny cenne przyrodniczo: Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego, Park Krajobrazowy Gór Słonnych i malownicze przełomy Sanu, stwarza możliwość wykorzystania w pełni aktywnego pobytu w Bieszczadach i na pogórzu bieszczadzkiem.

Szlak umożliwia zwiedzenie jednych z najciekawszych i największych linii umocnień obronnych z drugiej wojny światowej tj. słynnej „Linii Mołotowa” oraz jej niemieckich, nadgranicznych odpowiedników.

Fot.
Bunkry
z
„Linii Mołotowa”
w
leśnictwie
Jabłonica

Schrony są tak wkomponowane w ukształtowanie terenu, że obecnie wiele z nich trudno jest odszukać. Umocnienia tej linii są jednymi z największych tego typu w Europie. Dodatkowym walorem szlaku jest jego funkcja edukacyjna, pozwalająca poznać te jedne z najślabiej znanych, a do niedawna owianych tajemnicą i legendami, kart współczesnej historii Polski.

Szlak pozwala również obejrzeć unikalne na skalę światową obiekty drewnianej architektury świeckiej i cerkiewnej jak np. jedną z najstarszych w Polsce cerkiew w Uluczu.

Trasa rowerowa Green Velo

Trasa rowerowa Green Velo o długości około 2000 kilometrów biegnie przez województwa Polski Wschodniej: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie. Ideą powstania tej trasy było ożywienie ruchu turystycznego na tym obszarze i poprawa sytuacji ekonomicznej regionów wschodnich Polski.

W województwie podkarpackim trasa biegnie przez: Narol – Horyniec-Zdrój – Lubaczów – Wielkie Oczy – Radymno – Przemyśl – Babice – Tarnawka – Piątkowa – Jawornik Ruski – Siedliska - Dynów – Ulanica – Łażowa – Rzeszów – Łańcut – Leżajsk – Rudnik nad Sanem – Radomyśl nad Sanem – Zaleszany – Trześć (podkreślone miejscowości znajdują się w zasięgu działania Nadlesnictwa Dynów).

Trsy rowerowe i piesze utworzone przez Gminę Dynów

W Dynowie w ramach unijnego projektu zrealizowanego przez Miasto Dynów wyznaczona została trasa turystyczna, która prowadzi do pięciu położonych na malowniczych pagórkach Dynowa punktów widokowych i plaż nad Sanem (punkty widokowe: Winnica, Krzemieniec, Przy niebieskim szlaku, Kaniowiec, Przy krzyżu katyńskim). Z punktów widokowych rozciągają się piękne widoki na dolinę rzeki San i usytuowane nad jej brzegami miasto, na charakterystyczne pagórkowate krajobrazy Dynowa i okolicznych miejscowości Pogórza Dynowskiego. Punkty wyposażone są w tarasy widokowe (Kaniowiec z wieżą widokową), zadaszenia ze stołami i ławkami, miejsca ogniskowe, stojaki rowerowe, kosze, tablice informacyjne z mapą obrazującą trasę. Oznakowana trasa liczy około 17 km. W dużej części wyznaczona trasa jest obecnie przejezdna i przygotowana do użytkowania przez rowerzystów. Punkty widokowe można również zdobywać odbywając piesze wycieczki.

Trsy rowerowe i piesze utworzone przez Związek Gmin Turystycznych Pogórza Dynowskiego.

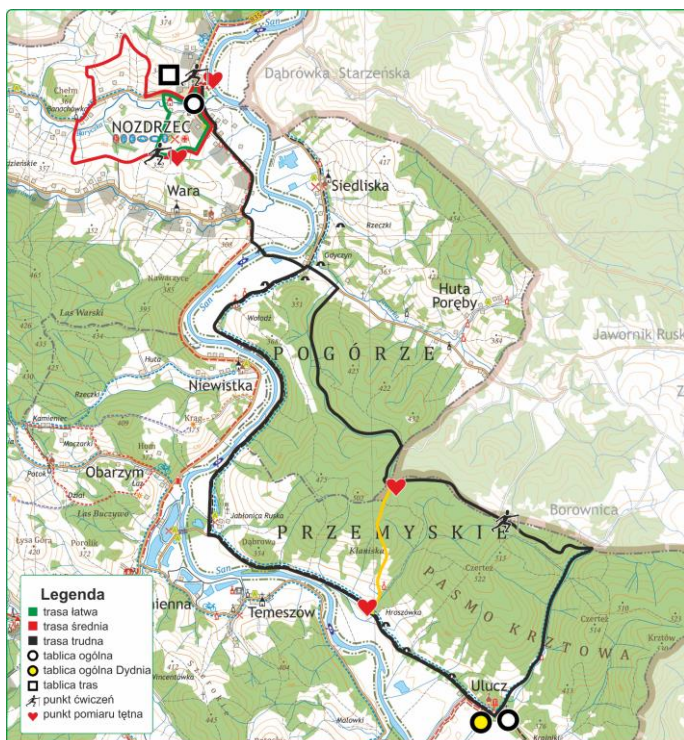
- Trasa I: Dynów – Pawłokoma – Sielnica – Dylągowa – Dąbrówka Starzeńska – Dynów
o długości około 24 km.
- Trasa II: Dynów – Łubno – Nozdrzec – przeprawa promowa – Dąbrówka Starzeńska – Dynów o długości około 22 km.

Trasy rowerowe i piesze utworzone przez Gminę Nozdrzec

Trasa nr 1 Nozdrzec (zielona), długość – 4,0 km; szacunkowy czas przejścia – 40 min.

Najkrótsza z tras wchodzących w skład Nordic Walking Park „Gmina Nozdrzec” 4-kilometrowa pętla oznakowana kolorem zielonym. Po wykonaniu rozgrzewki, której propozycje zamieszczono na tablicy z opisami tras, ruszamy z terenu Zespołu Szkół im. A. Fredry w Nozdrzcu. Przez pierwsze 2 kilometry szlaki zielony i czerwony pokrywają się. Mijamy budynek Urzędu Gminy i skręcając w prawo, maszerujemy wzdłuż drogi powiatowej nr 835. Przechodzimy obok Domu Strażaka i po pokonaniu 500 metrów, za znakami szlaku skręcamy w prawo. Gruntową drogą maszerujemy w górę i dochodzimy do punktu pomiaru tętna. W tym miejscu szlaki zielony i czerwony rozdzielają się. Czerwony idzie w lewo, a my skręcamy w prawo i asfaltową nawierzchnią dochodzimy do zabytkowego kościoła p.w. św. Stanisława Biskupa. Wąską kładką przekraczamy rz. Baryczkę i dochodzimy do drogi łączącej Nozdrzec z Hłudnem, gdzie skręcamy w prawo. Od tego momentu szlak zielony łączy ponownie swój przebieg z czerwoną trasą Nordic Walking Park „Gmina

Nozdrzec”. 200 metrów maszerujemy w kierunku Centrum Nozdrzca i za znakami szlaku, skręcając w lewo wracamy na obiekty Zespołu Szkół im. A. Fredry w Nozdrzcu.

Rys. Mapa z przebiegiem tras Nordic Walking Park „Gmina Nozdrzec”

<http://www.nwppp.pl/using-joomla/getting-help/components/nozdrzec>

Trasa nr 2 Nozdrzec (czerwona), forma pętli o długości – 9,6 km; szacunkowy czas przejścia – 1’40 godz.

Początkowo przebieg szlaku pokrywa się z trasą zieloną. Po dojściu do punktu pomiaru tętna szlaki rozdzielają się. Zielony odchodzi w prawo w kierunku kościoła, a my skręcamy w lewo. Krótkim odcinkiem asfaltowej nawierzchni dochodzimy do tablicy z ćwiczeniami. Gruntową drogą pośród pól maszerujemy w kierunku zachodnim. Po pokonaniu ponad 2 kilometrów trasy skręcamy w prawo i ruszamy w kierunku widocznego w oddali osuwiska na górze Chełm (379 m n.p.m.). Przed nami strome zejście - na dystansie 700 metrów tracimy 100 m wysokości! Po dojściu do drogi łączącej Nozdrzec z Hłudnem, zachowując ostrożność przechodzimy na drugą stronę jezdni i rozpoczynamy podejście gruntową drogą poprowadzoną stromym zboczem góry Chełm. Mijamy miniaturowe kapliczki - stacje drogi krzyżowej - i gruntową drogą maszerujemy wśród pól przez 3,5 kilometra. Ponownie dochodzimy do szosy i skręcamy w lewo. Chodnikiem idziemy pomiędzy zabudowaniami i po kilku minutach dochodzimy do Zespołu Szkół im. A. Fredry w Nozdrzcu, gdzie spinamy pętlę czerwonego szlaku.

Trasa nr 3 Nozdrzec (czarna), długość – 36 km; szacunkowy czas przejścia – 7 godz.)

Najdłuższa z tras Nordic Walking Park „Gmina Nozdrzec”, oznakowana kolorem czarnym, 36-kilometrowa trasa łącząca Nozdrzec z Uluczem. Zachowując ostrożność drogą nr 835 maszerujemy w kierunku północnym i po pokonaniu 3

kilometrów dochodzimy do wsi Wara. Skręcamy w lewo i za moment czeka nas nie lada atrakcja. Pomaszerujemy imponujących rozmiarów pieszą kładką przewieszoną nad rzeką San. Kilometr dalej, we wsi Siedliska, czarna trasa rozdziela się aby zatoczyć 27-kilometrową pętlę i powrócić do tego punktu. Za znakami szlaku skręcamy w prawo i rozpoczynamy 12-kilometrowy marsz prawym brzegiem Sanu. Nawierzchnia zmienia się kilka razy z asfaltowej na gruntową, a my maszerujemy szerokim duktem aż do Ulucza. Wieś słynie z pięknej XVII w. drewnianej cerkwi p.w. Wniebowstąpienia Pańskiego, posadowionej na wzgórzu Dębniek. Na przycerkiewnym cmentarzu spoczywa zaś Mychajło Werbycki, kompozytor muzyki do hymnu narodowego Ukrainy. Przekraczamy mostek na potoku spływającym z pasma Krztowa i kierujemy się w lewo w kierunku na Borownicę. Gruntową drogą maszerujemy w kierunku południowym i dochodząc do pierwszych zabudowań wsi Borownica skręcamy w lewo. Mijamy cmentarz i rozpoczynamy wędrowkę przez Pasma Krztowa. 3,5 kilometra dalej dochodzimy do punktu pomiaru tętna. Z tego miejsca możemy zejść do drogi łączącej Siedliska z Uluczem. Oznakowany kolorem żółtym łącznik jest alternatywą dla osób zamierzających wyruszyć z parkingu przy cerkwi w Uluczu. My kierujemy się dalej i na 31 kilometrze trasy, we wsi Siedliska, spinamy pętlę czarnego szlaku. Ponownie przekraczamy San kładką w Warze i skręcając w prawo wracamy do Nozdrzca. Trasa, rekomendowana osobom o dobrej kondycji fizycznej, jest również ciekawą propozycją na wycieczkę rowerową.

Fot. Przebieg trasy Nordic Walking Park „Gmina Nozdrzec” na terenie leśnictwa Borownica.

Na terenie Nadleśnictwa Dynów do atrakcji turystycznej można zaliczyć przejazd kolejką wąskotorową na trasie Dynów - Przeworsk z przejazdem przez jedyny w Polsce 600-metrowy tunel na kolejach wąskotorowych.

7. ZADANIA OCHRONNE DLA OBSZARÓW NATURA 2000 NA TERENIE NADLEŚNICTWA

PLAN URZĄDZENIA LASU DLA NADLEŚNICTWA DYNÓW Z UWZGLĘDNIENIEM ZAKRESU ZADAŃ OCHRONNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000 POGÓRZE PRZEMYSKIE PLB180001

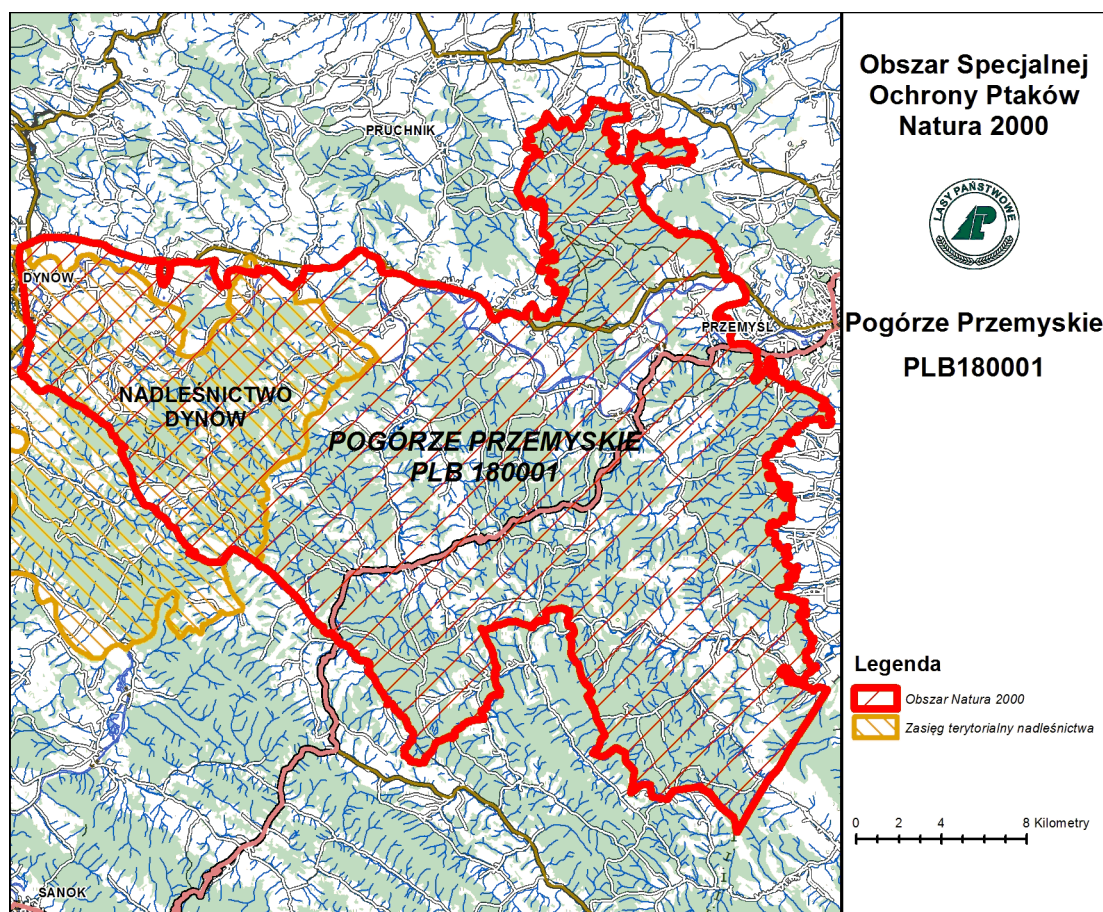
Spis treści

7.1. INFORMACJE O OBSZARZE	146
7.1.1. Opis granic obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001.....	146
7.1.2. Informacje o obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001.	147
7.1.3. Opis gruntów i przedmiotów ochrony.	147
7.1.4. Przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Dynów.	150
7.1.5. Informacje o zastosowanej metodyce użytej do oceny gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001, na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Dynów.	150
7.1.6. Gatunki ptaków będących przedmiotami ochrony występujące w części obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Dynów.....	158
7.2. ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE ZAGROŻENIA DLA ZACHOWANIA WŁAŚCIWEGO STANU OCHRONY PTAKÓW BĘDĄCYCH PRZEDMIOTAMI OCHRONY ORAZ ICH SIEDLISK W OBSZARZE NATURA 2000 POGÓRZE PRZEMYSKIE PLB 180001 NA GRUNTACH ZARZĄDZANYCH PRZEZ NADLEŚNICTWO DYNÓW	169
7.3. CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH	173
7.4. DZIAŁANIA OCHRONNE	174
7.5. WSKAZANIA DO ZMIAN W OBOWIĄZUJĄCYCH DOKUMENTACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	184
7.6. PROPOZYCJA WERYFIKACJI SDF OBSZARU I JEGO GRANIC	185
7.7. PRZESŁANKI DO SPORZĄDZENIA PLANU OCHRONY	185
7.8. ZAŁĄCZNIKI	199
7.9. LITERATURA	199

7.1. INFORMACJE O OBSZARZE

7.1.1. Opis granic obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001

Opis granic części obszaru położonego na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Dynów w postaci współrzędnych punktów załamania w układzie PUWG 1992 oraz warstwy *shp.*, zamieszczono na nośniku CD, stanowiącym załącznik do tego opracowania. Dodatkowo wykonano dedykowaną mapę w skali 1:25000 zawierającą przebieg granic obszaru.

7.1.2. Informacje o obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001

Teren objęty planem

Nazwa	Procent powierzchni obszaru, dla którego sporządza się zakres zadań ochronnych w ramach PUL	Powierzchnia [ha]
Zadania ochronne dla obszaru Pogórze Przemyskie PLB180001 na gruntach Nadleśnictwa Dynów	7,7%	5052,05

7.1.3. Opis gruntów i przedmiotów ochrony

Opis obszaru

Obszar Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 został wyznaczony w drodze rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313).

Aktualnie powierzchnia obszaru, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 25, poz. 133 z późn. zm.), wynosi 65 366,3 ha i obejmuje teren położony w województwie podkarpackim na terenie gmin: Ustrzyki Dolne (1,4 ha), Rokietnica (1702,5 ha), Roźwienica (140,8 ha), Bircza (17051,7 ha), Dubiecko (7982,9 ha), Fredropol (11977,7 ha), Krasiczyn (12450,2 ha), Krzywca (5868,7 ha), Przemysł - gmina wiejska (3149,6 ha), Żurawica (524,0 ha), Dynów - gmina wiejska (3503,4 ha), Dynów — gmina miejska (1 013,2 ha).

PUL zawierający zakres PZO, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.) obejmuje wszystkie grunty w zarządzie Nadleśnictwa Dynów w zasięgu obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001, w tym wchodzące w skład Parku Krajobrazowego Pogórze Przemyskie.

Przedmioty ochrony wg SDF

Gatunki ptaków wymienione w SDF (stan na 04.2014 r.) jako przedmioty ochrony na terenie obszaru Pogórze Przemyskie PLB180001.

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska
1	A022	Bączek	<i>Ixobrychus minutus</i>
2	A030	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>
3	A031	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>
4	A072	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>
5	A089	Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska
6	A091	Orzeł przedni	<i>Aquila chrysaetos</i>
7	A104	Jarząbek	<i>Bonasa banasia</i>
8	A122	Derkacz	<i>Crex crex</i>
9	A127	Żuraw	<i>Grus grus</i>
10	A215	Puchacz	<i>Bubo bubo</i>
11	A217	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>
12	A220	Puszczyk uralski	<i>Strix uralensis</i>
13	A223	Włochatka	<i>Aegolius funereus</i>
14	A229	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>
15	A234	Dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>
16	A239	Dzięcioł białogrzbisty	<i>Dendrocopos leucotos</i>
17	A241	Dzięcioł trójpalczasty	<i>Picoides tridactylus</i>
18	A307	Jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>
19	A320	Muchołówka mała	<i>Ficedula parva</i>
20	A321	Muchołówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>
21	A338	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>

Zgodnie z § 6 pkt. 1 rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 października 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. 2014 r. poz. 1713) przedmiotami ochrony w obszarze specjalnej ochrony ptaków mogą być tylko te gatunki, które są wymienione w Załączniku 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 25, poz. 133 z późn. zm.), pod warunkiem spełniania jednego z kryteriów przytoczonych ww. przepisie.

Należy podkreślić, że jednym z kryteriów uznawania danego gatunku ptaka za przedmiot ochrony jest regularne występowanie co najmniej 1% lęgowej populacji krajowej gatunku, o którym mowa w § 6 pkt. 1 lit. a. Wszystkie gatunki wymienione w SDF powinny spełniać ten warunek.

W wyniku prac wykonanych w ramach sporządzania PUL oraz w oparciu o dane przekazane przez RDOŚ w Rzeszowie stwierdzono, że niektóre gatunki ptaków wymienione w SDF jako przedmioty ochrony, nie spełniają kryterium wymienionego w § 6 pkt. 1 lit. a rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 października 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. 2014 r. poz. 1713).

Gatunki ptaków wymienione w SDF jako przedmioty ochrony, które nie spełniają kryterium 1% lęgowej populacji krajowej gatunku na terenie obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001.

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena populacji z SDF	Proponowana ocena populacji	Uzasadnienie
1	A022	Bączek	<i>Ixobrychus minutus</i>	C	D	Liczebność poniżej 1% (0,08 %) w stosunku do lęgowej populacji krajowej
2	A031	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	C	D	Liczebność poniżej 1%

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena populacji z SDF	Proponowana ocena populacji	Uzasadnienie
						(0,08 %) w stosunku do lęgowej populacji krajowej
3	A030	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	C	D	Liczebność poniżej 1% (0,50 %) w stosunku do lęgowej populacji krajowej
4	A104	Jarząbek	<i>Bonasa banasia</i>	C	D	Liczebność poniżej 1% (0,69 %) w stosunku do lęgowej populacji krajowej
5	A127	Żuraw	<i>Grus grus</i>	C	D	Obszar wykorzystywany jako szlak migracyjny. Nie stwierdzono miejsc odpoczynku/żerowisk w obszarze
6	A223	Włochatka	<i>Aegolius funereus</i>	C	D	Liczebność poniżej 1% (0,42 %) w stosunku do lęgowej populacji krajowej
7	A229	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	B	D	Liczebność poniżej 1% (0,65 %) w stosunku do lęgowej populacji krajowej
8	A307	Jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>	C	D	Liczebność poniżej 1% (0,11 %) w stosunku do lęgowej populacji krajowej
9	A338	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	C	D	Liczebność poniżej 1% (0,12 %) w stosunku do lęgowej populacji krajowej

Gatunki ptaków wymienione w SDF jako przedmioty ochrony, które spełniają kryterium 1% lęgowej populacji krajowej gatunku na terenie obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001.

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska
1	A072	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>
2	A089	Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>
3	A091	Orzeł przedni	<i>Aquila chrysaetos</i>
4	A122	Derkacz	<i>Crex crex</i>
5	A215	Puchacz	<i>Bubo bubo</i>
6	A217	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>
7	A220	Puszczyk uralski	<i>Strix uralensis</i>
8	A234	Dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>
9	A239	Dzięcioł biało-grzbiety	<i>Dendrocopos leucotos</i>
10	A241	Dzięcioł trójpalczasty	<i>Picoides tridactylus</i>
11	A320	Muchołówka mała	<i>Ficedula parva</i>
12	A321	Muchołówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>

7.1.4. Przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Dynów

Gatunki ptaków wymienione w SDF (stan 04.2014 r.) jako przedmioty ochrony, które spełniają kryterium 1% lęgowej populacji krajowej gatunku na terenie obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 występujące na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Dynów.

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska
1	A072	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>
2	A089	Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>
3	A122	Derkacz	<i>Crex crex</i>
4	A215	Puchacz	<i>Bubo bubo</i>
5	A217	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>
6	A220	Puszczyk uralski	<i>Strix uralensis</i>
7	A234	Dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>
8	A239	Dzięcioł biało-grzbiety	<i>Dendrocopos leucotos</i>
9	A241	Dzięcioł trójpalczasty	<i>Picoides tridactylus</i>
10	A320	Muchołówka mała	<i>Ficedula parva</i>
11	A321	Muchołówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>

Gatunki ptaków wymienione w SDF (stan 04.2014 r.) jako przedmioty ochrony, które spełniają kryterium 1% lęgowej populacji krajowej gatunku na terenie obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 nie występujące na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Dynów.

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska
1	A091	Orzeł przedni	<i>Aquila chrysaetos</i>

7.1.5. Informacje o zastosowanej metodyce użytej do oceny gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001, na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Dynów

W ramach prac nad PUL przeprowadzono inwentaryzację trzech gatunków dzięciołów: biało-grzbiatego, trójpalczastego oraz zielonosiwego, gdyż gatunki te związane są ze środowiskiem leśnym i przypisuje się im ścisły związek z występowaniem martwego drewna w lasach. Poza tym zinwentaryzowano również trzmielojada, ponieważ liczebność jego populacji podana w wynikach inwentaryzacji przekazanej przez RDOŚ w Rzeszowie budziła wątpliwości. Inwentaryzację przeprowadzono w oparciu o metodykę zalecaną w „Monitoringu ptaków lęgowych.

Poradnik metodyczny” tj. praca zbiorowa pod redakcją Przemysława Chylareckiego, Arkadiusza Sikory, Zdzisława Ceniana i Tomasza Chodkiewicza. Wydanie drugie uzupełnione. 2015 rok, jak również w oparciu o publikacje: Biblioteka Monitoringu Środowiska oraz Monitoring Rzadkich Dzięciołów. Wykorzystano również Instrukcja prac terenowych Państwowy Monitoring Środowiska (Ł. Kajtoch, D. Nowak 2009 r) z modyfikacjami.

W przypadku pozostałych przedmiotów ochrony wymienionych w SDF dla obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 tj. bączka, bociana białego, bociana czarnego, orlika krzykliwego, orla przedniego, jarzabka, derkacza, żurawia, puchacza, sóweczki, puszczyka uralski, włośchatki, zimorodka, jarzębatki, muchołówki małej, muchołówki białoszywej, gąsiorka, przyjęto wynik z wcześniejszych badań, zawartych w opracowaniach udostępnionych przez RDOS w Rzeszowie.

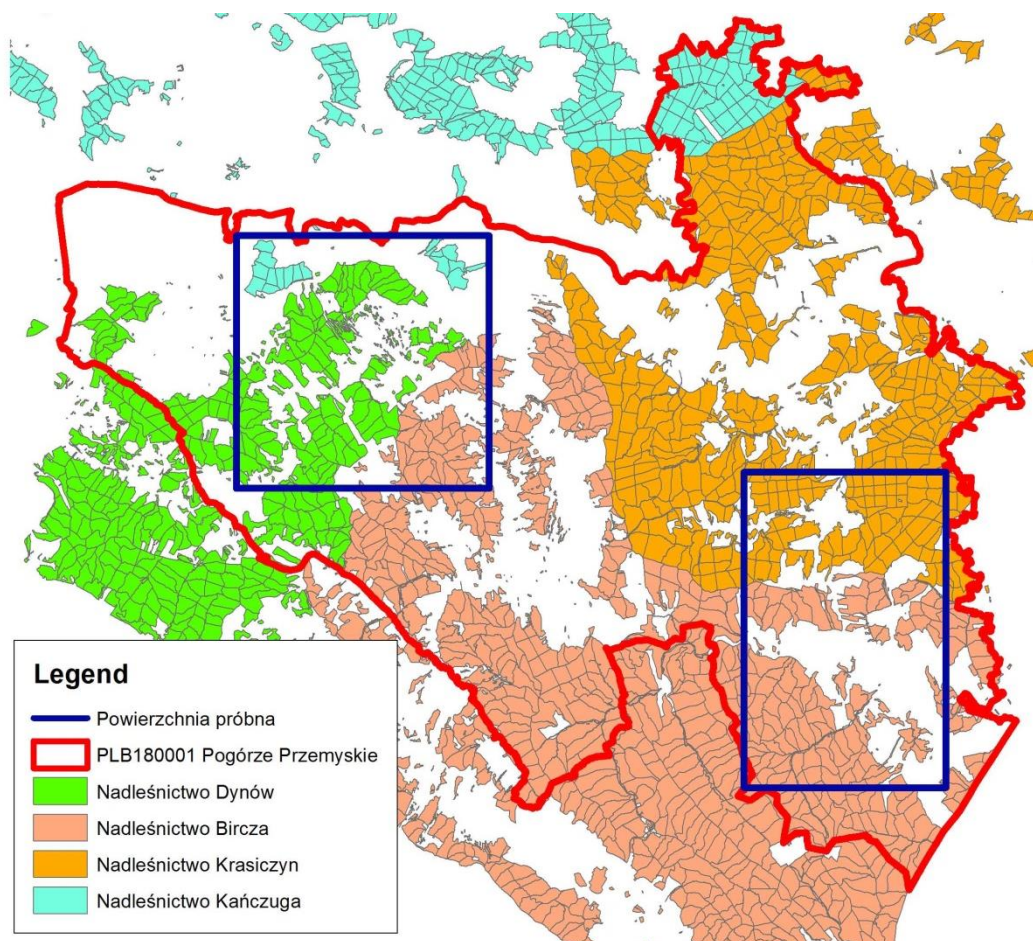
A072 Trzmiełojad *Pernis apivorus*

Prace inwentaryzacyjne trzmiełojada na terenie Nadleśnictwa Dynów zostały przeprowadzone w ramach szerszej inwentaryzacji prowadzonej jednocześnie na całości ostoi PLB180001 Pogórze Przemyskie, w tym na gruntach Nadleśnictwa: Bircza, Dynów, Krasieczyn. Utworzone zostały dwie powierzchnie próbne, każda o powierzchni 100 km². Jedna w kształcie kwadratu 10 x 10 km, druga w kształcie prostokąta 12,5 x 8 km. Wyznaczono po 10 punktów obserwacyjnych w wyniesionych miejscach otwartych i szerokich dolinach, umożliwiających objęcie obserwacją całości wyznaczonych powierzchni próbnych. Rozmieszczenie punktów i lokalizację powierzchni próbnych przedstawiają ryciny poniżej.

Na każdym punkcie obserwacyjnym wykonano dwie kontrole: pierwsza do połowy czerwca, zaś druga w drugiej połowie lipca. Na powierzchni próbnej jednocześnie prace prowadziło dwóch doświadczonych ornitologów. Liczenia wykonywane były synchronicznie, by unikać podwójnego liczenia przemieszczających się ptaków. Każdy z obserwatorów indywidualnie typował 5 punktów obserwacyjnych (widokowych), z których prowadzono dwugodzinne obserwacje. Rozpoczęcie obserwacji następowało między godziną szóstą a siódmą rano. Podczas obserwacji posługiwano się lornetką o 10 – krotnym powiększeniu oraz lunetą o powiększeniu 20-60 x. Wszelkie spostrzeżenia notowano na mapach i raptularzach terenowych. W sprawozdaniach z prac terenowych dla każdej powierzchni próbnej ornitologzy byli zobligowani do podania terminów kontroli, określenia warunków pogodowych (zachmurzenie, wiatr, deszcz) i wyników liczenia.

Rozmieszczenie powierzchni próbnych w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie
PLB180001

Wyniki kontroli zostały pogrupowane kryteriami obserwacji (Chylarecki i in. 2015) i lęgowości. Na podstawie obserwacji wzrokowej określano płeć (jeżeli istniała taka możliwość), dojrzałość (podlot), ślady żerowania, kategorię obserwacji. Wyróżniono 3 kategorie lęgowości:

- R0 - jednorazowa obserwacja pojedynczego ptaka (np. żerującego, przelatującego, głos kontaktowy),
- R1 - obserwacje wskazujące na prawdopodobnie zajęte terytorium (para ptaków, ptak(i) zaniepokojone, tokujące, kopulacja),
- R2 - obserwacje wskazujące z dużym prawdopodobieństwem na lęg w okolicy, w której dokonano stwierdzenia lub potwierdzenie gniazdowania (ptaki lecące z materiałem na gniazdo, ptaki z pokarmem dla młodych, podloty w pobliżu miejsca lęgu, znalezione gniazdo z jajami lub pisklętami).

Inwentaryzacja BULiGL – 2016 rok.

Nazwa powierzchni badawczej	Liczba par lęgowych <i>Pernis apivorus</i>
Kalwaria	9
San	4
Razem	13
Średnio na powierzchnię	6,5

Wyliczenie ilości par

Liczebność trzmiełojada (pary)	
Razem PLB180001	9+4=13
Średnio	6,5
na 1 pow.	
Średnio na 1 km ²	0,065
W PLB180001 (N-ctwa: Bircza, Dynów, Kańczuga, Krasieczyn – 653,91 km ²).	35-50
Średnia liczebność w kraju	3800
% populacji krajowej na terenie obszaru Natura 2000	1,13%

A234 Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus***A239 Dzięcioł białogrzbiety *Dendrocopos leucotos*****A241 Dzięcioł trójpalczasty *Picoides tridactylus***

Prace inwentaryzacyjne dzięciołów zostały przeprowadzone w oparciu o losowo wybrane powierzchnie próbne na obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 na gruntach Nadleśnictw: Dynów, Bircza i Kańczuga. Prace na terenie Nadleśnictwa Krasieczyn odbędzie się w 2017 roku.

Prace inwentaryzacyjne dzięciołów zostały przeprowadzone w oparciu o losowe powierzchnie próbne wybrane metodą statystyczną. Powierzchnie oparte na siatce kwadratów (2km x 2km) zostały wytypowane w drzewostanach bez względu na ich optymalność dla badanych gatunków dzięciołów. Powierzchnie próbne wylosowano spośród kwadratów, w których siedliska leśne zajmowały co najmniej 70% powierzchni. W praktyce badane siedliska leśne reprezentują wszystkie typy drzewostanów znajdujących się na terenie obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001, wszystkie klasy wieku, a także te drzewostany, które są objęte ochroną w ramach rezerwatów.

W obszarze wyznaczono 20 powierzchni próbnych, w roku 2016 dokonano obserwacji na 14 spośród nich w Nadleśnictwach: Bircza, Dynów i Kańczuga, na pozostałych 6 w Nadleśnictwie Krasieczyn prace zostaną wykonane w 2017 r. Na każdej powierzchni badawczej na transekcie zgodnym z metodyką Chylarecki i in. 2015 zlokalizowano 12 punktów wabień. Rozmieszczenie punktów przedstawia ryc.1.

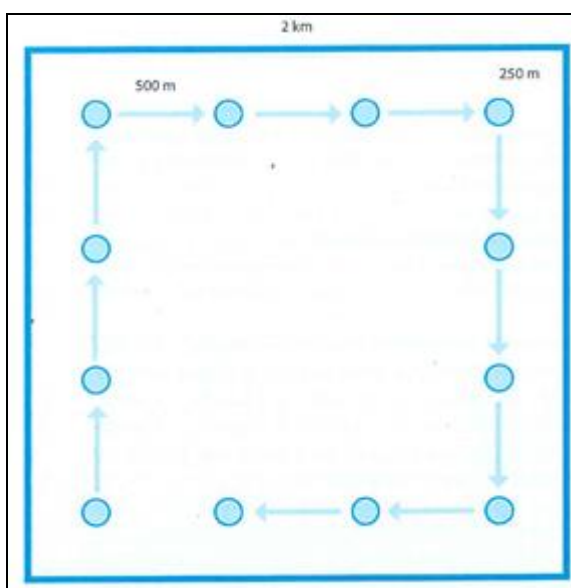
Wabienia dokonywano za pomocą urządzeń audio wyposażonych w głośnik zapewniający odpowiednią jakość i głośność dźwięku. Odtwarzanie głosów i bębnienia dzięciołów było przeprowadzane dla każdego z gatunków osobno. Aby zminimalizować zafałszowanie wyników z powodu ciągnięcia zwabionych osobników za obserwatorem zaniechano wabienia wykrytego gatunku na punktach położonych w pobliżu. Dla ujednoczenia wyników badań, a także wyeliminowania czynnika rozproszenia danych na każdym z punktów wabień dokonywano trzech kontroli w odstępie kilkunastu dni od końca marca/początku kwietnia do końca maja. W raptularzach terenowych ornitologzy byli zobligowani do określenia warunków pogodowych (zachmurzenie, wiatr, deszcz) oraz wykonania skróconego opisu drzewostanu. Rozmieszczenie inwentaryzacyjnych powierzchni próbnych przedstawia ryc. 2.

Wyniki kontroli zostały pogrupowane kryteriami obserwacji (Chylarecki i in. 2015) i lęgowości. Na podstawie obserwacji wzrokowej określano gatunek dzięcioła, płeć (jeżeli istniała taka możliwość), wiek (podlot), ślady żerowania. Wyróżniono 3 kategorie lęgowości:

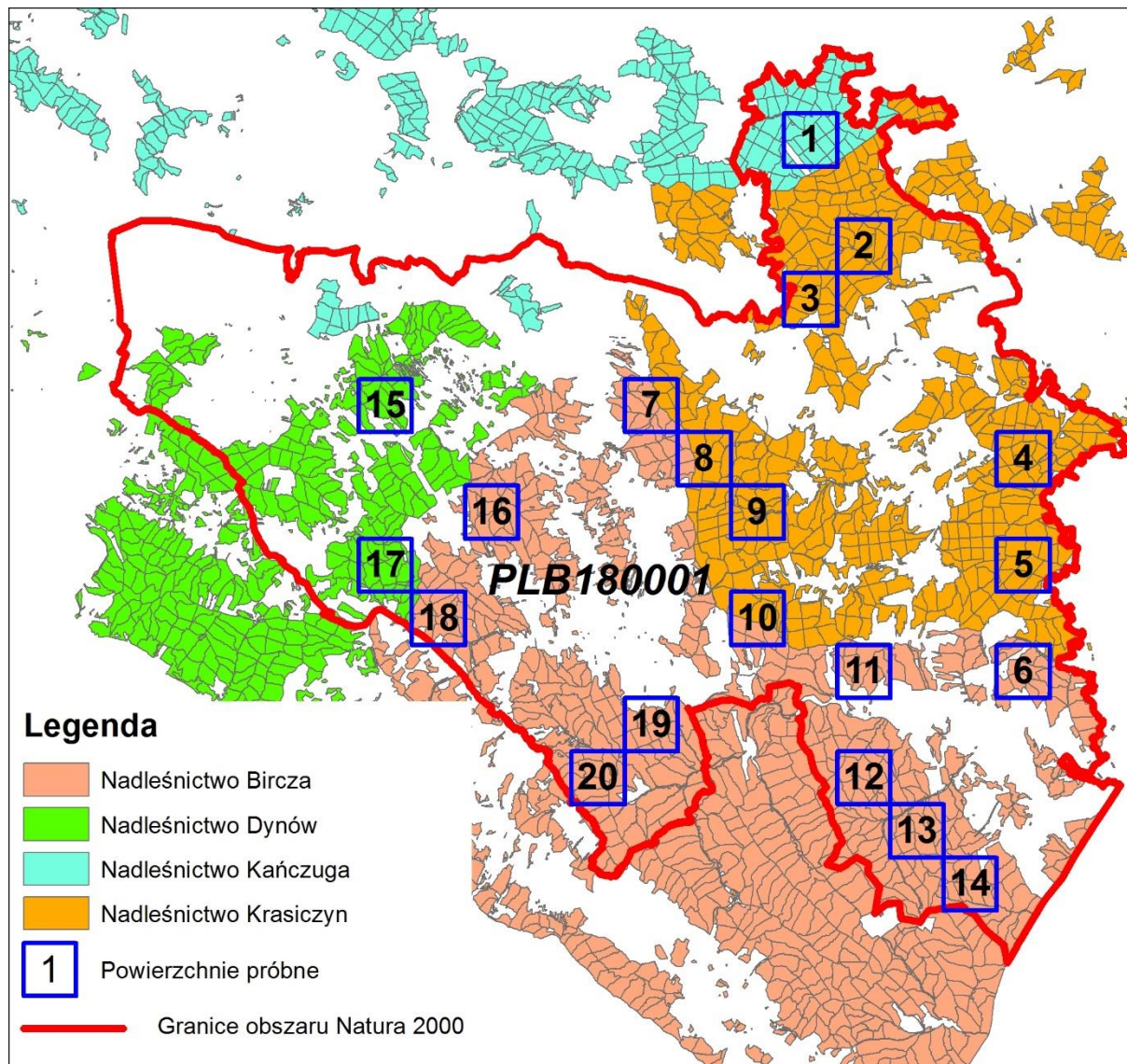
- R0 - jednorazowa obserwacja pojedynczego ptaka (np. żerującego, przelatującego, głos kontaktowy)
- R1 - obserwacje wskazujące na prawdopodobnie zajęte terytorium (werbłowanie, para ptaków, ptak(i) zaniepokojone, tokujące, kopulacja)
- R2 - obserwacje wskazujące z dużym prawdopodobieństwem na lęg w okolicy, której dokonano stwierdzenia lub potwierdzające gniazdowanie (kucie dziupli, ptaki wlatujące/wylatujące z dziupli, dziupla z pisklętami, podloty poza dziuplą, także w towarzystwie ptaków dorosłych)

W Nadleśnictwie Dynów wykonano inwentaryzację na 2 powierzchniach próbnych.

Ryc. 4. Schemat rozmieszczenia 12 punktów wabienia oraz trasy przejścia obserwatora pomiędzy punktami na powierzchni próbnej do inwentaryzacji dzięciołów.

Rozmieszczenie powierzchni monitoringowych w PLB180001.

Inwentaryzacja BULiGL – 2016 rok.

Nr powierzchni 2x2 km	Gatunki inwentaryzowane											
	Liczba par (terytoriów lęgowych) wg. kategorii lęgowości											
	Dzięcioł białogrzbiety				Dzięcioł trójpalczasty				Dzięcioł zielonosiwy			
	<i>Dendrocopos leucotos</i>				<i>Picoides tridactylus</i>				<i>Picus canus</i>			
	R0	R1	R2	r-m	R0	R1	R2	r-m	R0	R1	R2	r-m
1 - Obr. Pruchnik	0	2	1	3	0	0	0	0	0	3	1	4
6 - Obr. N. Sady	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1
7 - Obr. Bircza	0	3	0	3	0	1	0	1	0	1	0	1
10 - Obr. Bircza	0	2	1	3	0	0	1	1	0	2	0	2
11 - Obr. N. Sady	0	1	1	2	0	0	0	0	0	2	0	2
12 - Obr. N. Sady	0	1	1	2	0	0	0	0	0	0	1	1
13 - Obr. N. Sady	1	2	0	3	0	0	0	0	0	0	2	2
14 - Obr. N. Sady	0	2	1	3	0	0	0	0	0	1	1	2
15 - Obr. Dynów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
16 - Obr. Bircza	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	3	3
17 - Obr. Dynów	0	1	2	3	0	0	1	1	0	0	2	2
18 - Obr. Bircza	0	1	2	3	0	0	0	0	0	0	1	1
19 - Obr. Bircza	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1	2
20 - Obr. Bircza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Razem PLB180001	1	15	10	26	0	3	2	5	1	13	13	26
Średnio na 1 pow.	1,86				036				1,86			
Średnio na 1 km ²	0,47				0,09				0,47			

Liczba par na terenie obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 obliczona na podstawie średniej z transektu i powierzchni zalesionej w stosunku do populacji krajowej

Nadleśnictwo	Powierzchnia lasu nadleśnictwa w obszarze Natura 2000 [ha]	Liczba par		
		Dzięcioł białogrzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i>	Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>	Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>
Bircza	14911,29	70,1	13,4	70,1
Dynów	5028,11	23,6	4,5	23,6
Kańczuga	2102,65	9,9	1,9	9,9
Krasiczyn	13652,33	64,2	12,3	64,2
PLB 180001	35694,38	150 - 185	25-40	150 - 185
Wielkość populacji krajowej		1000 - 1300	500 - 800	3000-5000
Udział % populacji w PLB 180001 (wg ilości dzięciołów na powierzchni leśnej) do średniej populacji krajowej		14,6	5,0	4,2

7.1.6. Gatunki ptaków będących przedmiotami ochrony występujące w części obszaru Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Dynów

1. A072 Trzmielojad *Pernis apivorus*

Charakterystyka gatunku:

Trzmielojad występuje w całym kraju, przeważnie jako gatunek bardzo nieliczny lub nieliczny lęgowy. Trzmielojad najliczniej występuje na wschodzie i północnym wschodzie kraju. (Zawadzka D. i in. 2013.).

Trzmielojad gnieździ się głównie w dużych kompleksach leśnych, na obszarach przylegających do terenów otwartych. Występuje również w śródpolnych niewielkich lasach. Preferuje lasy liściaste i mieszane oraz bory mieszane (Zawadzka D. i in. 2013.).

Trzmielojad jest gatunkiem umiarkowanie terytorialnym, a rewiry sąsiadujących ze sobą par nakładają się. Broniony fragment areału (terytorium) jest niewielki i ogranicza się do najbliższej okolicy gniazda (500 m, a nawet do 2 km). Centra sąsiadujących rewirów oddalone są od siebie przeciętnie o 2,7 km (2,2–3,6 km) (Chyralecki i in. 2015). Zazwyczaj ptaki budują każdego roku nowe gniazdo, choć niekiedy wykorzystują również gniazda innych gatunków szponiastych (Zawadzka D. i in. 2013.).

Jest gatunkiem wędrownym. Pierwsze osobniki przylatują do Polski na przełomie kwietnia i maja, wyjątkowo wcześniej. Rozpoczynanie lęgów ma miejsce od trzeciej dekady maja do połowy czerwca. Wysiadywanie trwa 30-37 dni. Młode przebywają w gnieździe ok. 35–40 dni. Wylot z gniazda następuje w końcu lipca i na początku sierpnia. Przez następne dwa-trzy tygodnie rodzina przebywa w rewirze lęgowym (Zawadzka D. i in. 2013.). Dietę stanowią owady, przede wszystkim osy i szerszenie. Zjada on zarówno larwy, poczwarki, jak i owady dorosłe. Żywi się także trzmielami, chrząszczami oraz innymi owadami. Poluje też na kręgowce, takie jak jaszczurki czy gryzonie, wybiera chętnie pisklęta ptaków z gniazd. Zjada również jagody i inne owoce [Gromadzki M. (red.) 2004].

Na zimowiska odlatuje od końca sierpnia do października, większość ptaków opuszcza nasz kraj do połowy września (Zawadzka D. i in. 2013.).

Trzmielojad jest gatunkiem trudny do obserwowania, a tym samym do określenia lokalizacji zajętych rewirów czy nawet potwierdzenia obecności na badanym obszarze. Prowadzi raczej skryty tryb życia, a w niektórych latach bywa wręcz niewidoczny na okupowanym terytorium. Ponadto niewprawni obserwatorzy mogą mieć trudności z odróżnieniem trzmielojadów od myszołówów – różnice zauważalne w warunkach terenowych są dość subtelne. Trzmielojad unika sąsiedztwa jastrzębia, który zabija zarówno jego pisklęta, jak i osobniki dojrzałe (Chyralecki i in. 2015).

Liczebność populacji w kraju:

2700-4900 par (dane z Raportu z art. 12 Dyrektywy Ptasiej, przesłanego do Komisji Europejskiej w 2014 r.)

Liczebność populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001:
35-50 par (dane z wyników inwentaryzacji przeprowadzonej przez wykonawcę, na potrzeby niniejszego opracowania)

Procent udziału populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 w stosunku do populacji w kraju:

1,12 % krajowej populacji trzmiejojada

Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001: 7-10 par.

Ocenę stanu ochrony trzmiejojada zamieszczono w załączniku nr 7.8._1_2.

2. A089 Orlik krzykliwy *Aquila pomarina*

Charakterystyka gatunku:

Zwarty areał lęgowy obejmuje północno-wschodnią i wschodnią część kraju: Warmię, Mazury, Nizinę Podlaską, Lubelszczyznę i Karpaty Wschodnie (Chyralecki i in. 2015).

Orlik krzykliwy gniazduje w lasach przylegających do terenów otwartych zarówno

w dużych kompleksach, jak i nawet kilkuhektarowych laskach. Ważnym elementem terytorium, nierzadko decydującym o atrakcyjności danego miejsca i rozmiarach rewiru, jest żerowisko. W Polsce orliki krzykliwe najchętniej polują w mozaikowo ukształtowanym krajobrazie rolniczym lub na rozległych obszarach łąk (np. w dolinach rzecznych), a wyraźnie unikają jednolitych monokultur upraw. Gatunek preferuje drzewostany o zróżnicowanym skraju, na których obrzeżach zachował się pas lub płyty nieużytków lub ekstensywnie użytkowanych łąk. (Chyralecki i in. 2015).

Samce orlika są terytorialne i bronią zajętego rewiru przed innymi samcami własnego gatunku. W sprzyjających warunkach żerowiskowych granice rewirów mogą jednak na siebie nachodzić. (Chyralecki i in. 2015).

Orlik krzykliwy jest gatunkiem wędrownym, spędzającym okres zimowy głównie

w południowej i środkowej Afryce. W pierwszej i drugiej dekadzie września większość orlików rozpoczyna jesienną migrację na zimowiska. Do Polski orliki wracają w pierwszej i drugiej dekadzie kwietnia, choć pierwsze osobniki mogą pojawiać się już pod koniec marca. Pisklęta opuszczają gniazda najczęściej na przełomie lipca i sierpnia, ale po tym okresie ptaki mogą jeszcze powracać do gniazda na karmienie (Zawadzka D. i in. 2013.).

Pokarm orlika krzykliwego stanowią głównie gryzonie (najczęściej norniki), uzupełniane innymi drobnymi ssakami, pisklętami ptaków, płazami, gadami oraz owadami [Gromadzki M. (red.) 2004].

Orlik krzykliwy często zmienia gniazda, szczególnie jeśli w poprzednim sezonie nastąpiła strata lęgu. W jednym rewirze może funkcjonować 1–5 gniazd, naprzemiennie wykorzystywanych w różnych latach. nierzadko orliki zasiedlają porzucone gniazda myszołówów lub jastrzębi (Chyralecki i in. 2015).

Liczebność populacji w kraju:

2300-2700 par (dane z Raportu z art. 12 Dyrektywy Ptasiej, przesłanego do Komisji Europejskiej w 2014 r.)

Liczebność populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001:

20-35 par (dane na podstawie weryfikacji istniejących stref ochrony oraz analizy dotyczącej obszaru występowania potencjalnych siedlisk, przeprowadzonej przez wykonawcę, na potrzeby niniejszego opracowania)

Procent udziału populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 w stosunku do populacji w kraju:

1,10 % krajowej populacji orlika krzykliwego.

Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001: 4-7 par.

Ocenę stanu ochrony orlika krzykliwego zamieszczono w załączniku nr 7.8._2_2.

3. A122 Derkacz *Crex crex***Charakterystyka gatunku:**

Derkacz jest gatunkiem regularnie gnieźdzącym się w Polsce. Występuje na obszarze całego kraju, lecz dość nierównomiernie. Wyższe zagęszczenia notowane są na północy i wschodzie Polski niż na południu i zachodzie. (Chyralecki i in. 2015).

Derkacz występuje głównie na łąkach o różnym stopniu uwilgotnienia. Preferuje nieużytki, turzycowiska, ziołorośla oraz ekstensywnie użytkowne łąki. Jest gatunkiem regularnie gnieźdzącym się w Polsce. Gatunek o aktywności przede wszystkim nocnej. Samce derkacze wykazują silne zachowania terytorialne (Chyralecki i in. 2015).

Derkacz jest gatunkiem migrujący, przylatuje na krajowe lęgowiska od początku maja, W ciągu sezonu może wyprowadzić 2 lęgi w okresie od połowy maja do końca lipca. Gniazdo buduje na ziemi lub tuż nad nią w wysokich trawach lub krzewach, w zniesieniu znajduje się 8-11 jaj. Przez kolejne 16-19 dni wysiaduje je samica. Pisklęta opuszczają gniazdo najpóźniej następnego dnia i samodzielnie zdobywają pokarm by po 35 dniach uzyskać zdolność do lotu. Na zimowiska odlatuje we wrześniu i październiku. (Chyralecki i in. 2015). Zimą spędza w południowo-wschodniej Europie i wschodniej Afryce [Gromadzki M. (red.) 2004].

Głównym składnikiem pokarmu na lęgowiskach są owady uzupełniane ślimakami, drobnymi kręgowcami oraz zielonymi częściami roślin. W okresie wędrówki odżywiają się niemal wyłącznie pokarmem roślinnym [Gromadzki M. (red.) 2004].

Liczebność populacji w kraju:

30000-48000 samców (dane z Raportu z art. 12 Dyrektywy Ptasiej, przesłanego do Komisji Europejskiej w 2014 r.)

Liczebność populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001:

420-500 samców (dane z wcześniejszych badań, wykonywanych na zlecenie RDOŚ w Rzeszowie)

Procent udziału populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001

w stosunku do populacji w kraju:

1,18 % krajowej populacji derkacza

Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001: nie mniej niż 1 para.

Ocenę stanu ochrony derkacza zamieszczono w załączniku nr 7.8._3_2.

4. A215 Puchacz *Bubo bubo*

Charakterystyka gatunku:

W Polsce występuje lokalnie na Pomorzu, w północno-wschodniej części Polski, na Lubelszczyźnie oraz w Karpatach i Sudetach (Chyralecki i in. 2015). Jest gatunkiem osiadłym i terytorialnym. Występowanie puchacza jest determinowane głównie bezpiecznymi miejscami lęgów oraz obecnością terenów otwartych, wykorzystywanych do polowania. Na nizinach zasiedla głównie wilgotne lasy: olsy, łągi oraz bory, a w górach niedostępne fragmenty drzewostanów o luźnej strukturze najczęściej ze skalnymi ścianami, wychodniami, kamieniołami i stromymi wąwozami. Puchacz poluje głównie na terenach otwartych, często w pobliżu dolin rzecznych i jezior (Wilk i in. 2016). Podstawowe jego ofiary to średniej wielkości ssaki o masie przekraczającej 100 g oraz ptactwo wodne (kaczki) (Mikusek 2005).

Gniazdo to płytki dołek wypełniony piórami i resztkami ofiar. W warunkach górskich zlokalizowane jest głównie na pułkach skalnych, w gniazdach ptaków drapieżnych lub bociana czarnego oraz na ziemi: pod wykrotami lub w korzeniach drzew przy pniu. Na nizinach puchacz lokalizuje gniazda głównie na kępach olch na terenach podmokłych. Jaja składa zwykle od końca lutego do początku kwietnia. Wielkość zniesienia to 1-4 jaja, zwykle 2-3. Pisklęta klują się po około 34 dniach wysiadywania jaj przez samicę. Po około 5 tygodniach opuszczają gniazdo, ale ciągle przebywają w jego okolicy. Rozpad rodziny następuje w październiku lub listopadzie (Chyralecki i in. 2015).

Liczebność populacji w kraju:

270-380 par (dane z Raportu z art. 12 Dyrektywy Ptasiej, przesłanego do Komisji Europejskiej w 2014 r.)

Liczebność populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001:

3-4 pary (dane z wcześniejszych badań, wykonywanych na zlecenie RDOŚ w Rzeszowie)

Dane te wydają się niepewne i wymagają potwierdzenia.

Procent udziału populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 w stosunku do populacji w kraju:

1,08 % krajowej populacji puchacza

Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001: istnieją historyczne publikacje o występowaniu gatunku na tym terenie, jednak brak aktualnych stwierdzeń gatunku.

Ocenę stanu ochrony puchacza zamieszczono w załączniku nr 7.8._4_2.

5. A217 Sóweczka *Glaucidium passerinum***Charakterystyka gatunku:**

W Polsce jest nielicznym ptakiem lęgowym, którego występowanie ogranicza się głównie do obszarów północno-wschodnich, a także pasma Sudetów i Karpat (Chyralecki i in. 2015). Sóweczka jest gatunkiem terytorialnym. W zimie koczuje wokół miejsc lęgów. Zamieszkuje lasy iglaste, głównie świerkowe, a w górach także jodłowe. Spotkać ją można również w drzewostanach mieszanych i liściastych, ale ze znacznym udziałem gatunków iglastych. Sóweczka preferuje drzewostany o zróżnicowanej strukturze wiekowej (Wilk i in. 2016). Szczyt aktywności gatunku przypada na godziny poranne i wieczorne. Poluje głównie na ptaki i drobne gryzonie (Mikusek 2005).

Sóweczka jest dziuplakiem wtórnym. Najczęściej gniazduje w dziuplach dzięcioła dużego. Nie wykazuje preferencji w wysokości umieszczenia dziupli oraz w wyborze gatunku drzewa. W górach najczęściej lęgi umieszczone są w świerkach, a na Pogórzcu Przemyskim w osikach. Jedna dziupla zwykle wykorzystywana jest przez dwa lata. W kwietniu sóweczka składa od 2 do 7 jaj. Inkubacja trwa około 28 dni. W trakcie karmienia piskląt samica czyści regularnie dziuplę z piór i resztek pokarmu, który można znaleźć pod dziuplami lęgowymi oraz okolicznymi drzewami. Pisklęta opuszczają gniazdo po około 28-32 dniach i przez kolejny miesiąc przebywają w pobliżu dziupli lęgowej (Chyralecki i in. 2015).

Liczebność populacji w kraju:

1000-1500 par (dane z Raportu z art. 12 Dyrektywy Ptasiej, przesłanego do Komisji Europejskiej w 2014 r.)

Liczebność populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001:

15-20 par (dane z wcześniejszych badań, wykonywanych na zlecenie RDOŚ w Rzeszowie)

Procent udziału populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001**w stosunku do populacji w kraju:**

1,40 % krajowej populacji sóweczki

Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001: 1-2 pary. Brak dokładnych lokalizacji miejsc gniazdowania (dziupli).

Ocenę stanu ochrony sóweczki zamieszczono w załączniku nr 7.8._5_2.

6. A220 Puszczyk uralski *Strix uralensis*

Charakterystyka gatunku:

W Polsce jego zasięg obejmuje dwa obszary: Karpaty i otaczające je wyżyny, gdzie występuje bardzo silna populacja oraz północno-wschodnia Polska, gdzie gatunek ten jest skrajnie nieliczny (Chyralecki i in. 2015). Puszczyk uralski jest gatunkiem osiadłym i terytorialnym. Młode ptaki po opuszczeniu terytoriów rodziców mogą koczować i przemieszczać się w poszukiwaniu wolnych rewirów nawet do 200 km. Puszczyk uralski, gatunek typowo leśny, zasiedla wszystkie typy drzewostanów do wysokości piętra regla dolnego w górach. W obszarach górskich preferuje lite buczyny oraz drzewostany jodłowo-bukowe (Wilk i in. 2016). Poluje głównie na drobne gryzonie wykorzystując otwartą przestrzeń łąk i polan, jak i pobocza dróg leśnych, uprawy leśne oraz składy na drewno (Kociuba 2012)

W obszarach górskich puszczyk uralski odbywa lęgi głównie w dziuplach i niszach drzew oraz we wnętrzu złamanych pni (tzw. kominy). W sztucznych drzewostanach porolnych oraz na nizinach lokuje lęgi w gniazdach ptaków drapieżnych. Wszędzie może korzystać z wyłożonych przez człowieka skrzynek, a także zdarzały się przypadki lokowania gniazd w ambonach myśliwskich. Przystępowanie do lęgów jest uzależnione od obfitości pokarmu. W latach o niskiej liczebności gryzoni może w ogóle nie dochodzić do lęgów. W marcu Samica znosi 2-4 jaja i wysiaduje je 27-29 dni. Po około miesiącu pisklęta opuszczają gniazdo i przebywają w jego otoczeniu. Jesienią są przez parę rodzicielską przeganiane z terytorium (Chyralecki i in. 2015).

Liczebność populacji w kraju:

1300-1800 par (dane z Raportu z art. 12 Dyrektywy Ptasiej, przesłanego do Komisji Europejskiej w 2014 r.)

Liczebność populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001: 90-120 par (dane z wcześniejszych badań, wykonywanych na zlecenie RDOŚ w Rzeszowie)

Procent udziału populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001

w stosunku do populacji w kraju:

6,77 % krajowej populacji puszczyka uralskiego

Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001: 7-9 par.

Ocenę stanu ochrony puszczyka uralskiego zamieszczono w załączniku nr 7.8._6_2.

7. A234 Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*

Charakterystyka gatunku:

W Polsce zamieszkuje południową i północno-wschodnią część kraju. W górach występuje do wysokości 850 m n.p.m. tylko pojedyncze przypadki stwierdzano wyżej tj. do wysokości 1200 m n.p.m.. Jest gatunkiem osiadłym, pokonującym tylko niewielkie odległości w okresie zimowym w poszukiwaniu pokarmu (do 150 km). Zasiedla lasy, parki i zadrzewienia (Gromadzki M. (red.) 2004, Tomiałojć i Stawarczyk 2003).

W lasach polskich Karpatach siedliskiem dzięcioła zielonosiwego są lasy liściaste

i mieszane głównie lasy łęgowe w dolinach rzek i potoków i buczyny i lasy mieszane

z udziałem buka. Ważnym elementem środowiska dzięcioła zielonosiwego jest sąsiedztwo lasów z terenami otwartymi (Wilk T., Bobrek R., Pępkowska-Król A., Neubauer G., Kosicki J.Z. (red.) 2016).

Sezon łęgowy dzięcioła obejmuje okres od połowy kwietnia do początku sierpnia. Szacowana wielkość terytorium łęgowego pojedynczej pary w Polsce wynosi od 100 do 200 ha. Gnieździ się w dziuplach, którą wykuwają ptaki najchętniej w martwym lub zamierającym drzewie liściastym. W trakcie łęgów samica znosi od 7 do 9 jaj. Wyprowadza jeden łęg w roku.

W skład diety dzięcioła zielonosiwego wchodzi owady, głównie mrówki w różnych fazach rozwojowych. Korzysta również z pokarmu roślinnego nasion i owoców. Najczęściej żeruje na ziemi, gdzie sonduje ziemię dziobem, ale również na drzewach (Gromadzki M. (red.) 2004).

Liczebność populacji w kraju:

3000-5000 par (dane z Raportu z art. 12 Dyrektywy Ptasiej, przesłany do Komisji Europejskiej w 2014 r.)

Liczebność populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001:

150-185 par (dane z wyników inwentaryzacji przeprowadzonej przez wykonawcę, na potrzeby niniejszego opracowania)

Procent udziału populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001

w stosunku do populacji w kraju:

4,19 % krajowej populacji dzięcioła zielonosiwego

Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001: 22-26 par.

Ocenę stanu ochrony dzięcioła zielonosiwego zamieszczono w załączniku nr 7.8._7_2.

8. A239 Dzieciół białogrzbiety *Dendrocopos leucotos*

Charakterystyka gatunku:

W Polsce zasiedla Karpaty, wyżyny i północno-wschodnią część kraju. Jest stwierdzany w górach i na pogórzu od 350 m n.p.m. do 1200 m n.p.m. (Tomiałojć i Stawarczyk 2003, Piotrowska i Wesołowski 2007). Jest gatunkiem osiadłym, związanym z tym samym obszarem leśnym cały rok (Gromadzki M. (red.) 2004).

W Polskich Karpatach największy udział stanowisk dziecięcia białogrzbietego stwierdzono w lasach liściastych (buczyny) i mieszanych z udziałem buka jak również

w drzewostanach liściastych o zróżnicowanej strukturze gatunkowej. Wg literatury czynnikiem warunkującym obecność dziecięcia białogrzbietego jest dostępność drzew zamierających oraz martwego drewna, zarówno stojącego, jak i leżaniny (Wilk T., Bobrek R., Pępkowska-Król A., Neubauer G., Kosicki J.Z. (red.) 2016).

Sezon lęgowy gatunku obejmuje okres od końca lutego do czerwca. Szacowana wielkość terytorium dla jednej pary lęgowej waha się od kilkudziesięciu do kilkuset hektarów uzależniona jest od zagęszczenia zamierających drzew i martwego drewna (Zawadzka D., Ciach M., Figarski T., Kajtoch Ł., Rejt Ł. 2013).

Gnieździ się w dziuplach wykutych w martwych pniach i konarach drzew liściastych. Samica składa od 3 do 5 jaj. Wyprowadza jeden lęg w roku.

W skład diety dziecięcia białogrzbietego wchodzi głównie larwy owadów związane

z obumierającym drzewami i martwym drewnem. Żeruje na pniach i konarach drzew stojących jak również na leżaninie. Jako jedyny z rodzimych gatunków dziecięciół piskłeta karmi larwami owadów żyjących w martwym drewnie (Gromadzki M. (red.) 2004).

Liczebność populacji w kraju:

1000-1300 par (dane z Raportu z art. 12 Dyrektywy Ptasiej, przesłany do Komisji Europejskiej w 2014 r.)

Liczebność populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001:

150-185 par (dane z wyników inwentaryzacji przeprowadzonej przez BULiGL Oddział w Przemyśle, na potrzeby niniejszego opracowania)

Procent udziału populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001

w stosunku do populacji w kraju:

14,57 % krajowej populacji dziecięcia białogrzbietego

Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001: 22-26 par.

Ocenę stanu ochrony dziecięcia białogrzbietego zamieszczono w załączniku nr 7.8._8_2.

9. A241 Dzieciól trójpalczasty *Picoides tridactylus*

Charakterystyka gatunku:

W Polsce zasiedla Karpaty i północny-wschód kraju natomiast w Sudetach pojawia się jedynie efemerycznie. Gatunek występujący w górach prawie wyłącznie powyżej 650 m n.p.m., najliczniej na wysokości 1000-1400 m n.p.m., jedynie nieliczne stanowiska stwierdzano na pogórzu na wysokości 400-600 m n.p.m. (Tomiałojć i Stawarczyk 2003, Piotrowska i Wesołowski 2007). Jest gatunkiem osiadłym, wykorzystującym zajmowane siedlisko leśne cały rok.

W górach dzieciól trójpalczasty zasiedla przede wszystkim górnoreglowe bory świerkowe, a także (mniej licznie) dolnoreglowe bory mieszane i jodłowe, bory i lasy bagienne oraz dolnoreglowe lasy bukowo-jodłowe ze znaczącym udziałem jodły bądź świerka. Wg literatury czynnikiem warunkującym obecność dziecióła trójpalczastego

w siedlisku jest dostępność drzew zamierających oraz martwego drewna.

Sezon lęgowy gatunku trwa od końca marca do czerwca. Dziuple lęgowe wykuwa para w spróchniałych drzewach. Raz w roku samica znosi od 3 do 6 jaj. Wielkość rewiru wykorzystywanego przez dziecióła waha się od kilkudziesięciu do kilkuset hektarów.

Dziecióła trójpalczastego jest gatunkiem wąsko wyspecjalizowanym. Żeruje na obumarłych pniach drzew, głównie świerków, lokalnie na innych gatunkach iglastych. Pokarm dziecióła stanowią larwy, poczwarki i imago chrząszczy (głównie kornikowate) (Gromadzki M. (red.), Zawadzka D., Ciach M., Figarski T., Kajtoch Ł., Rejt Ł. 2013).

Liczebność populacji w kraju:

500-800 par (dane z Raportu z art. 12 Dyrektywy Ptasiej, przesłany do Komisji Europejskiej w 2014 r.)

Liczebność populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001:

25-40 par (dane z wyników inwentaryzacji przeprowadzonej przez wykonawcę, na potrzeby niniejszego opracowania)

Procent udziału populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001

w stosunku do populacji w kraju:

5,00 % krajowej populacji dziecióła trójpalczastego

Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001: 4-6 par.

Ocenę stanu ochrony dziecióła trójpalczastego zamieszczono w załączniku nr 7.8._9_2.

10. A320 Mucholówka mała *Ficedula parva*

Charakterystyka gatunku:

W Polsce jest gatunkiem umiarkowanie rozpowszechnionym. Największe zagęszczenia osiąga w pasie od Pomorza przez Warmię i Podlasie oraz na krańcach południowo-wschodnich. Jest migrantem dalekodystansowym. Polskę opuszcza w sierpniu-wrześniu i spędza zimę w południowej Azji. Mucholówka mała występuje w szerokim spektrum siedlisk leśnych (Chyralecki i in. 2015).

W Polsce zasiedla najczęściej dwa główne typy drzewostanów: na nizinach i pogórzach – grądy, w warunkach górskich przede wszystkim buczyny, a także grądy

i jaworzyny. Preferuje chłodne, cieniste drzewostany z małą ilością podszytu. Jej pokarmem są owady, które łowi głównie w locie (Wilk i in. 2016).

Jako miejsca lęgowe muchołówki małe wybierają tzw. półdziuple – płytkie dziuple

o dużych otworach umieszczone dość nisko nad ziemią (zwykle do 6m) lub szczyty złamanych cienkich drzew, szczeliny w pniach lub za odstającą korą. Najczęściej z ziemi widać wysiadującą jaja samicę. Do lęgów wykorzystywane są gatunki drzew liściastych. Około 30% z nich to drzewa martwe. Mucholówka mała składanie jaj rozpoczyna na początku maja. Wielkość zniesienia zwykle wynosi 5-7 jaj. Inkubacja trwa 13-14 dni. Pisklęta opuszczają gniazdo po około 2 tygodniach (Chyralecki i in. 2015).

Liczebność populacji w kraju:

27000-68000 par (dane z Raportu z art. 12 Dyrektywy Ptasiej, przesłany do Komisji Europejskiej w 2014 r.)

Liczebność populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001:

700-900 par (dane z wcześniejszych badań, wykonywanych na zlecenie RDOŚ w Rzeszowie)

Procent udziału populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001

w stosunku do populacji w kraju:

1,68 % krajowej populacji muchołówki małej

Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001: 52-67 par.

Ocenę stanu ochrony muchołówki małej zamieszczono w załączniku nr 7.8._10_2.

11. A321 Mucholówka białoszyja *Ficedula albicollis*

Charakterystyka gatunku:

W Polsce jest gatunkiem nielicznym, lokalnie średnio licznym o umiarkowanym rozpowszechnieniu. Najliczniej występuje w Puszczy Białowieskiej, Niepołomickiej, w Grądach Odrzańskich oraz na krańcach południowo-wschodnich. Zimą spędza na obszarze Afryki subsaharyjskiej (Chyralecki i in. 2015). Siedliska lęgowe muchołówki białoszyjej w Polsce to przede

wszystkim lasy liściaste: na nizinach i pogórzach – grądy, w warunkach górskich przede wszystkim buczyny, a także grądy i łągi. Unika lasów z gęstym podszytem, który prawdopodobnie ogranicza jej żerowanie. Jej pokarmem są owady, które łowi głównie w locie (Wilk i in. 2016).

Muchołówki białoszyje gniazdują głównie w dziuplach zlokalizowanych w żywych drzewach. Preferują dziuple naturalne niż te wykute przez dzięcioły. Do łągów wykorzystywane są gatunki drzew liściastych. Chętnie zasiedlają też budki łągowe wywieszane przez człowieka. Muchołówka białoszyja składanie jaj rozpoczyna na początku maja. Wielkość zniesienia zwykle wynosi 5-8 jaj. Inkubacja trwa 12-14 dni. Pisklęta opuszczają gniazdo po około 15-18 dniach (Chyralecki i in. 2015).

Liczebność populacji w kraju:

25000-46000 par (dane z Raportu z art. 12 Dyrektywy Ptasiej, przesłany do Komisji Europejskiej w 2014 r.)

Liczebność populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001:

1000-1200 par (dane z wcześniejszych badań, wykonywanych na zlecenie RDOŚ w Rzeszowie)

Procent udziału populacji w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001

w stosunku do populacji w kraju:

3,10 % krajowej populacji muchołówki białoszyjej

Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001: 74-89 par.

Ocenę stanu ochrony muchołówki białoszyjej zamieszczono w załączniku nr 7.8._11_2.

7.2. ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE ZAGROŻENIA DLA ZACHOWANIA WŁAŚCIWEGO STANU OCHRONY PTAKÓW BĘDĄCYCH PRZEDMIOTAMI OCHRONY ORAZ ICH SIEDLISK W OBSZARZE NATURA 2000 POGÓRZE PRZEMYSKIE PLB 180001 NA GRUNTACH ZARZĄDZANYCH PRZEZ NADLEŚNICTWO DYNÓW

Lp.	Przedmiot ochrony Kod, nazwa	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
1	A072 Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>	Nie stwierdzono (Kod: X Brak zagrożeń i nacisków)	1. Nazwa zagrożenia: Zaprzestanie użytkowania kośnego Opis zagrożenia: Zaprzestanie użytkowania kośnego spowodowałoby uruchomienie dynamicznego procesu sukcesji wtórnej, która w szybkim tempie doprowadziłaby do całkowitego zaniku siedliska (Kod: A03.03 Zaniechanie / brak koszenia). 2. Nazwa zagrożenia: Zalesianie terenów otwartych Opis zagrożenia: Utrata siedlisk żerowiskowych związana z zalesianiem terenów otwartych (Kod: B01.01 Zalesianie terenów otwartych - drzewa rodzime)
2	A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	Nie stwierdzono (Kod: X Brak zagrożeń i nacisków)	1. Nazwa zagrożenia: Zaprzestanie użytkowania kośnego Opis zagrożenia: Zaprzestanie użytkowania kośnego spowodowałoby uruchomienie dynamicznego procesu sukcesji wtórnej, która w szybkim tempie doprowadziłaby do całkowitego zaniku siedliska (Kod: A03.03 Zaniechanie / brak koszenia). 2. Nazwa zagrożenia: Zalesianie terenów otwartych Opis zagrożenia: Utrata siedlisk żerowiskowych związana z zalesianiem terenów otwartych (Kod: B01.01 Zalesianie terenów otwartych - drzewa rodzime)

Lp.	Przedmiot ochrony Kod, nazwa	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
3	A122 Derkacz <i>Crex crex</i>	Nie stwierdzono (Kod: X Brak zagrożeń i nacisków)	<p>1. Nazwa zagrożenia: Zaprzestanie użytkowania kośnego Opis zagrożenia: Zaprzestanie użytkowania kośnego spowodowałoby uruchomienie dynamicznego procesu sukcesji wtórnej, która w szybkim tempie doprowadziłaby do całkowitego zaniku siedliska (Kod: A03.03 Zaniechanie / brak koszenia).</p> <p>2. Nazwa zagrożenia: Zmiana sposobu użytkowania gruntu. Opis zagrożenia: Trwała zamiana łąk na grunty orne powoduje utratę miejsc lęgowych (Kod: A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne).</p> <p>3. Nazwa zagrożenia: Zalesianie terenów otwartych Opis zagrożenia: Utrata siedlisk żerowiskowych związana z zalesianiem terenów otwartych (Kod: B01.01 Zalesianie terenów otwartych - drzewa rodzime)</p>
4	A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i>	<p>1. Nazwa zagrożenia: Brak bezpiecznych miejsc lęgowych Opis zagrożenia: Brak wychodni skalnych i bagien stanowiących potencjalne miejsca lęgowe (Kod: J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska)</p>	<p>1. Nazwa zagrożenia: Zaprzestanie użytkowania kośnego Opis zagrożenia: Zaprzestanie użytkowania kośnego spowodowałoby uruchomienie dynamicznego procesu sukcesji wtórnej, która w szybkim tempie doprowadziłaby do całkowitego zaniku siedliska (Kod: A03.03 Zaniechanie / brak koszenia).</p> <p>2. Nazwa zagrożenia: Zalesianie terenów otwartych Opis zagrożenia: Utrata siedlisk żerowiskowych związana z zalesianiem terenów otwartych (Kod: B01.01 Zalesianie terenów otwartych - drzewa rodzime)</p>

Lp.	Przedmiot ochrony Kod, nazwa	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
			<p>3. Nazwa zagrożenia: Brak wykrotów Opis zagrożenia: Brak wykrotów stanowiących potencjalne miejsca gniazdowania (Kod: J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska)</p> <p>4. Nazwa zagrożenia: Drapieżnictwo Opis zagrożenia: Duża liczebność drapieżników takich jak kuna, borsuk, jenot i lis może powodować straty w lęgach (Kod: K03.04 Drapieżnictwo)</p>
5	A217 Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	Nie stwierdzono (Kod: X Brak zagrożeń i nacisków)	Nie stwierdzono (Kod: X Brak zagrożeń i nacisków)
6	A220 Puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i>	Nie stwierdzono (Kod: X Brak zagrożeń i nacisków)	<p>1. Nazwa zagrożenia: Zaprzestanie użytkowania kośnego Opis zagrożenia: Zaprzestanie użytkowania kośnego spowodowałoby uruchomienie dynamicznego procesu sukcesji wtórnej, która w szybkim tempie doprowadziłaby do całkowitego zaniku siedliska (Kod: A03.03 Zaniechanie / brak koszenia)</p> <p>2. Nazwa zagrożenia: Zalesianie terenów otwartych Opis zagrożenia: Utrata siedlisk żerowiskowych związana z zalesianiem terenów otwartych (Kod: B01.01 zalesianie terenów otwartych - drzewa rodzime)</p>

Lp.	Przedmiot ochrony Kod, nazwa	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
7	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Nie stwierdzono (Kod: X Brak zagrożeń i nacisków)	Nie stwierdzono (Kod: X Brak zagrożeń i nacisków)
8	A239 Dzięcioł białogrzbisty <i>Dendrocopos leucotos</i>	Nie stwierdzono (Kod: X Brak zagrożeń i nacisków)	Nie stwierdzono (Kod: X Brak zagrożeń i nacisków)
9	A241 Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>	Nie stwierdzono (Kod: X Brak zagrożeń i nacisków)	Nie stwierdzono (Kod: X Brak zagrożeń i nacisków)
10	A320 Mucholówka mała <i>Ficedula parva</i>	Nie stwierdzono (Kod: X Brak zagrożeń i nacisków)	Nie stwierdzono (Kod: X Brak zagrożeń i nacisków)
11	A321 Mucholówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	Nie stwierdzono (Kod: X Brak zagrożeń i nacisków)	Nie stwierdzono (Kod: X Brak zagrożeń i nacisków)

7.3. CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

Lp	Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cele działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia założonego celu ochrony
1	A072 Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>	FV	Utrzymanie właściwego stanu ochrony	Realizacja celu niezagrażona w trakcie realizacji PUL.
2	A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	FV	Utrzymanie właściwego stanu ochrony	Realizacja celu niezagrażona w trakcie realizacji PUL.
3	A122 Derkacz <i>Crex crex</i>	FV	Utrzymanie właściwego stanu ochrony	Realizacja celu niezagrażona w trakcie realizacji PUL.
4	A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i>	XX	Uzupełnienie stanu wiedzy o populacji.	Realizacja celu niezagrażona w trakcie realizacji PUL.
5	A217 Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	FV	Utrzymanie właściwego stanu ochrony	Realizacja celu niezagrażona w trakcie realizacji PUL.
6	A220 Puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i>	FV	Utrzymanie właściwego stanu ochrony	Realizacja celu niezagrażona w trakcie realizacji PUL.
7	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	FV	Utrzymanie właściwego stanu ochrony	Realizacja celu niezagrażona w trakcie realizacji PUL.
8	A239 Dzięcioł biało-grzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i>	FV	Utrzymanie właściwego stanu ochrony	Realizacja celu niezagrażona w trakcie realizacji PUL.
9	A241 Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>	FV	Utrzymanie właściwego stanu ochrony	Realizacja celu niezagrażona w trakcie realizacji PUL.
10	A320 Mucholówka mała <i>Ficedula parva</i>	FV	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.	Realizacja celu niezagrażona w trakcie realizacji PUL.
11	A321 Mucholówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	FV	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.	Realizacja celu niezagrażona w trakcie realizacji PUL.

7.4. DZIAŁANIA OCHRONNE

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
		Nr	Działania ochronne dotyczące ochrony czynnej ptaków oraz ich siedlisk					
1	A072 Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>	A1	Utrzymanie użytków zielonych i tradycyjnego sposobu ich zagospodarowania	Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych (koszenie nie rzadziej niż co 2 lata). Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew. Koszenie po 1 sierpnia.	Załącznik 7.8._1.	W całym okresie obowiązywania Planu	Nie wydzielone	Nadleśnictwo Dynów
		Nr	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych					
		B1	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych	Monitoring będzie wykonywany w ramach „Powszechnej inwentaryzacji gatunków roślin, zwierząt i innych organizmów oraz parametryzacji wybranych cech biotopów, mających znaczenia dla oceny stanu lasów oraz prognozowania zmian w ekosystemach leśnych” (dalej „Inwentaryzacja wskaźnikowa”) z uwzględnieniem parametrów wynikających z przepisów prawa.	Areał gatunku w części obszaru położonej w Nadleśnictwie Dynów.	Przedostatni lub ostatni rok obowiązywania PUL.	500 zł za stanowisko monitoringowe	RDLP w Krośnie

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
		Nr	<i>Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony</i>					
		C1	Nie planuje się					
		Nr	<i>Działania ochronne dotyczące ochrony czynnej ptaków oraz ich siedlisk</i>					
2	A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	A1	Utrzymanie użytków zielonych i tradycyjnego sposobu ich zagospodarowania	Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych (koszenie nie rzadziej niż co 2 lata). Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew. Koszenie po 1 sierpnia.	Załącznik 7.8._1.	W całym okresie obowiązywania Planu	Nie wydzielone	Nadleśnictwo Dynów.
		Nr	<i>Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych</i>					
		B1	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych	Monitoring będzie wykonywany w ramach „Inwentaryzacji wskaźnikowej” z uwzględnieniem parametrów wynikających z przepisów prawa.	Areał gatunku w części obszaru położonej w Nadleśnictwie Dynów.	Przedostatni lub ostatni rok obowiązywania PUL.	500 zł za stanowisko monitoringowe	RDLP w Krośnie

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
		Nr	<i>Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony</i>					
		C1	Nie planuje się					
		Nr	<i>Działania ochronne dotyczące ochrony czynnej ptaków oraz ich siedlisk</i>					
3	A122 Derkacz <i>Crex crex</i>	A1	Utrzymanie użytków zielonych i tradycyjnego sposobu ich zagospodarowania	Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. (koszenie nie rzadziej niż raz w roku). Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew. Koszenie po 1 sierpnia.	Załącznik 7.8._1.	W całym okresie obowiązywania Planu	Nie wydzielone	Nadleśnictwo Dynów.
		Nr	<i>Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych</i>					
		B1	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych	Monitoring będzie wykonywany w ramach „Inwentaryzacji wskaźnikowej” z uwzględnieniem parametrów wynikających z przepisów prawa.	Areał gatunku w części obszaru położonej w Nadleśnictwie Dynów.	Przedostatni lub ostatni rok obowiązywania PUL.	500 zł za stanowisko monitoringowe	RDLP w Krośnie

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
		Nr	<i>Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony</i>					
		C1	Nie planuje się					
		Nr	<i>Działania ochronne dotyczące ochrony czynnej ptaków oraz ich siedlisk</i>					
4	A215 Puchacz <i>Bobo bubo</i>	A1	Utrzymanie użytków zielonych i tradycyjnego sposobu ich zagospodarowania	Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. (koszenie nie rzadziej niż co 2 lata). Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew. Koszenie pi 1 sierpnia.	Załącznik 7.8._1.	W całym okresie obowiązywania Planu	Nie wydzielone	Nadleśnictwo Dynów.
		Nr	<i>Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych</i>					
		B1	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych	Monitoring będzie wykonywany w ramach „Inwentaryzacji wskaźnikowej” z uwzględnieniem parametrów wynikających z przepisów prawa.	Areał gatunku w części obszaru położonej w Nadleśnictwie Dynów.	Przedostatni lub ostatni rok obowiązywania PUL.	500 zł za stanowisko monitoringowe	RDLP w Krośnie

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
		Nr	<i>Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony</i>					
		C1	Uzupełnienie stanu wiedzy o populacji puchacza	Inwentaryzacja puchacza będzie wykonana w ramach „Inwentaryzacji wskaźnikowej”	Areał gatunku w części obszaru położonej w Nadleśnictwie Dynów.	2017 r.	70 tys. zł	RDLP w Krośnie
		Nr	<i>Działania ochronne dotyczące ochrony czynnej ptaków oraz ich siedlisk</i>					
5	A217 Sóweczka <i>Glaucidium passerinum albicollis</i>	A1	Nie planuje się					
		Nr	<i>Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych</i>					
		B1	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych	Monitoring będzie wykonywany w ramach „Inwentaryzacji wskaźnikowej” z uwzględnieniem parametrów wynikających z przepisów prawa.	Areał gatunku w części obszaru położonej w Nadleśnictwie Dynów.	Przedostatni lub ostatni rok obowiązywania PUL.	500 zł za stanowisko monitoringowe	RDLP w Krośnie
		Nr	<i>Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony</i>					
		C1	Nie planuje się					

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
		Nr	<i>Działania ochronne dotyczące ochrony czynnej ptaków oraz ich siedlisk</i>					
6	A220 Puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i>	A1	Utrzymanie użytków zielonych i tradycyjnego sposobu ich zagospodarowania	Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. (koszenie nie rzadziej niż co 2 lata). Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew. Koszenie po 1 sierpnia.	Załącznik 7.8._1.	W całym okresie obowiązywania Planu	Nie wydzielone	Nadleśnictwo Dynów
		Nr	<i>Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych</i>					
		B1	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych	Monitoring będzie wykonywany w ramach „Inwentaryzacji wskaźnikowej” z uwzględnieniem parametrów wynikających z przepisów prawa.	Areał gatunku w części obszaru położonej w Nadleśnictwie Dynów.	Przedostatni lub ostatni rok obowiązywania PUL.	500 zł za stanowisko monitoringowe	RDLP w Krośnie
		Nr	<i>Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony</i>					
		C1	Nie planuje się					

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
		Nr	<i>Działania ochronne dotyczące ochrony czynnej ptaków oraz ich siedlisk</i>					
7	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	A1	Nie planuje się					
		Nr	<i>Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych</i>					
		B1	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych	Monitoring będzie wykonywany w ramach „Inwentaryzacji wskaźnikowej” z uwzględnieniem parametrów wynikających z przepisów prawa.	Areał gatunku w części obszaru położonej w Nadleśnictwie Dynów.	Przedostatni lub ostatni rok obowiązywania PUL.	500 zł za stanowisko monitoringowe	RDLP w Krośnie
		Nr	<i>Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony</i>					
		C1	Nie planuje się					
		Nr	<i>Działania ochronne dotyczące ochrony czynnej ptaków oraz ich siedlisk</i>					
8	A239 Dzięcioł białogrzbisty	A1	Nie planuje się					
		Nr	<i>Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych</i>					

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr i nazwa		Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	<i>Dendrocopos leucotos</i>	B1	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych	Monitoring będzie wykonywany w ramach „Inwentaryzacji wskaźnikowej” z uwzględnieniem parametrów wynikających z przepisów prawa.	Areał gatunku w części obszaru położonej w Nadleśnictwie Dynów.	Przedostatni lub ostatni rok obowiązywania PUL.	500 zł za stanowisko monitoringowe	RDLP w Krośnie
		Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
		C1	Nie planuje się					
		Nr	Działania ochronne dotyczące ochrony czynnej ptaków oraz ich siedlisk					
9	A241 Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>	A1	Nie planuje się					
		Nr	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych					
		B1	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring	Monitoring będzie wykonywany w ramach „Inwentaryzacji wskaźnikowej” z uwzględnieniem parametrów wynikających z przepisów prawa.	Areał gatunku w części obszaru położonej w Nadleśnictwie Dynów.	Przedostatni lub ostatni rok obowiązywania PUL.	500 zł za stanowisko monitoringowe	RDLP w Krośnie

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
			realizacji celów działań ochronnych					
		Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
		C1	Nie planuje się					
		Nr	Działania ochronne dotyczące ochrony czynnej ptaków oraz ich siedlisk					
10	A320 Muczołówka mała <i>Ficedula parva</i>	A1	Nie planuje się					
		Nr	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych					
		B1	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych	Monitoring będzie wykonywany w ramach „Inwentaryzacji wskaźnikowej” z uwzględnieniem parametrów wynikających z przepisów prawa.	Areał gatunku w części obszaru położonej w Nadleśnictwie Dynów.	Przedostatni lub ostatni rok obowiązywania PUL.	500 zł za stanowisko monitoringowe	RDLP w Krośnie

Lp	Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
		Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
		Nr	<i>Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony</i>					
		C1	Nie planuje się					
		Nr	<i>Działania ochronne dotyczące ochrony czynnej ptaków oraz ich siedlisk</i>					
11	A321 Muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	A1	Nie planuje się					
		Nr	<i>Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych</i>					
		B1	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych	Monitoring będzie wykonywany w ramach „Inwentaryzacji wskaźnikowej” z uwzględnieniem parametrów wynikających z przepisów prawa.	Areał gatunku w części obszaru położonej w Nadleśnictwie Dynów.	Przedostatni lub ostatni rok obowiązywania PUL.	500 zł za stanowisko monitoringowe	RDLP w Krośnie
		Nr	<i>Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony</i>					
		C1	Nie planuje się					

7.5. WSKAZANIA DO ZMIAN W OBOWIĄZUJĄCYCH DOKUMENTACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Lp	Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (<i>Art. 28 ust 10 pkt. 5 ustawy o ochronie przyrody</i>)
1.	brak	brak

7.6. PROPOZYCJA WERYFIKACJI SDF OBSZARU I JEGO GRANIC

1. Zmiana granicy obszaru wynika z doprecyzowania przebieg granicy do działek ewidencyjnych będących w zarządzie Nadleśnictwa Dynów.
2. Zmiana oceny ogólnej dla: bączka, bociana czarnego, bociana białego, jarząbka, żurawia, włochatki, jarzębatki, gąsiorka oraz zimorodka z C na D. Wyżej wymienione wniosek wynika z danych przekazanych przez RDOŚ w Rzeszowie.

7.7. PRZESŁANKI DO SPORZĄDZENIA PLANU OCHRONY

Brak konieczności opracowania planu ochrony.

7.8. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 7.8._1 w postaci warstwy numerycznej *shp*.

Oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony.

1. A072 Trzmielojad *Pernis apivorus*

Załącznik nr 7.8._1_2

Stan ochrony przedmiotu ochrony objętego planem

Kod, Nazwa	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna	Uwagi
A072 Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>	Populacja	Liczebność	FV	FV	FV	Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze wynosi 7-10 par.
	Siedlisko	Jakość siedliska	FV	FV		Ocena dotyczy wielkości i jakości siedliska łągowego z uwagi na fakt, że w części obszaru objętej PUL jest znikoma powierzchnia łąk (siedlisk żerowiskowych).
		Powierzchnia siedliska	FV			
	Szanse zachowania gatunku			FV		Brak istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości. Zachowanie gatunku w perspektywie obowiązywania PUL jest niemal pewne.

2. A089 Orlik krzykliwy *Aquila pomarina*

Załącznik nr 7.8._2_2

Stan ochrony przedmiotu ochrony objętego planem

Kod, Nazwa	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna	Uwagi
A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	Populacja	Liczebność	FV	FV	FV	Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze wynosi 4-7 par.
	Siedlisko	Jakość siedliska	FV	FV		Ocena dotyczy wielkości i jakości siedliska lęgowego z uwagi na fakt, że w części obszaru objętej PUL jest znikoma powierzchnia łąk (siedlisk żerowiskowych).
		Powierzchnia siedliska	FV			Brak istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości. Zachowanie gatunku w perspektywie obowiązywania PUL jest niemal pewne.
	Szanse zachowania gatunku			FV		

3. A122 Derkacz *Crex crex*

Załącznik nr 7.8._3_2

Stan ochrony przedmiotu ochrony objętego planem

Kod, Nazwa	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna	Uwagi
A122 Derkacz <i>Crex crex</i>	Populacja	Liczebność	FV	FV	FV	Nie mniej niż 1 para
	Siedlisko	Jakość siedliska	FV	FV		Łąki koszone z zapewnienie terminów odpowiednich dla

Kod, Nazwa	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna	Uwagi
						derkacza
		Powierzchnia siedliska	U1			Ocena nie przesądza o ocenie ogólnej z uwagi na fakt, że w części obszaru objętej PUL dla Nadleśnictwa Dynów znajduje się tylko 15,68 ha łąk, natomiast większość łąk znajduje się w części obszaru nieobjętej PUL
	Szanse zachowania gatunku			FV		Brak istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości. Zachowanie gatunku w perspektywie obowiązywania PUL jest niemal pewne.

4. A215 Puchacz *Bobo bubo*

Załącznik nr 7.8._4_2

Stan ochrony przedmiotu ochrony objętego planem

Kod, Nazwa	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna	Uwagi
A215 Puchacz <i>Bobo bubo</i>	Populacja	Liczebność	XX	XX	XX	Istnieją historyczne publikacje o występowaniu gatunku na tym terenie, jednak brak aktualnych stwierdzeń gatunku.
	Siedlisko	Jakość siedliska	U1	FV		O obniżeniu jakości siedliska zdecydował brak wychodni

Kod, Nazwa	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna	Uwagi
		Powierzchnia siedliska	FV			skalnych i bagien zapewniających bezpieczne miejsca gniazdowania (utrudniony dostęp drapieżników), jednak nie przesądza to o ocenie ogólnej parametru siedlisko. Struktura gatunkowa, przestrzenna i wiekowa drzewostanów oraz ilość wykrotów jest właściwa
	Szanse zachowania gatunku			XX		Nie jest możliwe określenie parametru ze względu na brak informacji o występowaniu populacji

5. A217 Sóweczka *Glaucidium passerinum*

Załącznik nr 7.8._5_2

Stan ochrony przedmiotu ochrony objętego planem

Kod, Nazwa	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna	Uwagi
A217 Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	Populacja	Liczebność	FV	FV	FV	Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze wynosi 1-2 pary. Brak dokładnych lokalizacji miejsc gniazdowania (dziupli)
	Siedlisko	Jakość siedliska	FV	FV		Wielkości i jakości siedliska odpowiednia dla gatunku
		Powierzchnia siedliska	FV			

Kod, Nazwa	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna	Uwagi
	Szanse zachowania gatunku			FV		Brak istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości. Zachowanie gatunku w perspektywie obowiązywania PUL jest niemal pewne.

6. A220 Puszczyk uralski *Strix uralensis*

Załącznik nr 7.8._6_2

Stan ochrony przedmiotu ochrony objętego planem

Kod, Nazwa	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna	Uwagi
A220 Puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i>	Populacja	Liczebność	FV	FV	FV	Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze wynosi 7-9 par.
	Siedlisko	Jakość siedliska	FV	FV		Wielkości i jakości siedliska odpowiednia dla gatunku
		Powierzchnia siedliska	FV			
	Szanse zachowania gatunku			FV		Brak istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości. Zachowanie gatunku w perspektywie obowiązywania PUL jest niemal pewne.

7. A234 Dzieciol zielonosiwy *Picus canus*

Załącznik nr 7.8._7_2

Stan ochrony przedmiotu ochrony objętego planem

Kod, Nazwa	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna	Uwagi	
A234 Dzieciol zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Populacja	Liczebność	FV	FV	FV	Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze wynosi 22-26 par.	
	Siedlisko	Jakość siedliska	FV	FV		FV	Wielkości i jakości siedliska odpowiednia dla gatunku
		Powierzchnia siedliska	FV				
	Szanse zachowania gatunku				FV		Brak istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości. Zachowanie gatunku w perspektywie obowiązywania PUL jest niemal pewne.

8. A239 Dzieciol białogrzbiety *Dendrocopos leucotos*

Załącznik nr 7.8._8_2

Stan ochrony przedmiotu ochrony objętego planem

Kod, Nazwa	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna	Uwagi
A239 Dzieciol białogrzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i>	Populacja	Liczebność	FV	FV	FV	Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze wynosi 22-26 par.

Kod, Nazwa	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna	Uwagi
	Siedlisko	Jakość siedliska	FV	FV		Wielkość i jakość siedliska odpowiednia gatunku.
		Powierzchnia siedliska	FV			
	Szanse zachowania gatunku			FV		Brak istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości. Zachowanie gatunku w perspektywie obowiązywania PUL jest niemal pewne.

9. A241 Dzięcioł trójpalczasty *Picoides tridactylus*

Załącznik nr 7.8._9_2

Stan ochrony przedmiotu ochrony objętego planem

Kod, Nazwa	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna	Uwagi
A241 Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>	Populacja	Liczebność	FV	FV	FV	Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze wynosi 4 - 6 par.
	Siedlisko	Jakość siedliska	FV	FV		Wielkość i jakość siedliska odpowiednia gatunku.
		Powierzchnia siedliska	FV			
Szanse zachowania gatunku			FV	Brak istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości.		

Kod, Nazwa	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna	Uwagi
						Zachowanie gatunku w perspektywie obowiązywania PUL jest niemal pewne.

10. A320 Mucholówka mała *Ficedula parva*

Załącznik nr 7.8._10_2

Stan ochrony przedmiotu ochrony objętego planem

Kod, Nazwa	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna	Uwagi	
A320 Mucholówka mała <i>Ficedula parva</i>	Populacja	Liczebność	FV	FV	FV	Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze wynosi 52-67 par.	
	Siedlisko	Jakość siedliska	FV	FV		FV	Wielkość i jakość siedliska odpowiednia gatunku.
		Powierzchnia siedliska	FV				
	Szanse zachowania gatunku				FV	FV	Brak istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości. Zachowanie gatunku w perspektywie obowiązywania PUL jest niemal pewne.

11. A321 Mucholówka białoszyja *Ficedula albicollis*

Załącznik nr 7.8._11_2

Stan ochrony przedmiotu ochrony objętego planem

Kod, Nazwa	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna	Uwagi
A321 Mucholówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	Populacja	Liczebność	FV	FV	FV	Liczebność w Nadleśnictwie Dynów w obszarze wynosi 74-89 par.
	Siedlisko	Jakość siedliska	FV	FV		Wielkość i jakość siedliska odpowiednia gatunku.
		Powierzchnia siedliska	FV			
	Szanse zachowania gatunku				FV	Brak istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości. Zachowanie gatunku w perspektywie obowiązywania PUL jest niemal pewne.

7.9. LITERATURA

1. Budka M., Ręć P., Osiejuk T.S., Jurczak K. 2012. Zagęszczenie samców derkacza *Crex crex* na wybranych powierzchniach w Polsce. *Ornis Polonica* 53: 165-174.
2. Bylicka M. 2011. Sowy terenów leśnych zachodniej części Pogórza Przemyskiego. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 67: 415-425.
3. Chylarecki P., Sikora A., Ceniań Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. Wyd. GIOŚ, Warszawa.
4. Czeszczewik D., Walankiewicz W. 2006. Logging and distribution of the White backed Woodpecker *Dendrocopos leucotos* in the Białowieża Forest. *Annales Zoologici Fennici* 43: 221-227.
5. Czeszczewik D. 2009. Marginal differences between random plots and plots used by foraging White backed Woodpeckers demonstrates supreme primeval quality of the Białowieża National Park, Poland. *Ornis Fennica* 86: 30-37.
6. Chodkiewicz T., Neubauer G., Chylarecki P., Sikora A., Ceniań Z., Ostasiewicz M., Wylegała P., Ławicki Ł., Smyk B., Betleja J., Gaszewski K., Górski A., Grygoruk G., Kata K., Krogulec J., Lenkiewicz W., Marczakiewicz P., Nowak D., Pietrasz K., Rohde Z., Rubacha S., Stachyra P., Świętochowski P., Tumiel T., Urban M., Wieloch M., Woźniak B., Zielińska M., Zieliński P. 2013. Monitoring populacji ptaków Polski w latach 2012-2013. *Biuletyn Monitoringu Przyrody* 11: 1-72. GIOŚ, Warszawa.
7. Chylarecki P., Sikora A., Ceniań Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. Wyd. GIOŚ, Warszawa.
8. Dombrowski A., Goławski A., Kuźniak S., Tryjanowski P. 2000. Stan i zagrożenia populacji gąsiorka *Lanius collurio* w Polsce. *Not. Orn.* 41: 139-148.
9. GIOŚ [www.monitoringptakow.gios.gov.pl/]
10. Głowaciński Z. (red.) 2001. Polska Czerwona Księga Zwierząt. Kręgowce. Wyd. PWRiL, Warszawa.
11. Goławski A. 2006. Pokarm gąsiorka *Lanius collurio* w krajobrazie rolniczym wschodniej Polski. *Not. Orn.* 47: 208-213.
12. Goławski A. 2007. Wielkość i umieszczenie gniazd gąsiorka *Lanius collurio* w krajobrazie rolniczym wschodniej Polski. *Not. Orn.* 48: 273-276.
13. Gromadzki M. (red.) 2004. Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Wyd. Min. Środowiska, Warszawa. T. 7 i 8.
14. Guziak R., Jakubiec Z. 2006. Bocian biały *Ciconia ciconia* (L.) w Polsce w roku 2004. Wyniki VI międzynarodowego Spisu Bociana Białego. Wyd. Pro Natura, Wrocław.
15. Hordowski J. 1999. Ptaki Polskich Karpat Wschodnich i Podkarpacia. T. I. Wyd. Mercator, Przemyśl.

16. Hordowski J. 2012. Zagęszczenie derkacza *Crex crex* w Karpatach Wschodnich i brzeżnej części Kotliny Sandomierskiej. Ptaki Podkarpacia 12:137-146.
17. Janiszewski T., Glubowski M., Wojciechowski Z. 2008. Zmienność sukcesu lęgowego i rozmieszczenie gniazd bociana białego *Ciconia ciconia* w powiecie łączyckim między latami 1995 i 2004. Not. Orn. 49: 65-73.
18. Kajtoch Ł. 2009. Występowanie dzięciołów: trójpalczastego *Picoides tridactylus* i biało grzbietego *Dendrocopos leucotos* w Beskidzie Wyspowym. Not. Orn. 50: 85-96.
19. Kociuba M. 2012. Czynniki wpływające na skład diety puszczyka uralskiego *Strix uralensis* na Pogórzu Środkowobeskidzkim. Orn. Polonica 53: 283-292.
20. Komitet Ochrony Orłów. Monitoring Ptaków Drapieżnych – Instrukcja prac terenowych wraz z formularzami. <http://monitoringptakow.gios.gov.pl/48,mpd.html>
21. Kucharski R. 1998. Metody oceny liczebności par lęgowych zimorodka *Alcedo atthis*. Not. Orn. 39: 105-110.
22. Kucharski R. 2004. *Alcedo atthis* – Zimorodek. W: Gromadzki M. (red.). Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Wyd. Min. Środowiska, Warszawa. T. 7 i 8. ss. 245-249.
23. Kuczyński L., Chylarecki P. 2012. Atlas pospolitych ptaków lęgowych Polski. Rozmieszczenie, wybiórczość siedliskowa, trendy. GIOŚ, Warszawa.
24. Kunysz P., Hordowski J. 2000. Ptaki Polskich Karpat Wschodnich i Podkarpacia. T II. Wyd. Mercator, Przemyśl.
25. Maser C., Anderson R.G., Cromack Jr. K., Williams J.T., Martin R.E. 1979. Dead and down woody material. In: Wildlife habitats in managed forests (ed. J.W. Thomas): 78–95. The Blue Mountains of Oregon and Washington, USDA Forest Service, Agriculture Handbook No. 553, Portland-Washington DC.
26. Mikusek R. 2001. Biologia rozrodu oraz liczebność sóweczki *Glaucidium passerinum* w Górach Stołowych. Not. Orn. 42: 219-232.
27. Mikusek R. (red.). 2005. Metody badań i ochrony sów. FWIE, Kraków 2005.
28. Pitucha G. 2007. Rozmieszczenie i liczebność oraz elementy ekologii rozrodu orlika krzykliwego *Aquila pomarina* na terenie Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Birczańskie”. Ptaki Podkarpacia 11: 41-45.
29. Pitucha G. 2013. Raport z wykorzystania żerowisk przez orlika krzykliwego (*Aquila pomarina*) w obszarze Natura 2000 Pogórze Przemyskie PLB180001 oraz Góry Słonne PLB180003.
30. Ptaki Karpat [<http://www.ptakikarpat.pl/>].
31. Sobociński W., Kajzer K. 2012. Raport końcowy podsumowujący temat badawczy: „Określenie czynników determinujących populacje dzięcioła biało grzbietego *Dendrocopos leucotos* i dzięcioła trójpalczastego *Picoides tridactylus* w Puszczy Białowieskiej”. Warszawa.

32. Sobociński W., Kajzer K. 2015. Raport końcowy podsumowujący temat badawczy: „Monitoring populacji dzięcioła białogrzbietego *Dendrocopos leucotos* i dzięcioła trójpalczastego *Picoides tridactylus* na stałej powierzchni próbnej oraz kontynuacja określenia czynników determinujących występowanie tych gatunków w zagospodarowanej części Puszczy Białowieskiej”. Warszawa.
33. Sikora A., Rohde Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. 2007. Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985 – 2004. Wyd. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.
34. Sikora A., Mikusek R. 2009. Włochatka *Aegolius funereus*. W: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. Wyd. GIOŚ, Warszawa, 475-483.
35. Stachyra P., Tchórzewski M., Kobylas T., Cymbała R., Mazurek P., Frączek T. 2005. Rozmieszczenie, liczebność oraz preferencje siedliskowe puszczyka uralskiego *Strix uralensis* i włochatki *Aegolius funereus* w lasach Roztocza i Puszczy Solskiej. Not. Orn. 46: 41-48.
36. Stój M. 2006. Orzeł przedni *Aquila chrysaetos* w polskiej części Karpat w latach 1997–2005. Rocz. Bieszcz. 14:155-166.
37. Stój M. 2008. Rozmieszczenie, liczebność i wybrane aspekty ekologii rozrodu orła przedniego *Aquila chrysaetos* w polskiej części Karpat w latach 1997-2007. Not. Orn. 49:112.
38. Stój M., Ćwikowski C., Zub K. 2000. Pokarm orła przedniego *Aquila chrysaetos* w polskiej części Karpat. Not. Orn. 41: 187-200.
39. Stój M., Kozik B., Kawrciany B. 2011. Orzeł przedni *Aquila chrysaetos* w polskiej części Karpat w latach 2008–2011. Chrońmy Przyr. Ojcz. 67: 483-493.
40. Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. Wyd. PTPP „pro Natura”, Wrocław.
41. Walankiewicz W., Czeszczewik D., Mitrus C., Bida E. 2002. Znaczenie martwych drzew w lasach liściastych dla zespołu dzięciołów w Puszczy Białowieskiej. Not. Orn. 43: 61-71.
42. Walankiewicz W., Czeszczewik D., Tumiel T., Stański T. 2011. Występowanie dzięciołów w liściastych drzewostanach Puszczy Białowieskiej – porównanie drzewostanów ściśle chronionych i użytkowanych. Orn. Polonica 52: 161-168.
43. Wesołowski T., Czeszczewik D., Rowiński P. 2005. Effects of forest management on Three-toed Woodpecker *Picoides tridactylus* distribution in the Białowieża Forest (NE Poland): conservation implications. Acta Ornithologica 40: 53-60.

- 44, Wilk T., Bobrek R., Pępkowska-Król A., Neubauer G., Kosicki J.Z. (red). 2016. Ptaki polskich Karpat – stan, zagrożenia, ochrona. OTOP, Marki.
- 45, Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. (red.) 2010. Ostoje ptaków o znaczeniu w Polsce. Wyd. OTOP, Marki.
- 46, Zawadzka D., Ciach M., Figarski T., Kajtoch Ł., Rejt Ł. 2013. Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. GDOŚ, Warszawa.

8. ZESTAWIENIE ZADAŃ

8.1. ZESTAWIENIE ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY PRZYRODY

Tabela XXIII Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, leśnictwo, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (proponowane wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
1.	Wykaz wydziałów (warstwa fakultatywna shp)	Ekstensywne użytkowanie i odtwarzanie użytków zielonych, w szczególności siedlisk przyrodniczych	Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew. Wykonanie niezbędnych zabiegów agrotechnicznych, umożliwiających ponowny rozwój siedliska oraz jego ekstensywne użytkowanie.	Brak
2.	Wykaz wydziałów (warstwa fakultatywna shp)	Stopniowa eliminacja gatunków obcych ekologicznie z drzewostanu	Zakładanie upraw zgodnie z przyjętymi TD Zmniejszanie ilości gatunków obcych w trakcie wykonywania cięć pielęgnacyjnych i rębnych.	Brak
3.	Wykaz wydziałów (warstwa fakultatywna shp)	Różnicowanie struktury pionowej	Stosowanie rębni złożonych z długim okresem odnowienia	Brak

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, leśnictwo, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (proponowane wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
4.	Wykaz wydziałów (warstwa fakultatywna shp)	Kreowanie zróżnicowania gatunkowego, wiekowego strukturalnego i powierzchniowego drzewostanów zapewniających utrzymanie różnorodności biologicznej na każdym poziomie systematycznym	<p>Stosowanie rębni złożonych z długim okresem odnowienia</p> <p>Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego)</p> <p>Pozostawianie drzew biocenotycznych</p> <p>Pozostawienie na siedliskach przyrodniczych do naturalnego rozpadu ok. 5% drzewostanów osiagających w PUL wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego.</p>	Brak
5.	Wykaz wydziałów (warstwa fakultatywna shp)	Użytkowanie drzewostanów umożliwiające nieprzerwany proces dopływu martwego drewna	<p>Pozostawienie do naturalnego rozpadu ok. 5% drzewostanów osiagających w PUL wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego.</p> <p>pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego)</p> <p>nie wykonywać żadnych prac gospodarczych w ostojach ksylobiontów, za wyjątkiem sytuacji nadzwyczajnych</p>	Brak

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, leśnictwo, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (proponowane wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
6.	Wykaz wydziałów (warstwa fakultatywna shp)	Obserwacja procesów naturalnych w drzewostanach nieprojektowanych do użytkowania.	Prowadzenie ewidencji działań dotyczących sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz bezpieczeństwa powszechnego. Działanie oparte o zarządzenie Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014, nr 28/2014.	Brak
7.	Wykaz wydziałów (warstwa fakultatywna shp)	Nie ingerowanie w procesy związane z kształtowaniem się charakteru cieków wodnych na siedlisku przyrodniczym – 91E0* oraz stosunki wodne na śródleśnych zabagnieniach	<p>Remont istniejących i ewentualna budowa nowych szlaków umożliwiających zrywkę drzew przez siedlisko bez niszczenia runa i gleby poza wyznaczonymi szlakami.</p> <p>Kształtowanie struktury gatunkowej i odnawianie drzewostanów w oparciu o procesy naturalne.</p> <p>Nieużytkować wyznaczonych stref przypotokowych</p> <p>Nie zmieniać charakteru wyróżnionych w ramach powierzchni nie stanowiących wydziałów gruntów nie zalesionych. Nie zalesiać oraz nie prowadzić zrywki.</p>	Brak

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, leśnictwo, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (proponowane wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
8.	Wykaz wydzieleń (warstwa fakultatywna shp)	Rezygnacja z zaplanowanych działań gospodarczych w przypadku zainwentaryzowania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową wymagających ustanowienia strefy ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania	<p>Opracowanie i wystąpienie z wnioskiem do właściwego organu ochrony przyrody o ustanowienie strefy ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania</p> <p>Nie podejmowanie działań gospodarczych do czasu zakończenia postępowania administracyjnego</p> <p>Coroczna aktualizacja występowania gatunku „strefowego” na stanowisku. W przypadku nie stwierdzenia gatunku wystąpienie z wnioskiem do właściwego organu ochrony przyrody o zniesienie strefy ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania</p>	Brak
9.	Wykaz wydzieleń (warstwa fakultatywna shp)	Nie zmienianie struktury drzewostanów, w których zainwentaryzowano gatunki roślin lub grzybów, dla których nie obowiązuje odstępstwo od zakazu umyślnego niszczenia i uszkodzenia oraz niszczenia ich siedlisk, jeżeli wykonanie czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki leśnej uniemożliwia przestrzeganie zakazów;	<p>Sporządzanie szkiców terenowych dla wszystkich pozycji cięć przedrębnych i rębnych, na których zostały zainwentaryzowane gatunki chronione.</p> <p>Ewidencjonowanie siedlisk gatunków w ramach aktualizacji SILP</p>	Brak

8.2. ZESTAWIENIE ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY WARTOŚCI KULTUROWYCH I TURYSTYCZNYCH ORAZ EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Zadania z zakresu ochrony wartości kulturowych i turystycznych oraz edukacji ekologicznej przedstawia poniższa tabela.

Obiekt	Lokalizacja oddz., poddz.	Czynność
1	2	3
Ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne	Przebieg zaznaczono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	Okresowe kontrolowanie stanu tablic informacyjnych oraz elementów wyposażenia i w razie potrzeby naprawa lub konserwacja, dbałość o właściwe oznakowanie, usuwanie posuszu, złomów i wywrotów z bezpośredniego otoczenia trasy, zagrażających bezpieczeństwu i utrudniających poruszanie się zwiedzających.
Szlaki turystyczne, trasy rowerowe,	Przebieg zaznaczono na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	Przy wlotach szlaków turystycznych na teren Nadleśnictwa umiejscowienie tablic informacyjnych dotyczących prawidłowego zachowania się na terenie lasów, dbałość o ich estetyczny wygląd. Na trasach szlaków usuwanie pojawiających się złomów i wywrotów uniemożliwiających poruszanie się. Wzdłuż szlaków turystycznych w odległości 2 średnich wysokości drzewostanów, cięcia związane z pozyskaniem należy wykonywać w I i IV kwartale.
Tablice informacyjne i ostrzegawcze o treści powiązanej z prawidłowym zachowaniem się na terenach leśnych bądź o szerokiej tematyce przyrodniczej.	Przy wlotach głównych szlaków komunikacyjnych na teren Nadleśnictwa, przy parkingach, miejscach biwakowych, itp.	Okresowa konserwacja lub wymiana na nowe, dbanie o estetyczny wygląd tablic.
Obiekty historyczne i pozostałości kultury materialnej	Wykaz zamieszczono w pkt 4.3.12, a lokalizację na „Mapie walorów przyrodniczo-kulturowych”	Porządkowanie otoczenia, wykonywanie prac leśnych w bezpośrednim sąsiedztwie w sposób nie zagrażający obiektom.

9. ZAŁĄCZNIKI

9.1. OSTOJE KSYLOBIONTÓW

Wykaz powierzchni będących ostoją ksylobiontów na terenie Nadleśnictwa Dynów

Adres leśny	Pow	Siedlisko	Rodzaj pow.
04-07-1-01-16 -b -00	0,66	LWYŻŚW	D-STAN
04-07-1-03-62 -f -00	3,43	LWYŻŚW	D-STAN
04-07-1-11-290 -g -00	4,94	LWYŻW	D-STAN
04-07-1-11-299 -l -00	1,90	LWYŻŚW	D-STAN
04-07-1-11-299 -m -00	0,25	LWYŻW	D-STAN
04-07-1-11-299 -n -00	0,05	LWYŻŚW	D-STAN
04-07-1-11-299 -o -00	4,61	LWYŻŚW	D-STAN
04-07-1-11-299 -p -00	3,21	LWYŻŚW	D-STAN
04-07-1-11-299 -r -00	2,69	LŁWYŻ	SUKCESJA

Ogółem suma powierzchni ostoi ksylobiontów dla Nadleśnictwa Dynów wynosi 21,74 ha.

9.2. BUFORY WZDŁUŻ CIEKÓW

Wykaz powierzchni buforów wzdłuż cieków na terenie Nadleśnictwa Dynów

Adres leśny	Pow. [ha]
04-07-1-01-3 -a -00	1,83
04-07-1-04-80 -d -00	6,97
04-07-1-04-81 -c -00	2,14
04-07-1-04-82 -d -00	1,34
04-07-1-04-94 -d -00	0,23
04-07-1-04-94 -h -00	0,70
04-07-1-04-95 -b -00	0,82
04-07-1-04-95 -c -00	0,50
04-07-1-04-99 -a -00	0,95
04-07-1-04-99 -d -00	1,02

Adres leśny	Pow. [ha]
04-07-1-04-99 -f -00	2,27
04-07-1-04-99 -h -00	0,96
04-07-1-04-99 -i -00	1,55
04-07-1-04-101 -c -00	1,57
04-07-1-04-102 -j -00	0,79
04-07-1-04-103 -g -00	0,54
04-07-1-04-103 -h -00	0,80
04-07-1-04-103 -i -00	0,66
04-07-1-04-104 -a -00	0,70
04-07-1-04-104 -b -00	0,49
04-07-1-06-158 -g -00	1,88
04-07-1-06-165 -a -00	1,48
04-07-1-09-217 -a -00	1,13
04-07-1-10-264 -f -00	2,27
04-07-1-10-265 -f -00	2,85
04-07-1-10-267 -c -00	1,20
04-07-1-10-268 -h -00	0,64
04-07-1-10-269 -f -00	0,37
04-07-1-10-271 -b -00	0,03
04-07-1-10-273 -b -00	1,54
04-07-1-10-273 -f -00	1,40
04-07-1-11-292A -g -00	0,18
04-07-1-11-292A -l -00	1,10
Razem	42,90

Ogółem suma powierzchni stref buforowych wzdłuż potoków na terenie Nadleśnictwa Dynów wynosi 42,90 ha.

9.3. WYKAZ STANOWISK ROŚLIN CHRONIONYCH

Tabela. Wykaz chronionych gatunków roślin występujących na terenie Nadleśnictwa Dynów

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddział	Forma występowania	Orientacyjna liczebność	Forma ochrony	Uwagi Charakterystyka stanowiska	Pochodzenie danych
1.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Wybrzeże	18 a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. NW wydz.	Ankiety (2015 r.), Inwent. teren. do POP (2015 r.)
2.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Wybrzeże	18 a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. NW wydz.	Ankiety (2015 r.),
3.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Wybrzeże	18 a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. S wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
4.	Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Wybrzeże	18 d	kępowo	b. licznie (ok. 0,30 ha)	Ocz	Lwyż, w dolnej części stoku,	Ankiety (2015 r.),
5.	Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	Wybrzeże	2 b	grupowo	nielicznie	Ocz	Lwyż, teren wilgotny przy potoku. W cz. NW wydz.	Ankiety (2015 r.),
6.	Pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Wybrzeże	2 b	grupowo	nielicznie	Ocz	Lwyż, teren wilgotny przy potoku.	Ankiety (2015 r.),
7.	Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>	Wybrzeże	22a	grupowo	nielicznie	Ocz	W cz. NW wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
8.	Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>	Wybrzeże	25b	grupowo	nielicznie	Ocz	W cz. C wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
9.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Wybrzeże	29 f	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyż,	Ankiety (2015 r.),
10.	Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	Wybrzeże	3 b	grupowo	nielicznie	Ocz	Lwyż, teren wilgotny. W cz. NE wydz.	Ankiety (2015 r.)
11.	Podkolan zielonawy	<i>Platanthera chlorantha</i>	Wybrzeże	3 b	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyż. W cz. NE wydz.	Ankiety (2015), Inwent. teren. do POP (2015 r.)
12.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Wybrzeże	30 a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyż. W cz. N wydz.	Ankiety (2015 r.)
13.	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Wybrzeże	34c	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. E wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddział	Forma występowania	Orientacyjna liczebność	Forma ochrony	Uwagi Charakterystyka stanowiska	Pochodzenie danych
14.	Pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Wybrzeże	34c	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. E wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
15.	Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>	Dąbrówka	101a	kępowo	średnio licznie	Ocz	W cz. C wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
16.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	Dąbrówka	106b	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. NE wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
17.	Ciemnizyca (ciemnizyca) zielona	<i>Veratrum lobelianum</i>	Dąbrówka	109 a	grupowo	średnio licznie	Ocz	Lwyżw, teren płaski w pobliżu potoku. W cz. N wydz.	Ankiety (2015), Inwent. teren. do POP (2015 r.)
18.	Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>	Dąbrówka	109 a	pojedynczo	uprawa	Ocz	Uprawa cisa. Lwyżw, w cz. N wydz.	Ankiety (2015), Inwent. teren. do POP (2015 r.)
19.	Wawrzynek wilczętyko	<i>Daphne mezereum</i>	Dąbrówka	109 a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżw, teren płaski w pobliżu potoku. W cz. N wydz.	Ankiety (2015), Inwent. teren. do POP (2015 r.)
20.	Kukułka (storczyk) Fuchsa	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	Dąbrówka	35 b	pojedynczo	pojedynczo	Oś	Lwyżw. W cz. NE wydz.	Taksacja lasu (2015 r.)
21.	Kukułka (storczyk) Fuchsa	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	Dąbrówka	38 d	pojedynczo	pojedynczo	Oś	Lwyżw. W cz. NW wydz.	Taksacja lasu (2015 r.)
22.	Kukułka (storczyk) Fuchsa	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	Dąbrówka	38 g	pojedynczo	pojedynczo	Oś	Lwyżw. W cz. NE wydz.	Taksacja lasu (2015 r.)
23.	Kukułka (storczyk) Fuchsa	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	Dąbrówka	38 k	pojedynczo	pojedynczo	Oś	Lwyżw. W cz. S wydz.	Taksacja lasu (2015 r.)
24.	Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Dąbrówka	39 d	kępowo	pojedynczo	Ocz	Lwyżw. W cz. SW wydz.	Ankiety (2015),
25.	Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>	Dąbrówka	40a	kępowo	pojedynczo	Ocz	W cz. W wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
26.	Paprotnik Brauna	<i>Polystichum braunii</i>	Dąbrówka	42b	pojedynczo	pojedynczo	Oś	W cz. C wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
27.	Paprotnik kolczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	Dąbrówka	42b	pojedynczo	pojedynczo	Oś	W cz. C wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
28.	Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>	Dąbrówka	48 a	kępowo	średnio	Ocz	Lwyżw.	Ankiety (2015),

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddział	Forma występowania	Orientacyjna liczebność	Forma ochrony	Uwagi Charakterystyka stanowiska	Pochodzenie danych
	(oszlach)					licznie		W cz. SW wydz.	
29.	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Dąbrówka	48 a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. W cz. SE wydz.	Ankiety (2015),
30.	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Dąbrówka	48 a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. W cz. S wydz.	Ankiety (2015), Inwent. teren. do POP (2015 r.)
31.	Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	Dąbrówka	48 a	pojedynczo	pojedynczo	Oś	Lwyżśw. W cz. SW wydz.	Ankiety (2015),
32.	Miodownik melisowaty	<i>Melittis mellisophyllum</i>	Dąbrówka	48 a	pojedynczo	nielicznie	Ocz	Lwyżśw. W cz. C wydz.	Ankiety (2015),
33.	Pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Dąbrówka	48 a	pojedynczo	średnio licznie	Ocz	Lwyżśw. W cz. C wydz.	Ankiety (2015),
34.	Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>	Dąbrówka	48 a	kępowo	nielicznie	Ocz	Lwyżśw. W cz. C wydz.	Ankiety (2015),
35.	Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>	Dąbrówka	48 a	kępowo	średnio licznie	Ocz	Lwyżśw. W cz. SW wydz.	Ankiety (2015),
36.	Tojad mołdawski	<i>Aconitum moldavicum</i>	Dąbrówka	48 a	pojedynczo	pojedynczo	Oś	Lwyżśw. W cz. S wydz.	Ankiety (2015), Inwent. teren. do POP (2015 r.)
37.	Wawrzynek wilczełyko	<i>Daphne mezereum</i>	Dąbrówka	48 a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. W cz. C wydz.	Ankiety (2015),
38.	Ciemężyca (ciemierzycyca) zielona	<i>Veratrum lobelianum</i>	Dylągowa	97 c	kępowo	nielicznie	Ocz	Lwyżśw. W cz. N wydz. teren wilgotny przy potoku.	Ankiety (2015), Inwent. teren. do POP (2015 r.)
39.	Buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>	Dąbrówka	55 a	pojedynczo	kilka szt. przy granicy lasu	Oś	Lwyżśw. W cz. SW wydz.	Ankiety (2015),
40.	Buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>	Dąbrówka	58 a	pojedynczo	kilka szt. na pow. ok 0,03 ha	Oś	Lwyżśw. W cz. W wydz.	Ankiety (2015),
41.	Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Dąbrówka	62 a	kępowo	na pow. ok 0,02 ha	Ocz	Lwyżśw. W cz. NW wydz.	Ankiety (2015),

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddział	Forma występowania	Orientacyjna liczebność	Forma ochrony	Uwagi Charakterystyka stanowiska	Pochodzenie danych
42.	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Dąbrówka	63 a	grupowo	kilka szt. w niewielkiej odległości od siebie	Ocz	Lwyżśw. W cz. NE wydz.	Ankiety (2015),
43.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	Dylągowa	71 b	kępowo	nielicznie	Ocz	Lwyżśw. W cz. W wydz.	Ankiety (2015).
44.	Kukułka (storczyk) Fuchsa	<i>Dactylorhiza maculata</i>	Dylągowa	71 m	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. W cz. NE wydz.	Ankiety (2015).
45.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Dylągowa	71 m	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. W cz. SW wydz.	Ankiety (2015).
46.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Dylągowa	77 h	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. W cz. NW wydz.	Ankiety (2015).
47.	Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>	Dylągowa	77c	kępowo	nielicznie	Ocz	W cz. C wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
48.	Gajnik lśniący	<i>Hylocomium splendens</i>	Dylągowa	77c	kępowo	nielicznie	Ocz	W cz. C wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
49.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Dylągowa	78 b	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. W cz. SE wydz., w pobliżu dr. Leśnej.	Ankiety (2015).
50.	Podrzeń zębrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Dylągowa	85 c	kępowo	nielicznie	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9110). W cz. SE wydz.	Ankiety (2015).
51.	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Dylągowa	85 c	kępowo	nielicznie	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9110). W cz. SE wydz. W cz. SE wydz.	Ankiety (2015).
52.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	Dylągowa	85 c	kępowo	nielicznie	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9110). W cz. SE wydz. W cz. SE wydz.	Ankiety (2015).

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddział	Forma występowania	Orientacyjna liczebność	Forma ochrony	Uwagi Charakterystyka stanowiska	Pochodzenie danych
53.	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Dylągowa	86 a	pojedynczo	pojedynczo (kilka szt.)	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9110). W cz. N wydz.	Ankiety (2015).
54.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	Dylągowa	86 a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9110). W cz. S wydz.	Ankiety (2015).
55.	Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Dylągowa	86 a	pojedynczo, kępowo	pojedynczo na pow. ok 0,04 ha., kępa na pow. 3m ²	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 200 (9110). W cz. W wydz. Skarpa przy potoku	Ankiety (2015), Inwent. teren. do POP (2015 r.)
56.	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Dylągowa	87 a	pojedynczo	pojedynczo (kilka szt.)	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9110). W cz. W wydz. W cz. E wydz.	Ankiety (2015).
57.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	Dylągowa	87 a	kępowo	nielicznie	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 200 (9110). W cz. E wydz.	Ankiety (2015), Inwent. teren. do POP (2015 r.)
58.	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Dylągowa	87 a	kępowo	nielicznie (na pow. 2m ²)	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9110). W cz. E wydz. luka w drzewostanie przy skarpie rowu drogi leśnej.	Ankiety (2015), Inwent. teren. do POP (2015 r.)
59.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	Dylągowa	87 a	kępowo	nielicznie	Ocz	W cz. SE wydz.	Ankiety (2015), Inwent. teren. do POP (2015 r.)
60.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	Dylągowa	89 b	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9130). W cz. E wydz.	Taksacja lasu (2015 r.)
61.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	Dylągowa	89 b	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9130). W cz. E wydz.	Taksacja lasu (2015 r.)

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddział	Forma występowania	Orientacyjna liczebność	Forma ochrony	Uwagi Charakterystyka stanowiska	Pochodzenie danych
62.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	Dylągowa	89 b	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9130). W cz. E wydź.	Taksacja lasu (2015 r.)
63.	Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Dylągowa	89 c	kępowo	4 krzewy	Oś	Lwyżśw. W drzewostanie Md. W cz. S wydź.	Taksacja lasu (2015 r.)
64.	Kukułka (storczyk) Fuchsa	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	Dylągowa	90 a	pojedynczo	pojedynczo	Oś	Lwyżśw. W cz. N wydź.	Ankiety (2015).
65.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	Dylągowa	90 a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. W cz. E wydź.	Taksacja lasu (2015 r.)
66.	Kukułka (storczyk) Fuchsa	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	Dylągowa	92 a	pojedynczo	pojedynczo	Oś	Lwyżśw. W cz. NE wydź.	Ankiety (2015).
67.	Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	Dylągowa	93 a	pojedynczo	grupa (15szt.)	Oś	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9130). W cz. S wydź.	Ankiety (2015), Inwent. teren. do POP (2015 r.)
68.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Dylągowa	93 a	kępowo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9130). W cz. C wydź.	Ankiety (2015).
69.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Dylągowa	93 a	pojedynczo	grupa (6szt.)	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 200 (9130). W cz. S wydź.	Ankiety (2015), Inwent. teren. do POP (2015 r.)
70.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Dylągowa	93 a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9130). W cz. S wydź.	Ankiety (2015 r.).
71.	Pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Dylągowa	93 a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. N wydź.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
72.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	Dylągowa	94 g	kępowo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9130). W cz. SW wydź.	Taksacja lasu (2015 r.)
73.	Gruszczyca średnia	<i>Pyrola media</i>	Dylągowa	96a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. W wydź.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddział	Forma występowania	Orientacyjna liczebność	Forma ochrony	Uwagi Charakterystyka stanowiska	Pochodzenie danych
74.	Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	Dylągowa	99 b	kępowo	Pojedynczo (1 szt.)	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9110). W cz. C wydz.	Taksacja lasu (2015 r.)
75.	Pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Piątkowa	113Bc	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. S wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
76.	Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>	Piątkowa	113Bc	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. S wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
77.	Pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Piątkowa	120d	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. C wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
78.	Kukułka (storczyk) Fuchsa	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	Piątkowa	120d	pojedynczo	pojedynczo	Oś	W cz. C wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
79.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Piątkowa	125 x	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. W cz. S wydz.	Ankiety (2015 r.)
80.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Piątkowa	132 b	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. W cz. N wydz.	Ankiety (2015 r.)
81.	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Piątkowa	134 a	kępowo	nielicznie, na pow. ok.1m ²	Ocz	Skarpa przy dawnym szlaku zrywkowym, w cz. N wydz.	Inwent. teren. do POP (2015 r.)
82.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Żohatyn	156b	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. SE wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
83.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Żohatyn	145 a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9170). W cz. S wydz.	Ankiety (2015 r.)
84.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Żohatyn	163 a	pojedynczo	pojedynczo (3 szt.)	Ocz	Lwyżśw. W cz. SW wydz.	Ankiety (2015 r.). Inwent. teren. do POP (2015 r.)
85.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Żohatyn	163 b	pojedynczo	pojedynczo (5 szt.)	Ocz	Lwyżśw. W cz. E wydz.	Ankiety (2015 r.)
86.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Żohatyn	173 b	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko	Ankiety (2015 r.)

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddział	Forma występowania	Orientacyjna liczebność	Forma ochrony	Uwagi Charakterystyka stanowiska	Pochodzenie danych
						(6 szt.)		Natura 2000 (9170). W cz. N wydz.	
87.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Borownica	191 a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. W cz. NW wydz.	Taksacja lasu (2015 r.)
88.	Tujowiec tamaryszkowy	<i>Thuidium tamariscinum</i>	Borownica	194a	kępowo	kępowo	Ocz	W cz. NE wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
89.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	Borownica	203a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. W wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
90.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	Borownica	203c	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. SE wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
91.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Ulucz	258b	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. E wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
92.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Ulucz	263 b	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9130). W cz. S wydz.	Ankiety (2015 r.).
93.	Gruszyca mniejsza	<i>Pyrola minor</i>	Ulucz	264d	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. N wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
94.	Pióropusznik strusi	<i>Matteucia struthiopteris</i>	Ulucz	265 f	kępowo	kępowo	Ocz	LŁwyż. Siedlisko Natura 2000 (91E0). W cz. NE i SE wydz. Przy pot. Borownica	Ankiety (2015 r.). Inwent. teren. do POP (2015 r.)
95.	Pióropusznik strusi	<i>Matteucia struthiopteris</i>	Ulucz	265 f	kępowo	kępowo	Ocz	LŁwyż. Siedlisko Natura 2000 (91E0). W cz. E wydz. Przy pot. Borownica	Ankiety (2015 r.).
96.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Ulucz	265 f	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	LŁwyż. Siedlisko Natura 2000 (91E0). W cz. C wydz. Przy pot. Borownica	Taksacja lasu (2015 r.)
97.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Ulucz	271g	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. C wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddział	Forma występowania	Orientacyjna liczebność	Forma ochrony	Uwagi Charakterystyka stanowiska	Pochodzenie danych
98.	Parzydło leśne	<i>Aruncus sylvestris</i>	Siedliska	213b	kępowo	nielicznie	Ocz	W cz. S wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
99.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Siedliska	213o	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. N wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
100.	Paprotnik kolczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	Siedliska	213o	pojedynczo	pojedynczo	Oś	W cz. N wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
101.	Pierwiosnek (pierzysł) wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Siedliska	213o	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. N wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
102.	Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>	Siedliska	213o	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. N wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
103.	Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>	Siedliska	213 o	pojedynczo	pojedynczo (2 szt.)	Ocz	Lwyżśw. W cz. N wydz.	Ankiety (2015 r.)
104.	Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>	Siedliska	216 d	pojedynczo	pojedynczo (4 szt.)	Ocz	Lwyżśw. W cz. W wydz.	Ankiety (2015 r.)
105.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Siedliska	219b	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. E wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
106.	Paprotnik Brauna	<i>Polystichum braunii</i>	Siedliska	219b	pojedynczo	pojedynczo	Oś	W cz. E wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
107.	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	Siedliska	223 a	pojedynczo	pojedynczo (3 szt.)	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9130). W cz. W wydz.	Ankiety (2015 r.)
108.	Pokrzyk wilcza-jagoda	<i>Atropa belladonna</i>	Siedliska	225 a	kępowo	8 krzewów	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9130). W cz. NE wydz.	Ankiety (2015 r.)
109.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Siedliska	225 a	pojedynczo	2 krzewy	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9130). W cz. C wydz.	Ankiety (2015 r.)
110.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	Siedliska	228 d	kępowo	1 kępa na pow. ok. 1 m ²	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9130). W cz. NW wydz.	Ankiety (2015 r.)
111.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Siedliska	229 a	pojedynczo	3 krzewy	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9130).	Ankiety (2015 r.)

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddział	Forma występowania	Orientacyjna liczebność	Forma ochrony	Uwagi Charakterystyka stanowiska	Pochodzenie danych
								W cz. C wydz.	
112.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Siedliska	229 b	pojedynczo	2 krzewy	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9130). W cz. C wydz.	Ankiety (2015 r.).
113.	Pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Siedliska	231 m	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. W cz. NE wydz.	Ankiety (2015 r.).
114.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Siedliska	234 b	pojedynczo	4 krzewy	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9170). W cz. SE wydz.	Ankiety (2015 r.).
115.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Siedliska	234 b	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. C wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
116.	Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Siedliska	234 f	kępowo	grupowo na pow. ok 0,01ha	Ocz	Lwyżśw. W cz. C wydz.	Ankiety (2015 r.).
117.	Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>	Jabłonica	241 c	kępowo	średnio licznie	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9130). W cz. C wydz.	Ankiety (2015 r.).
118.	Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>	Jabłonica	241 c	kępowo	średnio licznie	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 200 (9130). W cz. C wydz.	Ankiety (2015 r.).
119.	Pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Jabłonica	241 g	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9170). W cz. C wydz.	Ankiety (2015 r.).
120.	Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>	Jabłonica	241 g	kępowo	średnio licznie	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9170). W cz. C wydz.	Ankiety (2015 r.).
121.	Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>	Jabłonica	241 g	kępowo	średnio licznie	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9170). W cz. C wydz.	Ankiety (2015 r.).
122.	Pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły	<i>Primula elatior</i>	Jabłonica	242 d	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 200 (9170).	Lwyżśw. Siedlisko Natura 200 (9170).

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddział	Forma występowania	Orientacyjna liczebność	Forma ochrony	Uwagi Charakterystyka stanowiska	Pochodzenie danych
								W cz. C wydz.	
123.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Jabłonica	272 b	pojedynczo	średnio licznie	Ocz	Lwyżśw. Siedlisko Natura 2000 (9170). W cz. E wydz.	Lwyżśw. Siedlisko Natura 200 (9170).
124.	Pióropusznik strusi	<i>Matteucia struthiopteris</i>	Jabłonica	273 b	kępowo	na pow. ok. 2m ²	Ocz	LŁwyż. Siedlisko Natura 2000 (91E0). Przy pot. Borownica W cz. NE wydz.	Ankiety (2015 r.). Inwent. teren. do POP (2015 r.)
125.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>	Jabłonica	273 b	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	LŁwyż. Siedlisko Natura 2000 (91E0). Przy pot. Borownica W cz. NE wydz.	Ankiety (2015 r.). Inwent. teren. do POP (2015 r.)
126.	Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Jabłonica	277A a	kępowo	kępa na długości ok. 10 m	Oś	Lwyżśw. W cz. SW wydz., przy granicy lasu z drogą powiatową. Brak ocienienia.	Ankiety (2015 r.). Inwent. teren. do POP (2015 r.)
127.	Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Jabłonica	277A a	kępowo	kilkanaście młodych krzewów oraz jeden krzew o ciekawej formie i obwodzie 58cm	Oś	Lwyżśw. W cz. C wydz., luka w drzewostanie	Ankiety (2015 r.). Inwent. teren. do POP (2015 r.)
128.	Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Jabłonica	277A a	kępowo	Kilkanaście krzewów wys. od 1,5 do 2 m	Oś	Lwyżśw. W cz. C wydz.	Ankiety (2015 r.).

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddział	Forma występowania	Orientacyjna liczebność	Forma ochrony	Uwagi Charakterystyka stanowiska	Pochodzenie danych
129.	Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Jabłonica	277A a	kępowo	Kilka krzewów wys. od 1 do 1,5 m	Oś	Lwyżśw. W cz. C wydź.	Ankiety (2015 r.).
130.	Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Jabłonica	277A h	kępowo	Kilkanaście krzewów wys. od 1,5 do 3 m pozostałe od 0,5 do 1 m pod okapem leszczyny wys. 6 m.	Oś	Lwyżśw. W cz. S wydź., przy granicy lasu z drogą powiatową.	Ankiety (2015 r.). Inwent. teren. do POP (2015 r.)
131.	Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Jabłonica	277A l	kępowo	Kilka szt. wys. 3-5 m	Oś	Lwyżśw. W cz. SW wydź. przy granicy lasu z drogą powiatową. Ocienienie boczne, pod okapem drzewostanu Jś, Db.	Ankiety (2015 r.). Inwent. teren. do POP (2015 r.)
132.	Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Jabłonica	277A n	kępowo	Kępa krzewów wys. ok. od 1-2,5 m na pow. ok. 0,02 ha	Oś	Lwyżśw. W cz. SE wydź. przy granicy lasu z drogą powiatową. Ocienienie boczne, zmieszanie z leszczyną wys. 4 m przygłuszającą kłokoczkę.	Ankiety (2015 r.). Inwent. teren. do POP (2015 r.)

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Leśnictwo	Oddział	Forma występowania	Orientacyjna liczebność	Forma ochrony	Uwagi Charakterystyka stanowiska	Pochodzenie danych
133.	Kłokoczk południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	Jabłonica	277A y	kępowo	kępa 7 krzewów o wys. ok. 4m. Na pow. ok. 0,03 ha	Oś	Lwyżśw. W cz. SW wydz. przy granicy lasu. Ocienienie boczne, zmieszanie z leszczyną.	Ankiety (2015 r.). Inwent. teren. do POP (2015 r.)
134.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	Jabłonica	285a	pojedynczo	pojedynczo	Ocz	W cz. SW wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)
135.	Paprotnik Brauna	<i>Polystichum braunii</i>	Jabłonica	289c	pojedynczo	pojedynczo	Oś	W cz. C wydz.	Inwentaryzacja przyrodnicza (2016r.)

9.4. WYKAZ POWIERZCHNI BOROWACENIA

Wykaz oddziałów w których występuje borowacenie

Adres leśny	Grupa_wieku
04-07-1-01-6 -a -00	> 80 lat
04-07-1-01-11 -d -00	41-80 lat
04-07-1-01-11 -f -00	41-80 lat
04-07-1-01-11 -g -00	41-80 lat
04-07-1-01-19 -a -00	41-80 lat
04-07-1-01-19 -b -00	41-80 lat
04-07-1-01-26 -a -00	41-80 lat
04-07-1-02-46 -b -00	41-80 lat
04-07-1-02-48 -b -00	<= 40 lat
04-07-1-02-53 -f -00	41-80 lat
04-07-1-02-60 -g -00	41-80 lat
04-07-1-06-139 -b -00	41-80 lat
04-07-1-06-139 -d -00	41-80 lat
04-07-1-09-208 -j -00	41-80 lat
04-07-1-04-71 -a -00	41-80 lat
04-07-1-02-112 -g -00	> 80 lat
04-07-1-01-1 -f -00	41-80 lat
04-07-1-04-82 -a -00	41-80 lat
04-07-1-05-127 -c -00	41-80 lat
04-07-1-04-73 -c -00	41-80 lat
04-07-1-04-73 -d -00	41-80 lat
04-07-1-04-74 -b -00	41-80 lat
04-07-1-04-74 -d -00	41-80 lat
04-07-1-04-75 -c -00	41-80 lat
04-07-1-04-80 -c -00	41-80 lat
04-07-1-05-115 -k -00	41-80 lat
04-07-1-05-125 -x -00	41-80 lat
04-07-1-05-126 -a -00	41-80 lat
04-07-1-05-132 -b -00	41-80 lat
04-07-1-05-133 -c -00	41-80 lat
04-07-1-05-134 -c -00	41-80 lat
04-07-1-06-152 -a -00	41-80 lat
04-07-1-06-153 -a -00	41-80 lat
04-07-1-06-157 -f -00	41-80 lat
04-07-1-06-158 -a -00	41-80 lat
04-07-1-06-165 -b -00	41-80 lat
04-07-1-07-175 -f -00	41-80 lat
04-07-1-06-144 -a -00	41-80 lat
04-07-1-06-145 -b -00	41-80 lat

Adres leśny	Grupa_wieku
04-07-1-06-146 -c -00	41-80 lat
04-07-1-06-156 -d -00	41-80 lat
04-07-1-06-157 -a -00	41-80 lat
04-07-1-06-162 -b -00	41-80 lat
04-07-1-06-162 -d -00	41-80 lat
04-07-1-06-173 -a -00	41-80 lat
04-07-1-06-167 -d -00	41-80 lat
04-07-1-06-167 -c -00	41-80 lat
04-07-1-07-178 -b -00	41-80 lat
04-07-1-07-179 -b -00	41-80 lat
04-07-1-01-5 -a -00	> 80 lat
04-07-1-07-192 -a -00	41-80 lat
04-07-1-07-193 -d -00	41-80 lat
04-07-1-07-202 -c -00	<= 40 lat
04-07-1-07-200 -f -00	41-80 lat
04-07-1-09-211 -c -00	41-80 lat
04-07-1-09-214 -f -00	41-80 lat
04-07-1-09-214 -d -00	41-80 lat
04-07-1-09-222 -b -00	41-80 lat
04-07-1-09-223 -b -00	41-80 lat
04-07-1-09-232 -a -00	41-80 lat
04-07-1-09-232 -b -00	41-80 lat
04-07-1-09-233 -c -00	41-80 lat
04-07-1-09-234 -a -00	41-80 lat
04-07-1-09-237 -b -00	41-80 lat
04-07-1-09-240 -b -00	41-80 lat
04-07-1-09-228 -a -00	41-80 lat
04-07-1-09-220 -a -00	41-80 lat
04-07-1-09-221 -c -00	41-80 lat
04-07-1-09-230 -b -00	41-80 lat
04-07-1-11-241 -d -00	> 80 lat
04-07-1-10-257 -b -00	41-80 lat
04-07-1-10-257 -c -00	<= 40 lat
04-07-1-11-278 -a -00	> 80 lat
04-07-1-11-286 -b -00	41-80 lat
04-07-1-11-287 -a -00	41-80 lat
04-07-1-11-287 -b -00	41-80 lat
04-07-1-11-293 -g -00	41-80 lat
04-07-1-11-294 -a -00	41-80 lat
04-07-1-11-294 -c -00	41-80 lat
04-07-1-11-293 -j -00	41-80 lat
04-07-1-11-298 -g -00	41-80 lat
04-07-1-11-298 -i -00	41-80 lat
04-07-1-06-148 -b -00	41-80 lat

Adres leśny	Grupa_wieku
04-07-1-10-265 -a -00	41-80 lat
04-07-1-10-266 -b -00	41-80 lat
04-07-1-10-266 -c -00	41-80 lat
04-07-1-10-267 -a -00	41-80 lat
04-07-1-10-275A -b -00	41-80 lat
04-07-1-11-276 -a -00	41-80 lat
04-07-1-11-295 -f -00	41-80 lat
04-07-1-11-295 -g -00	41-80 lat
04-07-1-11-296 -m -00	<= 40 lat
04-07-1-11-299 -d -00	41-80 lat
04-07-1-11-292 -c -00	<= 40 lat
04-07-1-05-116 -c -00	<= 40 lat
04-07-1-02-50 -o -00	41-80 lat
04-07-1-09-208 -i -00	41-80 lat
04-07-1-09-211 -f -00	41-80 lat
04-07-1-01-19 -j -00	41-80 lat
04-07-1-11-286 -a -00	41-80 lat
04-07-1-02-67 -h -00	<= 40 lat
04-07-1-02-67 -i -00	<= 40 lat
04-07-1-11-292 -f -00	<= 40 lat
04-07-1-09-214A -d -00	<= 40 lat
04-07-1-09-212 -c -00	41-80 lat
04-07-1-09-214B -i -00	<= 40 lat
04-07-1-09-214C -k -00	41-80 lat
04-07-1-02-67 -a -00	41-80 lat
04-07-1-02-56 -g -00	41-80 lat
04-07-1-04-83 -j -00	41-80 lat
04-07-1-05-125 -z -00	41-80 lat
04-07-1-05-125 -ax -00	<= 40 lat
04-07-1-05-113B -j -00	41-80 lat
04-07-1-05-114A -r -00	41-80 lat
04-07-1-05-138 -a -00	41-80 lat
04-07-1-05-114A -i -00	41-80 lat
04-07-1-05-118 -a -00	41-80 lat
04-07-1-05-114A -ox -00	41-80 lat
04-07-1-04-72 -a -00	41-80 lat
04-07-1-04-75 -d -00	41-80 lat
04-07-1-04-75 -f -00	41-80 lat
04-07-1-11-277 -a -00	41-80 lat
04-07-1-01-8 -c -00	41-80 lat
04-07-1-07-177A -a -00	41-80 lat
04-07-1-09-229 -b -00	> 80 lat
04-07-1-09-218 -f -00	41-80 lat
04-07-1-09-217 -d -00	41-80 lat

Adres leśny	Grupa_wieku
04-07-1-09-215 -c -00	41-80 lat
04-07-1-09-214C -f -00	41-80 lat
04-07-1-09-214C -j -00	41-80 lat
04-07-1-05-114A -xx -00	41-80 lat
04-07-1-01-11 -o -00	41-80 lat
04-07-1-01-12 -b -00	41-80 lat
04-07-1-07-180A -b -00	41-80 lat
04-07-1-04-84 -c -00	41-80 lat
04-07-1-05-138 -d -00	41-80 lat
04-07-1-05-113B -d -00	41-80 lat
04-07-1-05-113 -f -00	41-80 lat
04-07-1-05-113 -g -00	41-80 lat
04-07-1-05-113A -f -00	41-80 lat
04-07-1-05-114 -c -00	41-80 lat
04-07-1-05-115 -d -00	41-80 lat
04-07-1-02-108 -g -00	41-80 lat
04-07-1-05-114 -b -00	41-80 lat
04-07-1-05-121 -a -00	41-80 lat
04-07-1-05-114A -px -00	41-80 lat
04-07-1-05-114A -nx -00	41-80 lat
04-07-1-05-116 -b -00	41-80 lat
04-07-1-05-131 -d -00	41-80 lat
04-07-1-02-35 -p -00	41-80 lat
04-07-1-02-35 -x -00	41-80 lat
04-07-1-02-38 -h -00	41-80 lat
04-07-1-07-192 -b -00	41-80 lat
04-07-1-07-192 -d -00	41-80 lat
04-07-1-07-193 -a -00	41-80 lat
04-07-1-10-262 -a -00	<= 40 lat
04-07-1-10-262 -b -00	41-80 lat
04-07-1-10-262 -g -00	<= 40 lat
04-07-1-10-262 -h -00	41-80 lat
04-07-1-10-262 -i -00	41-80 lat
04-07-1-10-264 -d -00	41-80 lat
04-07-1-10-265 -d -00	41-80 lat
04-07-1-10-267 -b -00	<= 40 lat
04-07-1-02-63 -d -00	41-80 lat
04-07-1-02-68 -c -00	> 80 lat
04-07-1-02-68 -d -00	> 80 lat
04-07-1-07-203 -b -00	41-80 lat
04-07-1-07-204 -c -00	41-80 lat
04-07-1-07-204 -a -00	41-80 lat
04-07-1-09-212 -f -00	41-80 lat
04-07-1-09-213 -k -00	41-80 lat

Adres leśny	Grupa_wieku
04-07-1-09-214 -a -00	<= 40 lat
04-07-1-09-214 -b -00	<= 40 lat
04-07-1-04-97 -d -00	<= 40 lat
04-07-1-06-150 -c -00	41-80 lat
04-07-1-06-151 -a -00	41-80 lat
04-07-1-06-154 -b -00	41-80 lat
04-07-1-06-155 -b -00	41-80 lat
04-07-1-06-156 -h -00	41-80 lat
04-07-1-06-156 -g -00	41-80 lat
04-07-1-06-159 -a -00	41-80 lat
04-07-1-06-160 -a -00	41-80 lat
04-07-1-11-296 -p -00	41-80 lat
04-07-1-06-160 -c -00	41-80 lat
04-07-1-06-160 -f -00	41-80 lat
04-07-1-06-161 -f -00	41-80 lat
04-07-1-06-162 -c -00	41-80 lat
04-07-1-06-163 -b -00	41-80 lat
04-07-1-06-164 -a -00	41-80 lat
04-07-1-06-164 -d -00	41-80 lat
04-07-1-06-164 -g -00	<= 40 lat
04-07-1-06-166 -a -00	41-80 lat
04-07-1-06-167 -b -00	41-80 lat
04-07-1-07-175 -b -00	41-80 lat
04-07-1-07-177 -b -00	<= 40 lat
04-07-1-07-180 -a -00	41-80 lat
04-07-1-07-181 -a -00	41-80 lat
04-07-1-07-181 -c -00	41-80 lat
04-07-1-07-184 -a -00	41-80 lat
04-07-1-07-185 -a -00	41-80 lat
04-07-1-02-44 -a -00	41-80 lat
04-07-1-02-44 -b -00	41-80 lat
04-07-1-02-45 -c -00	41-80 lat
04-07-1-01-33 -c -00	> 80 lat
04-07-1-01-33 -d -00	41-80 lat
04-07-1-01-33 -f -00	41-80 lat
04-07-1-01-33 -i -00	41-80 lat
04-07-1-02-49 -a -00	41-80 lat
04-07-1-02-50 -a -00	41-80 lat
04-07-1-02-50 -d -00	41-80 lat
04-07-1-02-50 -h -00	41-80 lat
04-07-1-11-292A -m -00	<= 40 lat
04-07-1-11-293 -f -00	41-80 lat
04-07-1-11-296 -c -00	41-80 lat
04-07-1-11-296 -d -00	<= 40 lat

Adres leśny	Grupa_wieku
04-07-1-11-299 -a -00	41-80 lat
04-07-1-11-292 -a -00	<= 40 lat
04-07-1-11-292 -b -00	41-80 lat
04-07-1-11-292 -k -00	41-80 lat
04-07-1-10-273 -h -00	41-80 lat
04-07-1-10-273 -i -00	41-80 lat
04-07-1-10-272 -c -00	41-80 lat
04-07-1-10-271 -g -00	41-80 lat
04-07-1-10-268 -a -00	41-80 lat
04-07-1-04-83 -t -00	41-80 lat
04-07-1-04-83 -y -00	41-80 lat
04-07-1-04-99 -c -00	41-80 lat
04-07-1-04-100 -g -00	41-80 lat
04-07-1-04-100 -h -00	41-80 lat
04-07-1-04-100 -i -00	<= 40 lat
04-07-1-04-101 -b -00	41-80 lat
04-07-1-04-102 -c -00	41-80 lat
04-07-1-04-102 -d -00	41-80 lat
04-07-1-04-102 -f -00	41-80 lat
04-07-1-04-103 -b -00	41-80 lat
04-07-1-07-188 -a -00	41-80 lat
04-07-1-07-188 -b -00	41-80 lat
04-07-1-07-188 -c -00	41-80 lat
04-07-1-07-188 -g -00	41-80 lat
04-07-1-07-188 -h -00	41-80 lat
04-07-1-07-188 -i -00	41-80 lat
04-07-1-07-188 -j -00	41-80 lat
04-07-1-07-188 -m -00	41-80 lat
04-07-1-07-188 -o -00	<= 40 lat
04-07-1-07-189 -a -00	41-80 lat
04-07-1-07-189 -b -00	41-80 lat
04-07-1-07-189 -c -00	41-80 lat
04-07-1-07-189 -g -00	41-80 lat
04-07-1-02-50 -j -00	41-80 lat
04-07-1-02-50 -x -00	41-80 lat
04-07-1-02-50 -z -00	41-80 lat
04-07-1-02-50 -k -00	41-80 lat
04-07-1-02-50 -l -00	41-80 lat
04-07-1-02-50 -p -00	<= 40 lat
04-07-1-02-50 -s -00	41-80 lat
04-07-1-02-50 -t -00	41-80 lat
04-07-1-11-274 -a -00	41-80 lat
04-07-1-11-274 -b -00	41-80 lat
04-07-1-11-275 -a -00	41-80 lat

Adres leśny	Grupa_wieku
04-07-1-10-243 -g -00	41-80 lat
04-07-1-11-288 -b -00	41-80 lat
04-07-1-11-289 -d -00	41-80 lat
04-07-1-11-291 -c -00	41-80 lat
04-07-1-11-296 -f -00	41-80 lat
04-07-1-11-296 -o -00	41-80 lat
04-07-1-04-76 -b -00	41-80 lat
04-07-1-04-76 -c -00	41-80 lat
04-07-1-04-76 -f -00	<= 40 lat
04-07-1-04-76 -g -00	41-80 lat
04-07-1-04-77 -b -00	41-80 lat
04-07-1-04-77 -d -00	41-80 lat
04-07-1-04-78 -b -00	41-80 lat
04-07-1-04-79 -d -00	41-80 lat
04-07-1-04-79 -f -00	41-80 lat
04-07-1-02-50 -w -00	41-80 lat
04-07-1-02-51 -a -00	41-80 lat
04-07-1-04-80 -a -00	41-80 lat
04-07-1-04-80 -b -00	41-80 lat
04-07-1-04-81 -a -00	41-80 lat
04-07-1-04-82 -c -00	41-80 lat
04-07-1-07-189 -h -00	41-80 lat
04-07-1-07-189 -j -00	41-80 lat
04-07-1-01-9 -a -00	> 80 lat
04-07-1-01-9 -n -00	41-80 lat
04-07-1-01-9 -o -00	41-80 lat
04-07-1-01-11 -w -00	41-80 lat
04-07-1-01-9 -z -00	41-80 lat
04-07-1-01-11 -c -00	41-80 lat
04-07-1-01-11 -i -00	41-80 lat
04-07-1-01-11 -j -00	41-80 lat
04-07-1-01-11 -l -00	41-80 lat
04-07-1-01-11 -m -00	41-80 lat
04-07-1-01-11 -p -00	41-80 lat
04-07-1-01-11 -h -00	41-80 lat
04-07-1-01-11 -n -00	41-80 lat
04-07-1-01-16 -f -00	41-80 lat
04-07-1-01-17 -a -00	41-80 lat
04-07-1-01-19 -d -00	41-80 lat
04-07-1-01-19 -g -00	41-80 lat
04-07-1-01-19 -k -00	41-80 lat
04-07-1-01-19 -m -00	41-80 lat
04-07-1-01-21 -d -00	41-80 lat
04-07-1-01-21 -b -00	> 80 lat

Adres leśny	Grupa_wieku
04-07-1-01-22 -b -00	41-80 lat
04-07-1-01-23 -a -00	41-80 lat
04-07-1-01-23 -d -00	41-80 lat
04-07-1-01-23 -f -00	41-80 lat
04-07-1-01-24 -a -00	41-80 lat
04-07-1-01-25 -c -00	41-80 lat
04-07-1-01-26 -c -00	41-80 lat
04-07-1-01-27 -a -00	41-80 lat
04-07-1-01-28 -b -00	<= 40 lat
04-07-1-09-231 -w -00	<= 40 lat
04-07-1-05-114A -h -00	41-80 lat
04-07-1-05-120 -h -00	41-80 lat
04-07-1-05-114A -mx -00	41-80 lat
04-07-1-05-114A -rx -00	41-80 lat

10. WYKAZ LITERATURY

- Adamski P., Bartel R., Bereszyński A., Kepel A., Witkowski Z. (red.) 2004. Gatunki Zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 6, s. 500.
- Andrzejewski R., Wiśniewski K. (red.) 1995. Problemy różnorodności biologicznej. Materiały konferencji „Nauka na rzecz różnorodności biologicznej”. Wyd. Inst. Ekologii PAN, Warszawa.
- Alexandrowicz Z. (red.). 1989. Ochrona przyrody i krajobrazu Karpat Polskich. Studia Naturae, ser. B. 33: 1-241.
- Czarnecka H. 2005. Atlas podziału hydrograficznego Polski. IMG, Warszawa
- BULiGL O/Przemysł 1995. Projekt docelowej sieci rezerwatów przyrody na gruntach będących w zarządzie Lasów Państwowych. Maszynopis. Ministerstwo Środowiska; Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie
- Buszko J., Nowacki J. 2002. *Lepidoptera* – Motyle. [w:] Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (Z. Głowaciński red.). Instytut Ochrony Przyrody PAN. Kraków. s. 80-87.
- Cieślak M. 1996. Zagrożenia i kierunki ochrony różnorodności biologicznej rozdrobnionych kompleksów leśnych. IOŚ, Warszawa.
- Cyzman.W. 2007. Metodyka wyznaczania zbiorowisk leśnych o znaczeniu wspólnotowym.
- Cyzman.W. 2008. Gospodarowanie na siedliskach leśnych o znaczeniu wspólnotowym.
- Czech K. 2007. Krajowy plan ochrony gatunku bóbr europejski (*Castor fiber*). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Faliński J. B. 1986. Sukcesja roślinności na nieużytkach porolnych jako przejaw dynamiki ekosystemu wyzwolonego spod długotrwałej presji antropogenicznej. Cz. 1, 2. Wiad. Bot., 30, 1: 25-50.; 30, 2: 115-126.
- Głowaciński Z. 2001: Polska Czerwona Księga Zwierząt. PWRiL, Warszawa.
- Głowaciński Z. (red.) 2002. Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Supplement. Instytut Ochrony Przyrody PAN. Kraków.
- Głowaciński Z., Nowacki J. 2004. Polska Czerwona Księga Zwierząt – Bezkręgowce. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. (publikacja internetowa).
- Gniot M. 2000: Ochrona bioróżnorodności w lesie gospodarczym. Las Polski 13-14.
- Gromadzki M. (red.) 2004. Ptaki. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 7 (część I), s. 314. T. 8 (część II), s. 447.
- Gromadzki M. i in. Zakres ochrony ptaków i zasady gospodarowania na obszarach proponowanych do objęcia ochroną jako obszary specjalnej ochrony,

- powoływane w ramach systemu NATURA 2000 w Polsce. Zakład Ornitologii PAN.
- Gromadzki M. i in. Zakres ochrony ptaków i zasady gospodarowania na obszarach proponowanych do objęcia ochroną jako obszary specjalnej ochrony, powoływane w ramach systemu NATURA 2000 w Polsce. Zakład Ornitologii PAN.
- Gromadzki M., Błaszowska B., Chylarecki P., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M., Wójcik B. 2002. Sieć ostoi ptaków w Polsce. Wdrażanie Dyrektywy Unii Europejskiej o Ochronie Dzikich Ptaków. OTOP, Gdańsk.
- Gromadzki M., Błaszowska B., Chylarecki P., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M., Wójcik B. 2002. Sieć ostoi ptaków w Polsce. Wdrażanie Dyrektywy Unii Europejskiej o Ochronie Dzikich Ptaków. OTOP, Gdańsk.
- Gromadzki M., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M., Wójcik B. 2002. Wielkość populacji i trendy liczebności wybranych gatunków ptaków lęgowych w Polsce w latach 1991-2002. ZO PAN, Gdańsk. Msc.
- Grzywacz A. 2000: Edukacja leśna społeczeństwa. Biblioteczka leśniczego z. 138. Świat. Warszawa.
- Hordowski J. 1999. Ptaki polskich Karpat Wschodnich i Podkarpacia. Monografia faunistyczna, Tom I. „Mercator”, Przemyśl.
- Herbich J. (red). 2004. Lasy i Bory. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 5, s. 344.
- Herbich J. (red.). 2004. Murawy, łąki, ziołorośla, wrzosowiska, zarośla. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 3., s. 101.
- Herbich J. (red.). 2004. Wody słodkie i torfowiska. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 2., s. 220.
- Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w Nadleśnictwie. Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Departament Leśnictwa, Warszawa 1996 r.
- Jaczewski S. 1973. Narodowy atlas Polski.
- Kapuściński R. 2009. Ochrona przyrody: idea – praktyka – nauka. Studia i Materiały Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej R. 11. Zeszyt 2 (21)/2009
- Każmierczakowa R., Zarzycki K. (red.) 2001. Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. Inst. Bot. PAN, Inst. Ochr. Przyr. PAN, Kraków.
- Kondracki J. 2011: Geografia regionalna Polski. PWN Warszawa.
- Klimaszewski K. 2007. Krajowy plan zarządzania gatunkiem traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Kondracki J. 1977. Regiony fizycznogeograficzne Polski. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego. Warszawa.
- Kondracki J. 2000: Geografia regionalna Polski. PWN Warszawa.

- Lasy Państwowe 2006-2007 r. Decyzja nr 63 Dyrektora Generalnego LP z dnia 7.08.2006 r. Powszechna inwentaryzacja gatunków roślin, zwierząt i innych organizmów, mających znaczenie wskaźnikowe przy ocenie stanu lasu i prognozowaniu zmian w ekosystemach leśnych.
- Matuszkiewicz W. 2013. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. PWN, Warszawa.
- Matuszkiewicz J. M. 2008. Zespoły leśne Polski. PWN. Warszawa.
- Matuszkiewicz W., Sikorski P., Szwed W., Wierzbą M. 2012. Zbiorowiska roślinne Polski. Lasy i zarośla. PWN. Warszawa
- Mróz W. (red.) 2010. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa.
- Natura 2000. Europejska Sieć Ekologiczna. Ministerstwo Środowiska. 2002. Warszawa
- Olaczek R. 2014. Czy gospodarka leśna jest (może być) narzędziem ochrony przyrody? (Rozważania przyrodnika) Panel Ekspertów „OCHRONA” Lasy i gospodarka leśna jako narzędzia kształtowania środowiska leśnego i ochrony przyrody. Narodowy Program Leśny. Sesja 4, Instytut Badawczy Leśnictwa.
- Ogólnopolska inwentaryzacja wilka i rysia w nadleśnictwach i parkach narodowych. Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży. <http://www.zbs.bialowieza.pl/wilkryś>
- Pawlaczyk P. Postulaty przyrodnicze dotyczące planowania gospodarki leśnej na obszarach Natura 2000 oraz gospodarki leśnej w chronionych siedliskach przyrodniczych i w siedliskach chronionych gatunków (w tym zainwentaryzowanych w ramach inwentaryzacji 2007).
- Perzanowska J. (red.) 2010. Monitoring gatunków roślin. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa.
- Romanowski 2007. Krajowy plan ochrony gatunku wydra (*Lutra lutra*). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Strategia Państwowego Gospodarstwa Leśnego. Lasy Państwowe na lata 2014-2030. Warszawa 2013
- Starkel L. (red.) 1991: Geografia Polski. Środowisko Przyrodnicze. PWN. Warszawa.
- Stupnicka E. 1989. Geografia regionalna Polski. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa.
- Szafer W., Pawłowski B. 1972. Szata roślinna Polski. t. II. PWN, Warszawa.
- Witkowski Z. 2007. Krajowy plan zarządzania gatunkiem. Nadobnica alpejska.
- Śmietana W. i in. 2014. Ocena rozmieszczenia i liczebności niedźwiedzia brunatnego *Ursus arctos* (L.) we wschodniej części Polskich Karpat. Roczniki Bieszczadzkie 22 (2014): 289-301.

-
- Zawadzka D. 2002: Ochrona przyrody w Lasach Państwowych. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa.
- Zielony R., Kliczkowska A., 2010. Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010, ORWLP w Bedoniu 2012
- Żytko K., Guzik S., Ślącza A. 1973. Przewodnik geologiczny po wschodnich Karpatach Fliszowych. Wyd. Geol. Warszawa.

11. KRONIKA

